



---

# Diagnoza organizacyjno-finansowa placówek oświatowych prowadzonych przez powiat tczewski

VULCAN

Opracowanie przygotowano na zlecenie powiatu tczewskiego w okresie od maja do lipca 2018 r.

Autorzy: Barbara Kołcio, Andrzej Rzeszut, Mariusz Tobor, Jan Zięba



VULCAN sp. z o. o.

ul. Wołowska 6

51-116 Wrocław

tel. 071 757 29 29

e-mail: [vulcan@vulcan.edu.pl](mailto:vulcan@vulcan.edu.pl)

[www.vulcan.edu.pl](http://www.vulcan.edu.pl)

## Spis treści

<b>1. Najważniejsze wnioski, ustalenie oraz rekomendowane działania</b>	<b>6</b>
<b>2. Zakres opracowania, analizowane jednostki i źródła danych</b>	<b>9</b>
<b>3. Finanse oświaty w powiecie tczewskim</b>	<b>11</b>
3.1. Finanse oświaty a finanse powiatu	11
3.2. Wydatki oświatowe a subwencja oświatowa	14
3.3. Wydatki oświatowe, ich struktura i zmiany w czasie	18
3.4. Koszty utrzymania poszczególnych szkół i innych jednostek oświatowych oraz ich porównanie z subwencją oświatową	21
3.5. Prognozowane zmiany dopłat do subwencji oświatowej spowodowane zmianami organizacyjnymi w oświacie, które miały miejsce w ostatnich latach i będą miały miejsce w przyszłości	26
3.5.1. Zwiększone dopłaty do subwencji wynikające ze zwiększonej liczby uczniów	26
3.5.2. Wzrost kosztów utrzymania oświaty po reformie, wynikający z większej tygodniowej liczby godzin dla uczniów	28
<b>4. Prognoza liczb uczniów, oddziałów i zmianowości</b>	<b>29</b>
4.1. Absolwenci gimnazjów a szkoły prowadzone przez powiat	29
4.2. Uwarunkowania prognozowania liczb uczniów	30
4.2.1. Przewidywania na temat branżowych szkół II stopnia	32
4.3. Prognoza liczb uczniów w szkołach prowadzonych przez powiat tczewski	33
4.4. Prognoza liczb oddziałów w poszczególnych jednostkach	36
4.5. Prognoza obciążenia obiektów szkolnych	40
4.5.1. Wariant wyjściowy	42
4.5.2. Wariant z łączeniem jednostek i przesunięciem szkół branżowych w Tczewie	44
<b>5. Organizacja szkół</b>	<b>46</b>
5.1. Struktura oświaty powiatu tczewskiego	46
5.2. Liczby szkół	49
5.3. Zespół Kształcenia Zawodowego	51
5.4. Internat w Zespole Szkół Ekonomicznych	51
5.5. Rozmieszczenie szkół dla młodzieży	51
5.6. Wielkości szkół i oddziałów na tle wszystkich powiatów ziemskich w Polsce	53
5.6.1. Wielkości szkół	53
5.6.2. Średnie wielkości oddziałów szkolnych na tle wszystkich powiatów w Polsce	55
5.6.3. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych	57
5.7. Liczby uczniów, oddziałów i średnie liczebności oddziałów w szkołach dla młodzieży (bez specjalnych)	59
5.8. Liczby uczniów w oddziałach integracyjnych	61
5.9. Liczby uczniów w liceach dla dorosłych	62
5.10. Liczby uczniów w szkołach specjalnych	62
5.11. Zawody w technikach i w szkołach branżowych	63
5.11.1. Zawody w technikach	63
5.11.2. Zawody w technikach powiatów sąsiadujących z powiatem tczewskim	66
5.11.3. Zawody w szkołach branżowych	73
5.12. Zmiany wielkości szkół dla młodzieży (bez specjalnych) w ostatnich latach	79
5.13. Zmiany liczb uczniów w szkołach niepublicznych na terenie powiatu	86
5.14. Odchodzenie uczniów w trakcie nauki	87

5.14.1. Skala zjawiska	87
5.14.2. Ekonomiczne skutki przedwczesnego odchodzenia uczniów	93
5.15. Liczby etatów nauczycieli i pracowników administracji i obsługi	96
5.16. Liczby uczniów przypadających na etat przeliczeniowy nauczyciela	97
5.16.1. Wszystkie szkoły	98
5.16.2. Szkoły specjalne	99
5.16.3. Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	99
5.16.4. Licea ogólnokształcące	106
5.16.5. Technika	107
5.16.6. Zasadnicze szkoły zawodowe	108
5.17. Analiza porównawcza organizacji szkół dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	109
5.17.1. Liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski zajęć realizowanych w typowych oddziałach liceów ogólnokształcących	109
5.17.2. Liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski zajęć realizowanych w oddziałach technikum	109
5.17.3. Liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski zajęć realizowanych w szkołach branżowych	110
5.17.4. Nauczycielskie etaty wsparcia	111
5.18. Zatrudnienie pracowników administracji i obsługi	114
5.18.1. Poziom zatrudnienia pracowników administracji i obsługi łącznie	115
5.18.2. Poziom zatrudnienia pracowników administracji w szkołach	116
5.18.3. Poziom zatrudnienia osób sprzątających	117
5.18.4. Zatrudnienie pracowników administracji i obsługi w porównaniu z innymi powiatami	117
<b>6. Analiza organizacji oddziałów i zajęć w poszczególnych szkołach</b>	<b>120</b>
6.1. Organizacja zajęć wf	120
6.2. Organizacja zajęć języków obcych	121
6.3. Szczegółowa analiza organizacji poszczególnych szkół (bez specjalnych)	122
6.3.1. I Liceum Ogólnokształcące w Tczewie	122
6.3.2. II Liceum Ogólnokształcące w Tczewie	124
6.3.3. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Gniewie	126
6.3.4. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Pelplinie	127
6.3.5. Zespół Szkół Ekonomicznych	128
6.3.6. Zespół Szkół Rzemieślniczych i Kupieckich	129
6.3.7. Zespół Szkół Budowlanych i Odzieżowych	130
6.3.8. Zespół Szkół Technicznych	131
6.4. Zajęcia i etaty dodatkowe	132
6.5. Nauczanie indywidualne w powiecie tczewskim na tle innych powiatów w Polsce	133
<b>7. Organizacja placówek specjalnych</b>	<b>136</b>
7.1. Zespół Placówek Specjalnych w Tczewie	136
7.2. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Pelplinie	136
<b>8. Nauczyciele</b>	<b>137</b>
8.1. Struktura zatrudnienia nauczycieli	137
8.2. Urlopy dla poratowania zdrowia	141
<b>9. Możliwości zmian w organizacji szkół w powiecie pozwalające ograniczyć negatywne skutki zmian organizacyjnych wynikające z reformy oświaty</b>	<b>143</b>

9.1.	Połączenie w zespół ZST i ZSRiK	143
9.2.	Rezygnacja ze szkoły branżowej w ZSBiO	144
9.3.	Ograniczenie liczb zawodów w technikach	144
9.4.	Zmiany w organizacji LO1 i LO2	144
9.5.	Połączenie w zespół ZSE i LO2	145
<b>10.</b>	<b>Możliwości standaryzacji zatrudnienia w szkołach</b>	<b>146</b>
10.1.	Nauczyciele – zajęcia w oddziałach	146
10.1.1.	Licea	146
10.1.2.	Technika	146
10.1.3.	Szkoły branżowe I stopnia	147
10.2.	Nauczycielskie etaty wsparcia	147
10.3.	Możliwości standaryzacji pracowników administracji i obsługi w szkołach	147
<b>11.</b>	<b>Objaśnienia metodologiczne</b>	<b>148</b>
11.1.1.	Finanse	148
11.1.2.	Organizacja szkół	149

## 1. Najważniejsze wnioski, ustalenie oraz rekomendowane działania

Na początku niniejszego opracowania przedstawiamy najważniejsze wynikające z niego ustalenia i wnioski:

- Nadwyżka bieżących wydatków powiatu tczewskiego na oświatę nad subwencją (tzw. dopłata do subwencji), czyli różnica między bieżącymi kosztami utrzymania szkół a subwencją oświatową (patrz wykres 11, str. 21 i wykres 5, str. 15) od wielu lat rośnie i procentowo, w odniesieniu do subwencji jest wyraźnie wyższa niż w innych powiatach w Polsce. W roku 2017 dopłata ta nieznacznie spadła, w związku z przekazaniem Ministerstwu Rolnictwa szkoły w Swarzędzie.
- Zmiany organizacyjne w polskiej oświacie rozpoczęte obniżeniem wieku obowiązku szkolnego, następnie jego ponowne podwyższenie oraz ostatnie zmiany struktury szkolnictwa sprawią, że w roku szkolnym 2023/24 w szkołach powiatu będzie o około połowę więcej uczniów niż w roku szkolnym 2017/18. Tylko z tego powodu bardzo trudne do uniknięcia dopłaty powiatu do subwencji oświatowej wzrosną wtedy o około 1 300 000 złotych rocznie w stosunku do roku 2017 (przy założeniu, że koszty jednostkowe kształcenia ucznia tylko nieznacznie się obniżą w stosunku do obecnego poziomu). Wzrost dopłat do subwencji z tego powodu zacznie się już za rok – gdy do szkół trafią jednocześnie ostatni absolwenci gimnazjów i pierwsi absolwenci ośmioletniej szkoły podstawowej – i będą rosły w kolejnych latach.
- Znaczne zwiększenie się liczb uczniów i oddziałów w najbliższych latach sprawi, że budynki szkolne będą za małe w stosunku do liczby oddziałów (jeśli nie uda się zwiększyć liczb sal, które te szkoły będą miały do dyspozycji) co wymusi w części szkół organizację zajęć na drugiej zmianie. Z jednej strony będzie to duża uciążliwość dla uczniów, a z drugiej – nowe wyzwanie dla powiatu, który powinien podjąć działania w kierunku dostosowania do potrzeb dojeżdżających uczniów transportu zbiorowego – nie tylko w godzinach porannych i wczesnopopołudniowych, ale także w godzinach wieczornych. Zwiększenie liczby uczniów oraz pojawienie się dwuzmianowości w szkołach może również zwiększyć zapotrzebowanie na miejsca w bursie. Uniknięcie dwuzmianowości w najtrudniejszym pod tym względem okresie od roku szkolnego 2022/23 do 2026/27 (patrz tabela 21 na stronie 42) roku wydaje się nie być możliwe bez zwiększenia liczby sal lekcyjnych będących w dyspozycji szkół. W najtrudniejszej pod tym względem sytuacji będą ZSE i ZSBO.
- W organizacji powiatowych szkół można znaleźć pewne rezerwy, pozwalające poczynić oszczędności. W związku ze wzrostem liczby uczniów od roku szkolnego 2019/20 nie trzeba będzie przy tym zwalniać nauczycieli.

Możliwe jest tańsze zorganizowanie dużych liceów w Tczewie, jeśli w sposób ekonomicznie bardziej uzasadniony organizować się będzie zajęcia realizowane w zakresie rozszerzonym (szczególnie w LO1) oraz podczas naboru będzie się dbało, aby oddziały w liceach (szczególnie w LO2) nie były zbyt małe. Warto też pamiętać, że jeśli uda się zmniejszyć koszty kształcenia jednego ucznia w powiatowych liceach spowoduje to automatycznie zmniejszenie dotacji do publicznego liceum katolickiego funkcjonującego w Tczewie.

W technikach należałoby przede wszystkim podjąć działania ograniczające liczbę oddziałów dwuzawodowych, w których zajęcia z przedmiotów zawodowych trzeba prowadzić odrębnie dla poszczególnych zawodów. Aby to było możliwe trzeba by się jednak zdecydować na ograniczenie oferty zawodów dla uczniów. Warto przy tym zwrócić uwagę, że w roku 2006/07 oferowano 446 uczniom w technikach powiatu 10 zawodów a w roku 2017/18 486 uczniom zaoferowano 18 zawodów. W efekcie np. w roku szkolnym 2017/18 przyjęto do klasy pierwszej zaledwie 9 techników mechaników i 11 techników obsługi turystycznej. W starszych klasach, najprawdopodobniej będą oni mieli zajęcia ze wszystkich przedmiotów zawodowych (także teoretycznych) w grupach 6 - 8 osobowych (gdyż niestety część uczniów prawdopodobnie odejdzie ze szkoły przed jej ukończeniem). Tego typu bardzo drogie rozwiązania muszą skutkować dużymi dopłatami do subwencji oświatowej. W tym kontekście warto podkreślić, że zgodnie ze wstępnymi wynikami naboru na rok szkolny 2018/19, najmniejsza liczba uczniów przyjętych do jednego zawodu to 14.

Podobnie jak w liceach, w technikach również należy zwrócić uwagę na organizację przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym, szczególnie w oddziałach dwuzawodowych, w których niekoniecznie uczniowie poszczególnych zawodów muszą mieć różne przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym.

Warto pamiętać że uporządkowanie organizacji szkół pod kątem kosztów ich prowadzenia przełoży się również w pewnym stopniu na ograniczenie kłopotów z dwuzmianowością, gdyż droga organizacja szkół łączy się zawsze z większą liczbą mniejszych grup uczniów i przez to wymaga większej liczby sal do prowadzenia zajęć.

- Poważnym problemem funkcjonowania techników i – w mniejszym stopniu – zasadniczych szkół zawodowych (od bieżącego roku szkolnego branżowych szkół I stopnia) i liceów jest odchodzenie uczniów przed ukończeniem nauki. Skala tego zjawiska w powiecie tczewskim jest wyraźnie większa niż w innych powiatach w Polsce, co ma nie tylko skutki społeczne, ale także wymierne skutki finansowe, gdyż każde odejście ucznia ze szkoły przed jej ukończeniem sprawia, że powiat nie otrzymuje na niego subwencji, podczas gdy koszty utrzymania szkoły nie ulegają zmniejszeniu (liczba oddziałów pozostaje niezmienną).
- Bardzo nietypową i mającą negatywny wpływ na koszty utrzymania szkół cechą oświaty w powiecie tczewskim jest utrzymujący się od wielu lat bardzo wysoki odsetek uczniów nauczanych indywidualnie zarówno w szkołach ogólnodostępnych jak i w szkołach specjalnych. W liceach odsetek ten wyniósł w roku 2017/18 ponad 1,2% podczas gdy mediana dla wszystkich powiatów w Polsce wynosi niecałe 0,5%. Roczny koszt nauczania indywidualnego w szkołach ogólnodostępnych (bez specjalnych) to ponad 1 mln zł.

- Nietypowy jest również poziom zatrudnienia pracowników na stanowisku pomocy nauczyciela w ZPS. Etatów tych pracowników jest aż 36 i jest to znacznie więcej (także w stosunku do liczby uczniów), niż autorzy raportu obserwowali w innych powiatach.
- Zasady przydzielania szkołom etatów tzw. wsparcia pedagogicznego (pedagodzy, bibliotekarze, zniżki dyrektorów i wicedyrektorów szkół itp.) wydają się nie być optymalne – wskazuje na to duże zróżnicowanie liczb uczniów przypadających na jeden etat przeliczeniowy tego rodzaju w poszczególnych szkołach.
- Zatrudnienie pracowników administracji i obsługi poszczególnych szkół, wydaje się czasami niewystarczająco powiązane z ich zadaniami (liczbą uczniów i liczbą godzin zajęć). Występuje tu wyraźne zróżnicowanie pomiędzy szkołami. W odniesieniu do pracowników obsługi w pewnej części może to wynikać z dużego zróżnicowania bazy lokalowej. Nie da się jednak w ten sposób wytłumaczyć dużego zróżnicowania wskaźników zatrudnienia pracowników administracji.

Warto jednak podkreślić, że – w porównaniu z innymi powiatami – poziom zatrudnienia pracowników administracji i obsługi łącznie we wszystkich szkołach powiatu tczewskiego jest dość typowy.

- Wydaje się, że najbardziej pożądaną zmianą w sieci szkół powiatu, która mogłaby się przyczynić do racjonalizacji organizacji oświaty w powiecie byłoby połączenie w zespół ZST i ZSRiK. Głównym argumentem za taką zmianą jest prognoza obciążenia budynków obu szkół w najbliższych latach (zagrożenie dużym poziomem dwuzmianowości w ZST i niewypełnienie budynku ZSRiK), choć są także inne argumenty przedstawione w treści niniejszego opracowania. Ze względu na przewidywane kłopoty lokalowe ZSBiO należałoby również rozważyć przeniesienie szkoły branżowej z tej szkoły do zespołu utworzonego z połączenia ZST i ZSRiK.
- Racjonalizacja organizacji dużych liceów w Tczewie, zmniejszenie liczby oddziałów dwuzawodowych w technikach oraz podjęcie działań, których skutkiem będzie ograniczenie odchodzenia uczniów ze szkół przed ukończeniem nauki, to najważniejsze działania, które mogą zahamować wzrost dopłat do subwencji oświatowej. Należałoby również spróbować wyjaśnić, dlaczego w powiecie tczewskim jest tak dużo zajęć nauczania indywidualnego oraz dlaczego tak duże jest zatrudnienie pracowników na stanowisku pomocy nauczyciela.



## 2. Zakres opracowania, analizowane jednostki i źródła danych

Analizą objęto następujące jednostki oświatowe funkcjonujące na terenie powiatu tczewskiego:

1. LO1 – I Liceum Ogólnokształcące im. M. Skłodowskiej – Curie, Tczew, ul. Szkoły Morskiej 1,
2. LO2 – II Liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego, Tczew, ul. Królowej Marysieńki 10,
3. ZSPwP – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, Pelplin ul. Sambora 5,
4. ZSPwG – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Henryka Mrossa, Gniew, ul. Sobieskiego 11,
5. ZSRiK - Zespół Szkół Rzemieślniczych i Kupieckich im. księcia Sambora II, Tczew, ul. Czyżykowska 17,
6. ZSE – Zespół Szkół Ekonomicznych im. ks. Janusza St. Pasierba, Tczew, ul. Gdańska 17,
7. ZSBiO – Zespół Szkół Budowlanych i Odzieżowych im. Henryka Sienkiewicza, Tczew, ul. Bałdowska 19,
8. ZST – Zespół Szkół Technicznych im. kmdra Antoniego Garnuszewskiego, Tczew, ul. Parkowa 1,
9. ZPS – Zespół Placówek Specjalnych, Tczew, ul. Grunwaldzka 1,
10. SOSWwP – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Pelplin, ul. Sambora 5a,
11. PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Tczew, ul. Wojska Polskiego 6,
12. ZKZ – Zespół Kształcenia Zawodowego, Tczew, ul. Sobieskiego 10.

W treści opracowania posługujemy się pełnymi nazwami jednostek lub wymienionymi tu skrótami.

Wszystkie zestawienia zamieszczone w niniejszym opracowaniu zostały przygotowane przez autorów, przy czym:

- dane do zestawień wieloletnich dotyczących organizacji powiatowej oświaty na tle innych samorządów pochodzą z bazy danych oświatowych Systemu Analiz Samorządowych (SAS), dla której pierwotnym źródłem danych jest system informacji oświatowej (SIO);
- dane do wieloletnich zestawień finansowych pochodzą ze sprawozdań Rb-27s i Rb-28s udostępnianych przez Ministerstwo Finansów;
- dane dotyczące organizacji szkół pochodzą z zatwierdzonych arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2017/18 według stanu z dnia 20 października 2017;

- dane dotyczące wydatków poszczególnych szkół pochodzą ze sprawozdań RB 28s tych szkół. Pozostałe dane pochodzą z informacji otrzymanych z poszczególnych szkół oraz ze Starostwa Powiatowego.

### 3. Finanse oświaty w powiecie tczewskim

Wiele wykresów zamieszczonych w niniejszym rozdziale (np. wykres 1) zawiera informacje charakteryzujące sytuację oświaty powiatu tczewskiego na tle innych powiatów ziemskich, które stanowią grupę porównawczą. Na wykresach tego rodzaju:

- Na osi poziomej zaznaczono kolejne lata, a na osi pionowej wartości liczbowe badanego wskaźnika.
- Zielona linia ciągła łączy wartości wskaźnika wyliczonego dla powiatu tczewskiego w kolejnych latach.
- Środkowa, szara linia przerywana łączy wartości mediany dla samorządów należących do grupy porównawczej. W połowie tych samorządów wartość badanego wskaźnika jest większa, a w drugiej połowie mniejsza od wartości mediany.
- Kropkowane pomarańczowe i żółte linie dzielą obszary wartości wskaźników na ćwiartki, tzn. w 75% samorządów wartości wskaźnika są większe niż to wskazuje żółta linia, a w 25% samorządów wartości tego wskaźnika są mniejsze. Analogicznie w 75% samorządów wartości wskaźnika są mniejsze niż to wskazuje pomarańczowa linia, a w 25% samorządów wartości tego wskaźnika są większe.
- Skrajne niebieskie kropkowane linie pokazują wartości wskaźników, powyżej (w wypadku górnej linii) i poniżej (w wypadku dolnej linii) których mieszczą się wartości wskaźnika 10% samorządów.

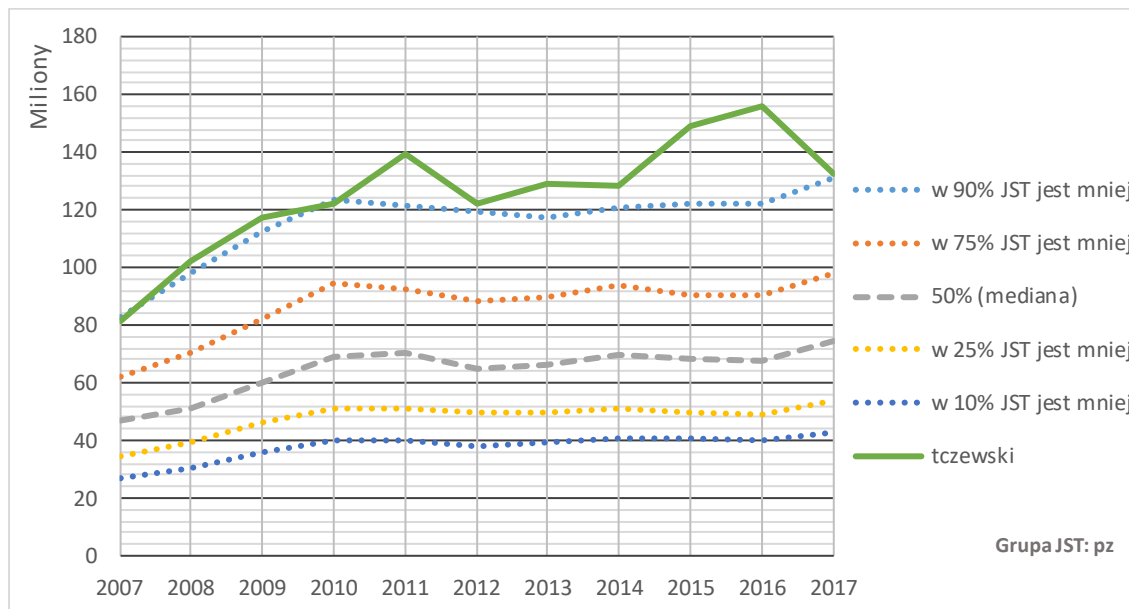
Obserwacja zielonej linii ciągłej na tle linii pokazujących tło podobnych samorządów pozwala z jednej strony śledzić wieloletnie trendy zmian wskaźników, a z drugiej pozwala łatwo zauważyć, kiedy te trendy w powiecie tczewskim są typowe, a kiedy odbiegają od tego, co można obserwować w innych powiatach. Jednocześnie możliwe jest zorientowanie się, czy wartości badanego wskaźnika są wysokie, czy niskie w porównaniu z podobnymi samorządami.

#### 3.1. Finanse oświaty a finanse powiatu

Wykres 1 pokazuje wielkość budżetu powiatu na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat. Budżet ten od wielu lat, z wyjątkiem lat 2012 i 2014 stale, wyraźnie rósł, by mocno obniżyć się w roku 2017. Budżet powiatu jest bardzo wysoki na tle grupy porównawczej (budżety 90% powiatów ziemskich są mniejsze), choć oczywiście należy pamiętać, że porównywanie bezwzględnych kwot wydatków dla samorządów o różnej wielkości nie mówi tak wiele jak porównywanie wskaźników procentowych lub

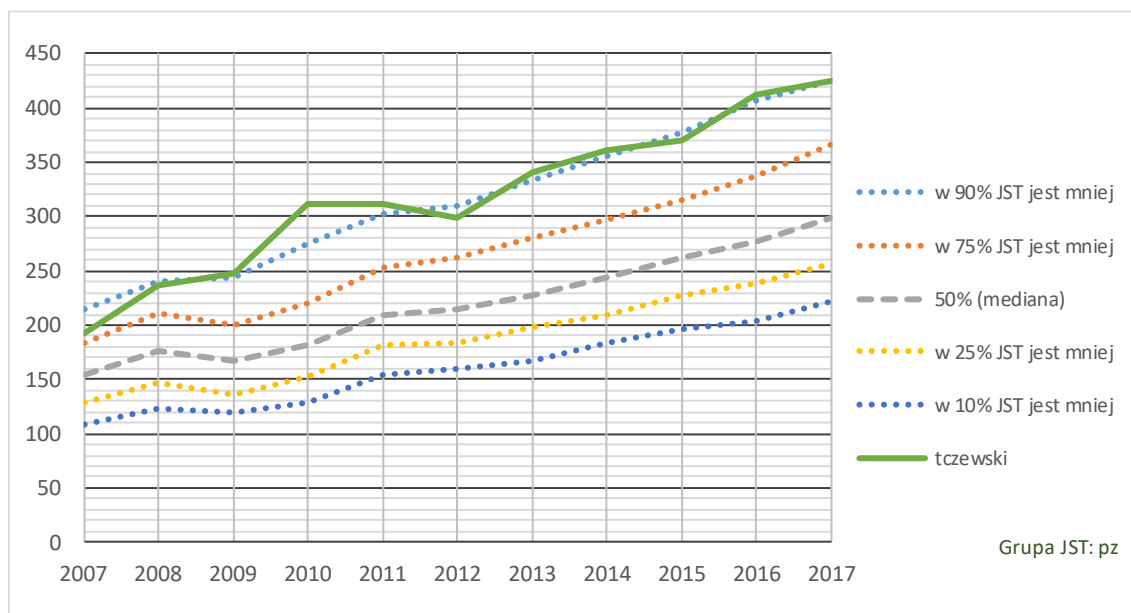
odniesionych do liczby mieszkańców lub uczniów, które prezentujemy w dalszej części tego rozdziału.

Wykres 1. Łączne wydatki budżetu



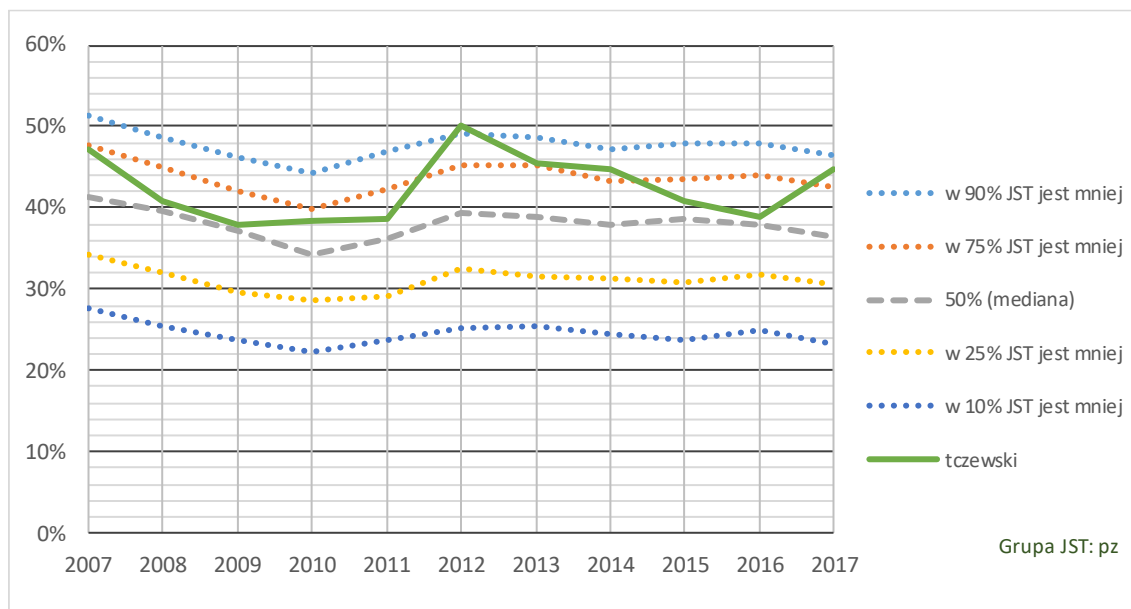
Wykres 2 zawiera informacje o dochodach własnych budżetu powiatu w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Dochody własne to przede wszystkim dochody z podatków i opłat oraz ze sprzedaży majątku powiatu. Wskaźnik ten charakteryzuje do pewnego stopnia możliwości finansowe samorządu. Wartość tego wskaźnika jest od wielu lat znacznie wyższa od mediany dla grupy porównawczej. Od 2008 roku w 90% powiatów ziemskich wartość tego wskaźnika była niższa niż w powiecie tczewskim.

Wykres 2. Dochody własne na mieszkańca (liczba mieszkańców z 2015 r.)



Wykres 3 prezentuje zmiany udziału wydatków oświatowych<sup>1</sup> w łącznych wydatkach budżetu powiatu w kolejnych latach. W powiecie tczewskim udział ten w ostatnich latach malał. W roku 2017 mocno wzrósł, ale głównie za przyczyną obniżenia się wysokości budżetu całego powiatu.

Wykres 3. Udział wydatków oświatowych w łącznych wydatkach budżetowych



<sup>1</sup> Sposób wyliczania wydatków oświatowych oraz innych wielkości, które mogą być różnie rozumiane i wyliczane na różne sposoby, wyjaśniony jest w rozdziale *Objaśnienia metodologiczne*.

### 3.2. Wydatki oświatowe a subwencja oświatowa

Głównym źródłem finansowania oświaty w każdym samorządzie jest część oświatowa subwencji ogólnej, czyli tzw. subwencja oświatowa. W ogromnej większości JST nie pokrywa ona jednak wszystkich bieżących kosztów prowadzenia szkół – dlatego samorzady współfinansują oświatę z własnych środków.

Do oceny stopnia owego współfinansowania używamy wskaźnika nadwyżki wydatków nad subwencją. Wskaźnik ten służy jako miara wielkości współfinansowania przez samorząd tych wydatków oświatowych, **na które z założenia przeznaczona jest subwencja oświatowa**. Dlatego nie uwzględnia on wydatków na cele, na które subwencja nie jest przeznaczona. W gminach są to głównie wydatki na utrzymanie przedszkoli i dowożenie uczniów, we wszystkich samorządach wydatki na oświatowe inwestycje<sup>2</sup>.

Interpretacja tego wskaźnika jest następująca:

- Jeśli wskaźnik nadwyżki wydatków nad subwencją wynosi 0, to wydatki na zadania, które powinny być finansowane z subwencji oświatowej są równe tej subwencji.
- Jeśli zaś wskaźnik wynosi np. 15%, to wydatki na zadania, które powinny być finansowane z subwencji oświatowej są o 15% wyższe od subwencji.

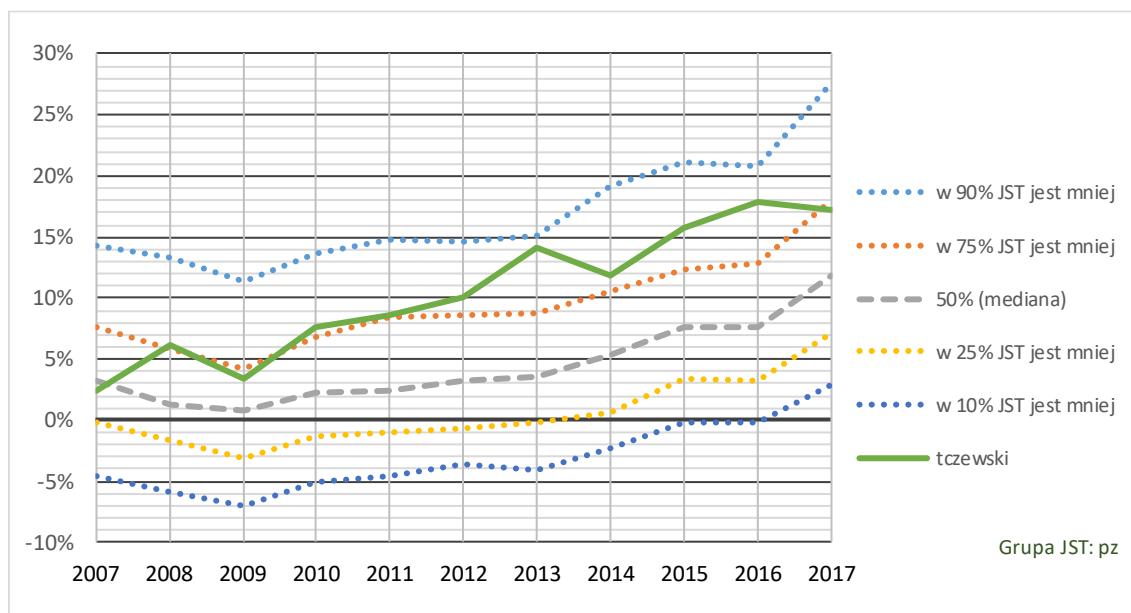
Wykres 4 przedstawia zmiany wskaźnika nadwyżki wydatków nad subwencją, a wykres 5 ilustruje, jak zmieniała się kwota tej nadwyżki, tzn. ile pieniędzy pozyskanych z dochodów pozasubwencyjnych powiat musiał przeznaczyć na sfinansowanie bieżącej działalności szkół. Jak widać na wykresie 4, wartość tego wskaźnika dla powiatu tczewskiego wyraźnie rośnie i dzieje się to szybciej niż w innych powiatach. W roku 2007 powiat tczewski dopłacał do subwencji około 2,5% i było to mniej niż wynosiła mediana dla powiatów ziemskich, ale w kolejnych latach ponad 75% powiatów ziemskich w Polsce dopłacało do subwencji mniej niż powiat tczewski, który w roku 2017 dopłacił do subwencji około 17%. Warto zauważyć, że zahamowanie wzrostu dopłaty do subwencji w roku 2017 było zapewne w znacznej mierze efektem przekazania Ministerstwu Rolnictwa Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Swarzędzie.

Kwota dopłaty do subwencji jest dla powiatu faktycznym wysiłkiem na utrzymanie oświaty, gdyż musi być pokryta z dochodów własnych powiatu. W roku 2007 kwota ta wynosiła około 800 tys. zł, a w roku 2017 aż 8 mln zł. Oznacza to, że w ciągu 10 lat realny wysiłek powiatu tczewskiego na utrzymanie oświaty wzrósł dziesięciokrotnie (bez uwzględnienia inflacji).

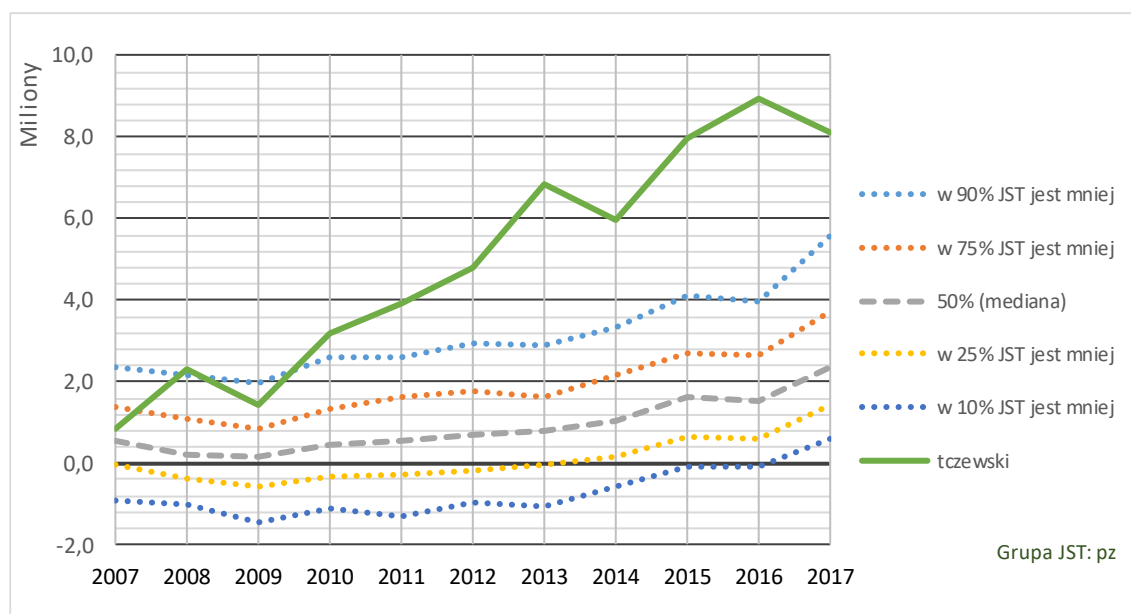
---

<sup>2</sup> W kwestii wyłączenia wydatków inwestycyjnych z grupy wydatków finansowanych przez subwencję panuje powszechna zgoda, choć stan ten nie ma formalnego odzwierciedlenia w przepisach dotyczących subwencji (które po prostu o inwestycjach w ogóle nie wspominają).

Wykres 4. Wskaźnik nadwyżki wydatków nad subwencją

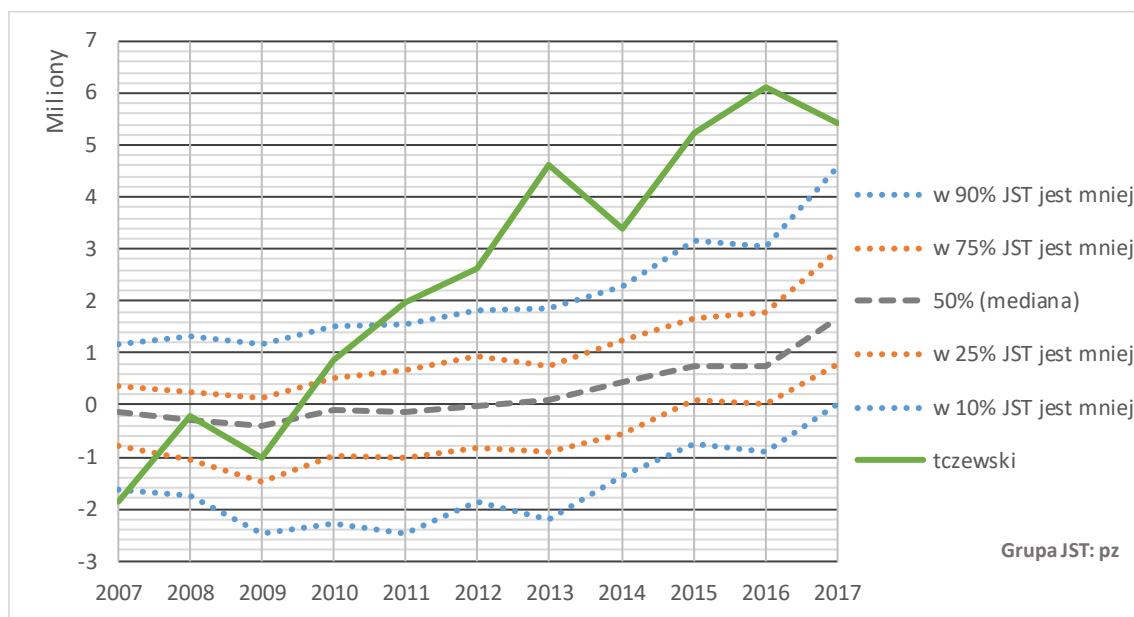


Wykres 5. Kwota nadwyżki wydatków nad subwencją

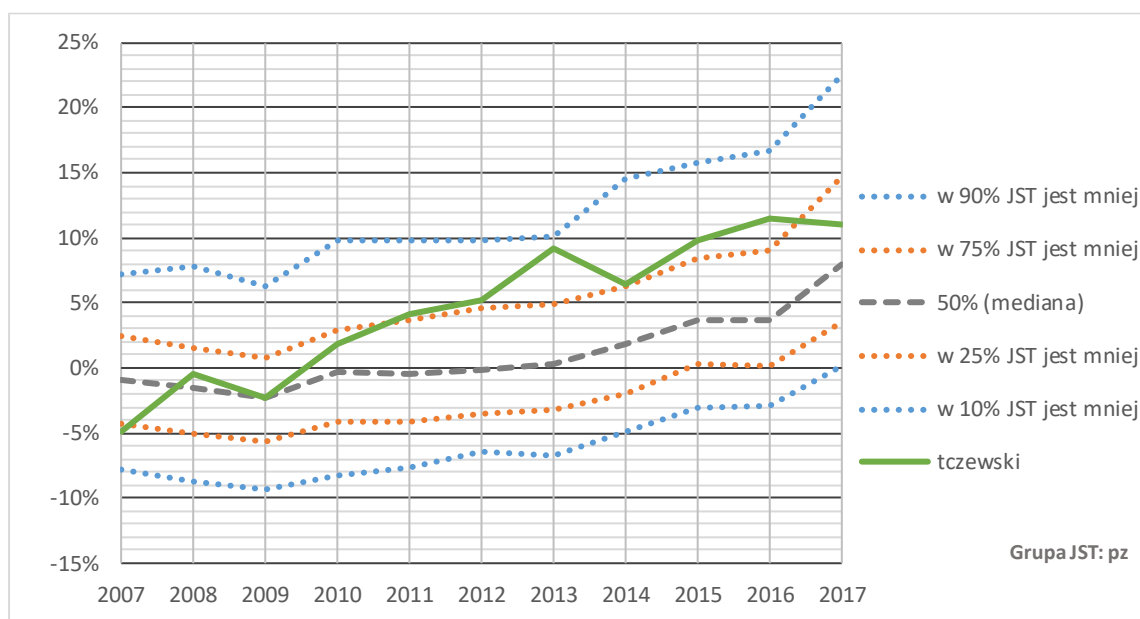


Na wykresie 6 i 7 przedstawiano kwotę i wskaźnik nadwyżki wydatków bieżących oświaty nad dochodami oświaty, w których uwzględniono nie tylko subwencję (jak na wykresach powyżej), ale także dochody szkół (z najmu, usług) oraz dotacje dla szkół (np. na przeprowadzanie egzaminów). Oczywiście wartości tak wyznaczonych wskaźników są niższe, ale także wysokie na tle innych powiatów w Polsce.

Wykres 6. Kwota nadwyżki wydatków bieżących nad dochodami oświaty



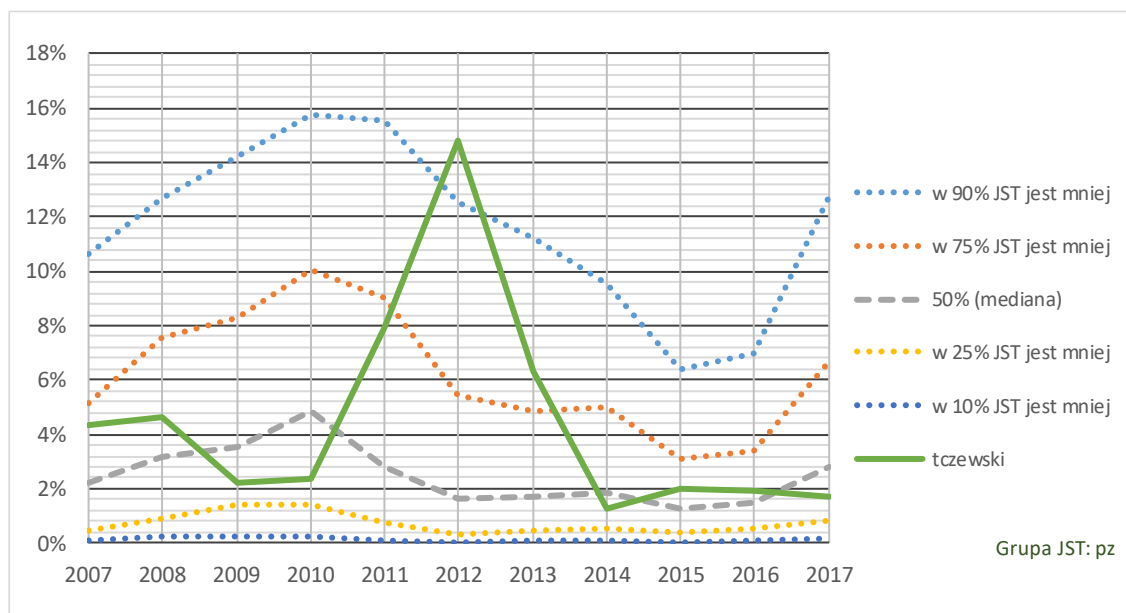
Wykres 7. Wskaźnik nadwyżki wydatków bieżących nad dochodami oświaty



Wykres 8 przedstawia udział wydatków majątkowych (inwestycyjnych) w łącznych wydatkach oświatowych. Jest rzeczą zupełnie normalną, że wydatki tego typu podlegają dużym zmianom, a w niektórych latach w ogóle nie występują. Jak widać na wykresie największe inwestycje oświatowe w powiecie miały miejsce w roku 2012.

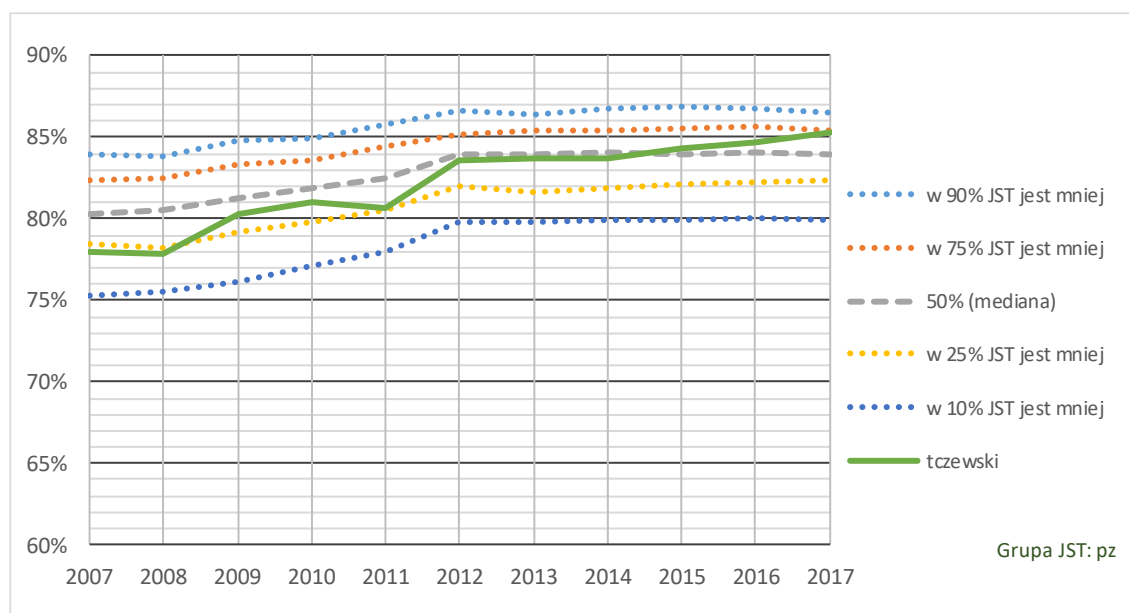


Wykres 8. Udział wydatków majątkowych w wydatkach oświatowych



Wykres 9 przedstawia udział wydatków osobowych w bieżących wydatkach oświatowych. Zbyt wysoki poziom tego wskaźnika może świadczyć o niebezpiecznym ograniczeniu wydatków rzeczowych (np. na zakupy książek do bibliotek i pomocy naukowych). Zbyt niski zaś wiąże się czasami z nadmiernymi wydatkami na utrzymanie budynków szkół i przedszkoli, np. ze względu na duże koszty ich ogrzewania i oświetlenia. W powiecie tczewskim udział wydatków osobowych w bieżących wydatkach oświatowych był przez długi czas niższy niż mediana dla powiatów ziemskich, w latach 2012-15 osiągnął poziom mediana, a w ostatnich dwóch latach wyraźnie wzrósł. W roku 2017 w 75% powiatów ziemskich wskaźnik ten był niższy. Niestety wydaje się to świadczyć o pogarszającej się sytuacji finansów oświaty w powiecie.

Wykres 9. Udział wydatków osobowych w bieżących wydatkach oświatowych



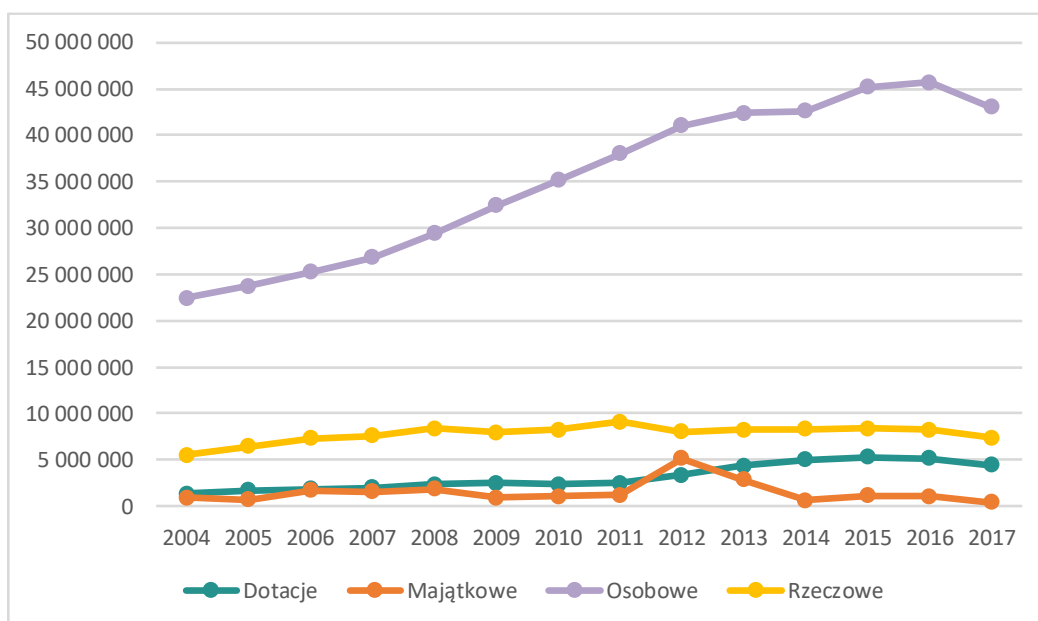
### 3.3. Wydatki oświatowe, ich struktura i zmiany w czasie

W tabeli 1 i na wykresie 10 przedstawiono wydatki oświatowe powiatu tczewskiego w latach 2004-2017 w podziale na rodzaje wydatków. Oczywiście największą częścią wydatków oświatowych są wydatki osobowe, które najmocniej wpływają na koszty utrzymania oświaty w powiecie i stale rosły do roku 2016. W roku 2017 wydatki oświatowe (w tym osobowe) spadły, ale trzeba pamiętać, że w tym roku powiat nie ponosił już kosztów utrzymywania zespołu szkół w Swarzędzynie (z wyjątkiem pozostałych tam jeszcze oddziałów licealnych). Niepokojące jest to, że wzrost wydatków oświatowych następował także w ostatnich kilku latach, podczas gdy w tym samym okresie corocznie malała liczba uczniów w szkołach powiatu, nauczyciele nie otrzymywali znaczących podwyżek, a inflacja była bardzo niewielka. Warto jednak pamiętać, że kadra nauczycielska starzeje się, co wiąże się ze wzrostem wydatków na dodatki stażowe, a jednocześnie rośnie udział nauczycieli dyplomowanych i mianowanych w ogólnej liczbie nauczycieli, co istotnie wpływa na koszty wynagrodzeń.

Tabela 1. Wydatki na oświatę w powiecie tczewskim w podziale na rodzaj wydatków związany z paragrafami klasyfikacji budżetowej (bez wydatków ze środków unijnych)

Rok	Dotacje	Majątkowe	Osobowe	Rzeczowe	Razem
2004	1 343 470	893 012	22 416 980	5 511 259	30 164 721
2005	1 679 994	721 242	23 770 096	6 413 718	32 585 050
2006	1 877 259	1 724 570	25 260 719	7 314 452	36 177 000
2007	1 988 275	1 591 813	26 799 339	7 558 380	37 937 807
2008	2 322 119	1 828 431	29 375 593	8 363 850	41 889 993
2009	2 474 800	936 745	32 402 355	7 972 180	43 786 080
2010	2 354 392	1 048 149	35 165 187	8 240 637	46 808 365
2011	2 472 485	1 234 413	38 037 071	9 119 111	50 863 080
2012	3 347 338	5 117 096	41 045 081	8 027 604	57 537 119
2013	4 337 473	2 877 908	42 414 680	8 222 393	57 852 454
2014	4 986 451	648 854	42 605 888	8 302 128	56 543 321
2015	5 262 844	1 103 208	45 166 386	8 390 283	59 922 721
2016	5 185 821	1 077 521	45 663 112	8 268 814	60 195 268
2017	4 458 935	441 922	43 044 486	7 398 529	55 343 872

Wykres 10. Wydatki na oświatę w powiecie tczewskim



W tabelach 2, 3, 4 i 5 przedstawiono wydatki na oświatę w powiecie tczewskim w podziale na rodzaje działalności w ostatnich 13 latach (bez wydatków ze środków unijnych).

Wyraźnie wzrosły w badanych okresie wydatki na szkoły specjalne, które stanowią coraz większy procent wszystkich wydatków oświatowych. Pomiędzy rokiem 2004, a 2017 udział wydatków na szkolnictwo specjalne wzrósł z niecałych 22% do ponad 33% wszystkich wydatków oświatowych.

Bardzo zmalały wydatki na pomoc materialną dla uczniów (z 0,87 procenta w roku 2014 do 0,01 procenta w roku 2017). Należy jednak pamiętać, że pomoc materialna dla uczniów może być realizowana na wiele sposobów, niekoniecznie z budżetu oświaty.

Tabela 2. Wydatki na oświatę w powiecie tczewskim w podziale na rodzaj działalności związany z rozdziałami klasyfikacji budżetowej

Grupa rozdziałów	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
CKU, CKP, ODZ	1 439 115	2 069 276	2 162 365	2 608 001	2 755 696	3 067 711	3 083 696	2 815 258	2 859 234	3 042 372	3 108 204	3 048 935	2 714 568	2 784 034
Dokształcanie nauczycieli	145 282	116 973	153 089	144 733	135 356	149 211	197 403	240 578	271 631	235 879	229 673	221 073	236 059	218 384
Gimnazja	0	0	0	0	0	41 921	163 489	377 254	502 618	463 880	438 641	443 339	470 830	445 228
Gimnazja specj.	1 531 874	1 561 490	1 669 229	1 818 490	2 005 877	2 221 210	2 457 388	2 843 942	3 149 260	3 209 000	3 104 617	3 300 448	3 757 138	3 825 347
Inne oświatowe	683 765	724 980	792 735	985 959	956 138	871 114	890 955	880 100	723 322	346 759	384 335	446 753	522 010	507 517
Internaty i bursy	1 333 234	1 751 323	2 064 012	2 184 006	2 260 226	2 646 166	2 546 348	2 807 019	2 694 430	3 215 473	3 032 660	3 015 657	2 932 315	2 075 517
Kwalif. kursy zawodowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100 890	102 469
LO	7 372 953	7 295 680	8 413 015	9 401 759	10 547 584	10 777 802	11 667 167	12 206 510	13 136 126	12 610 745	12 543 385	12 425 998	12 703 555	12 207 077
LO specj.	0	0	0	13 967	86 070	184 559	228 826	267 553	252 343	91 410	0	0	0	0
LP	0	1 845 395	1 767 051	1 480 892	997 578	620 468	576 621	644 894	715 342	306 364	95 677	6 644	0	0
Ośr. rewalidacyjno-wych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	444 574	1 602 599	1 755 137	1 808 407
Pomoc materialna	261 169	42 696	339 259	439 031	256 269	33 700	26 240	26 240	26 240	25 426	38 159	36 546	32 415	4 405
PP-P	632 544	650 231	724 031	814 029	913 587	954 836	1 140 786	1 188 691	1 225 928	1 255 854	1 234 786	1 212 654	1 280 769	1 328 698
Przedszkola specj.	0	236 232	291 245	352 799	465 577	718 221	947 550	1 263 161	1 485 139	1 650 373	1 752 409	1 995 764	1 944 349	2 122 040
SP specj.	2 304 598	2 601 618	3 403 439	2 664 690	3 002 985	3 422 558	3 782 212	4 268 544	4 229 147	4 265 601	4 019 373	4 116 403	3 731 522	3 966 370
Specj. OS-W	1 955 370	1 676 156	2 075 733	1 542 946	2 157 743	1 823 191	2 038 739	2 497 987	2 773 000	4 161 830	3 489 512	3 944 785	4 184 616	4 124 892
Specj.org.nauki-szkoły.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 225 150	761 942	623 509	0
Szk. zawodowe	11 374 149	10 605 190	10 579 936	11 403 107	13 256 998	14 088 098	14 774 775	16 180 045	20 809 061	20 135 586	19 906 290	19 987 303	20 344 701	17 164 550
Szk. zawodowe specj.	822 960	1 108 858	1 430 610	1 799 623	1 756 216	1 652 767	1 733 934	1 665 366	1 907 537	2 128 470	2 109 163	2 228 970	2 114 648	1 803 988
Świetlice	307 708	298 952	311 251	283 775	336 093	512 547	549 210	637 326	679 441	608 779	558 595	627 421	591 348	195 189
Wczesne wspom. rozwoju	0	0	0	0	0	0	3 026	52 612	97 320	98 653	53 268	36 279	16 456	36 251
Suma końcowa	30 164 721	32 585 050	36 177 000	37 937 807	41 889 993	43 786 080	46 808 365	50 863 080	57 537 119	57 852 454	56 543 321	59 922 721	60 195 268	55 343 872

Tabela 3. Procentowy udział wydatki na oświatę w powiecie tczewskim w podziale na rodzaj działalności związanej z rozdziałami klasyfikacji budżetowej

Grupa rozdziałów	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
CKU, CKP, ODZ	4,77%	6,35%	5,98%	6,87%	6,58%	7,01%	6,59%	5,53%	4,97%	5,26%	5,50%	5,09%	4,52%	5,04%
Dokształcanie nauczycieli	0,48%	0,36%	0,42%	0,38%	0,32%	0,34%	0,42%	0,47%	0,47%	0,41%	0,41%	0,37%	0,39%	0,40%
Gimnazja	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,10%	0,35%	0,74%	0,87%	0,80%	0,78%	0,74%	0,78%	0,81%
Gimnazja specj.	5,08%	4,79%	4,61%	4,79%	4,79%	5,07%	5,25%	5,59%	5,47%	5,55%	5,49%	5,51%	6,25%	6,92%
Inne oświatowe	2,27%	2,22%	2,19%	2,60%	2,28%	1,99%	1,90%	1,73%	1,26%	0,60%	0,68%	0,75%	0,87%	0,92%
Internaty i bursy	4,42%	5,37%	5,71%	5,76%	5,40%	6,04%	5,44%	5,52%	4,68%	5,56%	5,36%	5,03%	4,88%	3,76%
LO	24,44%	22,39%	23,26%	24,78%	25,18%	24,61%	24,93%	24,00%	22,83%	21,80%	22,18%	20,74%	21,14%	22,10%
LO specj.	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%	0,21%	0,42%	0,49%	0,53%	0,44%	0,16%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
LP	0,00%	5,66%	4,88%	3,90%	2,38%	1,42%	1,23%	1,27%	1,24%	0,53%	0,17%	0,01%	0,00%	0,00%
Ośr. rewalidacyjno-wych.	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,79%	2,67%	2,92%	3,27%
Pomoc materialna	0,87%	0,13%	0,94%	1,16%	0,61%	0,08%	0,06%	0,05%	0,05%	0,04%	0,07%	0,06%	0,05%	0,01%
PP-P	2,10%	2,00%	2,00%	2,15%	2,18%	2,18%	2,44%	2,34%	2,13%	2,17%	2,18%	2,02%	2,13%	2,41%
Przedszkola specj.	0,00%	0,72%	0,81%	0,93%	1,11%	1,64%	2,02%	2,48%	2,58%	2,85%	3,10%	3,33%	3,24%	3,84%
SP specj.	7,64%	7,98%	9,41%	7,02%	7,17%	7,82%	8,08%	8,39%	7,35%	7,37%	7,11%	6,87%	6,21%	7,18%
Specj. OS-W	6,48%	5,14%	5,74%	4,07%	5,15%	4,16%	4,36%	4,91%	4,82%	7,19%	6,17%	6,58%	6,96%	7,47%
Specj.org.nauki-szkoły.	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,04%	1,27%	1,13%
Szk. zawodowe	37,71%	32,55%	29,24%	30,06%	31,65%	32,17%	31,56%	31,81%	36,17%	34,81%	35,21%	33,36%	33,85%	31,07%
Szk. zawodowe specj.	2,73%	3,40%	3,95%	4,74%	4,19%	3,77%	3,70%	3,27%	3,32%	3,68%	3,73%	3,72%	3,52%	3,27%
Świetlice	1,02%	0,92%	0,86%	0,75%	0,80%	1,17%	1,17%	1,25%	1,18%	1,05%	0,99%	1,05%	0,98%	0,35%
Wczesne wspom. rozwoju	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,10%	0,17%	0,17%	0,09%	0,06%	0,03%	0,07%
Suma końcowa	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Tabela 4. Wydatki na oświatę w powiecie tczewskim w podziale na rodzaj działalności związanej z rozdziałami klasyfikacji budżetowej (mniej szczegółowo)

Grupa rozdziałów	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dokształcanie nauczycieli	145 282	116 973	153 089	144 733	135 356	149 211	197 403	240 578	271 631	235 879	229 673	221 073	236 059	218 384
Inne oświatowe	683 765	724 980	792 735	985 959	956 138	871 114	890 955	880 100	723 322	346 759	384 335	446 753	522 010	507 517
Internaty i bursy	1 333 234	1 751 323	2 064 012	2 184 006	2 260 226	2 646 166	2 546 348	2 807 019	2 694 430	3 215 473	3 032 660	3 015 657	2 932 315	2 075 517
Kwalif. kursy zawodowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100 890	102 469
Pomoc materialna	261 169	42 696	339 259	439 031	256 269	33 700	26 240	26 240	26 240	25 426	38 159	36 546	32 415	4 405
PP-P	632 544	650 231	724 031	814 029	913 587	954 836	1 140 786	1 188 691	1 225 928	1 255 854	1 234 786	1 212 654	1 280 769	1 328 698
Specjalne	6 614 802	7 184 354	8 870 256	8 192 515	9 474 468	10 022 506	11 191 675	12 859 165	13 893 746	15 605 337	14 972 916	18 450 398	18 265 808	18 310 804
Szk. ogólnodost.	20 186 217	21 815 541	22 922 367	24 893 759	27 557 856	28 596 000	30 265 748	32 223 961	38 022 381	36 558 947	36 092 197	35 912 219	36 233 654	32 600 889
Świetlice	307 708	298 952	311 251	283 775	336 093	512 547	549 210	637 326	679 441	608 779	558 595	627 421	591 348	195 189
Suma końcowa	30 164 721	32 585 050	36 177 000	37 937 807	41 889 993	43 786 080	46 808 365	50 863 080	57 537 119	57 852 454	56 543 321	59 922 721	60 195 268	55 343 872

Tabela 5. Procentowy udział wydatków na oświatę w powiecie tczewskim w podziale na rodzaj działalności związanej z rozdziałami klasyfikacji budżetowej (mniej szczegółowo)

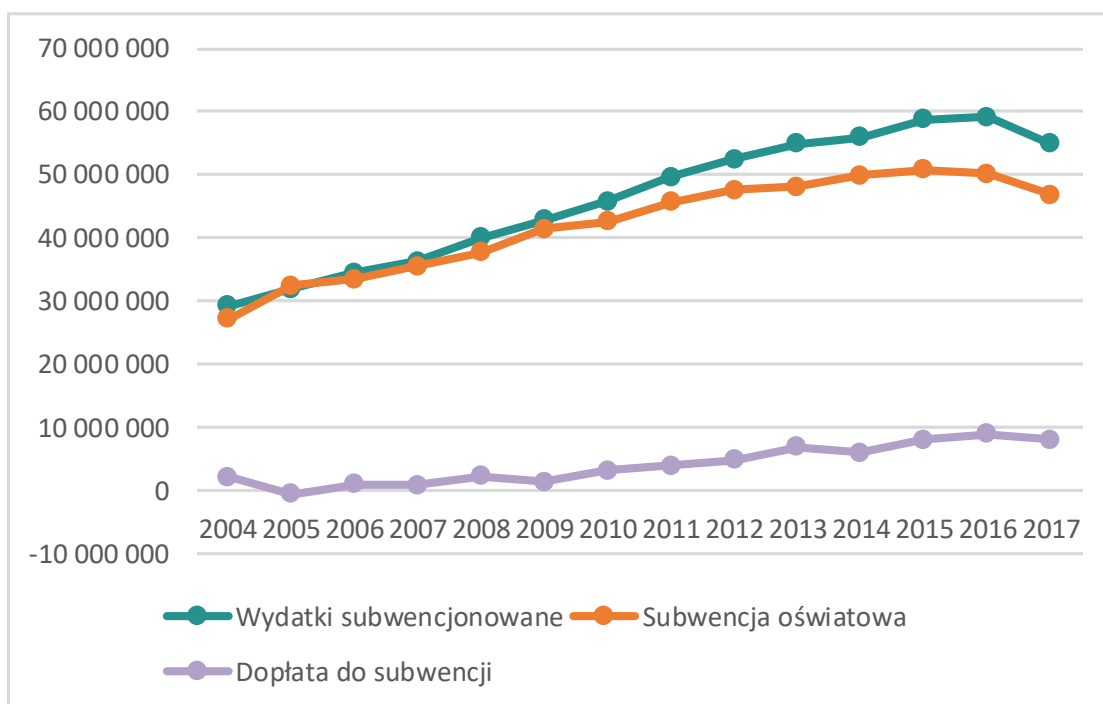
Grupa rozdziałów	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dokształcanie nauczycieli	0,48%	0,36%	0,42%	0,38%	0,32%	0,34%	0,42%	0,47%	0,47%	0,41%	0,41%	0,37%	0,39%	0,39%
Inne oświatowe	2,27%	2,22%	2,19%	2,60%	2,28%	1,99%	1,90%	1,73%	1,26%	0,60%	0,68%	0,75%	0,87%	0,92%
Internaty i bursy	4,42%	5,37%	5,71%	5,76%	5,40%	6,04%	5,44%	5,52%	4,68%	5,56%	5,36%	5,03%	4,87%	3,75%
Kwalif. kursy zawodowe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,17%	0,19%
Pomoc materialna	0,87%	0,13%	0,94%	1,16%	0,61%	0,08%	0,06%	0,05%	0,05%	0,04%	0,07%	0,06%	0,05%	0,01%
PP-P	2,10%	2,00%	2,00%	2,15%	2,18%	2,18%	2,44%	2,34%	2,13%	2,17%	2,18%	2,02%	2,13%	2,40%
Specjalne	21,93%	22,05%	24,52%	21,59%	22,62%	22,89%	23,91%	25,28%	24,15%	26,97%	26,48%	30,79%	30,34%	33,09%
Szk. ogólnodost.	66,92%	66,95%	63,36%	65,62%	65,79%	65,31%	64,66%	63,35%	66,08%	63,19%	63,83%	59,93%	60,19%	58,91%
Świetlice	1,02%	0,92%	0,86%	0,75%	0,80%	1,17%	1,17%	1,25%	1,18%	1,05%	0,99%	1,05%	0,98%	0,35%
Suma końcowa	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

W tabeli 6 i na wykresie 11 przedstawiono porównanie zmian oświatowych wydatków subwencjonowanych oraz subwencji oświatowej. Jak widać, od 2006 roku wydatki rosły szybciej niż subwencja, co sprawiało, że dopłata do subwencji rosła. Spadek dopłaty do subwencji w roku 2017 wynika zapewne w głównej mierze z przekazania Ministerstwu Rolnictwa zespołu szkół w Swarzędzie.

Tabela 6. Subwencja oświatowa a wydatki subwencionowane

Rok	Wydatki subwencionowane	Subwencja oświatowa	Dopłata do subwencji
2004	29 271 709	27 145 559	2 126 150
2005	31 863 808	32 481 622	-617 814
2006	34 452 430	33 412 876	1 039 554
2007	36 345 994	35 479 523	866 471
2008	40 061 562	37 767 091	2 294 471
2009	42 849 335	41 443 970	1 405 365
2010	45 760 216	42 550 869	3 209 347
2011	49 628 667	45 693 043	3 935 624
2012	52 420 023	47 625 401	4 794 622
2013	54 974 546	48 143 677	6 830 869
2014	55 894 467	49 947 715	5 946 752
2015	58 819 513	50 834 308	7 985 205
2016	59 117 747	50 171 145	8 946 602
2017	54 901 950	46 806 772	8 095 178

Wykres 11. Subwencja oświatowa a wydatki subwencionowane



### 3.4. Koszty utrzymania poszczególnych szkół i innych jednostek oświatowych oraz ich porównanie z subwencją oświatową

Wydatki wykonane przez poszczególne jednostki w 2017 r. przedstawia tabela 7.

Tabela 7. Wydatki wykonane przez poszczególne szkoły w 2017 r.

	Wydatki wszystkie	Wydatki z budżetu powiatu	Wydatki ze środków europejskich	Wydatki inwestycyjne
<b>LO Swaróżyn</b>	291 862	291 862		
<b>PPP</b>	1 358 100	1 358 100		
<b>ZKZ</b>	3 507 930	3 337 124	170 806	
<b>ZSBiO</b>	3 099 802	2 944 315	155 487	
<b>ZSE</b>	7 464 494	7 022 466	442 028	77 000
<b>ZSRIK</b>	2 647 803	2 647 803		
<b>ZST</b>	3 840 536	3 840 536		
<b>LO1</b>	3 557 393	3 552 425	4 968	114 352
<b>LO2</b>	3 290 200	3 290 200		
<b>SOSWwP</b>	4 673 853	4 673 853		
<b>ZPS</b>	14 043 783	13 305 087	738 695	555 132
<b>ZSPwG</b>	2 380 736	2 380 736		25 553
<b>ZSPwP</b>	1 893 224	1 893 224		

Ponieważ sumaryczne kwoty wydatków szkół różnych wielkości trudno rozsądnie ze sobą porównywać, dlatego niżej zestawiamy wydatki z roku 2017 z subwencją oświatową należną na uczniów poszczególnych szkół. W porównaniach tych nie uwzględniamy wydatków ze środków europejskich oraz wydatków inwestycyjnych, gdyż utrzymanie budynków szkolnych uważa się za zadanie własne powiatu i subwencja nie jest z zasady przeznaczona na oświatowe inwestycje.

Analizując wyniki porównań subwencji i wydatków, nie wolno zapominać, że subwencja oświatowa jest dochodem całego powiatu i nieuzasadnione jest twierdzenie, że wszystkie bieżące koszty utrzymania konkretnej szkoły powinny być pokryte z subwencji przypadającej na uczniów tej szkoły. Nie można też twierdzić, że każdej szkole w całości „należy się” subwencja naliczona na jej uczniów. Trzeba przy tym pamiętać, że algorytm podziału subwencji oświatowej niezbyt wiernie oddaje rzeczywiste koszty funkcjonowania szkół różnych typów oraz koszty kształcenia różnych grup uczniów w ramach poszczególnych typów szkół. W efekcie np. większy udział uczniów zasadniczych szkół zawodowych w ogólnej liczbie uczniów zespołu, czy całego samorządu zazwyczaj korzystnie zmienia proporcje pomiędzy wydatkami a subwencją.

W tabeli 8 przedstawiono porównanie wysokości kwot wydatków subwencyjnych placówek (bez inwestycji i środków europejskich) wykonanych w 2017 r. z subwencją naliczoną dla ich uczniów. W wypadku PPP za subwencję należną uznaliśmy subwencję na zadania pozaszkolne powiatu (zgodnie z wagą P57). Trzeba jednak pamiętać, że powiat tczewski, z wyjątkiem poradni, nie prowadzi innych zajęć pozaszkolnych takich jak np. biblioteka pedagogiczna, czy młodzieżowy dom kultury, stąd subwencja na zadania pozaszkolne jest większa niż wydatki na jedyne takie zadania prowadzone przez powiat tczewski. Ze względu na specyfikę ZKZ realizującego zadania nie tylko dla swoich uczniów, placówka to nie została umieszczona w tym zestawieniu.

Tabela 8. Dopłaty do subwencji w 2017 r. – różnica pomiędzy wydatkami subwencyjnymi placówki (bez inwestycji i środków europejskich) a subwencją naliczoną na uczniów jednostki.

Placówka	Dopłata do subwencji	% dopłaty
LO Swaróżyn	-15 979	-5,5%
LO1	662 326	19,3%
LO2	942 597	28,6%
PPP	-1 482 615	-109,2%
SOSWwP	39 073	0,8%
ZPS	2 156 359	16,4%
ZSBiO	63 318	2,2%
ZSE	1 585 083	22,8%
ZSPwG	367 231	15,6%
ZSPwP	382 161	20,2%
ZSRiK	484 936	18,3%
ZST	547 570	14,3%

Aby porównać dopłaty do subwencji w wypadku szkół różnej wielkości, przeliczyliśmy je na jednego ucznia (tabela 9).

Tabela 9. Dopłaty do subwencji w przeliczeniu na jednego ucznia<sup>3</sup> w zł.

Placówka	Dopłata do subwencji oświatowej przypadająca na jednego ucznia
LO Swaróżyn	-377
LO1	1 462
LO2	2 909
SOSWwP	540
ZPS	6 889
ZSBiO	147
ZSE	2 390
ZSPwG	1 135
ZSPwP	1 523
ZSRiK	1 163
ZST	1 173
<b>Średnio</b>	<b>1 884</b>

Jedyną placówką która „mieści się” w subwencji jest LO Swaróżyn. Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku tej szkoły najbardziej widoczny jest fakt zafałszowania takich obliczeń przez zmieniające się liczby uczniów pomiędzy rokiem szkolnym 2016/17 a 2017/18. W roku 2016/17 uczęszczało do tego liceum 52 uczniów, a w kolejnym już tylko 23. Średnioroczna liczba uczniów w roku

<sup>3</sup> Wskaźniki na ucznia wyliczono z wykorzystaniem średniorocznej liczby uczniów z lat szkolnych 2016/17 (8 miesięcy) i 2017/18 (4 miesiące) w roku budżetowym 2017.

2017 wyniosła 42,33. Subwencja naliczona została według stanu na wrzesień 2016 roku, natomiast rzeczywiste wydatki od września 2017 roku dotyczyły tylko 23 uczniów, co musiało spowodować zdecydowane obniżenie kosztów funkcjonowania tej szkoły.

Zjawisko naliczania subwencji na inną liczbę uczniów niż ich było średnio w roku budżetowym dotyczy oczywiście wszystkich szkół. W efekcie podczas analizy takich danych należy zawsze pamiętać, że jeżeli w placówce było średnio w roku budżetowym mniej uczniów niż we wrześniu roku poprzedniego, to dopłata na jednego ucznia jest zaniżona. Analogicznie, jeśli w szkole było średnio w roku budżetowym więcej uczniów niż we wrześniu roku poprzedniego, to dopłata na jednego ucznia jest zawyżona.

Aby skorygować to zafałszowanie wyliczyliśmy teoretyczną wartość subwencji, jaką powinny dostać poszczególne placówki, aby uwzględnić zmiany liczb uczniów pomiędzy rokiem szkolnym 2016/17 i 2017/18. Wyliczyliśmy w tym celu średnioroczne liczby uczniów w poszczególnych placówkach w roku 2017 i obliczyliśmy o jaki procent różnią się one od liczb uczniów we wrześniu 2016, a następnie o taki sam procent skorygowaliśmy subwencję naliczoną na uczniów tych placówek.

W przypadku uczniów ZST oraz ZSBiO zajęcia zawodowe prowadzone są przez ZKZ. Oznacza to, że subwencja wyliczona na tych uczniów w całości przypisana jest do ZST oraz ZSBiO, natomiast koszty prowadzonych zajęć zawodowych ponosi ZKZ. W dalszych obliczeniach uwzględniono korekty związane także z tym faktem. W tym celu obliczyliśmy dla lat szkolnych 2016/17 oraz 2017/18 jaki procent wszystkich etatów nauczycielskich w ZKZ stanowią etaty realizowane odpowiednio na rzecz ZST oraz ZSBiO. Następnie w oparciu o tak wyliczone wskaźniki ustaliliśmy, ile ze wszystkich wydatków ZKZ stanowią wydatki związane z prowadzeniem zajęć dla uczniów ZST oraz ZSBiO. W ostatnim kroku kwoty te doliczyliśmy do wydatków obu analizowanych placówek.

Elementem który także skorygowaliśmy jest internat w ZSE. Ponieważ placówka ta ponosi bardzo duże koszty utrzymania internatu, którego nie mają inne szkoły, dokonaliśmy zmiany wyłączającej koszty z tym związane z dalszych obliczeń. W tym celu z wydatków ZSE odjęliśmy te związane z internatem, jednocześnie pomniejszając należną placówce subwencję o kwotę naliczoną z wagi P41 (dla wychowanków w internatach).

Efekty wszystkich opisanych powyżej korekt przedstawiono w tabelach 10 i 11.

Wydaje się, że dane w tych tabelach znacznie lepiej pozwalają zorientować się, w których szkołach koszty jednostkowe kształcenia ucznia w stosunku do subwencji są największe, choć z pewnością można uznać część poczynionych założeń za zbyt daleko idące uproszczenia.



Tabela 10. Dopłaty do subwencji w roku 2017 po uwzględnieniu wszystkich korekt w zł.

Placówka	Dopłata do subwencji
LO Swaróżyn	41 248
LO1	643 821
LO2	956 999
SOSWwP	17 615
ZPS	2 260 368
ZSBiO	288 697
ZSE	680 454
ZSPwG	338 150
ZSPwP	423 159
ZSRiK	643 547
ZST	1 515 270

Tabela 11. Dopłaty do subwencji w przeliczeniu na jednego ucznia po uwzględnieniu korekt w zł.

Placówka	Dopłata do subwencji oświatowej przypadająca na jednego ucznia
LO Swaróżyn	974
LO1	1 421
LO2	2 954
SOSWwP	244
ZPS	7 222
ZSBiO	671
ZSE	1 026
ZSPwG	1 045
ZSPwP	1 686
ZSRiK	1 543
ZST	3 247
Średnio	2 079

Zdecydowanie najtaniej, w porównaniu do subwencji, wypada SOSWwP. Na drugim biegunie znajduje się druga z placówek specjalnych – ZPS.

W przypadku szkół ogólnodostępnych najniższa wartość dopłaty do subwencji przypadająca na jednego ucznia jest w ZSBiO, najwyższa w ZST. Stosunkowo mała dopłata w ZSBiO jest zapewne w dużym stopniu spowodowana funkcjonowaniem w tej szkole dużych oddziałów wielozawodowych szkoły branżowej/zasadniczej szkoły zawodowej (oddziały tego typu są najtańsze w stosunku do subwencji przypadającej na ich uczniów). Z podobnego powodu stosunkowo małe (jak na tak małą trudną w organizacji szkołę) są dopłaty w niewielkim ZSPwG.

Zwraca uwagę bardzo duża różnica pomiędzy dopłatami w dużych liceach. Różnica ta pomiędzy LO1 a LO2 wynosi ponad 100%. Jej głównym powodem nie jest jednak droga organizacja zajęć w oddziałach LO2, ale bardzo duża liczba zajęć i etatów dodatkowych (urlop dla poratowania zdrowia, stan

nieczynny, nauczania indywidualne itp.) oraz obciążenie szkoły kosztami utrzymania za dużego budynku w stosunku do obecnych potrzeb.

### 3.5. Prognozowane zmiany dopłat do subwencji oświatowej spowodowane zmianami organizacyjnymi w oświacie, które miały miejsce w ostatnich latach i będą miały miejsce w przyszłości

#### 3.5.1. Zwiększone dopłaty do subwencji wynikające ze zwiększonej liczby uczniów

W sytuacji, gdy powiat wydaje na każdego ucznia więcej, niż otrzymuje subwencji, każdy wzrost liczby uczniów, który nie wiąże się ze znacznym powiększeniem wielkości oddziałów musi powodować zwiększenie kwoty dopłaty do subwencji.

W następnym rozdziale przedstawiamy prognozę liczb uczniów szkół prowadzonych przez powiat tczewski w kolejnych latach szkolnych. Na użytek niniejszych rozważań przeliczyliśmy liczby uczniów z tej prognozy wyznaczone dla kolejnych lat szkolnych do wielkości średniorocznych (w skali roku kalendarzowego) wyznaczanych jako średnia ważona z 8 i 4 miesięcy dwóch kolejnych lat szkolnych. Z prognozy wynika, że bieżący rok kalendarzowy jest ostatnim z długiego ciągu lat, w którym średnioroczna liczba uczniów zmalała. W 2019 r. rozpocznie się okres wzrostu (z wyjątkiem roku 2021), który potrwa do 2024 r., po czym łączna liczba uczniów szkół prowadzonych przez powiat ponownie zacznie spadać (tabela 12).

Trzeba przy tym pamiętać, że gwałtowny wzrost liczby uczniów wynikać będzie ze zmian organizacyjnych w oświacie w ostatnich latach, a nie z radykalnego odwrócenia trendu demograficznego. We wrześniu 2019 r. do klas pierwszych szkół prowadzonych przez powiat trafi niemal dwa razy więcej uczniów niż rok wcześniej, ale nie będzie to jedna klasa pierwsza, lecz dwie odrębne klasy szkoły ponadgimnazjalnej oraz ponadpodstawowej. Nie znikną zatem przyczyny, które sprawiły, że trudno jest organizować oświatę tak, aby jej koszty nie rosły w kolejnych latach. Niedługo później do szkół powiatowych trafią uczniowie obecnych klas czwartych szkoły podstawowej, których jest o niemal połowę więcej niż w obecnych klasach piątych, gdyż uczniowie ci zaczynali szkołę podstawową, gdy rozpoczął się proces obniżania wieku obowiązku szkolnego do 6 lat i do szkoły podstawowej jednocześnie przyjmowano siedmio- i sześciolatków. Podobnie będzie w następnym roku. W kolejnych dwóch latach możliwe będzie zatem łatwiejsze organizowanie stosunkowo dużych oddziałów klas pierwszych. Niestety jednak, w kolejnym roku do klas pierwszych szkół powiatowych przyjdzie bardzo mało uczniów obecnych klas drugich szkoły podstawowej, do których dziś chodzą tylko ci uczniowie, których rodzice nie zdecydowali się na posłanie ich do szkoły w wieku sześciu lat. Bardzo utrudni to organizację rozsądnej wielkości oddziałów klasy pierwszej w technikach, co niewątpliwie obniży średnią wielkość oddziału w szkołach powiatu i w jakiś sposób wyrówna (w dół) możliwości łatwiejszej organizacji oddziałów w dwóch wcześniejszych latach.

Dlatego, szacując finansowe skutki reformy, założyliśmy że zasady organizacji szkół, a przede wszystkim wielkości oddziałów (patrząc na to w dłuższej perspektywie czasowej), nie ulegną istot-

nym zmianom w stosunku do stanu obecnego, pomimo istotnego wzrostu liczby uczniów. Przyjęliśmy też, że zasady podziału subwencji oświatowej nie ulegną zasadniczej zmianie<sup>4</sup>, a średnia dopłata do subwencji przypadającej na jednego ucznia zmniejszy się nieznacznie, ponieważ przy zwiększonej liczbie uczniów nie powinny istotnie wzrosnąć koszty stałe (przede wszystkim utrzymanie budynków szkolnych), co oznacza, że koszt stały przypadający na jednego ucznia spadnie. Zakładamy zatem, że średnia dopłata do subwencji przypadająca na jednego ucznia w szkołach ogólnodostępnych wynosić będzie około 1200 zł (w roku 2017 było to około 1470 zł). Przy takich założeniach w 2024 r., w którym średnioroczna liczba uczniów będzie o 1105 uczniów wyższa niż w 2017 r., łączna nadwyżka wydatków nad subwencją będzie o ok. 1 300 000 zł większa niż w minionym roku budżetowym. W innych latach wzrost dopłaty do subwencji z tytułu zmian organizacyjnych w oświacie będzie proporcjonalnie mniejszy.

Przy założeniu niezmienną się organizacji powiatowej oświaty, w tym liczebności oddziałów - całkowita dopłata do subwencji będzie sumą dopłaty w roku 2017 i wzrostu wynikającego ze zmian wymuszonych reformami wprowadzanymi przez poprzedni i obecny rząd.

Oczywiście kwoty dopłaty do subwencji mogą być inne, jeśli podjęte zostaną działania oszczędnościowe wymuszające otwieranie większych oddziałów lub inne działania sprawiające, że zatrudnienie w szkołach będzie rosło wolniej niż liczba uczniów. Warto przy tym zwrócić uwagę, że w najbliższych latach powiat będzie miał niepowtarzalną szansę oszczędniejszego organizowania oświaty bez konieczności zwalniania nauczycieli, gdyż liczba oddziałów będzie rosła i nawet jeśli będą one taniej zorganizowane, liczba miejsc pracy dla nauczycieli będzie rosła. Warto też zwrócić uwagę na sposób zatrudniania nauczycieli, pamiętając, że godziny ponadwymiarowe nauczycieli są tańsze od godzin realizowanych w ramach etatu. W roku szkolnym 2019/2020 trzeba mieć jednak przy tym na uwadze artkuł 221 ustawy „Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe”<sup>5</sup>.

---

<sup>4</sup> Oczywiście, niemal na pewno zasady naliczania subwencji oświatowej będą jakoś ewoluowały w najbliższych latach, niemniej jednak, bez znacznego podniesienia nakładów państwa na oświatę – co nie wydaje się bardzo prawdopodobne - trudno się spodziewać, aby realne kwoty subwencji przypadającej na jednego ucznia istotnie się zmieniły.

<sup>5</sup> Art. 221. W roku szkolnym 2019/2020:

1) w szczególnych wypadkach, podyktowanych wyłącznie koniecznością realizacji programu nauczania, nauczyciel zatrudniony w szkole ponadpodstawowej prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego może być zobowiązany do odpłatnej pracy w godzinach ponadwymiarowych zgodnie z posiadaną specjalnością; średnia liczba godzin ponadwymiarowych przypadających na etat nauczyciela w danej szkole nie może przekroczyć średniej liczby godzin ponadwymiarowych przypadających na etat nauczyciela w tej szkole w roku szkolnym 2016/2017;

2) ograniczenie, o którym mowa w pkt 1, nie dotyczy nauczycieli przedmiotów teoretycznych w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe oraz na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz nauczycieli przedmiotów artystycznych w szkołach artystycznych;

3...

Tabela 12. Zmiany średniorocznych liczb uczniów w szkołach dla młodzieży (bez szkół specjalnych) w kolejnych latach budżetowych, w stosunku do roku 2017<sup>6</sup>

Rok	Zmiana liczby uczniów
2018	-219
2019	10
2020	591
2021	469
2022	570
2023	999
2024	1105
2025	751
2026	608
2027	362
2028	135
2029	125
2030	147

### 3.5.2. Wzrost kosztów utrzymania oświaty po reformie, wynikający z większej tygodniowej liczby godzin dla uczniów

Nowe siatki godzin dla czteroletniego liceum, pięcioletniego technikum i szkoły branżowej przewidyują więcej godzin tygodniowo dla ucznia, niż ma to miejsce obecnie. Średnio w jednej klasie liceum jest to tygodniowo 0,41 godziny, w technikum 0,95 godziny, a w szkole branżowej 1 godzina. Średnia ważona z tych trzech liczb (uwzględniająca liczby oddziałów poszczególnych typów szkół w szkołach powiatu) to 0,80 godziny tygodniowo więcej. Po pełnym wdrożeniu reformy w każdym oddziale w powiecie będzie zatem średnio 0,80 godzin tygodniowo więcej, niż przed nią. Te 0,80 godziny to około 1,8% średniej tygodniowej liczby godzin przypadającej na jeden oddział w chwili obecnej. Ponieważ zajęcia w oddziałach to około 60% kosztów utrzymania szkół, a koszt bieżącego utrzymania szkół dla młodzieży w powiecie to około 27 000 000 zł, wynikający ze wzrostu liczby godzin coroczny wzrost kosztów wyniesie około 290 000 zł.

<sup>6</sup> Uśrednioną liczbę uczniów w roku budżetowym obliczono jako średnią ważoną dla roku szkolnego rozpoczynającego się w roku poprzedzającym analizowany rok (8 miesięcy) i roku szkolnego rozpoczynającego się w analizowanym roku (4 miesiące).

## 4. Prognoza liczb uczniów, oddziałów i zmianowości

Poniższa prognoza dotyczy tylko ogólnodostępnych szkół szczebla powiatowego (czyli dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych i nowych szkół ponadpodstawowych) dla młodzieży prowadzonych przez powiat tczewski.

### 4.1. Absolwenci gimnazjów a szkoły prowadzone przez powiat

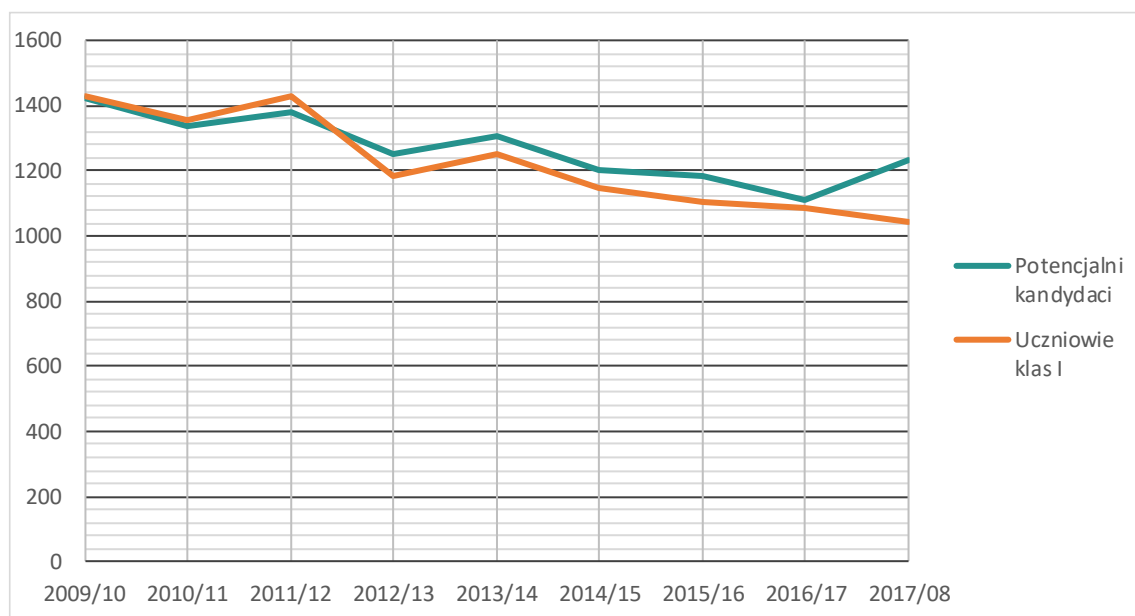
Na terenie powiatu tczewskiego, oprócz prowadzonych przez ten powiat ogólnodostępnych liceów ogólnokształcących, techników i szkół branżowych/ZSZ dla młodzieży działają także szkoły prowadzone przez organy niepubliczne. Natomiast od roku szkolnego 2017/18 Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Swarzędzie prowadzi minister rolnictwa.

Tabela 13. Uczniowie klas pierwszych ogólnodostępnych LO, techników i BS I stopnia/ZSZ dla młodzieży na terenie powiatu tczewskiego w zależności od rodzaju organu prowadzącego

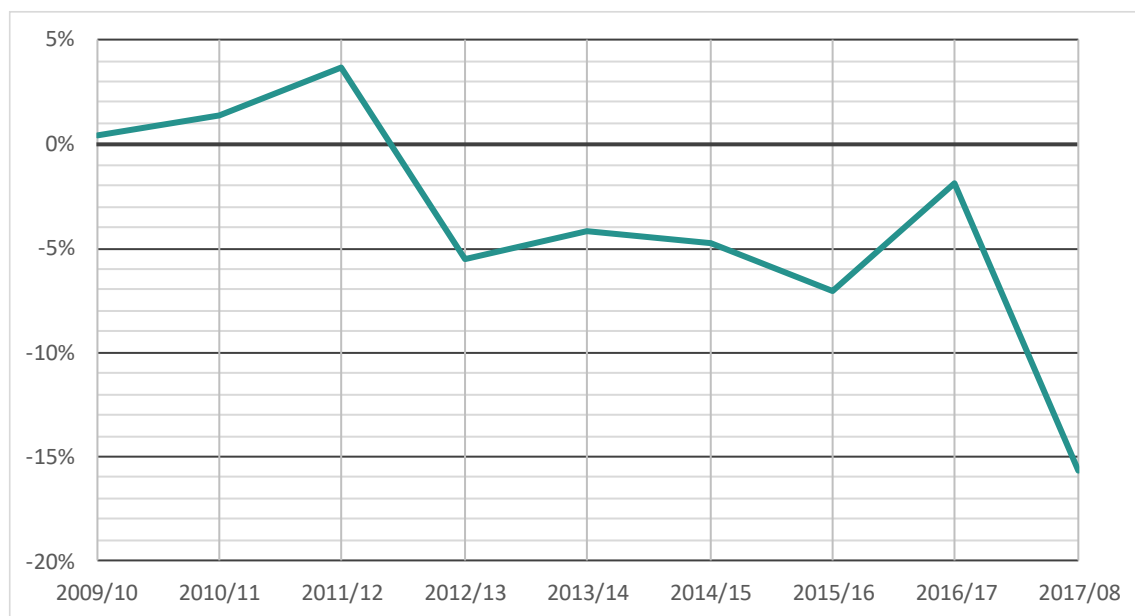
Organ prowadzący	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
JST	1 429	1 355	1 430	1 183	1 253	1 147	1 103	1 089	1 041
Niepubliczny	65	91	120	141	162	149	142	163	178
Minister									51
<b>Razem</b>	<b>1 494</b>	<b>1 446</b>	<b>1 550</b>	<b>1 324</b>	<b>1 415</b>	<b>1 296</b>	<b>1 245</b>	<b>1 252</b>	<b>1 270</b>
Proc. uczn. w szk. innych organów	4,4%	6,3%	7,7%	10,6%	11,4%	11,5%	11,4%	13,0%	18,0%

Od wielu lat liczba uczniów klas pierwszych ogólnodostępnych szkół dla młodzieży prowadzonych przez powiat tczewski jest mniejsza od liczby absolwentów gimnazjów funkcjonujących na terenie tego powiatu. Jest to wypadkowa działania dwóch czynników: bilansu migracji oświatowej, czyli przechodzenia uczniów między powiatami (ten bilans dla szkół ponadgimnazjalnych jest z perspektywy powiatu tczewskiego dodatni, choć w niewielkim stopniu) oraz funkcjonowania na terenie powiatu szkół prowadzonych przez inne organy. Wykresy 12 i 13 obrazują skalę tego zjawiska.

Wykres 12. Uczniowie klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez powiat tczewski a potencjalni kandydaci, czyli uczniowie klas trzecich gimnazjów (bez specjalnych) działających na terenie powiatu w poprzednich latach szkolnych



Wykres 13. Procent rozbieżności między liczbą uczniów klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu tczewskiego a liczbą absolwentów gimnazjów z tego powiatu



#### 4.2. Uwarunkowania prognozowania liczb uczniów

Źródłami danych bazowych do długofalowej prognozy liczb uczniów w jednostkach oświatowych prowadzonych przez samorząd są:

- Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 sporządzona przez Główny Urząd Statystyczny;

- dane o liczbach mieszkańców wg pojedynczych roczników z Banku Danych Lokalnych GUS;
- dane o liczbach uczniów ze sprawozdań SIO i arkuszy organizacyjnych.

Z perspektywy prognozy liczb uczniów bardzo istotne są zmiany liczb 6- i 7-latków rozpoczynających naukę w klasie pierwszej szkoły podstawowej. Szacujemy je na podstawie danych o rzeczywistych wielkościach poszczególnych roczników w wieku od 0 do 7 lat oraz prognozy urodzeń sporządzonej przez GUS. Przyjmujemy przy tym, że zmiany wielkości poszczególnych roczników w kolejnych latach odpowiadają średnim zmianom z lat 2007-2016.

Liczyby uczniów klas starszych szacujemy na podstawie liczb uczniów klas młodszych w poprzednich latach.

Przy sporządzaniu prognozy dla szkół danej JST należy uwzględnić wiele dodatkowych czynników, np. fakt, że niektórzy potencjalni uczniowie uczęszczać będą do jednostek prowadzonych przez inne podmioty a inni przyjadą spoza jej terenu. Czynniki tego typu są trudne do przewidzenia, każda prognoza obarczona jest więc ryzykiem błędów związanych z ewentualną utratą aktualności przyjętych przy jej budowaniu założeń. Trzeba się też liczyć z możliwością zmiany trendów demograficznych, które zdezaktualizują bazową prognozę urodzeń lub współczynniki zmian wielkości poszczególnych roczników w kolejnych latach.

Przy prognozowaniu liczb uczniów należy też oczywiście uwzględnić wprowadzone w ostatnim czasie zmiany w systemie edukacji, które już mają i będą miały wielki wpływ na organizację oświaty samorządowej. Zmiany te dotyczą:

- odwołania reformy polegającej na obniżeniu wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego;
- zmiany struktury oświaty, czyli likwidacji gimnazjów, która doprowadzi do skrócenia okresu nauki w szkołach prowadzonych przez gminy do 8 lat i wydłużenia o rok nauki w szkołach prowadzonych przez powiaty.

W związku z tym zdecydowaliśmy się przygotować dwa warianty prognozy:

- Uwzględniający podniesienie wieku obowiązku szkolnego oraz likwidację gimnazjów. Wariant ten przyjmuje, że w roku 2017/18 do szkół podstawowych na terenie powiatu uczęszczało 4,4% rocznika sześciolatków, a w roku 2018/19 uczęszcza 0,7% i zakłada, że odsetek ten od roku 2018/19 wynosić będzie 5%. Na wykresach i w tabelach wariant ten opisany jest jako *6-latki w przedszk., bez gimnazjów*.
- Porównawczy, który służy do unaocznienia skali zmian i wyliczony został przy założeniu, że utrzymany został obowiązek szkolny dla sześciolatków oraz gimnazja. Przyjęliśmy przy tym, że w każdym roku prognozy procent sześciolatków, którzy poszliby do szkoły, byłby taki sam, jak w roku 2015/16, czyli 71,4%. Na wykresach i w tabelach wariant ten opisany jest jako *6-latki w szkole, gimnazja*.

Ponadto zakładamy, że w kolejnych latach prognozy:

- Stosunek liczby sześciolatków, którzy w wieku sześciu lub siedmiu lat rozpoczną naukę w szkołach podstawowych na terenie powiatu tczewskiego, do wielkości prognozowanego rocznika sześciolatków wynosić będzie 91,9% (średnia z lat 2008/09-2015/16 oraz roku 2017/18).

- Liczby uczniów w klasach II-VIII szkoły podstawowej stanowiąc będą 99,4% liczby uczniów poprzedniej klasy (średnia z lat 2015/16-2017/18).
- W wariancie porównawczym – stosunek liczby uczniów klas pierwszych gimnazjów na terenie powiatu do liczby uczniów szóstych klas szkół podstawowych w poprzednim roku wynosiłby 105,5% (średnia z lat 2015/16-2017/18).
- W wariancie porównawczym – liczba uczniów II klasy gimnazjów stanowiłaby 99,0% pierwszoklasistów z poprzedniego roku szkolnego (średnia z lat 2015/16-2017/18).
- W wariancie porównawczym – liczba uczniów III klasy gimnazjów stanowiłaby 95,2% uczniów klas II z poprzedniego roku szkolnego (średnia z lat 2015/16-2017/18).
- Liczba uczniów klas I nowych szkół ponadpodstawowych będzie stanowić 88,9% liczby uczniów ostatniej klasy szkoły 8-letniej szkoły podstawowej. Wskaźnik ten uwzględnia prawdopodobną zwiększoną migrację uczniów z ościennych powiatów (dotychczas uczniowie ci migrowali do gimnazjów) oraz przejęcie prowadzenia Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Swarzędzie przez ministra (z tego powodu punktem wyjścia do wyznaczenia wskaźnika jest stan z roku 2017/18).
- Liczba uczniów klas II i III szkół szczebla powiatowego, a w wariancie porównawczym klas II, stanowić będzie 87,3% uczniów klas młodszych (średnia z lat 2015/16-2017/18).
- Liczba uczniów klas IV szkół szczebla powiatowego, a w wariancie porównawczym klas III, stanowić będzie 90,2% uczniów klas młodszych (średnia z lat 2015/16-2017/18).
- Liczba uczniów klas V szkół szczebla powiatowego, a w wariancie porównawczym klas IV, stanowić będzie 38,8% uczniów klas młodszych (średnia z lat 2015/16-2017/18).

#### 4.2.1. Przewidywania na temat branżowych szkół II stopnia

Prognoza nie uwzględnia skutków ewentualnego utworzenia branżowych szkół II stopnia. Obecnie dysponujemy bowiem jedynie szacunkowymi informacjami na temat szkół tego typu. Wiadomo, że mają to być dwuletnie szkoły dla absolwentów szkół branżowych I stopnia, które pierwszych uczniów przyjmą w roku szkolnym 2020/21. Nie ma jednak jeszcze żadnych konkretnych informacji na temat warunków technicznych i formalnych, które będzie musiał spełnić organ tworzący taką szkołę. Nie można też przewidzieć, jakie będzie zainteresowanie potencjalnych uczniów.

W przeszłości istniały, pracujące w trybie dziennym, szkoły umożliwiające absolwentom zasadniczych szkół zawodowych (ZSZ) uzupełnienie wykształcenia i uzyskanie tytułu technika (trzyletnie technika uzupełniające dla absolwentów ZSZ) oraz matury (oprócz techników uzupełniających także dwuletnie licea ogólnokształcące dla absolwentów ZSZ)<sup>7</sup>. Jednak szkół tych było niewiele, na przykład w 2006 r. na jedno technikum uzupełniające przypadało ponad 10 zasadniczych szkół zawodowych (liceów uzupełniających było jeszcze mniej). Były one też mało popularne. Świadczy o tym fakt, że we wrześniu 2009 r. w technikach uzupełniających rozpoczęło naukę tylko 1,5% uczniów,

<sup>7</sup> Ustawowa likwidacja techników i liceów uzupełniających dla młodzieży rozpoczęła się we wrześniu 2012 r., kiedy to całkowicie zaprzestano rekrutacji do klas pierwszych.



którzy 3 lata wcześniej zaczęli naukę w ZSZ, a w odniesieniu do liceów uzupełniających wskaźnik ten był jeszcze niższy i wynosił 1%.

W związku z tym można przypuszczać, że w powiecie tczewskim utworzone zostanie najwyżej jedna jednociągowa szkoła branżowa II stopnia, której jednak nie uwzględniamy w poniższej prognozie.

### 4.3. Prognoza liczb uczniów w szkołach prowadzonych przez powiat tczewski

Zamieszczone poniżej zestawienia przedstawiają rzeczywiste zmiany liczb uczniów w latach szkolnych 2008/09-2017/18 oraz prognozę zmian do roku 2030/31.

Wykres 14. Prognoza liczb uczniów w klasach pierwszych szkół podstawowych na terenie powiatu tczewskiego



Wykres 14 przedstawia dotychczasowy i prognozowany przebieg zmian liczb uczniów w klasach pierwszych ogólnodostępnych szkół podstawowych na terenie powiatu tczewskiego (w dwóch wariantach). Dodatkowo na wykresie tym linią przerywaną przedstawione są zmiany liczby siedmiolatków wg informacji z Banku Danych Lokalnych GUS (do roku 2016/17) i prognozy liczby ludności. Odpowiadają one w przybliżeniu przebiegowi zmian liczby uczniów klas pierwszych w warunkach, gdyby nie nastąpiło obniżenie i późniejsze podniesienie wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego.

Informacja przedstawiona na tym wykresie pomaga zrozumieć niektóre aspekty przebiegu zmian liczby uczniów szkół prowadzonych przez powiat tczewski. Niedawne zawirowania związane z wiekiem rozpoczynania obowiązku szkolnego odbijają się bowiem na liczbach uczniów przyjmowanych do prowadzonych przez powiat nowych szkół ponadpodstawowych.

Tabela 14 i wykres 15 prezentują zmiany liczb uczniów przyjmowanych do klas pierwszych dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych i nowych szkół ponadpodstawowych. Przy tym na wykresie

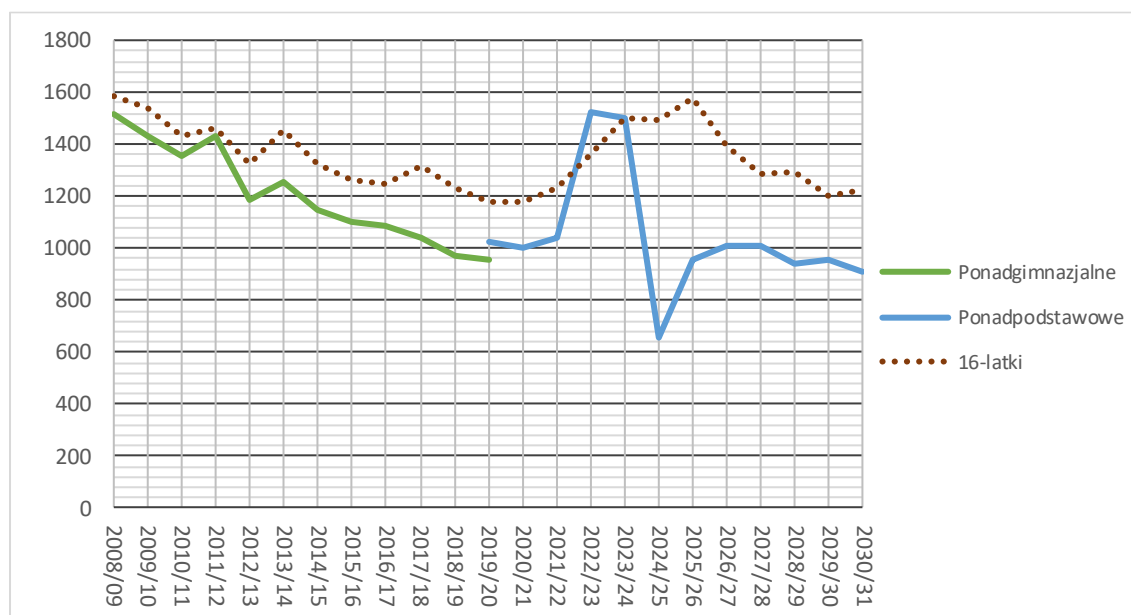
widoczny jest też przebieg zmian liczby szesnastolatków, który w przybliżeniu odpowiadałby przebiegowi zmian liczby uczniów klas pierwszych, gdyby nie nastąpiły zmiany wieku rozpoczynania obowiązków szkolnego oraz likwidacja gimnazjów.

Na zestawieniach tych wyraźnie widoczna jest specyfika roku 2019/20, kiedy to do szkół prowadzonych przez powiat przyjdą dwie odrębne klasy absolwentów dwóch rodzajów szkół szczebla gminnego. Trzeba podkreślić, że będzie to sytuacja odmienna od tej, która spotkała szkoły podstawowe, gdy naukę rozpoczynały klasy powiększone ze względu na wprowadzenie obowiązku szkolnego dla sześciolatków.

Tabela 14. Prognoza liczb uczniów klas pierwszych szkół szczebla powiatowego prowadzonych przez powiat tczewski (6-latki w przedszkolu, bez gimnazjów)

Rok	Ponadgimnazjalne	Ponadpodstawowe
2008/09	1 519	
2009/10	1 429	
2010/11	1 355	
2011/12	1 430	
2012/13	1 183	
2013/14	1 253	
2014/15	1 147	
2015/16	1 103	
2016/17	1 089	
2017/18	1 041	
2018/19	973	
2019/20	958	1 024
2020/21		1 001
2021/22		1 038
2022/23		1 524
2023/24		1 504
2024/25		654
2025/26		958
2026/27		1 013
2027/28		1 007
2028/29		940
2029/30		953
2030/31		907

Wykres 15. Prognoza liczb uczniów klas pierwszych szkół prowadzonych przez powiat tczewski (6-latki w przedszkolu, bez gimnazjów)

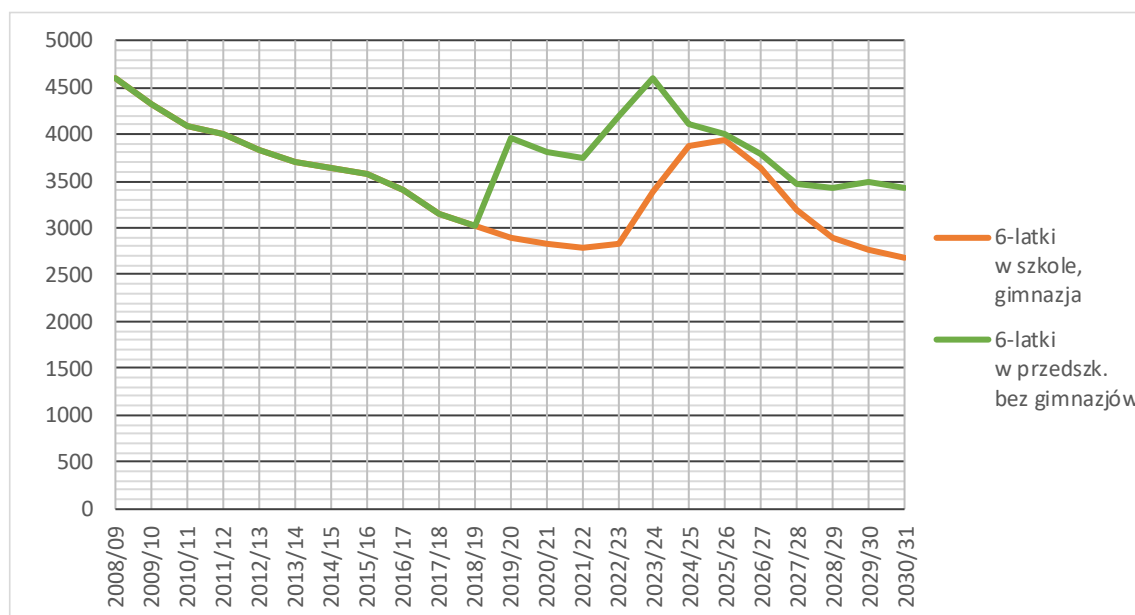


Ostatnie zestawienia w tym podrozdziale przedstawiają łączne liczby uczniów szkół prowadzonych przez powiat tczewski.

Tabela 15. Prognoza liczb uczniów w szkołach szczebla powiatowego prowadzonych przez powiat tczewski

Rok	6-latki w szkole, gimnazja	6-latki w przedszk. bez gimnazjów
2008/09	4 602	4 602
2009/10	4 311	4 311
2010/11	4 097	4 097
2011/12	3 996	3 996
2012/13	3 827	3 827
2013/14	3 712	3 712
2014/15	3 650	3 650
2015/16	3 573	3 573
2016/17	3 414	3 414
2017/18	3 150	3 150
2018/19	3 021	3 021
2019/20	2 892	3 966
2020/21	2 832	3 819
2021/22	2 785	3 747
2022/23	2 840	4 193
2023/24	3 374	4 590
2024/25	3 880	4 113
2025/26	3 933	4 004
2026/27	3 638	3 793
2027/28	3 194	3 477
2028/29	2 889	3 428
2029/30	2 771	3 498
2030/31	2 689	3 423

Wykres 16. Prognoza liczb uczniów w szkołach szczebla powiatowego prowadzonych przez powiat tczewski



Z oszacowań wynika, że:

- Od wielu lat szkoły powiatu tczewskiego działają w warunkach niżu demograficznego. Świadczy o tym wyraźny trend zmniejszania się liczby szesnastolatków w powiecie, który ma swoje odzwierciedlenie w nieprzerwanym spadku łącznej liczb uczniów.
- W roku 2019/20, z powodu likwidacji gimnazjów, w szkołach powiatu skokowo przybędzie prawie 950 uczniów. Uwzględniając efekty zmian z lat 2017/18-2018/19, można przyjąć, że w tym roku będzie ponad 1 tys. uczniów więcej niżby ich było, gdyby nie reforma oświaty.
- Po kolejnych trzech latach rozpoczną się gwałtowne zmiany spowodowane obniżeniem, a następnie podwyższeniem wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego. W szczytowym momencie w szkołach powiatu uczyć się będzie ponad 4,5 tys. uczniów, czyli ok. 1,4 tys. więcej niż obecnie. Warto jednak zwrócić uwagę, że tylko wtedy liczba uczniów tych szkół dorówna liczbie uczniów powiatowych szkół ponadgimnazjalnych w roku 2008/09.

#### 4.4. Prognoza liczb oddziałów w poszczególnych jednostkach

Prognoza liczb oddziałów opiera się na przedstawionej powyżej prognozie liczby uczniów klas pierwszych, zakłada więc, że stosunek liczby uczniów rozpoczynających naukę w szkołach powiatu do liczby uczniów ostatnich klas szkół gminnych będzie podobny jak w kończącym się roku szkolnym. Prognoza ta **nie uwzględnia** więc ewentualnych zmian udziału szkół prowadzonych przez inne organy lub zmian przepływów uczniów pomiędzy powiatami.

Przy szacowaniu liczb oddziałów założyliśmy również, że:

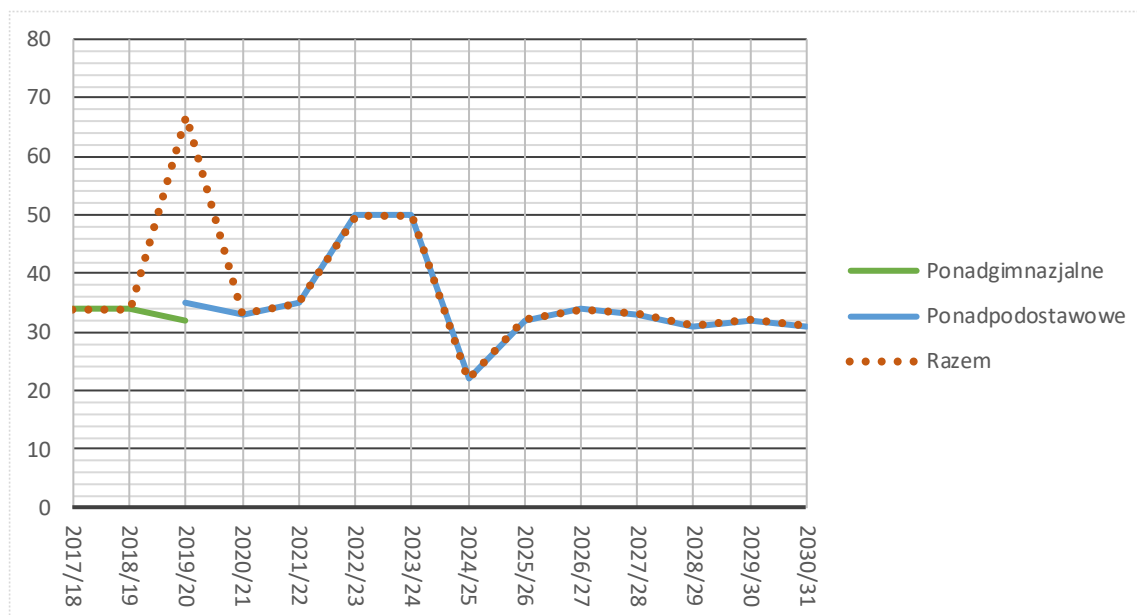
- W każdym roku prognozy proporcje liczb uczniów rozpoczynających naukę w szkołach poszczególnych typów będą zbliżone do obecnych (z roku 2017/18) i wyniosą: 32% w LO, 44% w technikum i 22% w branżowej szkole I stopnia.
- Średnie wielkości oddziałów klas I w szkołach poszczególnych typów będą oscylować wokół 30 uczniów.

Należy jednak podkreślić, że niektóre szkoły w ogóle nie są elastyczne organizacyjnie, tzn., że bardzo ograniczona jest swoboda określania wielkości oddziałów w tych szkołach.

- Nie będzie dzielenia ani łączenia oddziałów w kolejnych latach nauki.
- Nie powstanie żadna szkoła branżowa II stopnia (przesłanki takiego założenia wyjaśnione są w podrozdziale 4.2.1. *Przewidywania na temat branżowych szkół II stopnia*).
- Proporcje podziału oddziałów klas pierwszych pomiędzy poszczególne szkoły pozostaną zgodne z wynikami rekrutacji na rok szkolny 2018/19. To znaczy, m.in., że nie będzie już nowych oddziałów technikum w ZSRiK.

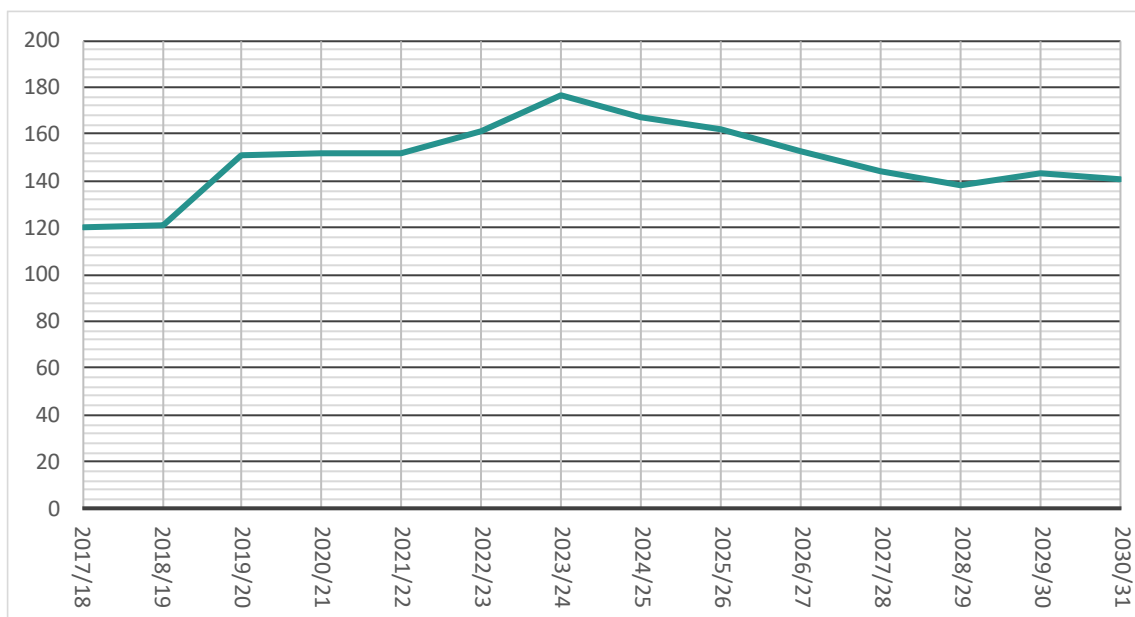
Wykres 17 przedstawia prognozę łącznych liczb oddziałów klas pierwszych szkół w podziale na szkoły ponadgimnazjalne i nowe szkoły ponadpodstawowe. Wynika z niego, że w najbliższych latach liczby oddziałów klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych prawie się nie zmieniają, ale ze względu na nałożenie się szkół nowego i starego typu w roku 2019/20 rozpocznie naukę podwójna liczba klas. Natomiast zmiany, które rozpoczną się w roku 2022/23 będą skutkiem zawirowań wokół obniżenia wieku obowiązku szkolnego.

Wykres 17. Prognoza łącznych liczb oddziałów klas pierwszych



Zmiany łącznej liczby oddziałów przedstawia wykres 18.

Wykres 18. Prognoza zmian łącznej liczby oddziałów



Kolejne zestawienia zawierają prognozę liczb oddziałów dla poszczególnych szkół oraz jednostek oświatowych.

Tabela 16. Prognoza liczb oddziałów w poszczególnych szkołach

Szkoła	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
LO 1	15	15	20	20	20	22	24	22	22	20	18	20	20	20
LO 2	13	13	16	16	16	18	20	19	19	17	15	16	16	16
ZSBiO - tech.	14	15	19	20	20	22	24	23	23	23	21	19	20	20
ZSBiO - BS	4	4	4	4	4	4	5	5	4	3	3	3	3	3
ZSE - tech.	23	24	30	30	30	33	36	34	34	34	31	27	29	28
ZSP Gniew - LO	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
ZSP Gniew - tech.	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
ZSP Gniew - BS	4	4	4	4	4	4	5	5	4	3	3	3	3	3
ZSP Pelplin - LO	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
ZSP Pelplin - BS	6	6	8	8	8	7	8	7	6	5	6	6	6	6
ZSRiK - tech.	6	4	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZSRiK - BS	6	6	8	8	8	7	8	7	6	5	6	6	6	6
ZST - tech.	16	17	23	24	25	27	29	27	27	27	25	22	24	23
ZST - BS	3	3	4	4	4	4	5	5	4	3	3	3	3	3
<b>Razem</b>	<b>120</b>	<b>121</b>	<b>151</b>	<b>152</b>	<b>152</b>	<b>161</b>	<b>177</b>	<b>167</b>	<b>162</b>	<b>153</b>	<b>144</b>	<b>138</b>	<b>143</b>	<b>141</b>

Wykres 19. Prognoza liczb oddziałów w poszczególnych szkołach

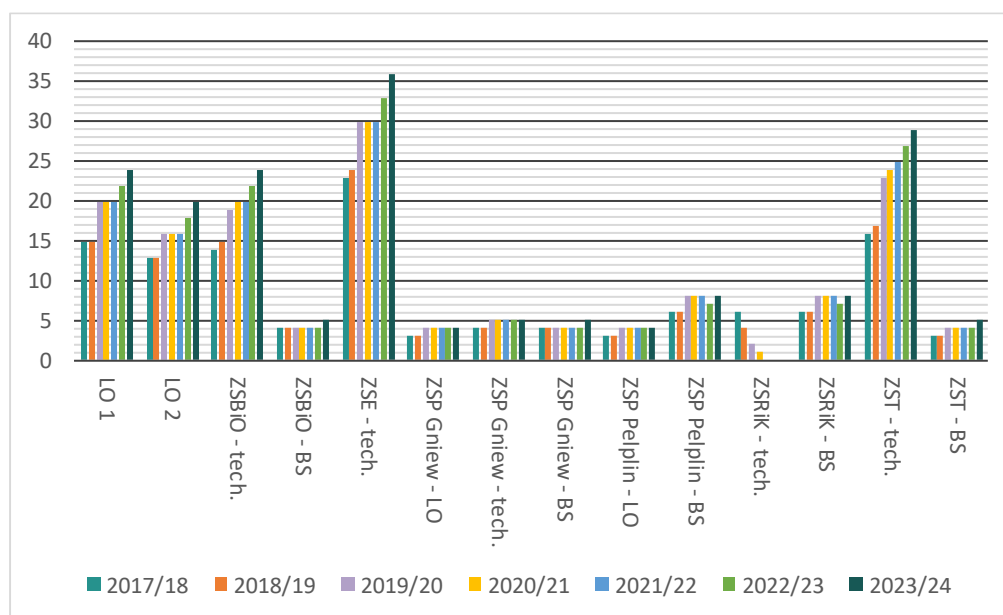


Tabela 17. Prognoza liczb oddziałów w poszczególnych zespołach szkół

Jednostka	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
LO 1	15	15	20	20	20	22	24	22	22	20	18	20	20	20
LO 2	13	13	16	16	16	18	20	19	19	17	15	16	16	16
ZSBiO	18	19	23	24	24	26	29	28	27	26	24	22	23	23
ZSE	23	24	30	30	30	33	36	34	34	34	31	27	29	28
ZSP Gniew	11	11	13	13	13	13	14	14	13	12	12	12	12	12
ZSP Pelplin	9	9	12	12	12	11	12	11	10	9	10	10	10	10
ZSRiK	12	10	10	9	8	7	8	7	6	5	6	6	6	6
ZST	19	20	27	28	29	31	34	32	31	30	28	25	27	26
<b>Razem</b>	<b>120</b>	<b>121</b>	<b>151</b>	<b>152</b>	<b>152</b>	<b>161</b>	<b>177</b>	<b>167</b>	<b>162</b>	<b>153</b>	<b>144</b>	<b>138</b>	<b>143</b>	<b>141</b>

Wykres 20. Prognoza liczb oddziałów w poszczególnych zespołach szkół

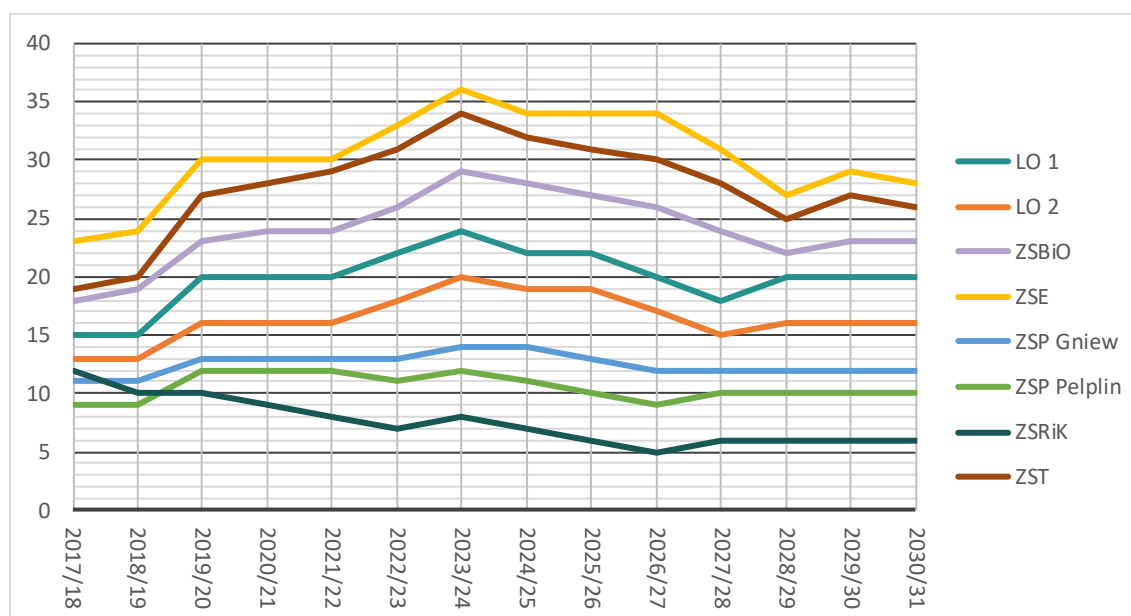


Tabela 18. Zmiany liczb oddziałów w stosunku do roku szkolnego 2017/18

Jednostka	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
LO 1	0	5	5	5	7	9	7	7	5	3	5	5	5
LO 2	0	3	3	3	5	7	6	6	4	2	3	3	3
ZSBiO	1	5	6	6	8	11	10	9	8	6	4	5	5
ZSE	1	7	7	7	10	13	11	11	11	8	4	6	5
ZSP Gniew	0	2	2	2	2	3	3	2	1	1	1	1	1
ZSP Pelplin	0	3	3	3	2	3	2	1	0	1	1	1	1
ZSRiK	-2	-2	-3	-4	-5	-4	-5	-6	-7	-6	-6	-6	-6
ZST	1	8	9	10	12	15	13	12	11	9	6	8	7
<b>Razem</b>	<b>1</b>	<b>31</b>	<b>32</b>	<b>32</b>	<b>41</b>	<b>57</b>	<b>47</b>	<b>42</b>	<b>33</b>	<b>24</b>	<b>18</b>	<b>23</b>	<b>21</b>

Tabela 19. Zmiany liczb oddziałów w stosunku do roku 2017/18 w ujęciu procentowym

Jednostka	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
LO 1	0%	33%	33%	33%	47%	60%	47%	47%	33%	20%	33%	33%	33%
LO 2	0%	23%	23%	23%	38%	54%	46%	46%	31%	15%	23%	23%	23%
ZSBiO	6%	28%	33%	33%	44%	61%	56%	50%	44%	33%	22%	28%	28%
ZSE	4%	30%	30%	30%	43%	57%	48%	48%	48%	35%	17%	26%	22%
ZSP Gniew	0%	18%	18%	18%	18%	27%	27%	18%	9%	9%	9%	9%	9%
ZSP Pelplin	0%	33%	33%	33%	22%	33%	22%	11%	0%	11%	11%	11%	11%
ZSRiK	-17%	-17%	-25%	-33%	-42%	-33%	-42%	-50%	-58%	-50%	-50%	-50%	-50%
ZST	5%	42%	47%	53%	63%	79%	68%	63%	58%	47%	32%	42%	37%
<b>Razem</b>	<b>1%</b>	<b>26%</b>	<b>27%</b>	<b>27%</b>	<b>34%</b>	<b>48%</b>	<b>39%</b>	<b>35%</b>	<b>28%</b>	<b>20%</b>	<b>15%</b>	<b>19%</b>	<b>18%</b>

Tabela 20. Zmiany liczb oddziałów w stosunku do poprzedniego roku

Jednostka	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
LO 1	0	5	0	0	2	2	-2	0	-2	-2	2	0	0
LO 2	0	3	0	0	2	2	-1	0	-2	-2	1	0	0
ZSBiO	1	4	1	0	2	3	-1	-1	-1	-2	-2	1	0
ZSE	1	6	0	0	3	3	-2	0	0	-3	-4	2	-1
ZSP Gniew	0	2	0	0	0	1	0	-1	-1	0	0	0	0
ZSP Pelplin	0	3	0	0	-1	1	-1	-1	-1	1	0	0	0
ZSRiK	-2	0	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1	1	0	0	0
ZST	1	7	1	1	2	3	-2	-1	-1	-2	-3	2	-1
<b>Razem</b>	<b>1</b>	<b>30</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>9</b>	<b>16</b>	<b>-10</b>	<b>-5</b>	<b>-9</b>	<b>-9</b>	<b>-6</b>	<b>5</b>	<b>-2</b>

Jeśli spełnią się założenia wymienione na wstępie niniejszego podrozdziału to w roku 2019/20, z powodu jednoczesnego przyjscia do szkół prowadzonych przez powiat tczewski ostatnich absolwentów gimnazjów i pierwszych absolwentów ośmioletnich szkół podstawowych, w szkołach tych skokowo przybędzie 30 oddziałów. W szczytowym roku 2023/24, gdy do nowych szkół ponadpodstawowych trafią roczniki zwiększone z powodu obniżenia wieku obowiązku szkolnego, powiat będzie utrzymywał o 57 oddziałów, czyli 48%, więcej niż obecnie.

#### 4.5. Prognoza obciążenia obiektów szkolnych

Przedstawiona poniżej prognoza obciążenia budynków szkolnych sporządzona została na podstawie prognozy liczb oddziałów oraz kalkulacji pojemności obiektów. Należy więc pamiętać, że zakłada ona **stałość założeń przyjętych przy prognozie liczb oddziałów oraz niezmiennosc czynników uwzględnianych przy szacowaniu pojemności budynków**. Trzeba przy tym pamiętać, że liczba oddziałów, które w danym budynku szkolnym mogą pomieścić się na jednej zmianie, zależy nie tylko od cech danego budynku (liczby i wielkości sal, w których odbywają się lekcje), ale również od typu



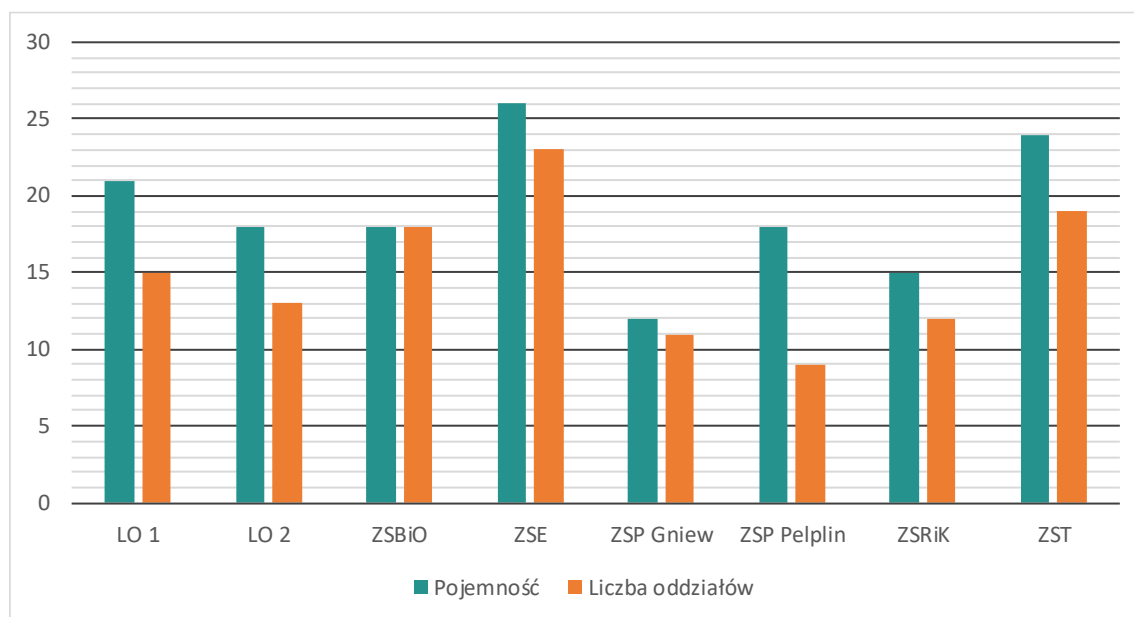
szkoły oraz sposobu jej zorganizowania (zwłaszcza liczby zajęć realizowanych z niepełnymi oddziałami). Stąd też na przykład liceum, w którym przedmioty rozszerzone nauczane są w małych grupach lub technikum z dużą liczbą oddziałów wielozawodowych będą wymagały znacznie większej liczby sal, niżby to wynikało z samej liczby oddziałów. Dlatego też oszacowanie przyszłej pojemności obiektów szkolnych nie może być w pełni ścisłe.

Warto też pamiętać, że obecna organizacja szkół w powiecie jest droższa niż w roku 2008/09 (mniejsze oddziały, oddziały dwuzawodowe), stąd przy podobnej, przewidywanej liczbie uczniów w roku 2023/24 będzie wymagała większej liczby sal lekcyjnych. Oznacza to, że posługiwanie się prostym argumentem typu – „w przeszłości mieliśmy już tylu uczniów” nie jest do końca uprawnione.

Za punkt wyjścia do prognozy zajętości budynków szkolnych przyjęliśmy obecną (z roku 2017/18) organizację szkół oraz bazę lokalową. Z tym, że założyliśmy również, że od roku 2019/20 stan posiadania ZST zwiększy się o 6 sal lekcyjnych.

Trzeba też pamiętać, że w części szkół istnieją zapewne możliwości wygospodarowania na sale lekcyjne pomieszczeń, które nie są obecnie wykorzystywane do prowadzenia zajęć i nie zostały uwzględnione w poniższych symulacjach, co może zwiększyć faktyczną pojemność szkół.

Wykres 21. Pojemności obiektów a liczby oddziałów w roku 2017/18

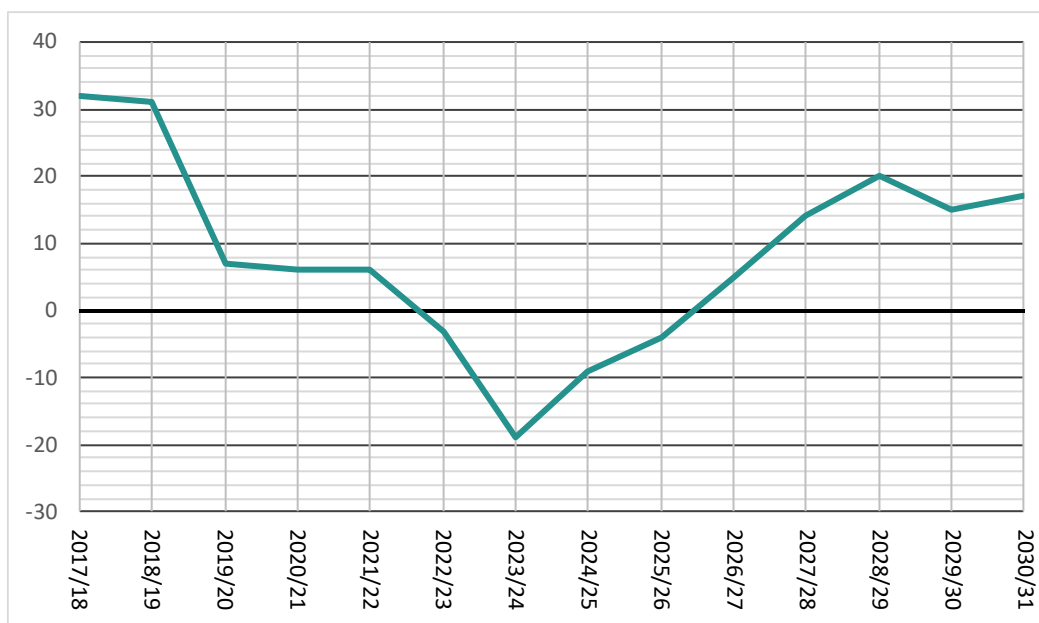


Sporządziliśmy dwa warianty prognozy. Pierwszy z nich (wariant wyjściowy) zakłada niezmiennosc sieci szkół i stanu ich posiadania (z poprawką na zwiększenie liczby sal w ZST). W drugim zaś założyliśmy, że od roku 2019/20 zostaną wprowadzone zmiany w sieci szkół, które złagodzą problemy sygnalizowane przez pierwszy wariant prognozy.

#### 4.5.1. Wariant wyjściowy

Obecnie istnieje znaczna nadwyżka pojemności budynków szkolnych – łącznie mogłyby one pomieścić na jednej zmianie jeszcze ok. 30 oddziałów. Jednak można się spodziewać, że w roku 2023/24 w skali powiatu, na pierwszej zmianie zabraknie miejsca dla ok. 20 oddziałów (zob. wykres 22).

Wykres 22. Prognoza bilansu pojemności w skali całego powiatu



Sytuację pogarsza duże zróżnicowanie warunków w poszczególnych szkołach – z tabel 21 i 22 oraz wykresów 23 i 24 wynika, że samodzielne szkoły i zespoły szkół dzielą się na trzy grupy. W pierwszej z nich (ZSP Pelplin i ZSRiK) nie ma zagrożenia koniecznością nauki na dwie zmiany. W drugiej (oba licea i ZST<sup>8</sup> w Tczewie oraz ZSP w Gniewie) wielozmianowość wystąpi w niewielkim stopniu. W trzeciej zaś (ZSBiO oraz ZSE) dużą część lekcji trzeba będzie prowadzić na drugiej zmianie.

Wszystko to rzecz jasna przy spełnieniu się założeń przyjętych przy sporządzaniu prognozy.

Tabela 21. Prognoza bilansów pojemności obiektów – wariant wyjściowy

Jednostka	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
LO 1	6	6	1	1	1	-1	-3	-1	-1	1	3	1	1	1
LO 2	5	5	2	2	2	0	-2	-1	-1	1	3	2	2	2
ZSBiO	0	-1	-5	-6	-6	-8	-11	-10	-9	-8	-6	-4	-5	-5
ZSE	3	2	-4	-4	-4	-7	-10	-8	-8	-8	-5	-1	-3	-2
ZSP Gniew	1	1	-1	-1	-1	-1	-2	-2	-1	0	0	0	0	0
ZSP Pelplin	9	9	6	6	6	7	6	7	8	9	8	8	8	8
ZSRiK	3	5	5	6	7	8	7	8	9	10	9	9	9	9
ZST	5	4	3	2	1	-1	-4	-2	-1	0	2	5	3	4
<b>Razem</b>	<b>32</b>	<b>31</b>	<b>7</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>-3</b>	<b>-19</b>	<b>-9</b>	<b>-4</b>	<b>5</b>	<b>14</b>	<b>20</b>	<b>15</b>	<b>17</b>

<sup>8</sup> Pod warunkiem, że szkoła ta zgodnie z planem otrzyma 6 dodatkowych sal lekcyjnych.

Wykres 23. Prognoza bilansów pojemności obiektów – wariant wyjściowy

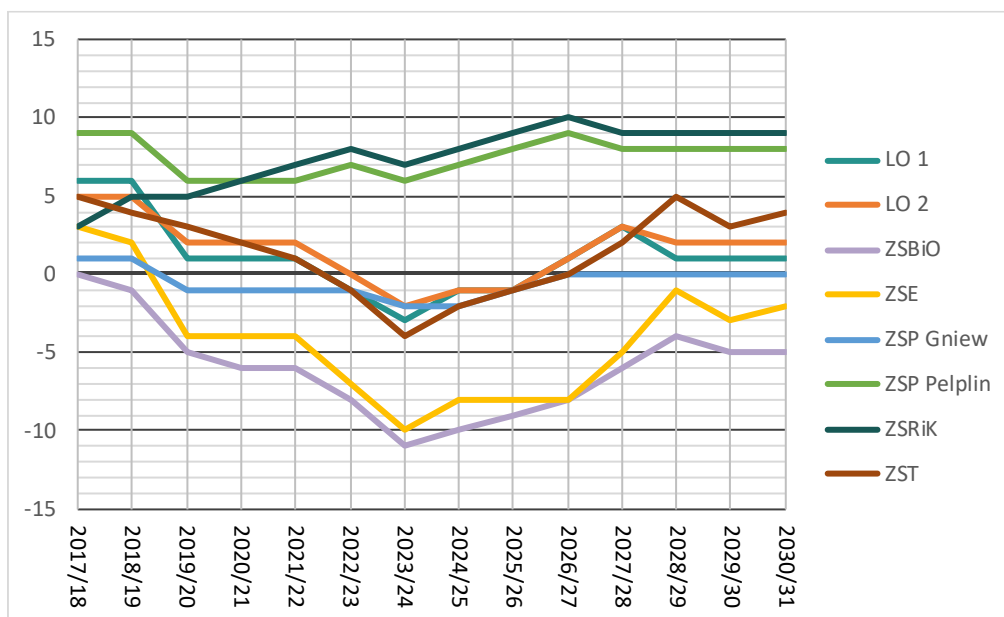
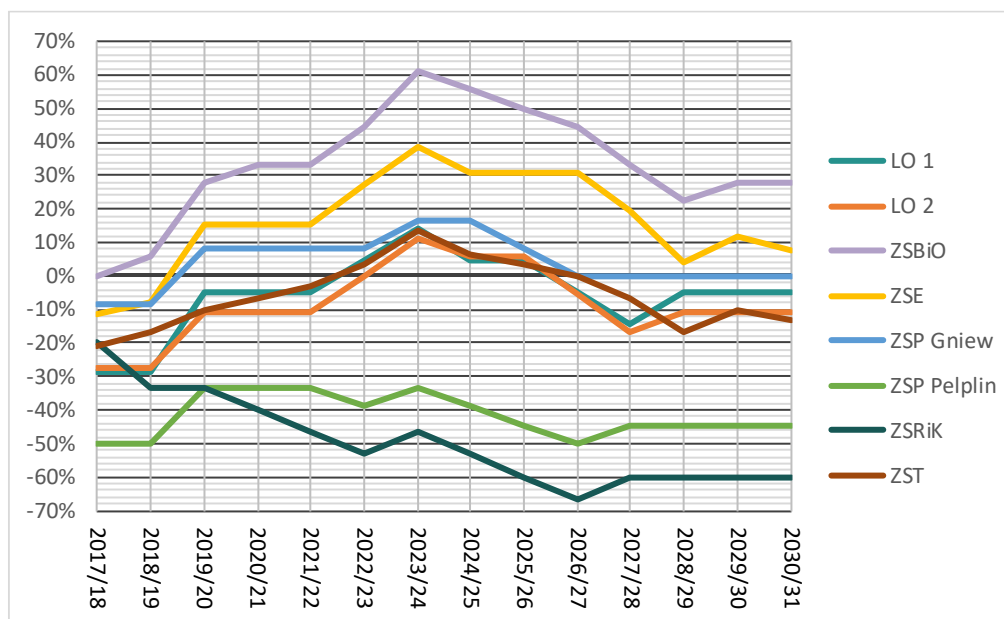


Tabela 22. Prognoza współczynników zmienowości – wariant wyjściowy

Jednostka	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
LO 1	-29%	-29%	-5%	-5%	-5%	5%	14%	5%	5%	-5%	-14%	-5%	-5%	-5%
LO 2	-28%	-28%	-11%	-11%	-11%	0%	11%	6%	6%	-6%	-17%	-11%	-11%	-11%
ZSBiO	0%	6%	28%	33%	33%	44%	61%	56%	50%	44%	33%	22%	28%	28%
ZSE	-12%	-8%	15%	15%	15%	27%	38%	31%	31%	31%	19%	4%	12%	8%
ZSP Gniew	-8%	-8%	8%	8%	8%	8%	17%	17%	8%	0%	0%	0%	0%	0%
ZSP Pelplin	-50%	-50%	-33%	-33%	-33%	-39%	-33%	-39%	-44%	-50%	-44%	-44%	-44%	-44%
ZSRiK	-20%	-33%	-33%	-40%	-47%	-53%	-47%	-53%	-60%	-67%	-60%	-60%	-60%	-60%
ZST	-21%	-17%	-10%	-7%	-3%	3%	13%	7%	3%	0%	-7%	-17%	-10%	-13%
<b>Razem</b>	<b>-21%</b>	<b>-20%</b>	<b>-4%</b>	<b>-4%</b>	<b>-4%</b>	<b>2%</b>	<b>12%</b>	<b>6%</b>	<b>3%</b>	<b>-3%</b>	<b>-9%</b>	<b>-13%</b>	<b>-9%</b>	<b>-11%</b>

Wykres 24. Prognoza współczynników zmienowości – wariant wyjściowy



W szkole, której współczynnik zmienności wynosi 20%, 20% sal jest wykorzystywanych po południu. Jest to więc umiarkowana uciążliwość dla uczniów pod warunkiem, że uczniowie mieszkający dalej od szkoły mają czym do niej dojechać i mogą z niej wrócić także wtedy, gdy lekcje kończą się będą ok. godz. 18, 19, a nawet 20. Powiat, w odróżnieniu od gminy, nie musi uczniom swoich szkół zapewnić bezpłatnego dowożenia, ale jego powinnością jest takie zorganizowanie transportu zbiorowego, aby uczniowie mogli wygodnie dojechać do szkoły i wrócić z niej do domu. Zatem sytuacja, w której choćby tylko w niektórych szkołach nauka odbywa się, nawet częściowo, na dwie zmiany, stawia zupełnie nowe wyzwania organizatorom transportu zbiorowego w powiecie lub wymaga znacznego zwiększenia liczby miejsc w internatach.

#### 4.5.2. Wariant z łączeniem jednostek i przesunięciem szkół branżowych w Tczewie

Drugi wariant prognozy zakłada połączenie w zespoły ZSE i LO2 oraz ZSRiK i ZST, a także wygaszenie szkoły branżowej w ZSBiO i przejęcie nowych oddziałów szkoły tego typu przez zespół ZST+ZSRiK. Dzięki takim działaniom możliwe byłoby złagodzenie problemu zmienności, zwłaszcza w ZSBiO.

Tabela 23. Prognoza bilansów pojemności obiektów – wariant ze zmianami

Jednostka	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
LO 1	6	6	1	1	1	-1	-3	-1	-1	1	3	1	1	1
ZSBiO	0	-1	-3	-3	-2	-4	-6	-5	-5	-5	-3	-1	-2	-2
ZSE+LO2	8	7	-2	-2	-2	-7	-12	-9	-9	-7	-2	1	-1	0
ZSP Gniew	1	1	-1	-1	-1	-1	-2	-2	-1	0	0	0	0	0
ZSP Pelplin	9	9	6	6	6	7	6	7	8	9	8	8	8	8
ZST+ZSRiK	8	9	6	5	4	3	-2	1	4	7	8	11	9	10
<b>Razem</b>	<b>32</b>	<b>31</b>	<b>7</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>-3</b>	<b>-19</b>	<b>-9</b>	<b>-4</b>	<b>5</b>	<b>14</b>	<b>20</b>	<b>15</b>	<b>17</b>

Wykres 25. Prognoza bilansów pojemności obiektów – wariant ze zmianami

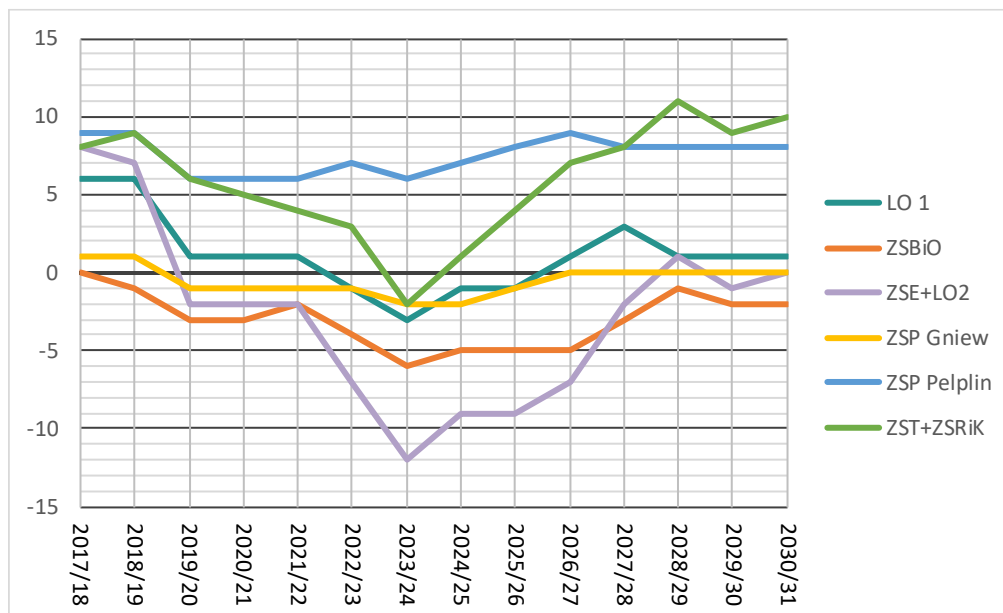
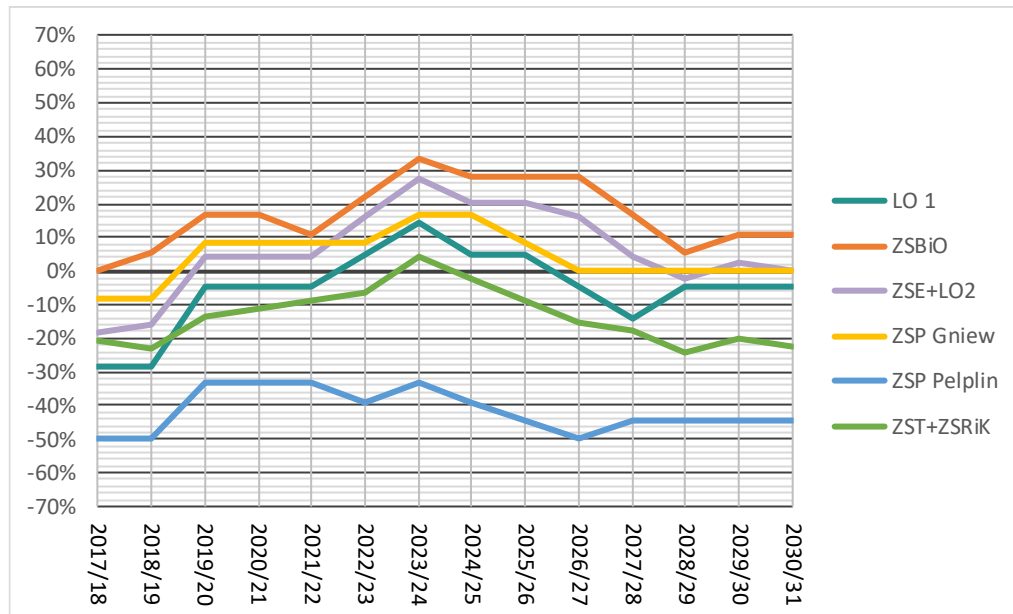


Tabela 24. Prognoza współczynników zmienowości – wariant ze zmianami

Jednostka	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
LO 1	-29%	-29%	-5%	-5%	-5%	5%	14%	5%	5%	-5%	-14%	-5%	-5%	-5%
ZSBiO	0%	6%	17%	17%	11%	22%	33%	28%	28%	28%	17%	6%	11%	11%
ZSE+LO2	-18%	-16%	5%	5%	5%	16%	27%	20%	20%	16%	5%	-2%	2%	0%
ZSP Gniew	-8%	-8%	8%	8%	8%	8%	17%	17%	8%	0%	0%	0%	0%	0%
ZSP Pelplin	-50%	-50%	-33%	-33%	-33%	-39%	-33%	-39%	-44%	-50%	-44%	-44%	-44%	-44%
ZST+ZSRiK	-21%	-23%	-13%	-11%	-9%	-7%	4%	-2%	-9%	-16%	-18%	-24%	-20%	-22%
<b>Razem</b>	<b>-21%</b>	<b>-20%</b>	<b>-4%</b>	<b>-4%</b>	<b>-4%</b>	<b>2%</b>	<b>12%</b>	<b>6%</b>	<b>3%</b>	<b>-3%</b>	<b>-9%</b>	<b>-13%</b>	<b>-9%</b>	<b>-11%</b>

Wykres 26. Prognoza współczynników zmienowości – wariant ze zmianami



## 5. Organizacja szkół

### 5.1. Struktura oświaty powiatu tczewskiego

Według arkuszy organizacyjnych na rok 2017/18 na dzień 20 X 2017 w jednostkach oświatowych prowadzonych przez powiat tczewski uczy się 3747 uczniów, w tym 158 uczniów w liceum dla dorosłych, 380 w szkołach specjalnych i 3367 uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży.

Tabela 25. Uczniowie w podziale na rodzaje szkół w roku szkolnym 2017/18

Szkoły typowe	<b>3367</b>
Dorośli	158
Dzieci lub młodzież	3209
Szkoły specjalne	<b>380</b>
Razem	<b>3747</b>

Tabela 26. Uczniowie szkół dla młodzieży w podziale na typy szkół w roku szkolnym 2017/18

<b>Branżowa szkoła I stopnia</b>	549	17%
<b>Gimnazjum przysposabiające do pracy</b>	58	2%
<b>Liceum ogólnokształcące</b>	963	30%
<b>Technikum</b>	1639	51%

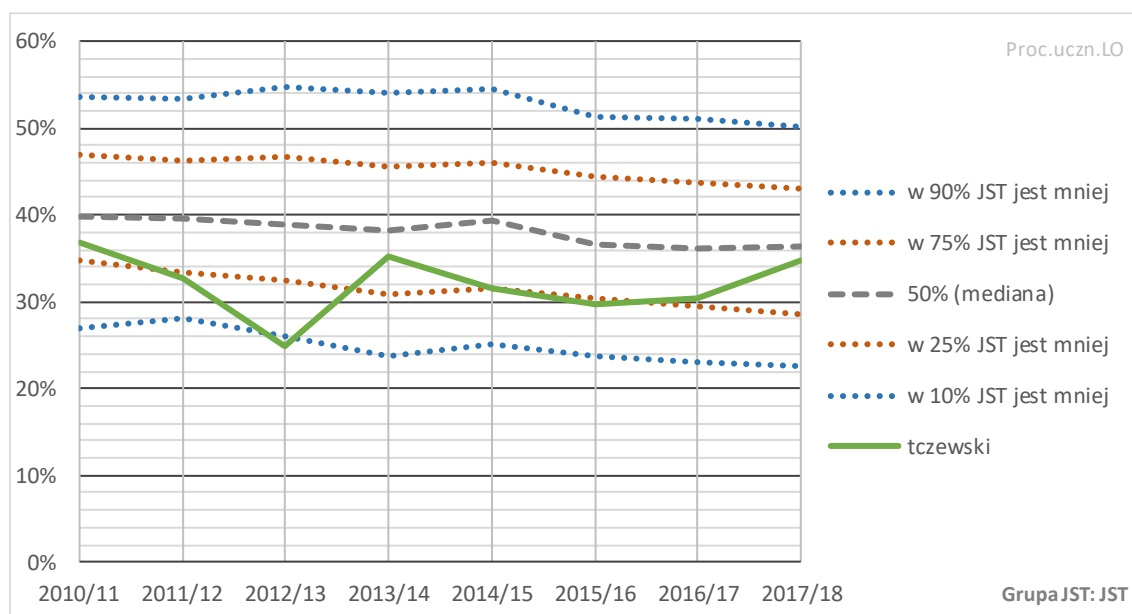
Spośród szkół dla młodzieży 51% uczniów uczy się w technikach, 30% w liceach ogólnokształcących, a 17% w branżowych szkołach I stopnia. 2% uczniów to uczniowie gimnazjum przysposabiającego do pracy.

Do klas pierwszych szkół branżowych I stopnia w roku szkolnym 2017/18 przyjęto 18% uczniów, do liceów ogólnokształcących 35% uczniów, a do techników 47%.

Tabela 27. Uczniowie klas pierwszych szkół dla młodzieży w podziale na typy szkół w roku szkolnym 2017/18

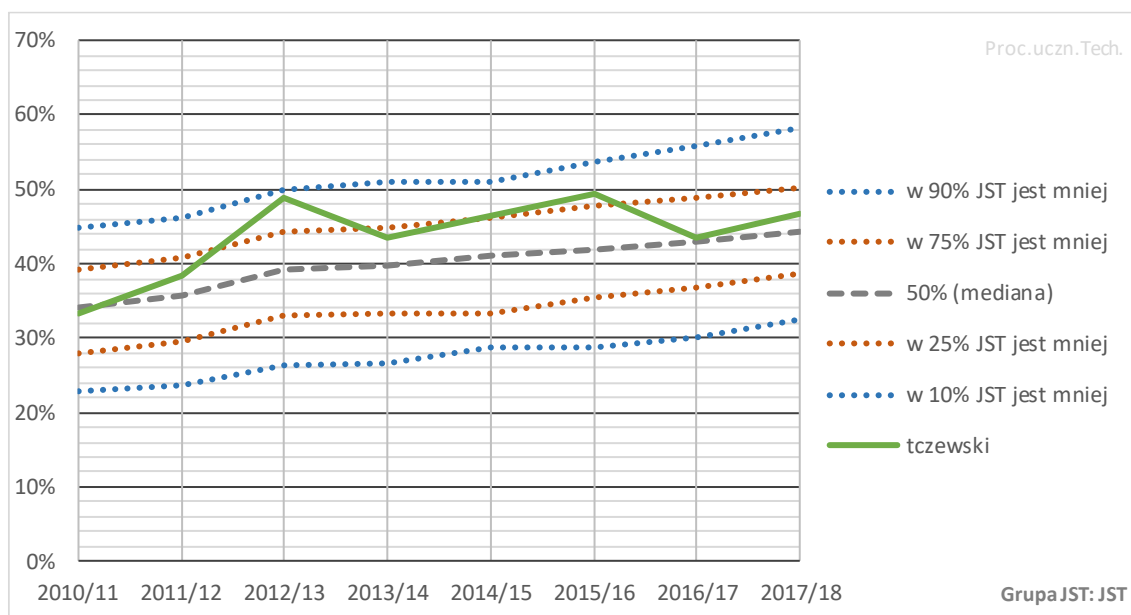
	Liczba uczniów	% uczniów
<b>Branżowa szkoła I stopnia</b>	188	18%
<b>Liceum ogólnokształcące</b>	359	35%
<b>Technikum</b>	489	47%

Wykres 27. Procent uczniów klas pierwszych LO w ogólnej liczbie uczniów klas pierwszych szczebla powiatowego (tylko ogólnodostępne szkoły dla młodzieży prowadzone przez powiat tczewski, według danych SIO)



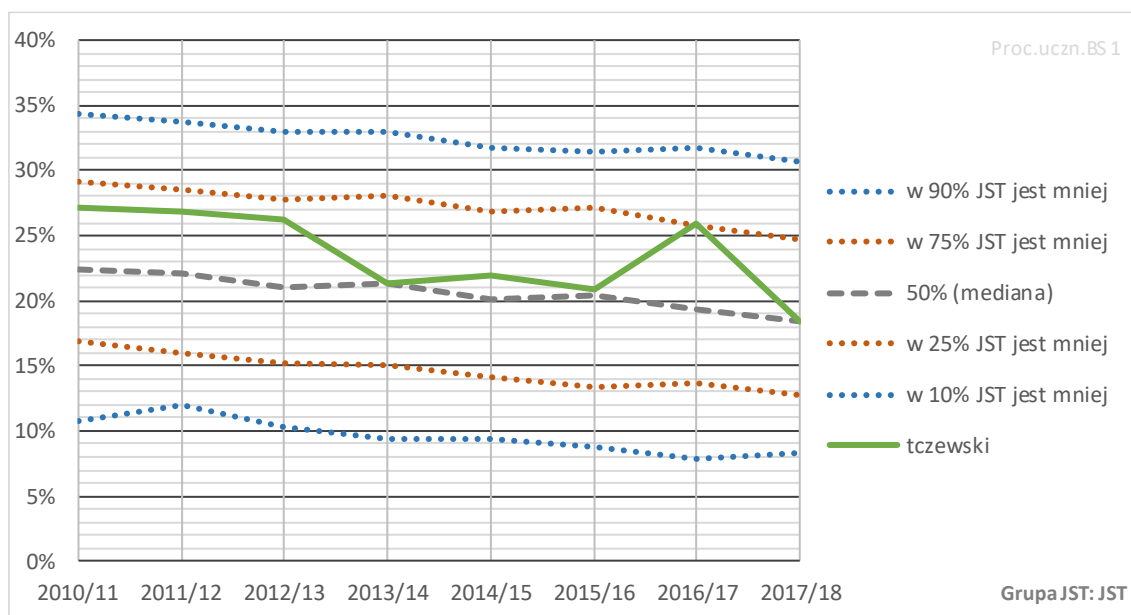
Jak widać na wykresie 27, w powiecie tczewskim przyjmowano w ostatnich latach do liceów ogólnokształcących mniej uczniów niż wynosi mediana wyliczona dla wszystkich powiatów ziemskich w Polsce, ale w roku szkolnym 2017/18 procentu uczniów klas pierwszych LO w ogólnej liczbie uczniów klas pierwszych szczebla powiatowego zbliżył się do mediany dla wszystkich powiatów w Polsce i jest dziś na podobnym poziomie, co w roku 2010/11. Trzeba jednak pamiętać, że przedstawione tu wykresy nie obejmują dwóch liceów katolickich funkcjonujących na terenie powiatu tczewskiego, w których w roku szkolnym 2017/18 uczyło się 332 uczniów, czyli więcej niż 1/3 uczniów liceów, dla których organem prowadzącym jest powiat tczewski. Zwiększenie się w roku szkolnym 2017/18 udziału licealistów wśród wszystkich uczniów powiatowych szkół nie jest korzystne z ekonomicznego punktu widzenia, gdyż kształcenie uczniów w liceach jest stosunkowo drogie w porównaniu z należną na tych uczniów subwencją.

Wykres 28. Procent uczniów klas pierwszych techników w ogólnej liczbie uczniów klas pierwszych szczebla powiatowego (tylko ogólnodostępne szkoły dla młodzieży, według danych SIO)



Udział uczniów klas pierwszych techników wśród wszystkich uczniów szkół dla młodzieży przez wiele lat był wyraźnie wyższy niż w innych powiatach w Polsce. W roku 2016/17 udział ten obniżył się jednak do poziomu mediany dla wszystkich powiatów (wykres 28).

Wykres 29. Procent uczniów klas pierwszych zasadniczych szkół zawodowych/szkół branżowych I stopnia w ogólnej liczbie uczniów klas pierwszych szczebla powiatowego (tylko ogólnodostępne szkoły dla młodzieży, według danych SIO)



Procent uczniów klas pierwszych zasadniczych szkół zawodowych/szkół branżowych I stopnia w latach 2010/11 – 2012/13 był znacznie wyższy niż mediana dla wszystkich powiatów w Polsce, ale

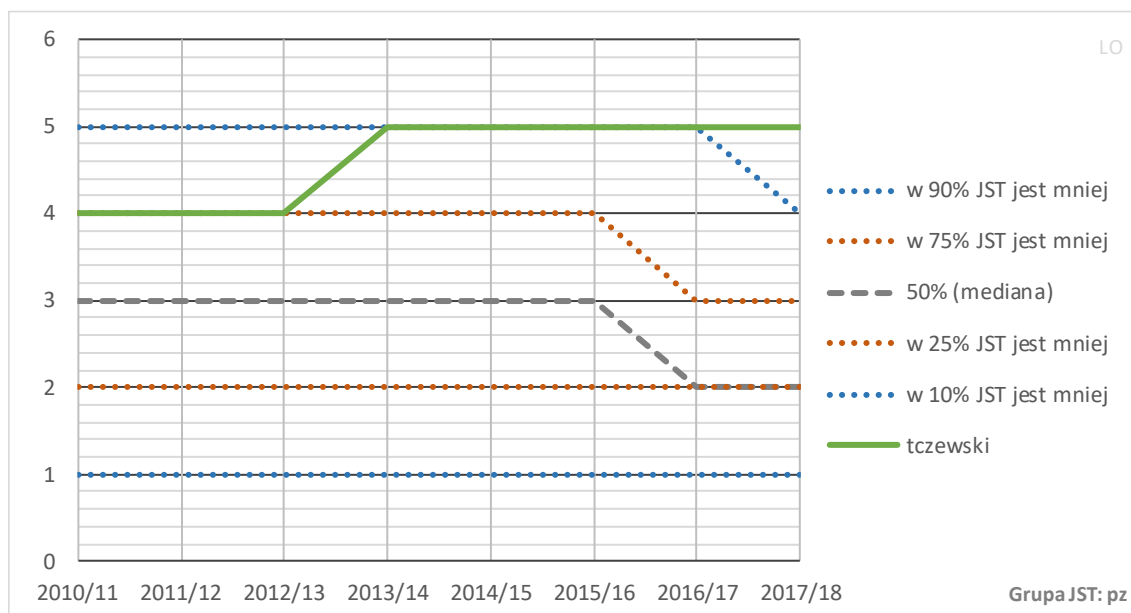


w roku 2017/18 jest na wysokości mediany. Zmniejszenie się udziału uczniów przyjmowanych do szkół branżowych wśród wszystkich uczniów powiatowych szkół jest niekorzystne z ekonomicznego punktu widzenia, gdyż kształcenie w szkołach branżowych jest najtańsze w porównaniu z należną na uczniów tych szkół subwencją.

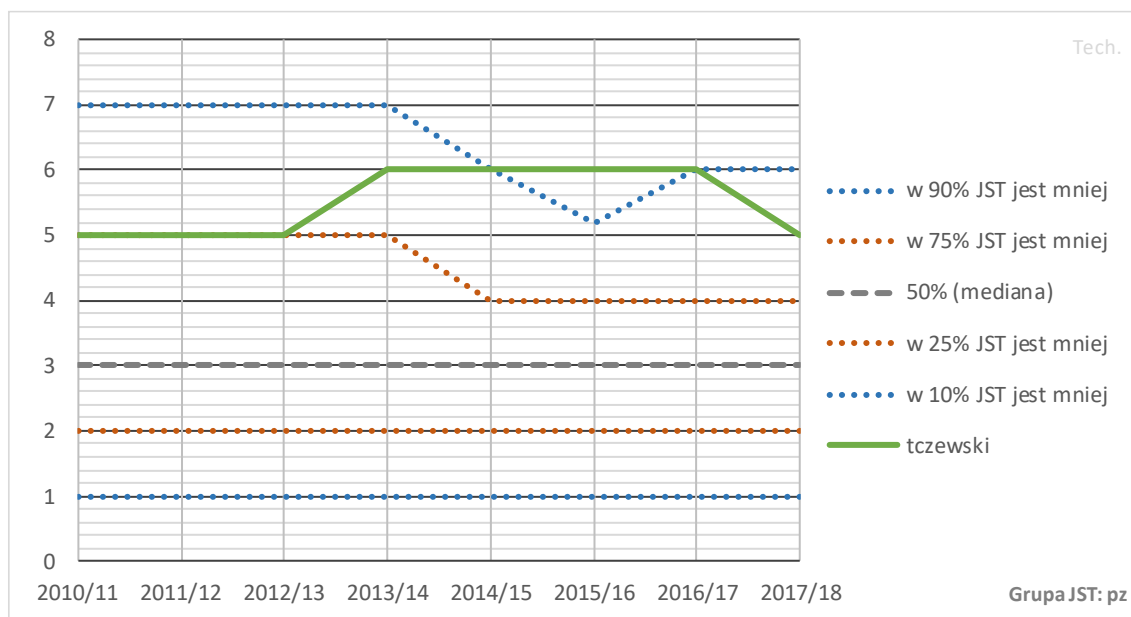
## 5.2. Liczby szkół

Wykres 30 pokazuje liczbę liceów ogólnokształcących, dla których organem prowadzącym jest powiat tczewski (wykres obejmuje także wygaszane liceum w Swarzędzie) na tle podobnych samorządów w ostatnich latach. Liceów w powiecie, nawet nie licząc liceum w zespole w Swarzędzie jest wyraźnie więcej niż w większości powiatów w Polsce.

Wykres 30. Liczba liceów ogólnokształcących

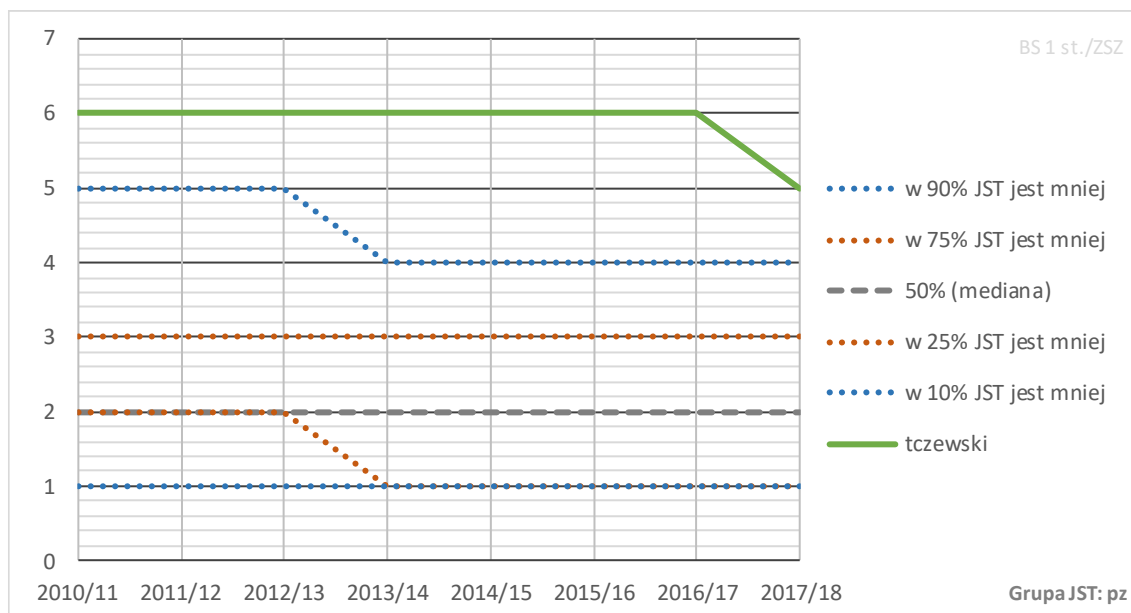


Wykres 31. Liczba techników



Dużo jest także w powiecie tczewskim techników i szkół branżowych/zasadniczych szkół zawodowych (nawet po przekazaniu szkoły w Swarzędzie Ministerstwu Rolnictwa).

Wykres 32. Liczba zasadniczych szkół branżowych/szkół zawodowych



Analizując liczby szkół w powiecie tczewskim w porównaniu z innymi powiatami trzeba pamiętać, że powiat tczewski jest powiatem stosunkowo dużym, więc naturalnym jest, że liczba szkół w tym powiecie jest większa niż w większości powiatów w Polsce.

### 5.3. Zespół Kształcenia Zawodowego

Placówką uzupełniającą działalność szkół na terenie powiatu tczewskiego jest Zespół Kształcenia Zawodowego. Funkcjonuje tam:

- wygaszane gimnazjum przysposabiające do pracy (od roku szkolnego 2018/19 w gimnazjum będzie tylko jeden oddział),
- centrum kształcenia praktycznego dla tczewskich techników i szkół branżowych/zasadniczych szkół zawodowych,
- ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego.

Nauczyciele w ZKZ zatrudnieni są na 43,7 etatach:

- 1,5 etatu pedagoga (0,5 etatu dla gimnazjum, 1 etat dla CKP i ODiDZ)
- 3 etaty zniżek dyrektora i wicedyrektorów (ds. ODiDZ, CKP i Gimnazjum)
- 19,1 etatów zajęć w CKP
- 7,2 etaty zajęć w gimnazjum
- 12,9 etatów zajęć w ODiDZ

Pracownicy administracji i obsługi zatrudnieni są w ZKZ na 10,5 etatach.

### 5.4. Internat w Zespole Szkół Ekonomicznych

W Zespole Szkół Ekonomicznych funkcjonuje internat prowadzący kuchnię i stołówkę, w którego wychowankami mogą być uczniowie wszystkich tczewskich szkół.

Wychowawcy w internacie (łącznie ze zniżką kierownika internatu) zatrudnieni są na 7,33 etatach, a pracownicy administracji i obsługi na 13,25 etatach (w tym 4,75 etatów w kuchni).

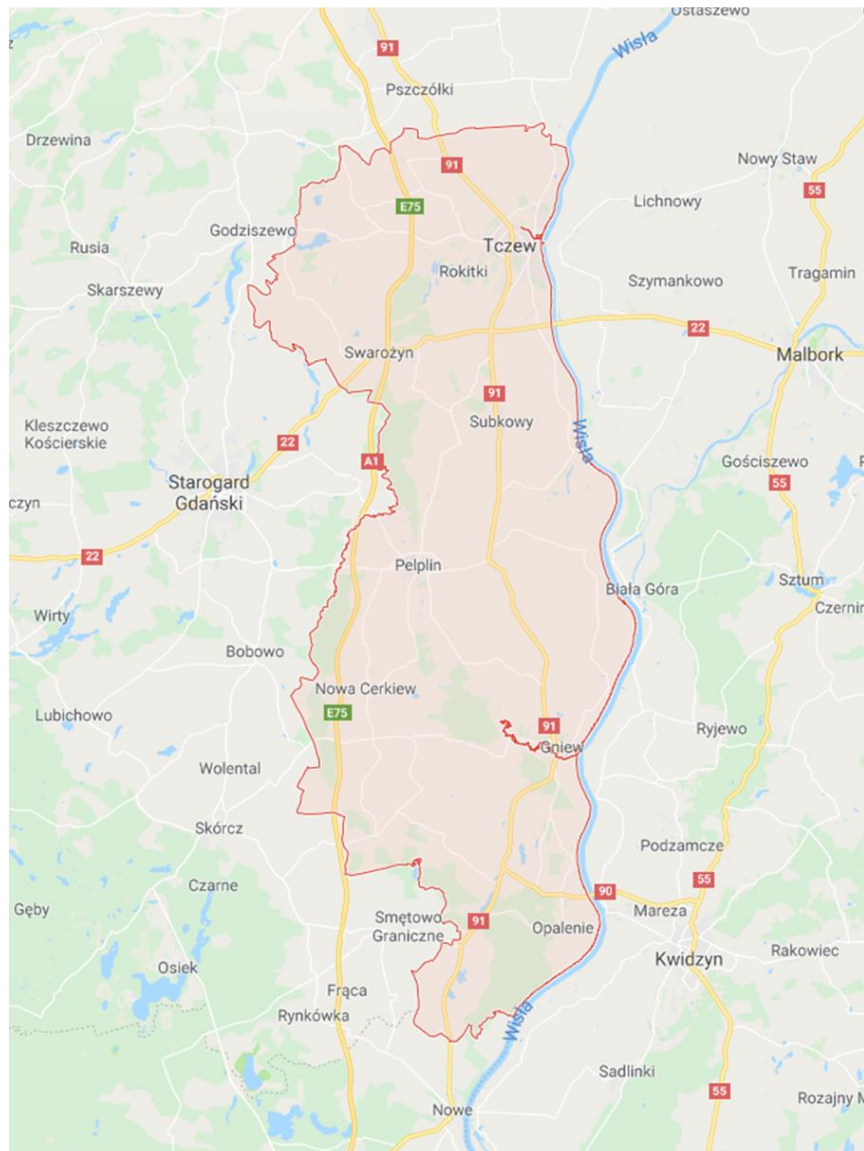
W internacie we wrześniu 2017 roku było 42 uczniów mieszkających stale w internacie oraz 47 uczestników kursów kwalifikacyjnych prowadzonych przez ZKZ.

### 5.5. Rozmieszczenie szkół dla młodzieży

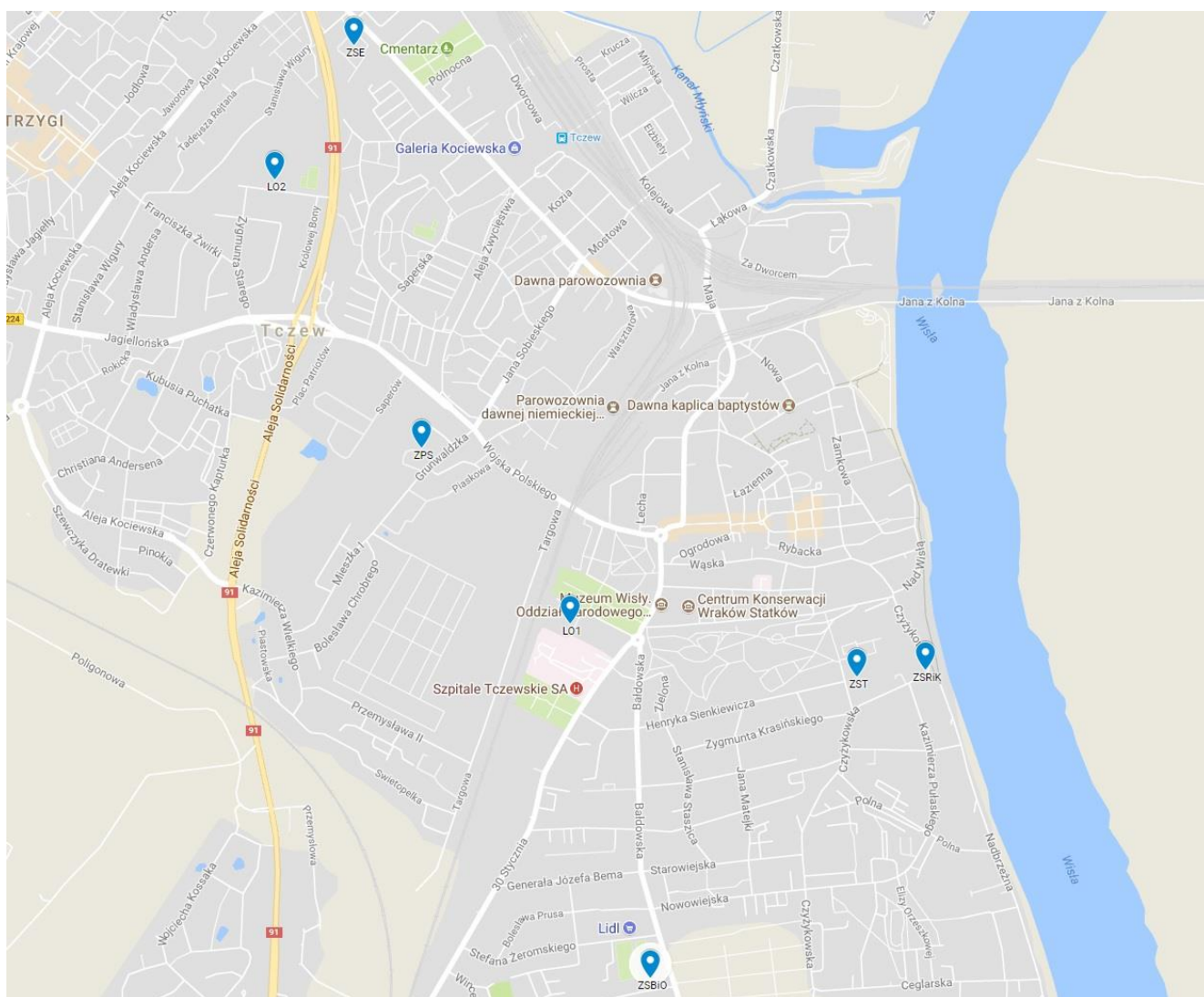
Powiatowe szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży są rozmieszczone w trzech miejscowościach – w Tczewie, Pelplinie i Gniewie. W każdej z tych miejscowości funkcjonuje liceum ogólnokształcące (w Tczewie dwa) i szkoła branżowa. Technika działają w Tczewie i w Gniewie.

Rozproszenie szkół ponadgimnazjalnych na trzy miejscowości nie jest korzystne z punktu widzenia organizacji i naboru do szkół, ale w wypadku powiatu o tak nietypowym, wydłużonym kształcie jak powiat tczewski, w którym w dodatku stolica powiatu nie znajduje się w pobliżu jego środka (patrz rysunek 1) wydaje się być trudne do uniknięcia. Niestety jednak szkoły w Gniewie i w Pelplinie nie są w stanie przyjąć takiej liczby uczniów, która umożliwiłaby racjonalną – z ekonomicznego punktu widzenia – ich organizację. Oznacza to, że uwarunkowania geograficzne wpływają niekorzystnie na koszty prowadzenie szkół i wysokość dopłaty powiatu do subwencji.

Rysunek 1. Mapa powiatu tczewskiego.



Rysunek 2. Rozmieszczenie szkół powiatowych mających swoją siedzibę w Tczewie



## 5.6. Wielkości szkół i oddziałów na tle wszystkich powiatów ziemskich w Polsce

### 5.6.1. Wielkości szkół

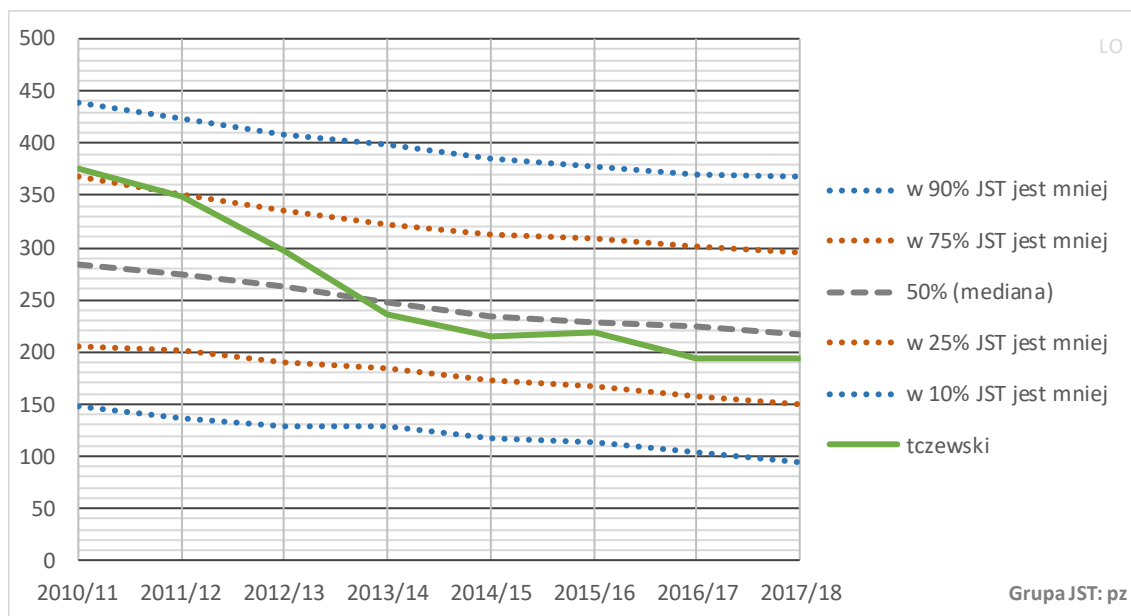
Wykresy w tym podrozdziale pokazują zmiany średnich wielkości szkół. Z wykresu 33 wynika, że średnia wielkość liceum ogólnokształcącego w powiecie tczewskim jest obecnie mniejsza niż mediana dla wszystkich powiatów w Polsce, choć w przeszłości było inaczej (trzeba jednak pamiętać, że wykresy uwzględniają LO w Swarzędzie).

Technika w powiecie tczewskim są średnio dość duże, znacznie większe niż mediana dla wszystkich powiatów (wykres 34).

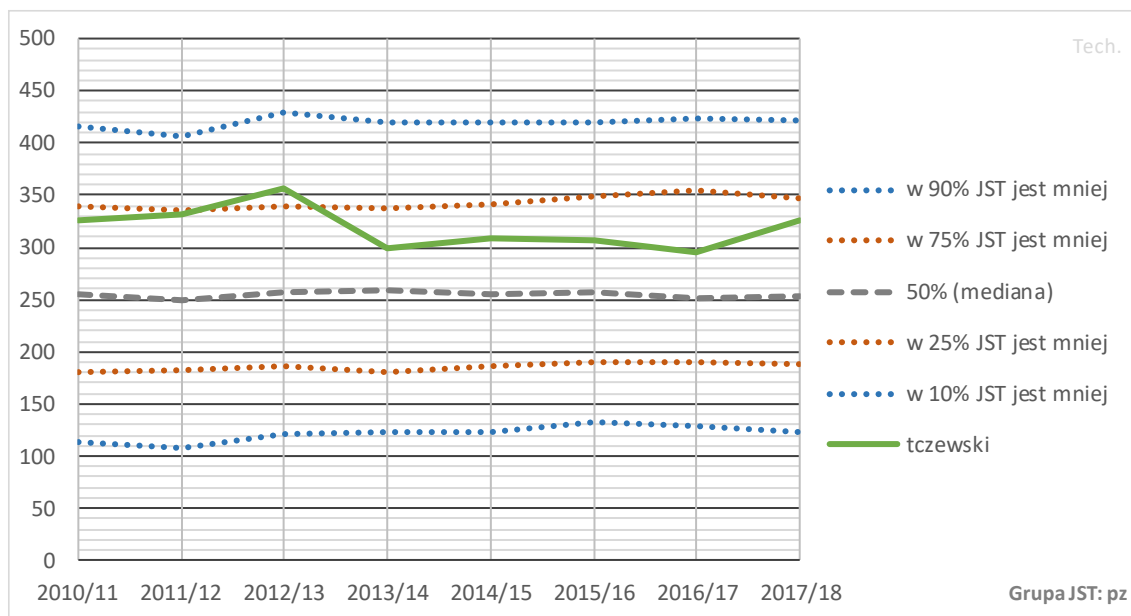
Szkoły branżowe są mniejsze od mediany dla powiatów (patrz wykres 35). Z ekonomicznego punktu widzenia jest to niekorzystne, gdyż uniemożliwia łączenie oddziałów klas starszych, które są mniejsze niż klasy pierwsze ze względu na to, że dość duża część uczniów odchodzi z tych szkół przed ich ukończeniem. W szkołach branżowych takie łączenie jest teoretycznie możliwe, gdyż w większości

przypadków uczniowie w szkole mają tylko przedmioty ogólnokształcące. W wypadku małych szkół, z jednym lub dwoma oddziałami na poziomie (a takie są w powiecie tczewskim) nie da się jednak tego zrobić.

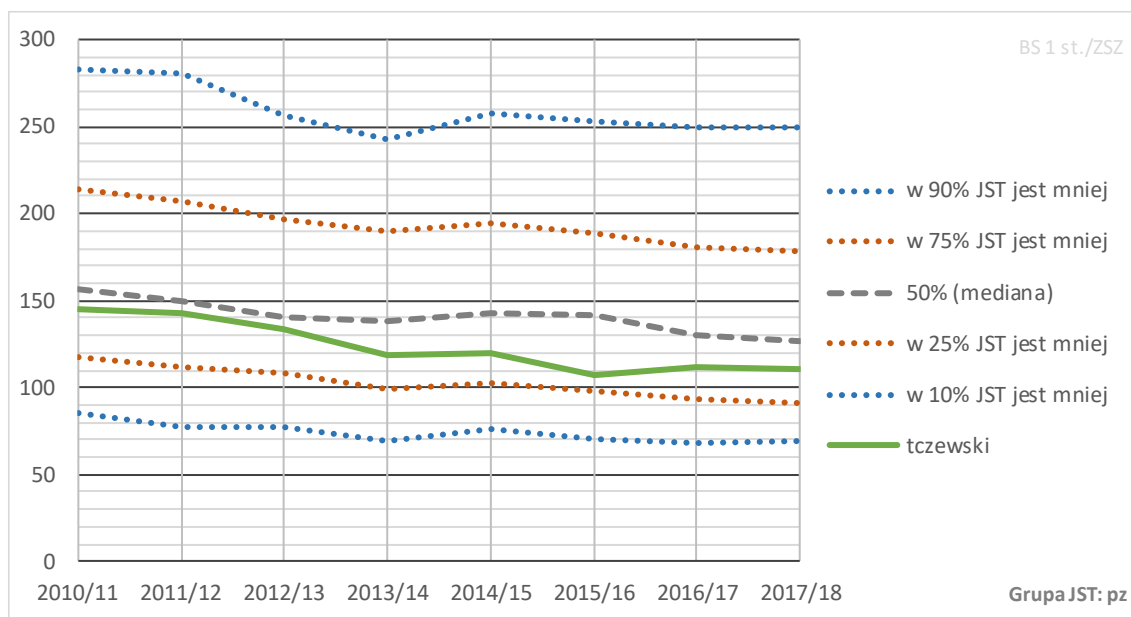
Wykres 33. Średnie wielkości liceów ogólnokształcących



Wykres 34. Średnie wielkości techników



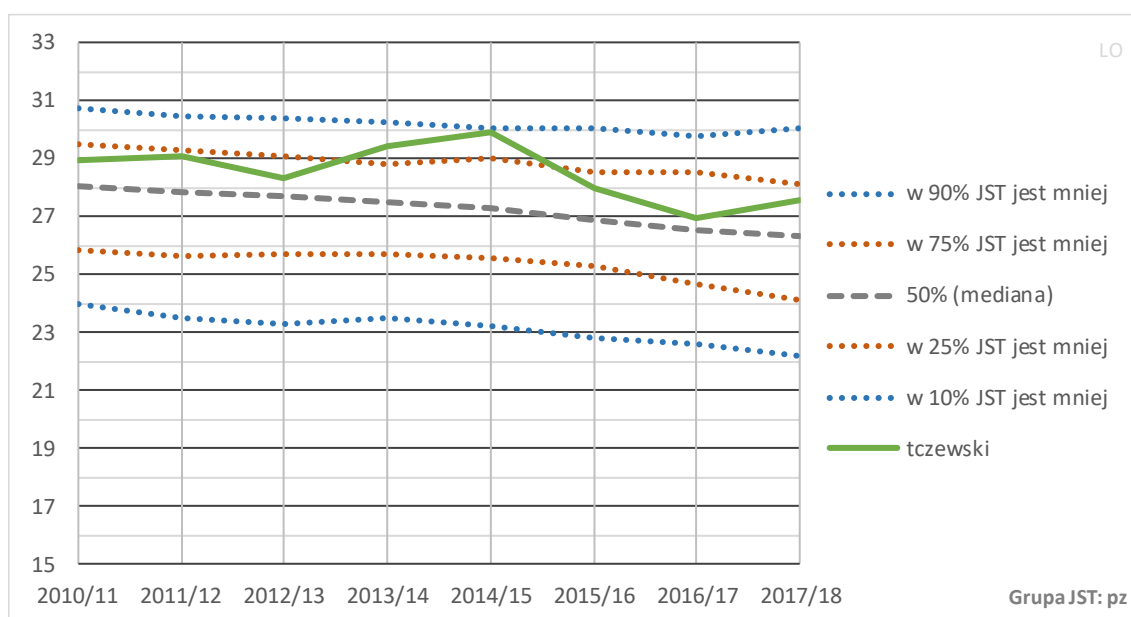
Wykres 35. Średnie wielkości szkół branżowych I st./zasadniczych szkół zawodowych



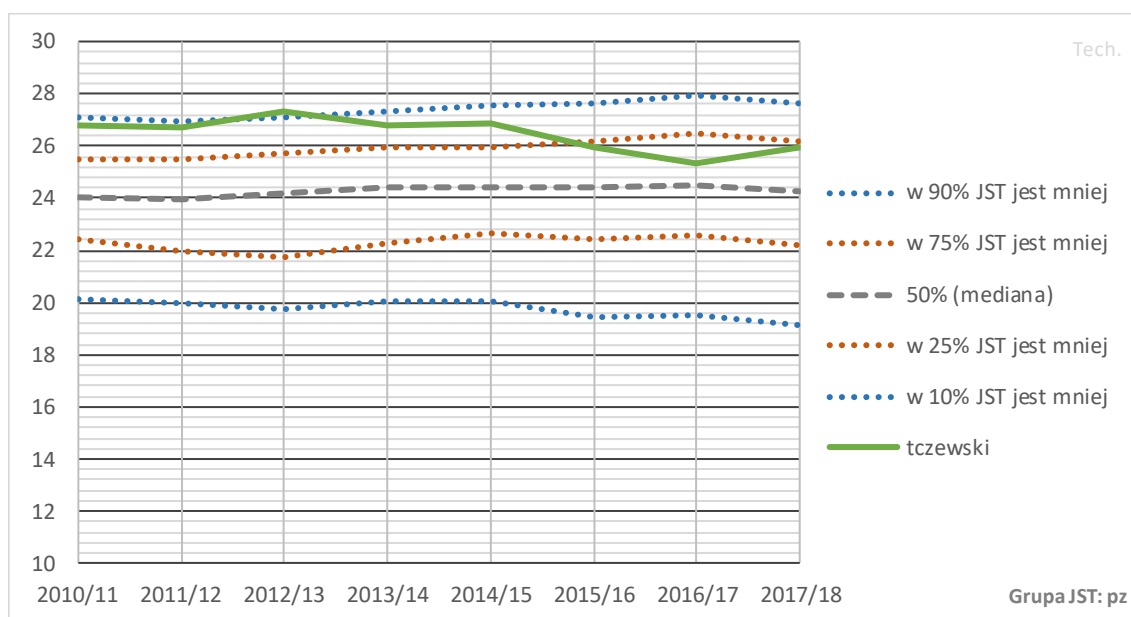
### 5.6.2. Średnie wielkości oddziałów szkolnych na tle wszystkich powiatów w Polsce

Średnia liczebność oddziałów liceów ogólnokształcących dla młodzieży w powiecie tczewskim jest od wielu lat wyższa niż mediana wyliczona dla wszystkich powiatów ziemskich w Polsce. Z ekonomicznego punktu widzenia niepokojące jest jednak to, że pomiędzy rokiem 2014/15 a 2016/17 wielkość oddziałów licealnych w powiecie tczewskim malała szybciej niż w innych powiatach (wykres 36). W ciągu ostatnich 8 lat średnia liczebność oddziału licealnego spadła z około 29 do poniżej 28 uczniów na oddział.

Wykres 36. Średnie wielkości oddziałów liceów ogólnokształcących



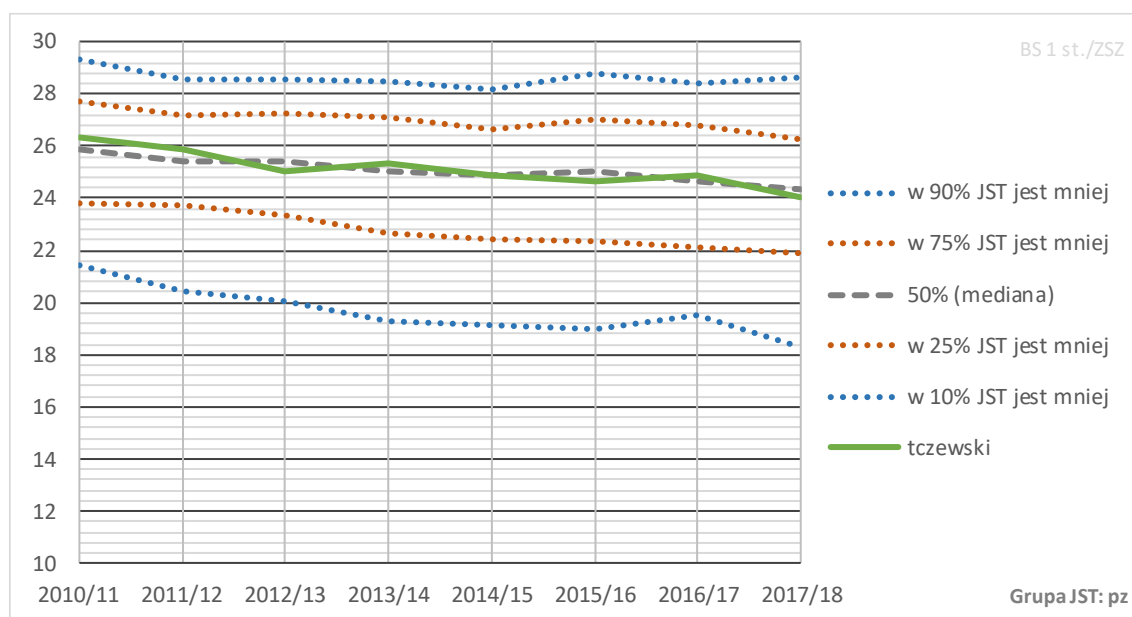
Wykres 37. Średnie wielkości oddziałów techników



Średnia wielkość oddziałów techników jest większa, niż w większości innych powiatów (wykres 37), ale podobnie jak to ma miejsce w wypadku liceów, oddziały techników w powiecie tczewskim w ostatnich latach malały szybciej niż innych powiatach. Przez ostatnie 8 lat średnia wielkość oddziału w technikum spadła z około 27 do około 26 uczniów. Trzeba jednak pamiętać, że średnia liczebność oddziału w technikum jest wielkością trochę mylącą, gdyż nie zawiera informacji o tym, jaka część oddziałów to oddziały dwuzawodowe, których organizacja jest dużo droższa, niż w wypadku oddziałów jednozawodowych. W powiecie tczewskim od lat zwiększa się liczba oferowanych uczniom zawodów, co w efekcie zwiększa liczbę oddziałów wielozawodowych (piszemy o tym w dalszej części opracowania).



Wykres 38. Średnie wielkości oddziałów szkół branżowych/zasadniczych szkół zawodowych

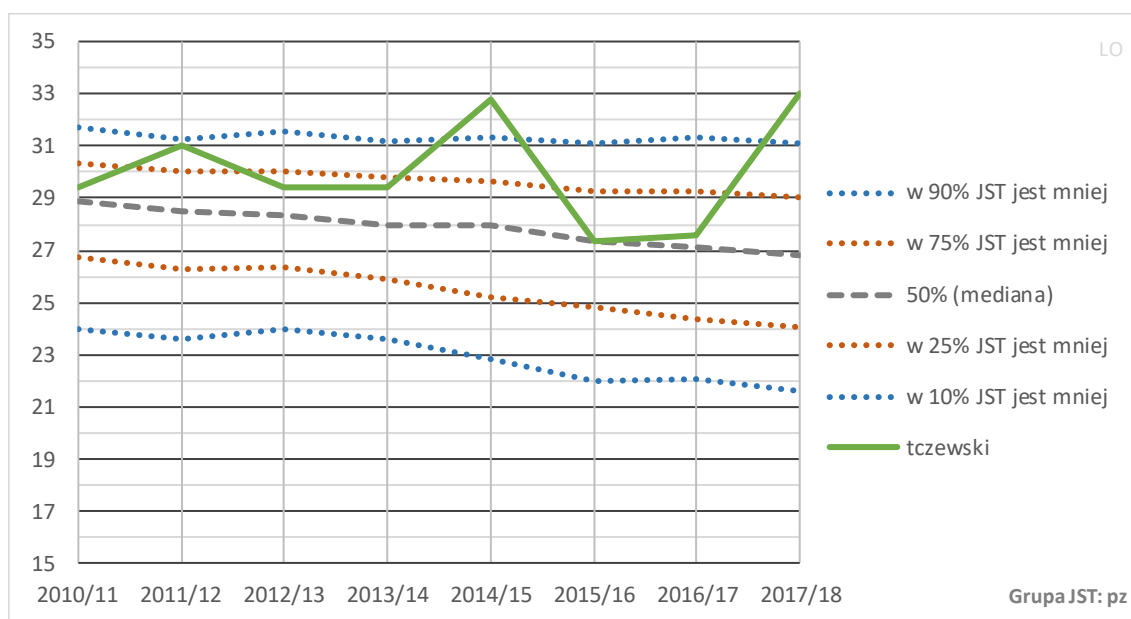


Średnia wielkość oddziałów zasadniczych szkół zawodowych w powiecie tczewskim od wielu lat oscyluje na poziomie mediany grupy porównawczej i powoli, ale systematycznie spada (podobnie jak w innych powiatach w Polsce). W ciągu 8 lat jest to spadek o około 2 uczniów na oddział, co oznacza spadek o niemal 8%. Wpływa to oczywiście na wzrost kosztów kształcenia jednego ucznia.

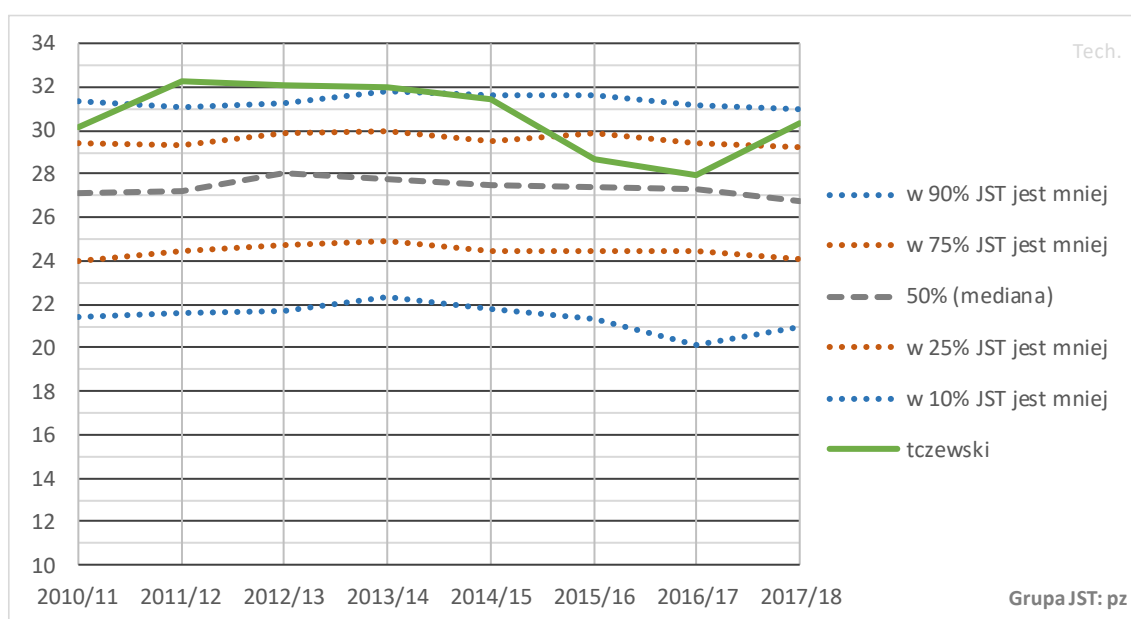
### 5.6.3. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych

Wykresy 39, 40 i 41 ilustrują zmiany średnich wielkości oddziałów klas pierwszych w powiatowych szkołach dla młodzieży. Analizowanie zmian wielkości oddziałów klas pierwszych pozwala lepiej śledzić politykę organu prowadzącego w zakresie otwierania nowych oddziałów. W wypadku liceów widać, bardzo duży spadek średniej liczebności oddziałów klasy pierwszej pomiędzy rokiem szkolnym 2014/15 i 2016/17. W latach 2015/16 i 2016/17 średnia wielkość oddziału klasy pierwszej w liceum osiągnęła wartość mediany dla powiatów ziemskich. Wcześniej była od tej wartości zawsze wyższa. W roku 2017/18 średnia wielkość oddziałów klas pierwszych w liceach skokowo wzrosła (w części wynika to prawdopodobnie ze wstrzymania naboru do liceum w Swarzędzie, ale nie jest to na pewno jedyna przyczyna) i jest większa niż w ogromnej większości powiatów w Polsce. Z ekonomicznego punktu widzenia jest to zjawisko korzystne, choć trzeba pamiętać, że średnia wielkość oddziału nie jest jedynym czynnikiem wpływającym na koszty kształcenia jednego ucznia.

Wykres 39. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych liceów ogólnokształcących



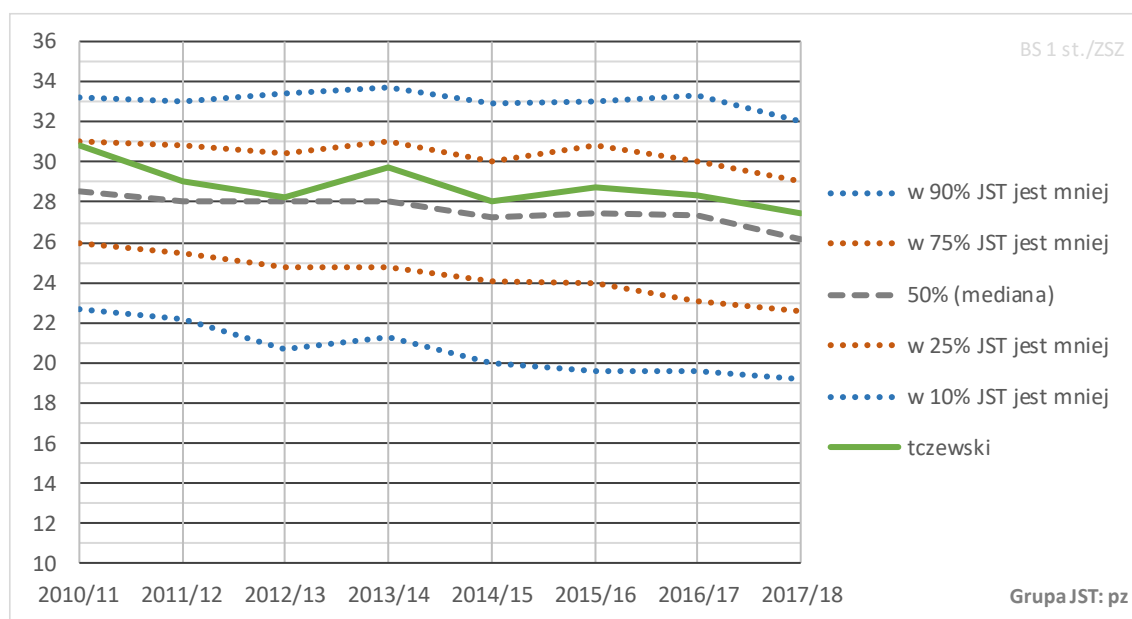
Wykres 40. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych techników



Średnie wielkości klas pierwszych w technikach przez wiele lat utrzymywały na wysokim poziomie, jednak w ostatnich dwóch latach wyraźnie zmalały, by w ostatnim roku znowu wzrosnąć.

Średnia wielkość oddziałów klas pierwszych w szkołach branżowych/zasadniczych szkołach zawodowych od wielu lat powoli maleje, ale utrzymuje się jednocześnie na poziomie powyżej mediany dla powiatów w Polsce.

Wykres 41. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych zasadniczych szkół zawodowych



## 5.7. Liczby uczniów, oddziałów i średnie liczebności oddziałów w szkołach dla młodzieży (bez specjalnych)

Poniżej przedstawiamy liczby uczniów, oddziałów i średnie liczebności oddziałów w ogólnodostępnych szkołach dla młodzieży według arkuszy organizacyjnych z 20 X 2017 na rok szkolny 2017/18. W tabelach tych zwraca uwagę zróżnicowanie średnich liczebności oddziałów w poszczególnych szkołach. W LO2 przeciętny oddział ma aż o 4,1 ucznia mniej, niż w LO1, choć szkoły te potencjalnie mają podobne warunki funkcjonowania. Mocno zróżnicowane są także średnie liczebności oddziałów w technikach, a w szkołach branżowych (wcześniej zasadniczych) zróżnicowanie średnich liczebności oddziałów jest wręcz ogromne (29,5 w ZSBiO oraz 19,3 w ZSPwP).

Należy jednak pamiętać, że średnie wielkości oddziałów, choć mocno wpływają na koszty utrzymania szkół, to jednak nie zawsze są w tej kwestii najważniejsze, gdyż niezwykle ważna jest organizacja zajęć w grupach zarówno oddziałowych jak i międzyoddziałowych. Np. w technikach koszty jednostkowe kształcenia są często mniejsze w mniejszych oddziałach jednozawodowych, niż w większych dwuzawodowych, a w liceach ogromny wpływ na koszty mają zasady organizacji zajęć wychowania fizycznego, języków oraz przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym. Stąd też w dalszej części opracowania będziemy analizować liczby uczniów przypadających na jednego nauczyciela w poszczególnych szkołach, gdyż wskaźnik ten znacznie lepiej pozwala porównać koszty organizacji poszczególnych szkół.

W tabeli 28 najbardziej zwracają uwagę liczby uczniów i liczebności oddziałów klas pierwszych szkół branżowych. 188 uczniów szkoły branżowej rozproszonych jest w pięciu szkołach z oddziałami o bardzo różniących się wielkościach (od 18 do 37). Trudno zrozumieć, dlaczego w Pelplinie dla 36 uczniów utworzono dwa oddziały 18-osobowe, a w ZSBiO dla 37 uczniów jest jeden oddział 37 osobowy. Do szkoły branżowej w ZST przyjęto zaledwie 19 uczniów. W starszych klasach zostanie ich

najprawdopodobniej niewiele więcej niż 10 (oddziały w Pelplinie są wprawdzie mniejsze, ale w starszych klasach będzie można je połączyć w jeden oddział, czego nie da się zrobić w ZST). Widać wyraźnie, że kłopoty z racjonalną organizacją oddziałów szkół branżowych wiążą się z tym, że jest ich w powiecie za dużo, w stosunku do liczby kandydatów do tych szkół. Tę samą liczbę uczniów skupionych w mniejszej liczbie szkół, można by w bardziej racjonalny sposób podzielić na oddziały.

Tabela 28. Liczby uczniów, oddziałów i średnie liczebności oddziałów typami szkół (szkoły dla młodzieży, bez oddziałów specjalnych i oddziałów integracyjnych) według arkuszy organizacyjnych z 20 X 2017 (LU – liczba uczniów, LO – liczba oddziałów, ŚrLO – średnia liczebność oddziału).

	1			2			3			4			łącznie		
	LU	LO	ŚrLO	LU	LO	ŚrLO	LU	LO	ŚrLO	LU	LO	ŚrLO	LU	LO	ŚrLO
<b>Branżowa szkoła I stopnia</b>	188	7	26,9	213	9	23,7	148	7	21,1				549	23	23,9
ZSBiO	37	1	37,0	56	2	28,0	25	1	25,0				118	4	29,5
ZSPwG	35	1	35,0	40	2	20,0	29	1	29,0				104	4	26,0
ZSPwP	36	2	18,0	42	2	21,0	38	2	19,0				116	6	19,3
ZSRiK	61	2	30,5	53	2	26,5	34	2	17,0				148	6	24,7
ZST	19	1	19,0	22	1	22,0	22	1	22,0				63	3	21,0
<b>Liceum ogólnokształcące</b>	359	11	32,6	293	11	26,6	283	11	25,7				935	33	28,3
LOwS							23	1	23,0				23	1	23,0
LO1	166	5	33,2	155	5	31,0	138	5	27,6				459	15	30,6
LO2	125	4	31,3	88	4	22,0	79	3	26,3				292	11	26,5
ZSPwG	31	1	31,0	21	1	21,0	25	1	25,0				77	3	25,7
ZSPwP	37	1	37,0	29	1	29,0	18	1	18,0				84	3	28,0
<b>Technikum</b>	489	16	30,6	375	15	25,0	415	17	24,4	360	15	24,0	1639	63	26,0
ZSBiO	102	4	25,5	73	3	24,3	86	4	21,5	67	3	22,3	328	14	23,4
ZSE	194	6	32,3	163	6	27,2	164	6	27,3	149	5	29,8	670	23	29,1
ZSPwG	29	1	29,0	25	1	25,0	28	1	28,0	29	1	29,0	111	4	27,8
ZSRiK	29	1	29,0	23	1	23,0	39	2	19,5	32	2	16,0	123	6	20,5
ZST	135	4	33,8	91	4	22,8	98	4	24,5	83	4	20,8	407	16	25,4
<b>łącznie</b>	<b>1036</b>	<b>34</b>	<b>30,5</b>	<b>881</b>	<b>35</b>	<b>25,2</b>	<b>846</b>	<b>35</b>	<b>24,2</b>	<b>360</b>	<b>15</b>	<b>24,0</b>	<b>3123</b>	<b>119</b>	<b>26,2</b>

Tabela 29. Liczby uczniów oddziałów i średnie liczebności oddziałów w poszczególnych szkołach i zespołach szkół (szkoły dla młodzieży, bez oddziałów specjalnych i integracyjnych)

	1			2			3			4			łącznie		
	LU	LO	ŚrLO	LU	LO	ŚrLO	LU	LO	ŚrLO	LU	LO	ŚrLO	LU	LO	ŚrLO
<b>LOWs</b>							23	1	23,0				23	1	23,0
Liceum ogólnokształcące							23	1	23,0				23	1	23,0
<b>LO1</b>	166	5	33,2	155	5	31,0	138	5	27,6				459	15	30,6
Liceum ogólnokształcące	166	5	33,2	155	5	31,0	138	5	27,6				459	15	30,6
<b>LO2</b>	125	4	31,3	88	4	22,0	79	3	26,3				292	11	26,5
Liceum ogólnokształcące	125	4	31,3	88	4	22,0	79	3	26,3				292	11	26,5
<b>ZSBO</b>	139	5	27,8	129	5	25,8	111	5	22,2	67	3	22,3	446	18	24,8
Branżowa szkoła I stopnia	37	1	37,0	56	2	28,0	25	1	25,0				118	4	29,5
Technikum	102	4	25,5	73	3	24,3	86	4	21,5	67	3	22,3	328	14	23,4
<b>ZSE</b>	194	6	32,3	163	6	27,2	164	6	27,3	149	5	29,8	670	23	29,1
Technikum	194	6	32,3	163	6	27,2	164	6	27,3	149	5	29,8	670	23	29,1
<b>ZSPwG</b>	95	3	31,7	86	4	21,5	82	3	27,3	29	1	29,0	292	11	26,5
Branżowa szkoła I stopnia	35	1	35,0	40	2	20,0	29	1	29,0				104	4	26,0
Liceum ogólnokształcące	31	1	31,0	21	1	21,0	25	1	25,0				77	3	25,7
Technikum	29	1	29,0	25	1	25,0	28	1	28,0	29	1	29,0	111	4	27,8
<b>ZSPwP</b>	73	3	24,3	71	3	23,7	56	3	18,7				200	9	22,2
Branżowa szkoła I stopnia	36	2	18,0	42	2	21,0	38	2	19,0				116	6	19,3
Liceum ogólnokształcące	37	1	37,0	29	1	29,0	18	1	18,0				84	3	28,0
<b>ZSRiK</b>	90	3	30,0	76	3	25,3	73	4	18,3	32	2	16,0	271	12	22,6
Branżowa szkoła I stopnia	61	2	30,5	53	2	26,5	34	2	17,0				148	6	24,7
Technikum	29	1	29,0	23	1	23,0	39	2	19,5	32	2	16,0	123	6	20,5
<b>ZST</b>	154	5	30,8	113	5	22,6	120	5	24,0	83	4	20,8	470	19	24,7
Branżowa szkoła I stopnia	19	1	19,0	22	1	22,0	22	1	22,0				63	3	21,0
Technikum	135	4	33,8	91	4	22,8	98	4	24,5	83	4	20,8	407	16	25,4
<b>Suma końcowa</b>	<b>1036</b>	<b>34</b>	<b>30,5</b>	<b>881</b>	<b>35</b>	<b>25,2</b>	<b>846</b>	<b>35</b>	<b>24,2</b>	<b>360</b>	<b>15</b>	<b>24,0</b>	<b>3123</b>	<b>119</b>	<b>26,2</b>

## 5.8. Liczby uczniów w oddziałach integracyjnych

W LO2 funkcjonują dwa oddziały integracyjne. Oddział klasy drugiej jest 11 osobowy, a klasy trzeciej 17 osobowy. Zwraca uwagę bardzo mała liczebność oddziału klasy drugiej. Subwencja na uczniów tych oddziałów (około 370 tys. zł) jest porównywalna z kosztami wynagrodzeń nauczycieli w nich uczących (6 etatów nauczycielskich), ze względu na bardzo wysokie (9,5) wagi subwencyjne dwóch uczniów tych oddziałów. Nie wystarcza jednak na pozostałe koszty utrzymania tych oddziałów (etaty administracji i obsługi, utrzymanie budynku, etaty nauczycieli wsparcia pedagogicznego takie jak biblioteka czy pedagog itp.)

## 5.9. Liczby uczniów w liceach dla dorosłych

Tabela 30. Liczby uczniów oddziałów i średnie liczebności oddziałów w liceach dla dorosłych

	1			2			3			Łącznie		
	LU	LO	ŚrLO	LU	LO	ŚrLO	LU	LO	ŚrLO	LU	LO	ŚrLO
<b>łącznie</b>	17	1	17,0	86	3	28,7	55	4	13,8	158	8	19,8
<b>ZSPwG</b>				28	1	28,0	13	1	13,0	41	2	20,5
<b>ZSPwP</b>				24	1	24,0	13	1	13,0	37	2	18,5
<b>ZSRiK</b>	17	1	17,0	34	1	34,0	29	2	14,5	80	4	20,0

W liceach dla dorosłych w powiecie tczewskim uczy się łącznie 158 uczniów w trzech szkołach na terenie powiatu. W klasie pierwszej jest ich jednak tylko 17, tylko w liceum w Gniewie. Jest to wynik spadku zainteresowania tym rodzajem kształcenia. Można domniemywać, że w najbliższych latach w szkołach powiatowych kształcenie dorosłych zaniknie zupełnie lub będzie prowadzone tylko w jednym niewielkim oddziale na każdym poziomie.

## 5.10. Liczby uczniów w szkołach specjalnych

Według arkuszy organizacyjnych na dzień 20 X 2017, w Zespole Placówek Specjalnych w Tczewie oraz w Specjalnych Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Pelplinie uczy się łącznie 380 uczniów i dzieci przedszkolnych (patrz tabela 31). Średnia liczebność oddziałów i grup rewalidacyjno-wychowawczych w placówkach specjalnych to 6,7 uczniów na oddział (patrz tabela 32), co – jak na placówki specjalne – jest wielkością stosunkowo dużą. Należy pamiętać, że duża część tych oddziałów to oddziały łączone, w których uczą się dzieci z różnych klas.

Tabela 31. Liczby uczniów szkół specjalnych

	-1	0	1	2	3	4	5	6	7	Razem
<b>SOSWwP</b>			5	28	20	3	7	2	8	73
<b>Gimnazjum</b>				15	6					21
<b>Szkoła podstawowa</b>			3	6	4	3	7	2	8	33
<b>Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy</b>			2	7	10					19
<b>ZPS</b>	56	45	29	60	52	14	20	19	12	307
<b>Branżowa szkoła I stopnia</b>			10	12	14					36
<b>Gimnazjum</b>				26	21					47
<b>OReW</b>		45								45
<b>Przedszkole</b>	56									56
<b>Szkoła podstawowa</b>			14	11	14	14	20	19	12	104
<b>Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy</b>			5	11	3					19
<b>Suma końcowa</b>	<b>56</b>	<b>45</b>	<b>34</b>	<b>88</b>	<b>72</b>	<b>17</b>	<b>27</b>	<b>21</b>	<b>20</b>	<b>380</b>

Tabela 32. Średnie liczebności oddziałów w placówkach specjalnych

	-1	0	1	2	3	4	5	6	7	Razem
<b>SOSWwP</b>			4,8	7,5	4,7	4,0	9,3	2,7	10,7	6,1
<b>Gimnazjum</b>				7,5	3,0					5,3
<b>Szkoła podstawowa</b>			5,6	8,2	5,5	4,0	9,3	2,7	10,7	6,6
<b>Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy</b>			4,0	7,0	6,7					6,3
<b>ZPS</b>	6,2	5,0	7,6	7,7	7,1	9,3	6,0	10,4	9,0	6,8
<b>Branżowa szkoła I stopnia</b>			10,0	12,0	14,0					12,0
<b>Gimnazjum</b>				8,7	7,0					7,8
<b>OReW</b>		5,0								5,0
<b>Przedszkole</b>	6,2									6,2
<b>Szkoła podstawowa</b>			7,6	4,7	4,9	9,3	6,0	10,4	9,0	6,9
<b>Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy</b>			5,0	7,3	6,0					6,3
<b>Razem</b>	<b>6,2</b>	<b>5,0</b>	<b>7,0</b>	<b>7,6</b>	<b>6,2</b>	<b>7,6</b>	<b>6,6</b>	<b>8,1</b>	<b>9,6</b>	<b>6,7</b>

## 5.11. Zawody w technikach i w szkołach branżowych

### 5.11.1. Zawody w technikach

Według danych Systemu Informacji Oświatowej z 30 września 2017 uczniowie w powiatowych technikach kształcą się w 22 zawodach. Zdecydowanie najwięcej uczniów kształci się w zawodzie technik ekonomista (233 uczniów) i technik hotelarstwa (194 uczniów). Sporym zainteresowaniem cieszy się także zawód technika żywienia i usług gastronomicznych (140 uczniów). Najmniej uczniów kształci się w zawodzie technik geodeta i technik urządzeń sanitarnych (po 8 uczniów) i technik kelner (10 uczniów). W wielu zawodach liczba uczniów kształcących się na jednym poziomie jest bardzo niewielka i wynosi od kilku do kilkunastu osób. Wymusza to organizowanie oddziałów dwuzawodowych, w których przedmioty ogólnokształcące realizowane są wspólnie, a zawodowe odrębnie dla każdego zawodu, co bardzo podnosi koszty kształcenia. Takie rozwiązanie organizacyjne jest niekorzystne z ekonomicznego punktu widzenia. Głównym powodem jego występowania wydaje się uruchamianie w szkołach kształcenia w nowych zawodach, bez jednoczesnej rezygnacji z kształcenia w zawodach, w odniesieniu do których następuje spadek zainteresowania.

W wypadku dwóch zawodów (technik mechanik i technik hotelarstwa) tego samego zawodu uczy się w dwóch różnych szkołach, co jest – z ekonomicznego punktu widzenia – niekorzystne, szczególnie, że zarówno w ZSPwG jak i w ZSRiK udało się wykonać nabór jedynie do połowy oddziału dwuzawodowego w zawodzie mechanik. Rozwiązanie takie usprawiedliwia jednak trochę dużą odległość pomiędzy Gniewem i Tczewem.

W roku szkolnym 2017/18 w technikach w całym mieście w ośmiu przypadkach udało się przyjąć do szkół tylu uczniów jednego zawodu, aby można było utworzyć dla nich samodzielne około 30-osobowe oddziały. W aż dziesięciu przypadkach uczniów jednego zawodu była za mało, aby utworzyć dla nich samodzielny oddział rozsądnej wielkości (patrz tabela 34). Warto przy tym zwrócić uwagę, że w roku 2006/07 w powiatowych technikach, w których w klasach pierwszych było mniej uczniów niż obecnie, nie utworzono ani jednego oddziału dwuzawodowego (patrz tabela 35).

Tabela 33. Liczby uczniów kształcących się w różnych zawodach w technikach (według danych SIO z 30 września 2017).

	1	2	3	4	Razem
Kelner (513101)			6	4	10
Technik budownictwa (311204)		9	12	8	29
Technik cyfrowych procesów graficznych (311911)		15	16	11	42
Technik ekonomista (331403)	63	55	58	57	233
Technik elektryk (311303)		8	12	12	32
Technik geodeta (311104)			8		8
Technik grafiki i poligrafii cyfrowej (311943)	32				32
Technik handlowiec (522305)	17	18	14	14	63
Technik hotelarstwa (422402)	68	39	41	46	194
Technik informatyk (351203)	33	30	33	32	128
Technik inżynierii sanitarnej (311218)	14				14
Technik logistyk (333107)	41	20	23	26	110
Technik mechanik (311504)	27	19	23	25	94
Technik mechatronik (311410)	32	11	11		54
Technik obsługi turystycznej (422103)	11	12	13	19	55
Technik organizacji reklamy (333906)	33	27	25	16	101
Technik pojazdów samochodowych (311513)	18	20	17	15	70
Technik spedytor (333108)	23	25	24	12	84
Technik technologii żywności (314403)	17	11	12	9	49
Technik urządzeń sanitarnych (311209)			8		8
Technik usług fryzjerskich (514105)	24	19	19	21	83
Technik żywienia i usług gastronomicznych (343404)	33	37	38	32	140
Suma końcowa	486	375	413	359	1 633



Tabela 34. Liczby uczniów kształcących się w różnych zawodach w poszczególnych szkołach (według danych SIO z 30 września 2017).

	1	2	3	4	Razem
<b>ZSBiO</b>	<b>102</b>	<b>73</b>	<b>86</b>	<b>67</b>	<b>328</b>
Technik budownictwa (311204)		9	12	8	29
Technik inżynierii sanitarnej (311218)	14				14
Technik logistyki (333107)	41	20	23	26	110
Technik spedytor (333108)	23	25	24	12	84
Technik urządzeń sanitarnych (311209)			8		8
Technik usług fryzjerskich (514105)	24	19	19	21	83
<b>ZSE</b>	<b>195</b>	<b>163</b>	<b>161</b>	<b>148</b>	<b>667</b>
Technik ekonomista (331403)	63	55	58	57	233
Technik handlowiec (522305)	17	18	14	14	63
Technik hotelarstwa (422402)	49	26	26	29	130
Technik organizacji reklamy (333906)	33	27	25	16	101
Technik żywienia i usług gastronomicznych (343404)	33	37	38	32	140
<b>ZSPwG</b>	<b>28</b>	<b>25</b>	<b>28</b>	<b>29</b>	<b>110</b>
Technik hotelarstwa (422402)	19	13	15	17	64
Technik mechanik (311504)	9	12	13	12	46
<b>ZSRiK</b>	<b>28</b>	<b>23</b>	<b>39</b>	<b>32</b>	<b>122</b>
Kelner (513101)			6	4	10
Technik geodeta (311104)			8		8
Technik obsługi turystycznej (422103)	11	12	13	19	55
Technik technologii żywności (314403)	17	11	12	9	49
<b>ZST</b>	<b>133</b>	<b>91</b>	<b>99</b>	<b>83</b>	<b>406</b>
Technik cyfrowych procesów graficznych (311911)		15	16	11	42
Technik elektryk (311303)		8	12	12	32
Technik grafiki i poligrafii cyfrowej (311943)	32				32
Technik informatyk (351203)	33	30	33	32	128
Technik mechanik (311504)	18	7	10	13	48
Technik mechatronik (311410)	32	11	11		54
Technik pojazdów samochodowych (311513)	18	20	17	15	70
<b>Suma końcowa</b>	<b>486</b>	<b>375</b>	<b>413</b>	<b>359</b>	<b>1 633</b>

Analiza wieloletnich danych o liczbach uczniów kształcących się w różnych zawodach w technikach (patrz tabela 35) pokazuje, że w roku 2006, do wszystkich powiatowych techników (nie licząc technikum w Swarzędzie) przyjęto 446 uczniów do 10 zawodów, czyli na jeden oferowany uczniom zawód przypadało 44,6 ucznia. W 2017 roku 486 uczniom w klasach pierwszych zaoferowano 18 zawodów (licząc technika hotelarza i technika mechanika dwukrotnie, gdyż zawody te występują w dwóch szkołach), czyli na jeden zawód przypadało 27 uczniów. W rekordowym roku 2015 zaproponowano uczniom klas pierwszych aż 22 zawody (mniej niż 23 uczniów na jeden zawód). Tak znaczny przyrost liczby zawodów, przy w miarę stałej liczbie uczniów i nierównomiernym zainteresowaniu różnymi zawodami musiał spowodować konieczność tworzenia drogich oddziałów dwuzawodowych i był najważniejszą przyczyną wzrostu kosztów kształcenia w technikach (pomiędzy rokiem 2009/10 i 2016/17 liczba uczniów przypadających na jeden etan nauczycielski w technikach powiatu tczewskiego zmniejszyła się z około 10,2 do 8,3, czyli koszty kształcenia wzrosły o ponad 18%, pomimo,

że liczba uczniów w technikach w tym czasie zwiększyła się, czyli teoretycznie powinno być łatwiej je zorganizować).

Tabela 35. Zmiany liczb uczniów klas pierwszych w poszczególnych zawodach w technikach według danych SIO z 30 września w kolejnych latach

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<b>ZSBiO</b>	<b>67</b>	<b>135</b>	<b>101</b>	<b>92</b>	<b>120</b>	<b>134</b>	<b>132</b>	<b>105</b>	<b>100</b>	<b>112</b>	<b>85</b>	<b>102</b>
Technik budownictwa (311204)	36	34	33	29	33	33	30	13	16	18	12	
Technik inżynierii sanitarnej (311218)												14
Technik logistyk (333107)		68	68	63	35	68	62	37	33	27	29	41
Technik spedytor (333108)								23	17	29	26	23
Technik technologii odzieży (311924)	31	33										
Technik urządzeń sanitarnych (311209)										12		
Technik usług fryzjerskich (514105)					52	33	40	32	34	26	18	24
<b>ZSE</b>	<b>248</b>	<b>203</b>	<b>202</b>	<b>198</b>	<b>144</b>	<b>194</b>	<b>229</b>	<b>193</b>	<b>174</b>	<b>191</b>	<b>174</b>	<b>195</b>
Kucharz (512001)	34											
Technik ekonomista (331403)	71	69	66	66	57	59	66	60	67	62	56	63
Technik handlowiec (522305)	36	34	34	32	14	34	15	17	17	17	19	17
Technik hotelarstwa (422402)	71	67	69	66	55	68	65	49	36	32	29	49
Technik organizacji reklamy (333906)							32	33	18	31	32	33
Technik organizacji usług gastronomicznych (34107)	36	33	33	34	18	33						
Technik żywienia i usług gastronomicznych (343404)							51	34	36	49	38	33
<b>ZSPwG</b>								<b>32</b>	<b>34</b>	<b>29</b>	<b>27</b>	<b>28</b>
Technik hotelarstwa (422402)								17	19	17	15	19
Technik mechanik (311504)								15	15	12	12	9
<b>ZSRiK</b>	<b>32</b>	<b>71</b>	<b>36</b>	<b>68</b>	<b>58</b>	<b>55</b>	<b>30</b>	<b>25</b>	<b>49</b>	<b>45</b>	<b>33</b>	<b>28</b>
Kelner (513101)		34	19	18	12	10		14	11	7		
Kucharz (512001)		37	17	18	14	16						
Technik geodeta (311104)				32	19	18	10	11		12		
Technik obsługi turystycznej (422103)					13	11	20		25	14	14	11
Technik technologii żywności (314403)									13	12	19	17
Technik żywienia i gospodarstwa domowego (32110)	32											
<b>ZST</b>	<b>99</b>	<b>94</b>	<b>97</b>	<b>100</b>	<b>90</b>	<b>129</b>	<b>118</b>	<b>125</b>	<b>116</b>	<b>120</b>	<b>112</b>	<b>133</b>
Technik cyfrowych procesów graficznych (311911)						34	30	17	15	19	17	
Technik elektryk (311303)	36	32	31	32	29	27	32	27	28	14	14	
Technik grafiki i poligrafii cyfrowej (311943)												32
Technik informatyk (351203)			34	34	27	34	31	33	32	33	31	33
Technik mechanik (311504)	63	62						16	16	14	9	18
Technik mechatronik (311410)										13	14	32
Technik pojazdów samochodowych (311513)			32	34	34	34	25	32	25	27	27	18
<b>Razem</b>	<b>446</b>	<b>503</b>	<b>436</b>	<b>458</b>	<b>412</b>	<b>512</b>	<b>509</b>	<b>480</b>	<b>473</b>	<b>497</b>	<b>431</b>	<b>486</b>

### 5.11.2. Zawody w technikach powiatów sąsiadujących z powiatem tczewskim

Poniżej przedstawiamy liczby uczniów przyjętych w ostatnich latach do klas pierwszych techników w powiatach sąsiadujących z powiatem tczewskim, w zawodach, które występują w technikach powiatu tczewskiego. Dane te pozwalają zorientować się czy spadek liczb uczniów w niektórych zawodach wynika ze spadku zainteresowania danym zawodem w powiecie tczewskim i jego okolicach,

czy też jest spowodowany czymś innym. Podobnie możliwe jest sprawdzenie, czy wzrost naboru do niektórych zawodów jest powszechny, czy też dotyczy tylko powiatu tczewskiego.

Tabela 36. Liczby uczniów przyjętych do klas pierwszych techników w powiatach sąsiadujących z powiatem tczewskim, w zawodach, w których kształcą technika powiatu tczewskiego.

<b>Kelner (513101)</b>												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<b>m. Grudziądz (pg)</b>	34	31	24									
<b>świecki (pz)</b>	15	12	13									
<b>m. Gdańsk (pg)</b>	29	31	29	33	31	28	29	33	32	26	23	27
<b>tczewski (pz)</b>		34	19	18	12	10		14	11	7		
	78	108	85	51	43	38	29	47	43	33	23	27

<b>Technik budownictwa (311204)</b>												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<b>m. Grudziądz (pg)</b>	42	50	52	45	46	33	33	31	32	33	35	24
<b>kwidzyński (pz)</b>	37	35	44	35	15		16		13			
<b>m. Gdańsk (pg)</b>	62	94	84	86	88	82	64	57	57	58	49	38
<b>malborski (pz)</b>	30	32	16		14	26	12	11	10		9	15
<b>starogardzki (pz)</b>			36	22	33	31	19	12	16	16	12	18
<b>sztumski (pz)</b>	24	19	20	19	9		12	21	15			
<b>tczewski (pz)</b>	36	34	33	29	33	33	30	13	16	18	12	
	231	264	285	236	238	205	186	145	159	125	117	95

<b>Technik cyfrowych procesów graficznych (311911)</b>												
	2011	2012	2013	2014	2015	2016						
<b>m. Gdańsk (pg)</b>					22	22						
<b>tczewski (pz)</b>	34	30	17	15	19	17						
	34	30	17	15	41	39						

Technik ekonomista (331403)												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
m. Grudziądz (pg)	90	78	51	44	62	61	47	67	50	45	59	58
świecki (pz)	34	33	32	34	31	33	27	19	16	20	15	22
gdański (pz)		33	32	36	31	31	36	26	30	20	23	18
kwidzyński (pz)	65	67	33	34	32	31	30	28	30	30	32	17
m. Gdańsk (pg)	83	86	87	82	95	52	60	51	60	58	60	46
malborski (pz)	61	56	51	28	28	23	26	15	14	25	25	15
starogardzki (pz)	71	71	112	88	83	50	61	46	43	31	58	64
sztumski (pz)	35	23	24	20	11	18	15	20	15	7	11	17
tczewski (pz)	71	69	66	66	57	59	66	60	67	62	56	63
	510	516	488	432	430	358	368	332	325	298	339	320

Technik elektryk (311303)												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
m. Grudziądz (pg)	34	31	26	27	28	29	27	23	15	33	22	18
świecki (pz)												3
kwidzyński (pz)										10	21	
m. Gdańsk (pg)	49	56	31	29	29	45	32	28	30	28	31	30
malborski (pz)	16	18	15			9	12	12	11	20	11	11
starogardzki (pz)								23	17	16	20	18
tczewski (pz)	36	32	31	32	29	27	32	27	28	14	14	
	135	137	103	88	86	110	103	113	101	121	119	80

Technik geodeta (311104)												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
świecki (pz)											13	
m. Gdańsk (pg)	31	34	32	30	32	28	30	31	23	27	19	22
starogardzki (pz)				20	15	24	21	18	25	9	14	11
sztumski (pz)									10	8		
tczewski (pz)				32	19	18	10	11		12		
	31	34	32	82	66	70	61	60	58	56	46	33

Technik grafiki i poligrafii cyfrowej (311943)												
	2017											
m. Gdańsk (pg)	20											
tczewski (pz)	32											
	52											

<b>Technik handlowiec (522305)</b>												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
świecki (pz)	34	57	25	43	48	38	39					
gdański (pz)						29		15	19	19	14	24
kwidzyński (pz)										14	12	10
m. Gdańsk (pg)	131	62	56	51	78	51	61	28	30	26	26	19
nowodworski (pz)		20										
starogardzki (pz)	36	36	37	28	31	43	17	17	15	16	16	15
sztumski (pz)	25	46	45									
tczewski (pz)	36	34	34	32	14	34	15	17	17	17	19	17
	262	255	197	154	171	195	132	77	81	92	87	85

<b>Technik hotelarstwa (422402)</b>												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
m. Grudziądz (pg)	70	70	51	45	45	44	59	63	46	51	56	36
świecki (pz)											18	17
gdański (pz)	32	48	32	24	18	28	25	13	15	11	15	11
kwidzyński (pz)	36	63	49	33	15	17	16	28	13	19	18	14
m. Gdańsk (pg)	123	122	90	92	89	85	94	93	93	88	81	74
malborski (pz)	29	30	25	29	26	24	24	23	15	12	14	16
starogardzki (pz)		37	38	35	34	30	30	32	28	21	34	27
sztumski (pz)				22	23		27					
tczewski (pz)	71	67	69	66	55	68	65	66	55	49	44	68
	361	437	354	346	305	296	340	318	265	251	280	263

<b>Technik informatyk (351203)</b>												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
grudziądzki (pz)		26	20	22		11	4		7	5	5	5
m. Grudziądz (pg)	64	59	59	62	89	72	60	90	58	67	94	74
świecki (pz)	29	31	28	49	47	55	48	32	28	19	38	32
kwidzyński (pz)	118	86	82	52	48	47	40	42	28	44	40	43
m. Gdańsk (pg)	264	215	181	146	156	151	148	146	146	145	185	209
malborski (pz)	32	30	32	55	41	55	28	44	45	38	42	47
nowodworski (pz)	26	24	32	20	21	31	16	20	11	13	15	16
starogardzki (pz)	37	108	74	87	85	80	62	62	82	65	48	34
sztumski (pz)		14	23	25	41	35	17	25	20	29	37	34
tczewski (pz)			34	34	27	34	31	33	32	33	31	33
	570	593	565	552	555	571	454	494	457	458	535	527

Technik inżynierii sanitarnej (311218)												
	2017											
tczewski (pz)	14											
	14											

Technik logistyk (333107)												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
m. Grudziądz (pg)	28	30	32	27	48	46	31	35	29	57	44	52
świecki (pz)				33	59	62	30	32	44	53	56	46
gdański (pz)											32	32
kwidziński (pz)		32	66	31	64	32	32	60	48	32	33	32
m. Gdańsk (pg)	34	34	32	28	33	29	29	30	32	49	29	57
malborski (pz)				27	16	28	28	15	46	29	46	58
starogardzki (pz)				49	58	31	38	53	68	49	63	48
sztumski (pz)		27	34	12	15	30	37		7	12	15	
tczewski (pz)		68	68	63	35	68	62	37	33	27	29	41
	62	191	232	270	328	326	287	262	307	308	347	366

Technik mechanik (311504)												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
m. Grudziądz (pg)	93	64	27			16	17	8	9	19	8	16
świecki (pz)			14		25	14	17	16	12	28	25	17
kwidziński (pz)	52	15	14	51	17		9					
m. Gdańsk (pg)	141	145	64	61	77	56	35	57	26	28	23	17
malborski (pz)	19	31	13	15		10	14	9	11	13	9	
nowodworski (pz)	31	24	25	30	22		17	22	22	12	10	14
starogardzki (pz)	36	36	33	31	28	36	14	12	11	7	11	15
sztumski (pz)	24	22	22				19					
tczewski (pz)	63	62						31	31	26	21	27
	459	399	212	188	169	132	142	155	122	133	107	106

Technik mechatronik (311410)												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
m. Grudziądz (pg)		33	31	32	31	31	32	30	47	31	47	47
świecki (pz)	32	32	31	44	33	29	19	16	14	14		8
gdański (pz)											19	9
kwidziński (pz)		34	29			11	17	20	20	30	16	27
m. Gdańsk (pg)	34	122	76	75	73	68	57	75	83	92	71	58
starogardzki (pz)											15	16
tczewski (pz)										13	14	32
	66	221	167	151	137	139	125	141	164	180	182	197

Technik obsługi turystycznej (422103)												
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017		
m. Grudziądz (pg)	28	19	14	13	20	20	11	17	13	13		
gdański (pz)			12									
kwidzyński (pz)		14	18				14					
m. Gdańsk (pg)		29	67	56	60	69	37	31	13	19		
malborski (pz)	27	31	25	27	23	20		14	12	15		
nowodworski (pz)		17	21	30	28	15	24		11	14		
starogardzki (pz)			51	45	34	40	63	50	14	34		
sztumski (pz)		15	12			14			9	8		
tczewski (pz)			13	11	20		25	14	14	11		
	55	125	233	182	185	178	174	126	86	114		

Technik organizacji reklamy (333906)												
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017				
m. Grudziądz (pg)					12	21	11	11				
świecki (pz)					14		21	12				
kwidzyński (pz)				32	16	29		16				
m. Gdańsk (pg)			33	35	33	28	21	24				
malborski (pz)				15	21	12	15					
starogardzki (pz)	17	17	17	17	17	16	16	16				
tczewski (pz)			32	33	18	31	32	33				
	17	17	82	132	131	137	116	112				

Technik pojazdów samochodowych (311513)												
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017		
grudziądzki (pz)							10		5	5		
m. Grudziądz (pg)	32	37	33	41	36	40	32	35	28	37		
kwidzyński (pz)			12	14		6		9	12	6		
m. Gdańsk (pg)	29	30	57	54	58	57	53	59	56	47		
sztumski (pz)		19	20	14		13	9	11	16	23		
tczewski (pz)	32	34	34	34	25	32	25	27	27	18		
	93	120	156	157	119	148	129	141	144	136		

Technik spedytor (333108)												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
świecki (pz)	34	32	34	28								
m. Gdańsk (pg)	27	34	31	30	34	31	34	33	28	31	30	10
malborski (pz)										15	15	
starogardzki (pz)						17	17	17				
tczewski (pz)								23	17	29	26	23
	61	66	65	58	34	48	51	73	45	75	71	33

<b>Technik technologii żywności (314403)</b>												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<b>m. Grudziądz (pg)</b>	16	17	15	16				21	10	13	13	16
<b>m. Gdańsk (pg)</b>	61	67	74	30	56	52	43	27	31	39	14	11
<b>tczewski (pz)</b>							23		13	12	19	17
	77	84	89	46	56	52	66	48	54	64	46	44

<b>Technik urządzeń sanitarnych (311209)</b>												
	2006	2007	2008	2015	2016							
<b>m. Grudziądz (pg)</b>				11	9							
<b>m. Gdańsk (pg)</b>	16	29	26									
<b>tczewski (pz)</b>				12								
	16	29	26	23	9							

<b>Technik usług fryzjerskich (514105)</b>												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<b>m. Grudziądz (pg)</b>					30	23	24	19	18	19	26	28
<b>gdański (pz)</b>								12	17	23		8
<b>m. Gdańsk (pg)</b>	67	90	55	91	87	57	55	50	44	47	32	30
<b>malborski (pz)</b>										10	17	21
<b>tczewski (pz)</b>					52	33	40	32	34	26	18	24
	67	90	55	91	169	113	119	113	113	125	93	111

<b>Technik żywienia i usług gastronomicznych (343404)</b>												
	2012	2013	2014	2015	2016	2017						
<b>m. Grudziądz (pg)</b>	70	65	53	62	66	70						
<b>świecki (pz)</b>	31	36	33	32	34	19						
<b>gdański (pz)</b>	24	27	10	11		12						
<b>kwidzyński (pz)</b>	16	15	11	17	16	15						
<b>m. Gdańsk (pg)</b>	62	62	122	108	106	85						
<b>malborski (pz)</b>	53	28	26	37	29	30						
<b>nowodworski (pz)</b>	24	25	24	27	13	17						
<b>starogardzki (pz)</b>	92	80	78	65	54	53						
<b>sztumski (pz)</b>	27	44	49	37	32	28						
<b>tczewski (pz)</b>	51	59	54	70	52	33						
	450	441	460	466	402	362						

Widać np. że uczniowie, dla których nie utworzono oddziału technika budownictwa w ZSBiO w ostatnim roku pojawili się w powiecie malborskim i starogardzkim, w których zwiększyły się liczby uczniów



w tym zawodzie. Należy jednak zauważyć, że w ostatnich 11 latach nabór do tego zawodu w okolicach Tczewa zmniejszył się ponad dwukrotnie i w związku z tym trudno liczyć w przyszłości na powrót do kształcenia w tym zawodzie.

Wzrost liczby uczniów w zawodzie technik logistyki w roku 2017/18 spowodowany został najprawdopodobniej głównie tym, że w tym roku nie przyjęto do tego zawodu nikogo w powiecie sztumskim, w którym rok wcześniej było 15 uczniów. Niemniej jednak trzeba zauważyć, że liczba kandydatów do zawodu logistyki we wszystkich analizowanych powiatach w ostatnim roku wzrosła.

Podobnie wzrost liczby uczniów w zawodzie technik mechanik w szkołach powiatu tczewskiego może wynikać z braku naboru do tego zawodu w powiecie malborskim. Niestety dramatyczny spadek naboru w tym zawodzie w okolicach Tczewa (z 459 uczniów w roku 2006 do 106 uczniów w roku 2017) nie jest dobrą prognozą dla rozwoju kształcenia w tym zawodzie w powiecie tczewskim.

W zawodzie technik spedytor spadek liczby uczniów klas pierwszych w powiecie tczewskim nie był duży, ale warto mieć świadomość, że we wszystkich pobliskich powiatach (łącznie z powiatem tczewskim) liczba uczniów w tym zawodzie zmalała z 71 do 33, co nie jest dobrą prognozą na przyszłoroczny nabór w tym zawodzie.

Pomimo, że w ostatnim roku nie otworzono w powiecie tczewskim oddziału dla techników elektryków, nie zwiększył się zauważalnie nabór do tego zawodu w powiatach ościennych. Co więcej w powiecie kwidzińskim również nie udało się wykonać naboru do tego zawodu. Świadczy to niestety o tym, że w przyszłości szansa na powrót do kształcenia w tym zawodzie w powiecie tczewskim jest niewielka.

Powiat tczewski jest jedynym powiatem w okolicy, w którym w sposób wyraźny wzrosła liczba uczniów przyjętych do zawodu technik hotelarstwa. Co ciekawe, powiat tczewski kształci w tym zawodzie niemal tylu uczniów w klasach pierwszych, co Gdańsk, przy czym w Gdańsku liczba chętnych do kształcenia w tym zawodzie maleje, a w powiecie tczewskim rośnie.

### 5.11.3. Zawody w szkołach branżowych

W szkołach branżowych (wcześniej zasadniczych szkołach zawodowych) uczniowie kształcą się w 23 zawodach. Kształcenie w tym samym zawodzie odbywa dość często w kilku różnych szkołach (patrz tabela 39). Jednak w odróżnieniu od techników nie powoduje to dodatkowych kosztów, gdyż kształcenie zawodowe w oddziałach wielozawodowych odbywa się poza szkołą.

Tabela 37. Liczby uczniów kształcących się w różnych zawodach w szkołach branżowych według danych SIO z 30 IX 2017.

	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>Razem</b>
Blacharz (721301)	1			1
Blacharz samochodowy (721306)	3	1	1	5
Cieśla (711501)	1	2	1	4
Cukiernik (751201)	10	14	6	30
Drukarz (732201)	4	2	8	14
Elektromechanik (741201)	3			3
Elektromechanik pojazdów samochodowych (741203)	4	9	7	20
Elektryk (741103)	10	11	5	26
Fryzjer (514101)	12	21	10	43
Kucharz (512001)	28	18	12	58
Lakiernik (713201)	1	1	1	3
Mechanik pojazdów samochodowych (723103)	40	46	33	119
Mechatronik (742118)	5			5
Monter sieci i instalacji sanitarnych (712618)	2			2
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (712616)	3	9	3	15
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905)	1	8	1	10
Murarz-tylnkarz (711204)	6	4	5	15
Operator obrabiarek skrawających (722307)	3	3	3	9
Piekarz (751204)	4	3	11	18
Sprzedawca (522301)	31	40	29	100
Stolarz (752205)	15	16	7	38
Ślusarz (722204)	4	4	3	11
Tapicer (753402)	1	1	1	3
<b>Razem</b>	<b>192</b>	<b>213</b>	<b>147</b>	<b>552</b>

Tabela 38. Uczniowie kształcący się w różnych zawodach w poszczególnych szkołach według danych SIO z 30 IX 2017.

	1	2	3	Razem
<b>ZSBiO</b>	<b>37</b>	<b>56</b>	<b>25</b>	<b>118</b>
Cukiernik (751201)	4	3	1	8
Elektryk (741103)	1	4	2	7
Fryzjer (514101)	4	13	5	22
Kucharz (512001)	6	2	1	9
Mechanik pojazdów samochodowych (723103)	10	13	5	28
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (712616)	1	3	2	6
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905)			1	1
Murarz-tylnkarz (711204)	3			3
Piekarz (751204)			1	1
Sprzedawca (522301)	1	8	6	15
Stolarz (752205)	7	10	1	18
<b>ZSPwG</b>	<b>35</b>	<b>40</b>	<b>29</b>	<b>104</b>
Cukiernik (751201)	3	2	1	6
Elektromechanik pojazdów samochodowych (741203)	1			1
Elektryk (741103)	6	4	1	11
Fryzjer (514101)	2	1	3	6
Kucharz (512001)	2	3	2	7
Mechanik pojazdów samochodowych (723103)	2	2	2	6
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (712616)	1		1	2
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905)	1	8		9
Murarz-tylnkarz (711204)	2	2	2	6
Operator obrabiarek skrawających (722307)	3	3	3	9
Piekarz (751204)			1	1
Sprzedawca (522301)	7	11	8	26
Stolarz (752205)			1	1
Ślusarz (722204)	4	3	3	10
Tapicer (753402)	1	1	1	3
<b>ZSPwP</b>	<b>36</b>	<b>42</b>	<b>37</b>	<b>115</b>
Błacharz (721301)	1			1
Cieśla (711501)	1	2	1	4
Cukiernik (751201)	2	6	3	11
Drukarz (732201)	4	2	8	14
Elektromechanik pojazdów samochodowych (741203)	1	2		3
Elektryk (741103)	2	1	1	4
Fryzjer (514101)	2	5	1	8
Kucharz (512001)	4	3	2	9
Lakiernik (713201)		1	1	2
Mechanik pojazdów samochodowych (723103)	6	7	6	19
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (712616)	1	1		2
Murarz-tylnkarz (711204)	1	1	2	4
Piekarz (751204)			4	4
Sprzedawca (522301)	6	9	6	21
Stolarz (752205)	5	1	2	8
Ślusarz (722204)		1		1

<b>ZSRiK</b>	<b>65</b>	<b>52</b>	<b>34</b>	<b>151</b>
Blacharz samochodowy (721306)	3	1	1	5
Cukiernik (751201)	1	3	1	5
Elektromechanik pojazdów samochodowych (741203)	2			2
Elektryk (741103)	1	2	1	4
Fryzjer (514101)	4	2	1	7
Kucharz (512001)	16	10	7	33
Lakiernik (713201)	1			1
Mechanik pojazdów samochodowych (723103)	11	8	5	24
Monter sieci i instalacji sanitarnych (712618)	2			2
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (712616)		5		5
Murarz-tylnkarz (711204)		1	1	2
Piekarz (751204)	4	3	5	12
Sprzedawca (522301)	17	12	9	38
Stolarz (752205)	3	5	3	11
<b>ZST</b>	<b>19</b>	<b>23</b>	<b>22</b>	<b>64</b>
Elektromechanik (741201)	3			3
Elektromechanik pojazdów samochodowych (741203)		7	7	14
Mechanik pojazdów samochodowych (723103)	11	16	15	42
Mechatronik (742118)	5			5
<b>Suma końcowa</b>	<b>192</b>	<b>213</b>	<b>147</b>	<b>552</b>

Tabela 39. Uczniowie kształcący się w różnych zawodach w szkołach branżowych według zawodów według danych SIO z 30 IX 2017.

	1	2	3	Razem
<b>Błacharz (721301)</b>	<b>1</b>			<b>1</b>
ZSPwP	1			1
<b>Błacharz samochodowy (721306)</b>	<b>3</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>5</b>
ZSRiK	3	1	1	5
<b>Cieśla (711501)</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>4</b>
ZSPwP	1	2	1	4
<b>Cukiernik (751201)</b>	<b>10</b>	<b>14</b>	<b>6</b>	<b>30</b>
ZSBiO	4	3	1	8
ZSPwG	3	2	1	6
ZSPwP	2	6	3	11
ZSRiK	1	3	1	5
<b>Drukarz (732201)</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>8</b>	<b>14</b>
ZSPwP	4	2	8	14
<b>Elektromechanik (741201)</b>	<b>3</b>			<b>3</b>
ZST	3			3
<b>Elektromechanik pojazdów samochodowych (741203)</b>	<b>4</b>	<b>9</b>	<b>7</b>	<b>20</b>
ZSPwG	1			1
ZSPwP	1	2		3
ZSRiK	2			2
ZST		7	7	14
<b>Elektryk (741103)</b>	<b>10</b>	<b>11</b>	<b>5</b>	<b>26</b>
ZSBiO	1	4	2	7
ZSPwG	6	4	1	11
ZSPwP	2	1	1	4
ZSRiK	1	2	1	4
<b>Fryzjer (514101)</b>	<b>12</b>	<b>21</b>	<b>10</b>	<b>43</b>
ZSBiO	4	13	5	22
ZSPwG	2	1	3	6
ZSPwP	2	5	1	8
ZSRiK	4	2	1	7
<b>Kucharz (512001)</b>	<b>28</b>	<b>18</b>	<b>12</b>	<b>58</b>
ZSBiO	6	2	1	9
ZSPwG	2	3	2	7
ZSPwP	4	3	2	9
ZSRiK	16	10	7	33
<b>Lakiernik (713201)</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>3</b>
ZSPwP		1	1	2
ZSRiK	1			1
<b>Mechanik pojazdów samochodowych (723103)</b>	<b>40</b>	<b>46</b>	<b>33</b>	<b>119</b>
ZSBiO	10	13	5	28
ZSPwG	2	2	2	6
ZSPwP	6	7	6	19
ZSRiK	11	8	5	24
ZST	11	16	15	42

<b>Mechatronik (742118)</b>	<b>5</b>			<b>5</b>
ZST	5			5
<b>Monter sieci i instalacji sanitarnych (712618)</b>	<b>2</b>			<b>2</b>
ZSRIK	2			2
<b>Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (712616)</b>	<b>3</b>	<b>9</b>	<b>3</b>	<b>15</b>
ZSBIÓ	1	3	2	6
ZSPwG	1		1	2
ZSPwP	1	1		2
ZSRIK		5		5
<b>Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905)</b>	<b>1</b>	<b>8</b>	<b>1</b>	<b>10</b>
ZSBIÓ			1	1
ZSPwG	1	8		9
<b>Murarz-tylnkarz (711204)</b>	<b>6</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>15</b>
ZSBIÓ	3			3
ZSPwG	2	2	2	6
ZSPwP	1	1	2	4
ZSRIK		1	1	2
<b>Operator obrabiarek skrawających (722307)</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>9</b>
ZSPwG	3	3	3	9
<b>Piekarz (751204)</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>11</b>	<b>18</b>
ZSBIÓ			1	1
ZSPwG			1	1
ZSPwP			4	4
ZSRIK	4	3	5	12
<b>Sprzedawca (522301)</b>	<b>31</b>	<b>40</b>	<b>29</b>	<b>100</b>
ZSBIÓ	1	8	6	15
ZSPwG	7	11	8	26
ZSPwP	6	9	6	21
ZSRIK	17	12	9	38
<b>Stolarz (752205)</b>	<b>15</b>	<b>16</b>	<b>7</b>	<b>38</b>
ZSBIÓ	7	10	1	18
ZSPwG			1	1
ZSPwP	5	1	2	8
ZSRIK	3	5	3	11
<b>Ślusarz (722204)</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>11</b>
ZSPwG	4	3	3	10
ZSPwP		1		1
<b>Tapicer (753402)</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>3</b>
ZSPwG	1	1	1	3
<b>Suma końcowa</b>	<b>192</b>	<b>213</b>	<b>147</b>	<b>552</b>

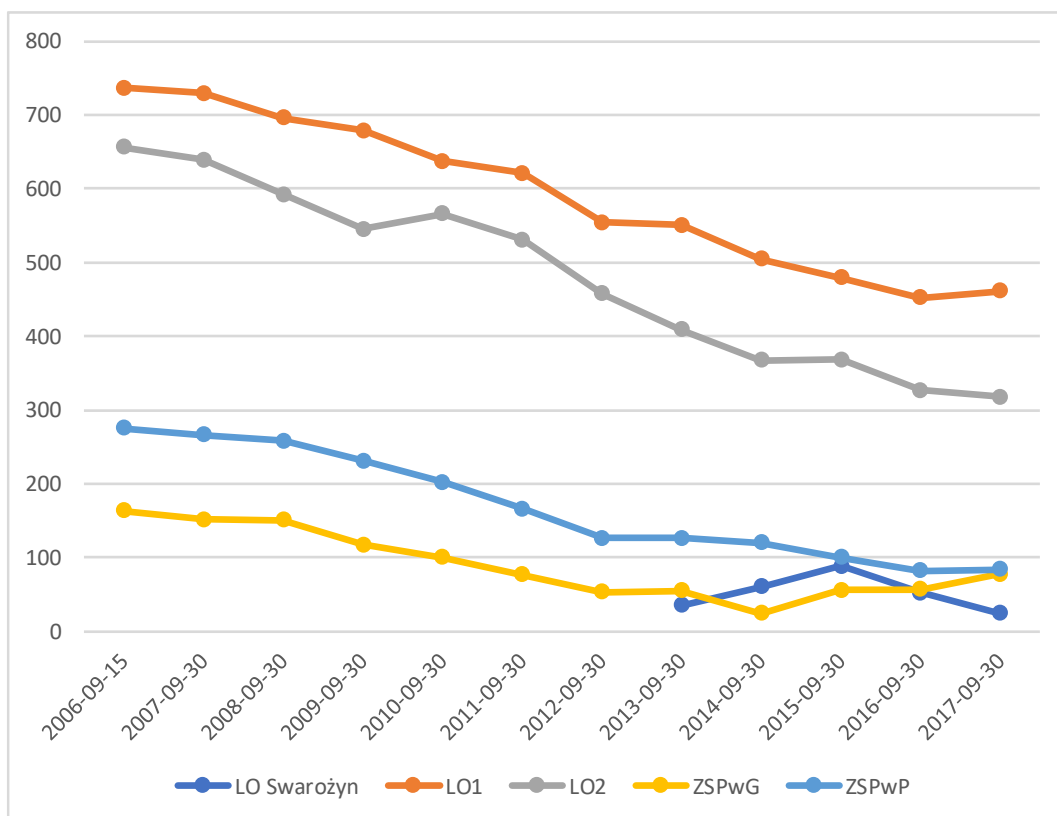
Analiza tabeli 39 pokazuje, że organizacja szkół branżowych jest trochę przypadkowa i nie widać w niej logicznego planu rozwoju szkół branżowych. Trudno racjonalnie wytłumaczyć kształcenie w tym samym zawodzie w czterech, a nawet w pięciu (mechanik pojazdów samochodowych) różnych zespołach szkół.

## 5.12. Zmiany wielkości szkół dla młodzieży (bez specjalnych) w ostatnich latach

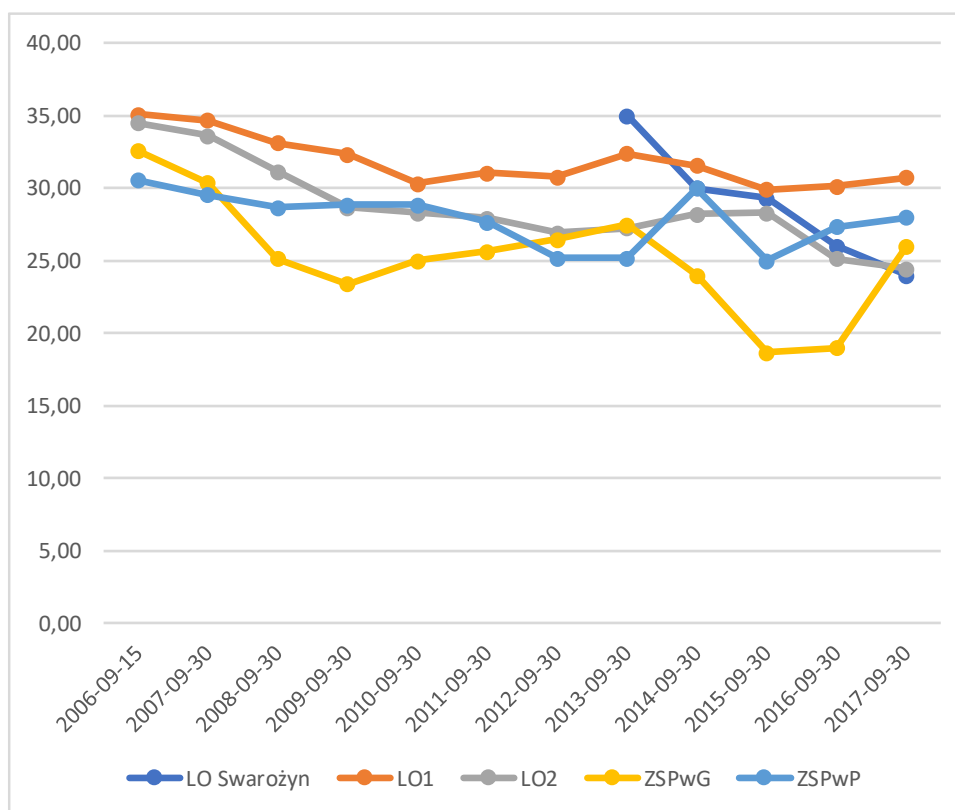
Na wykresach poniżej prezentujemy zmiany liczb uczniów i średnich liczebności oddziałów w poszczególnych szkołach i typach szkół.

W przypadku liceów ogólnokształcących widać ogromny spadek liczby uczniów. Wyraźnie zmalała także średnia liczebność oddziałów LO.

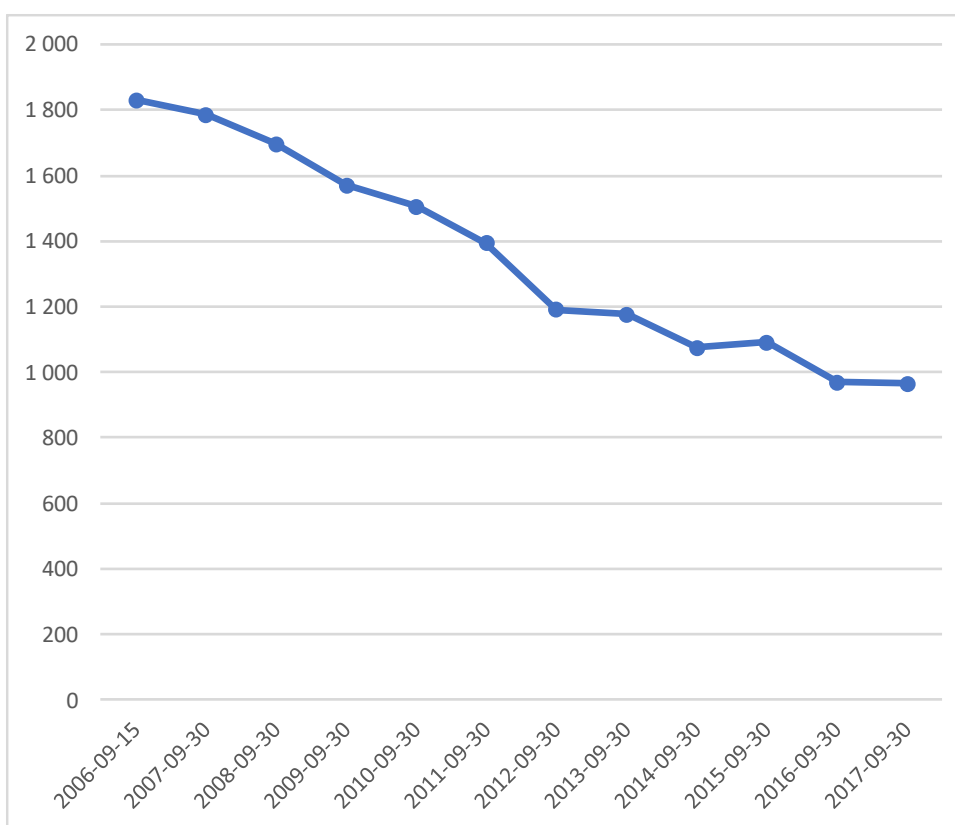
Wykres 42. Zmiany liczb uczniów w poszczególnych liceach ogólnokształcących



Wykres 43. Zmiany średnich wielkości oddziałów poszczególnych w liceach ogólnokształcących

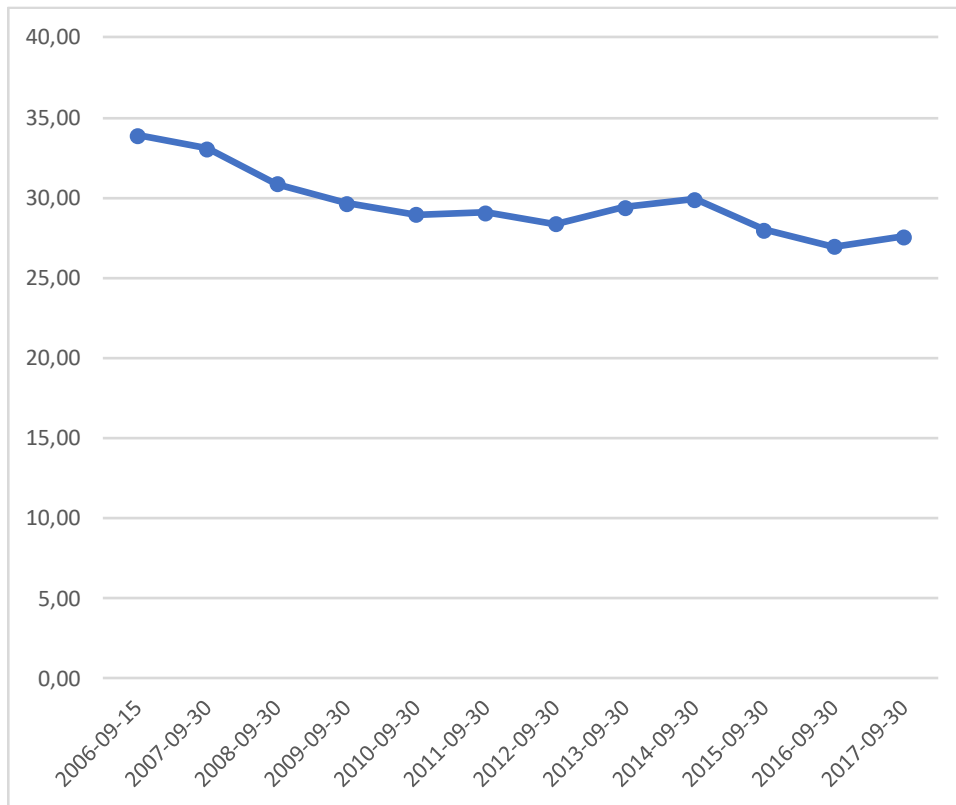


Wykres 44. Zmiany łącznej liczby uczniów w liceach ogólnokształcących



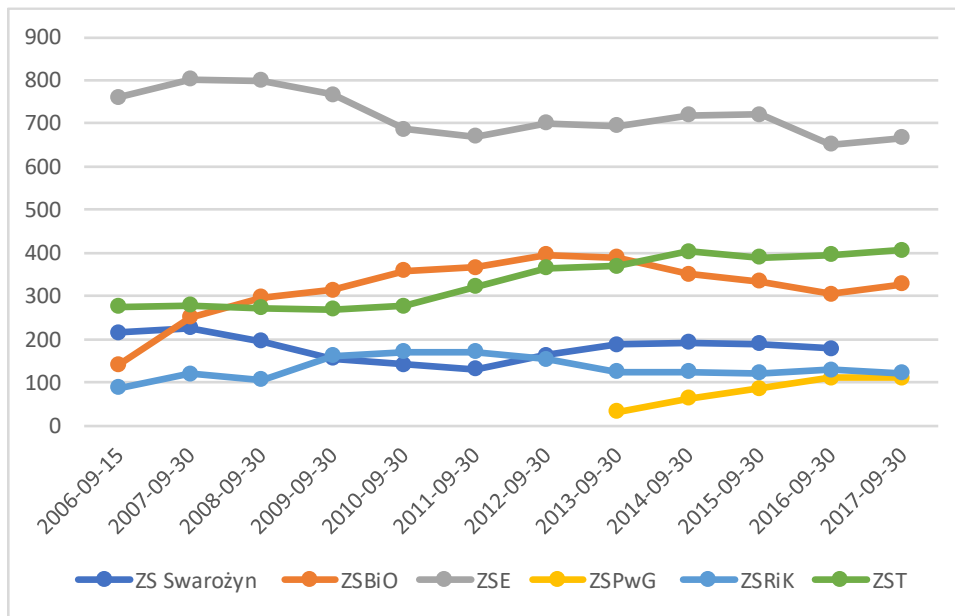


Wykres 45. Zmiana średniej liczebności oddziałów w liceach ogólnokształcących (wszystkie licea razem)

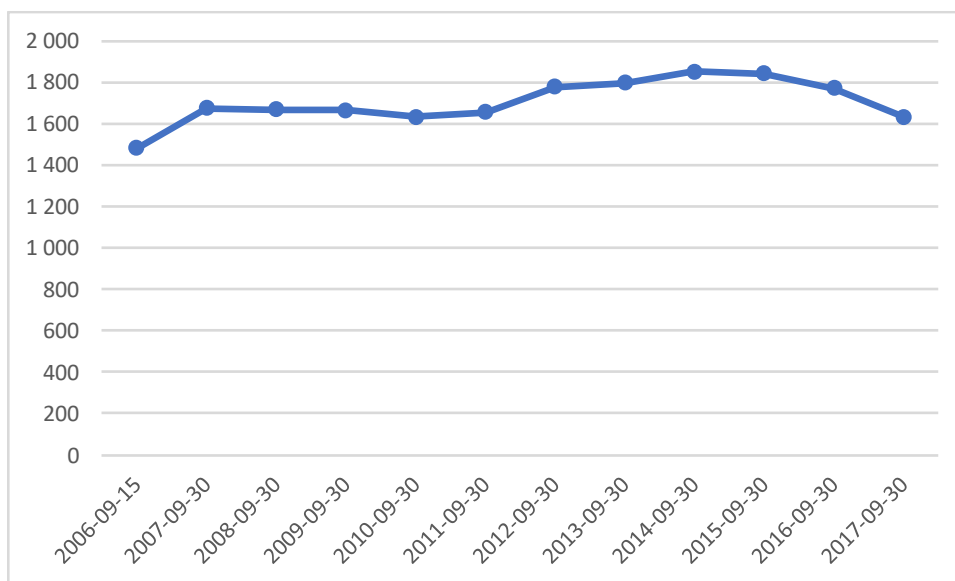


Zupełnie inaczej niż w wypadku liceów ogólnokształcących, liczba uczniów w technikum powiatu przez lata utrzymuje się na w miarę stałym poziomie. Mimo to, średnia liczebność oddziałów w technikum na przestrzeni lat zmniejszyła się bardzo wyraźnie, a w dodatku – jak pisaliśmy wcześniej – duża część tych mniejszych niż kiedyś oddziałów to oddziały dwuzawodowe.

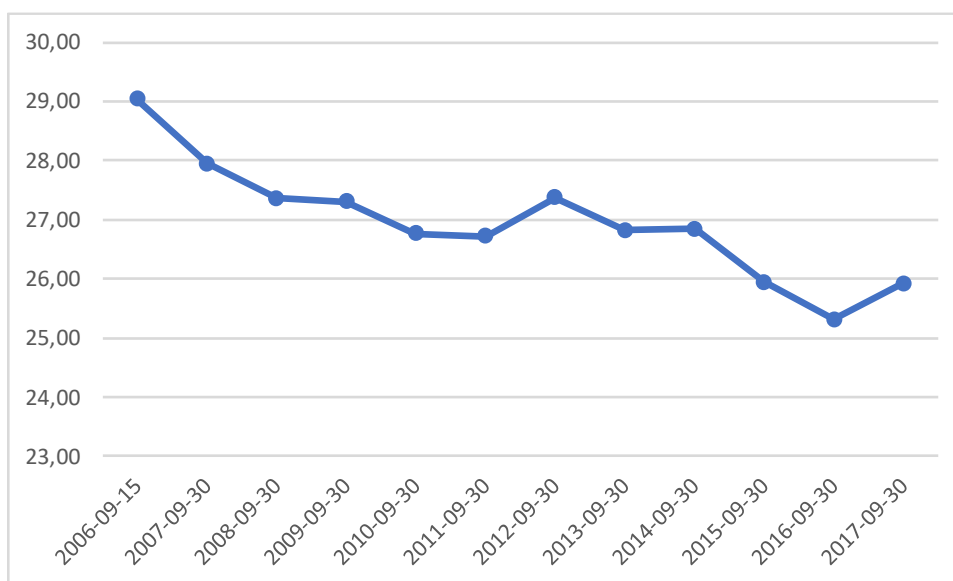
Wykres 46. Zmiany liczb uczniów w poszczególnych technikach



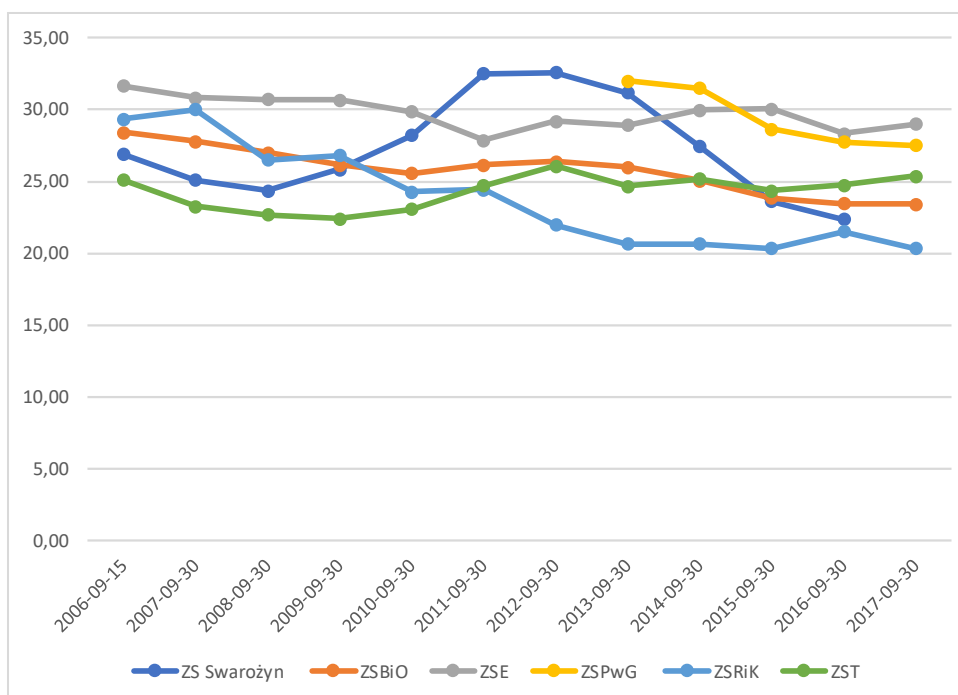
Wykres 47. Zmiana łącznej liczby uczniów w technikach



Wykres 48. Zmiany średnich liczebności oddziałów w technikach (wszystkie szkoły razem)

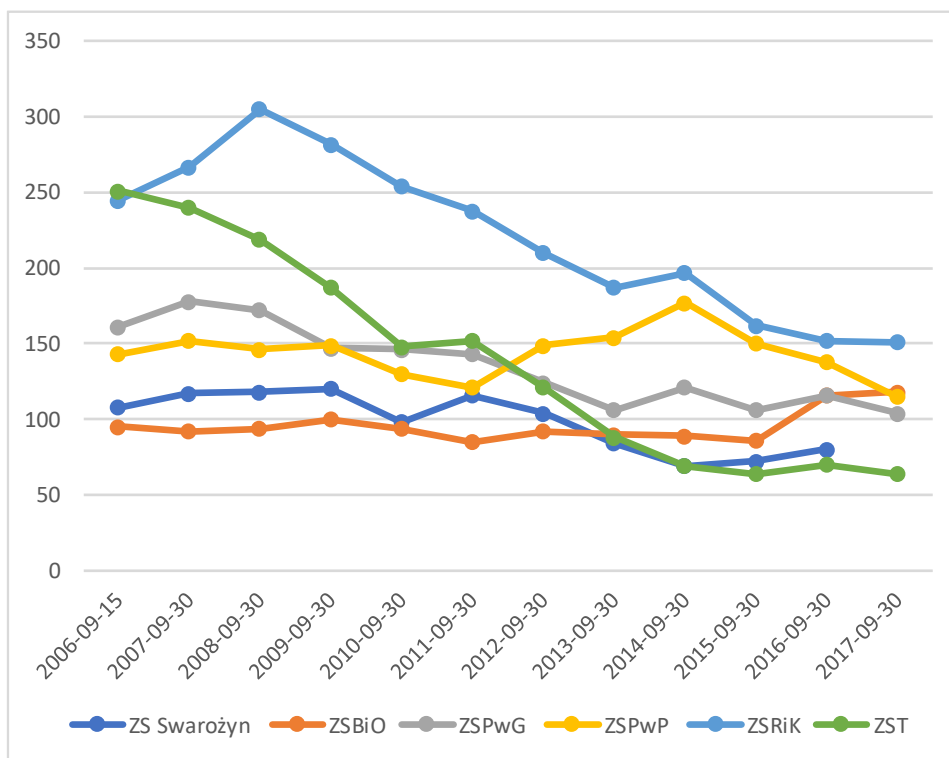


Wykres 49. Zmiany średnich liczebności oddziałów w poszczególnych technikach

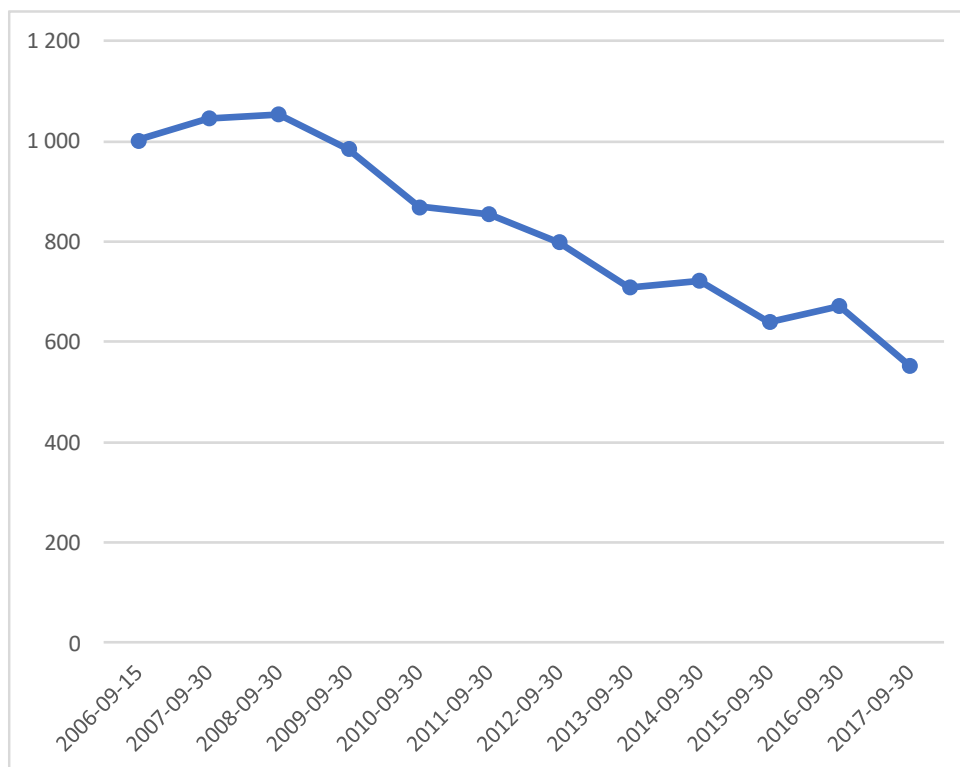


Liczba uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych/szkołach branżowych malała na przestrzeni lat podobnie szybko jak w liceach. Wyraźnie zmalała także średnia liczebność oddziału w tych szkołach.

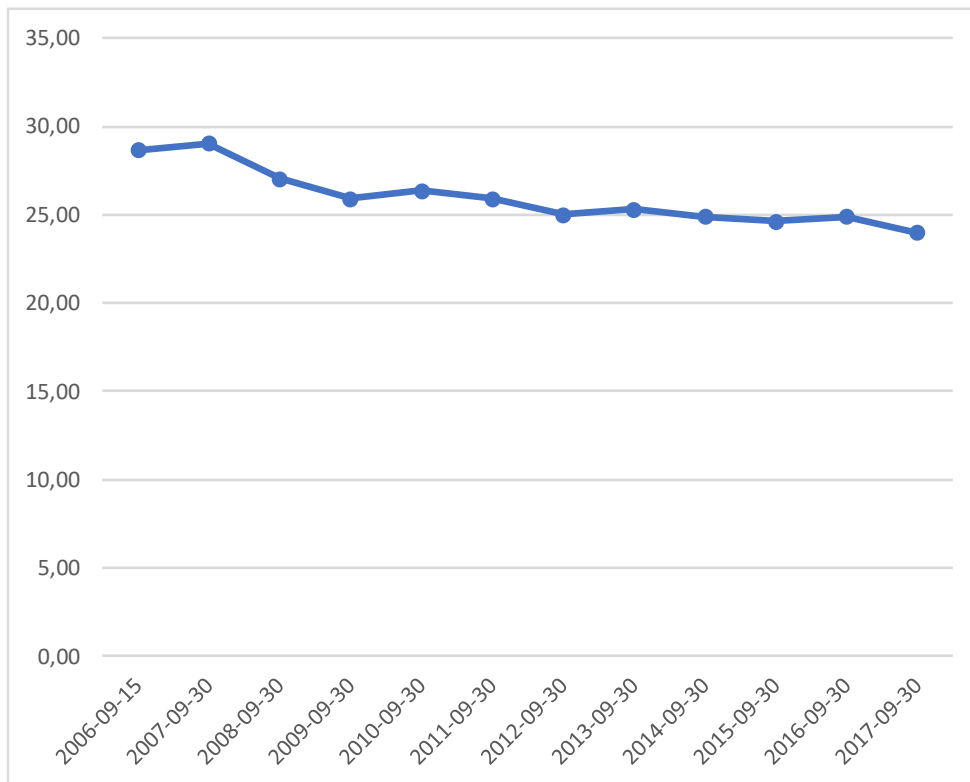
Wykres 50. Zmiany liczb uczniów zasadniczych szkół zawodowych w poszczególnych zespołach szkół



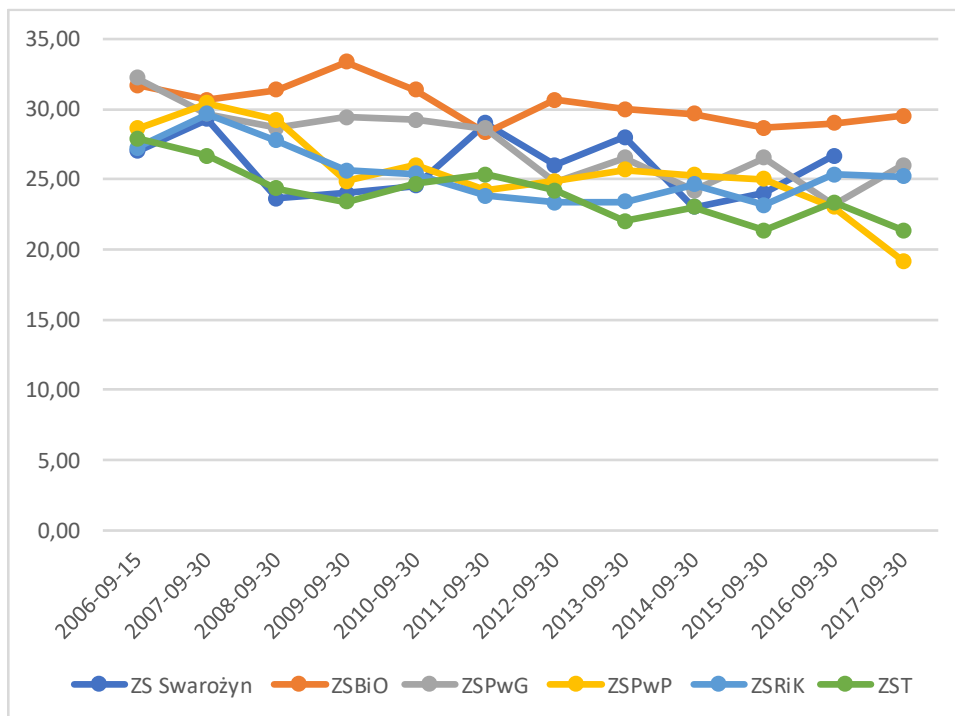
Wykres 51. Łączna zmiana liczb uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych



Wykres 52. Łączna zmiana średniej liczebności oddziałów w zasadniczych szkołach zawodowych



Wykres 53. Zmiany średnich liczebności oddziałów w poszczególnych szkołach zawodowych



### 5.13. Zmiany liczb uczniów w szkołach niepublicznych na terenie powiatu

Na terenie powiatu tczewskiego funkcjonują trzy licea, dla których powiat nie jest organem prowadzącym. Zmiany liczb uczniów w tych szkołach przedstawiono poniżej. Liczba tych uczniów znacząco wzrosła w ostatnim czasie. Ma to istotny wpływ na organizację liceów powiatowych, w tym przede wszystkim LO1 i LO2.

Bardzo ważne jest to, że liceum katolickie w Tczewie jest szkołą publiczną, co oznacza, że otrzymuje na każdego ucznia dotację w takiej wysokości, jak średni koszt utrzymania ucznia w liceach prowadzonych przez powiat tczewski, czyli więcej niż wynosi subwencja na ucznia liceum. Istnienie liceum katolickiego utrudnia organizację LO1 i LO2 (przy mniejszym naborze trudniej jest organizować oddziały odpowiedniej wielkości, a dodatkowo przy mniejszej liczbie oddziałów droższa jest organizacja zajęć realizowanych w zakresie rozszerzonym), co sprawia, że koszty kształcenia jednego ucznia w liceach powiatowych są większe i w związku z tym rośnie dotacja dla liceum katolickiego. Duża liczba uczniów w liceum katolickim wiąże się z dużą dotacją dla tej szkoły. W tym kontekście tym bardziej ważne jest ograniczenie kosztów jednostkowych kształcenia w liceach, ponieważ wpływają one na dopłaty powiatu do subwencji zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio poprzez wpływ na dotację dla liceum katolickiego.

Warto też zwrócić uwagę na wzrastającą liczbę uczniów w liceum CKZ Nauka. Jest to wprawdzie liceum niepubliczne, które na każdego ucznia dostaje dotację w wysokości subwencji należnej na ucznia liceum (czyli mniej, niż kosztuje kształcenie w liceach powiatu tczewskiego) ale jego istnienie także zmniejsza liczbę kandydatów do szkół powiatowych, co przekłada się na wzrost kosztów.

Tabela 40. Zmiany liczb uczniów w poszczególnych liceach na terenie powiatu tczewskiego, dla których powiat tczewski nie jest organem prowadzącym.

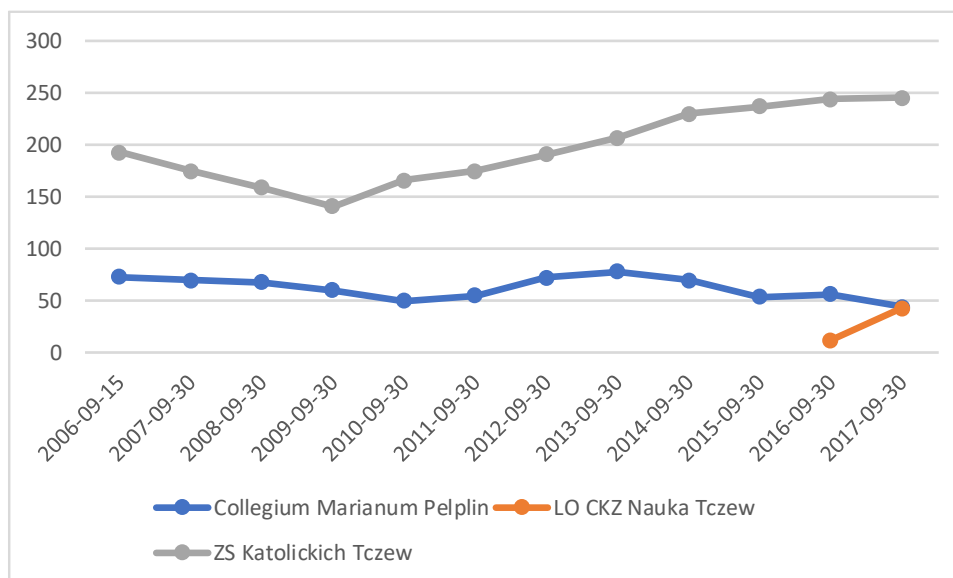
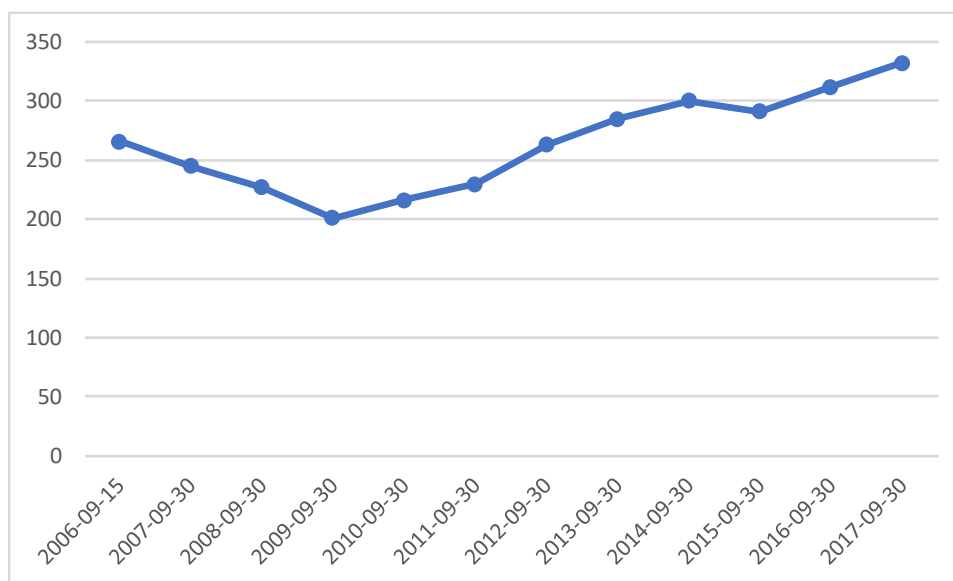


Tabela 41. Zmiana łącznej liczby uczniów w liceach funkcjonujących na terenie powiatu tczewskiego, dla których powiat nie jest organem prowadzącym.



## 5.14. Odchodzenie uczniów w trakcie nauki

Zjawisko odchodzenia uczniów przed końcem nauki w szkole ponadgimnazjalnej ma dwa główne aspekty: dydaktyczno-wychowawczy i organizacyjno-finansowy.

W aspekcie dydaktyczno-wychowawczym takie odejścia bardzo często są świadectwami porażek zarówno poszczególnych uczniów, jak i nauczycieli oraz całego systemu oświaty. W drugim aspekcie zaś, który jest istotny z perspektywy zagadnień będących przedmiotem niniejszego opracowania, przedwczesne odejścia uczniów obniżają dochody powiatu z subwencji oświatowej, podczas gdy koszty pozostają bez zmian, bo liczba oddziałów pozostaje taka sama.

### 5.14.1. Skala zjawiska

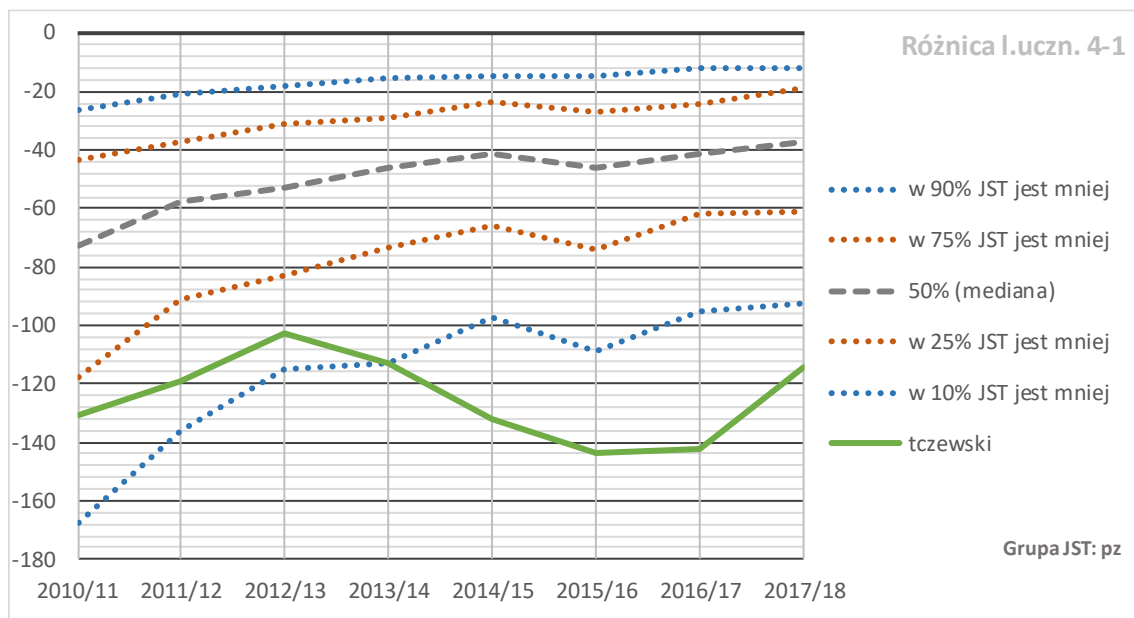
Zamieszczone poniżej zestawienia zawierają informacje o skali zmian liczb uczniów w trakcie nauki w technikach, liceach i zasadniczych szkołach zawodowych dla młodzieży (bez specjalnych) prowadzonych przez powiat tczewski na tle grupy powiatów ziemskich.

Wykres 54 przedstawia zmiany liczb uczniów techników pomiędzy klasą pierwszą a czwartą. Jest to wynik porównania liczby uczniów klasy czwartej we wrześniu danego roku szkolnego z liczbą uczniów klasy pierwszej sprzed trzech lat. Statystyka ta nie uwzględnia więc ewentualnych odejść uczniów w trakcie nauki w ostatniej klasie<sup>9</sup>. Na wykresie widzimy, że z rocznika, który kończy naukę w technikum w bieżącym roku szkolnym, przed klasą czwartą odeszło 115 uczniów, a rok i dwa lata temu ponad 140.

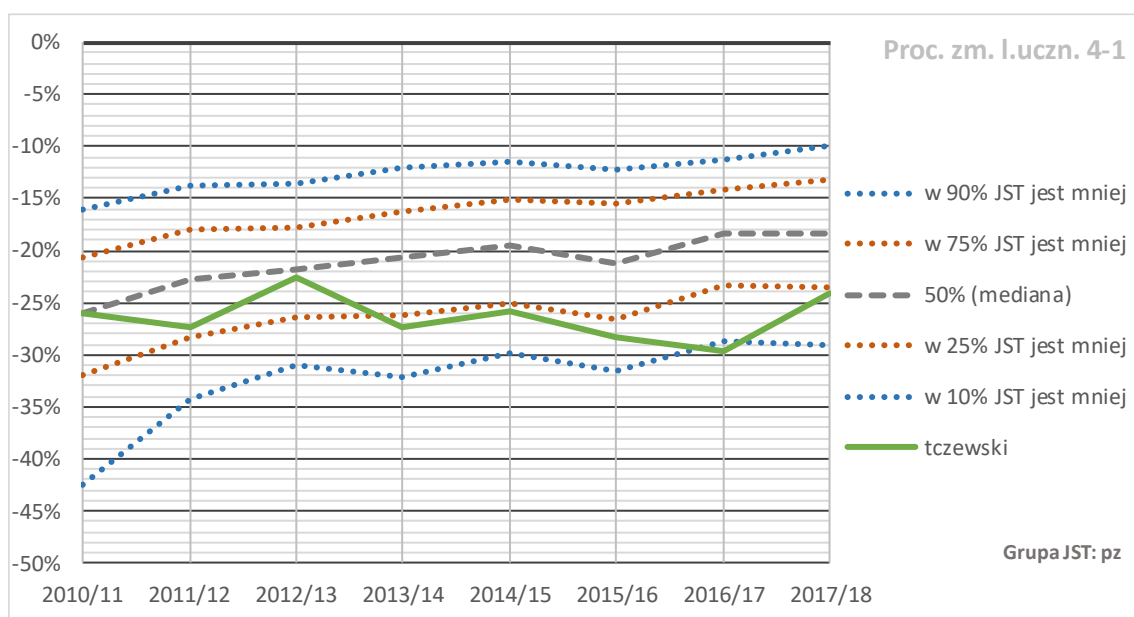
<sup>9</sup> Dane, na których opierają się te wyliczenia, odzwierciedlają stany z 30 września każdego roku szkolnego.

Informacja o bezwzględnej liczbie odchodzących uczniów utrudnia porównywanie skali zjawiska w różnych samorządach i latach ze względu na różne wyjściowe liczby uczniów. Dlatego kolejne zestawienie (wykres 55) ujmuje to zagadnienie w procentach – wskaźnik pokazuje, o ile procent liczba uczniów klasy czwartej różniła się danym roku od liczby uczniów klasy pierwszej sprzed trzech lat.

Wykres 54. Ubywanie uczniów w trakcie nauki w technikach – w odniesieniu do początku klasy pierwszej



Wykres 55. Ubywanie uczniów w trakcie nauki w technikach – procentowo w odniesieniu do początku klasy pierwszej

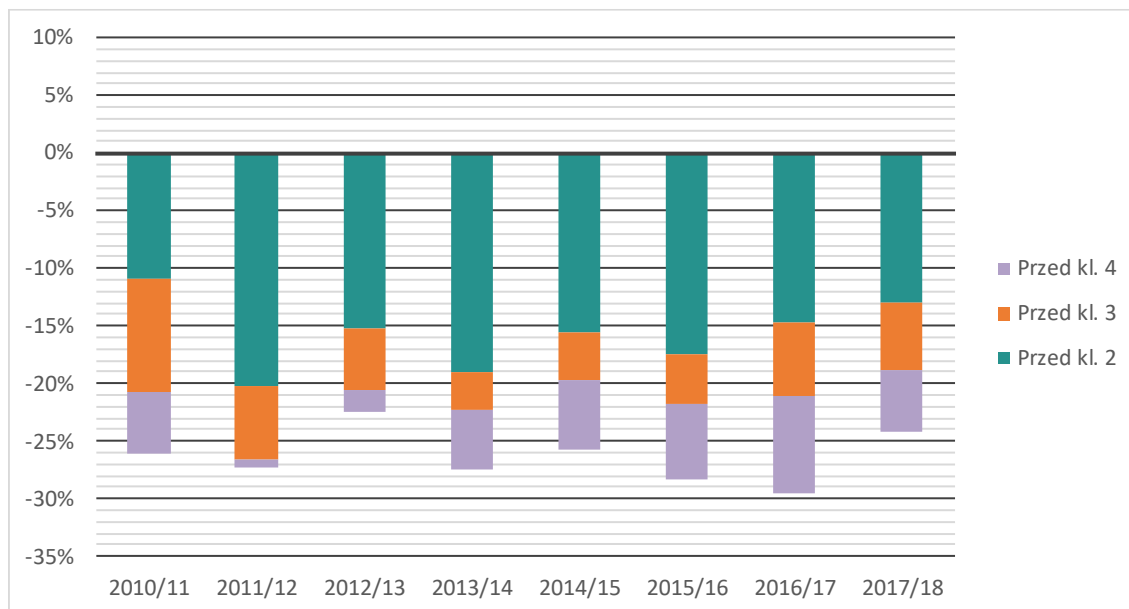


Z wykresu 55 wynika, że skala omawianego zjawiska w technikach prowadzonym przez powiat tczewski w ostatnich latach była większa niż w większości powiatów.



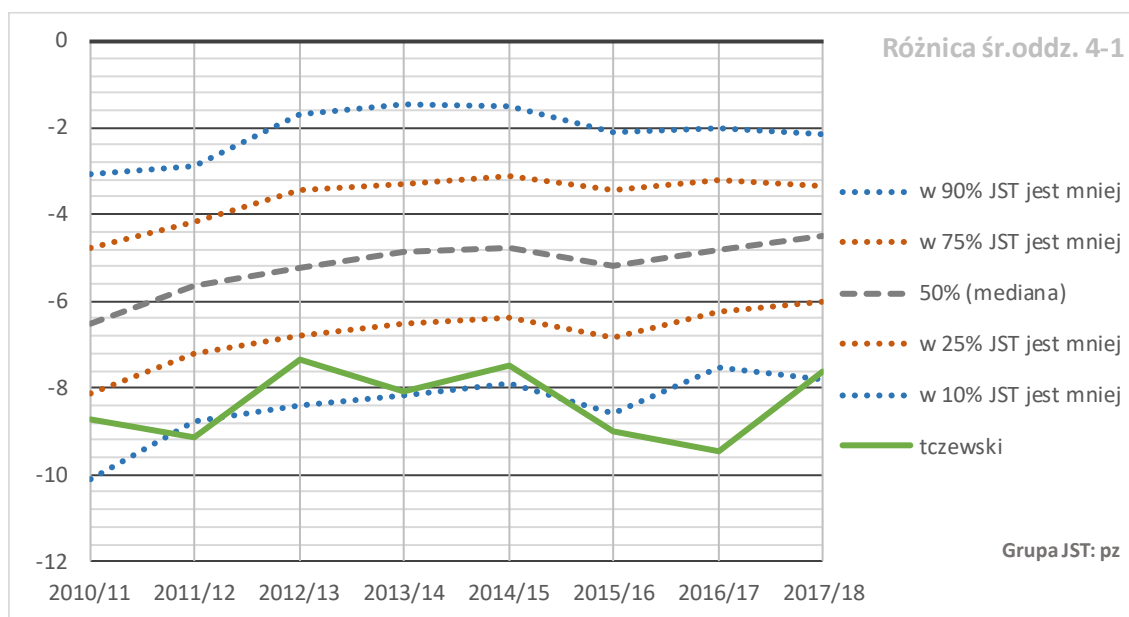
Wykres 56 przedstawia w ujęciu procentowym przebieg zmian wielkości kolejnych roczników w technikach powiatu tczewskiego w odniesieniu do początku klasy I. Widać, że najwięcej uczniów odchodzi przeważnie przez klasę drugą.

Wykres 56. Ubywanie uczniów technikum przed rozpoczęciem nauki na poziomach poszczególnych klas w odniesieniu do początku klasy pierwszej – w procentach



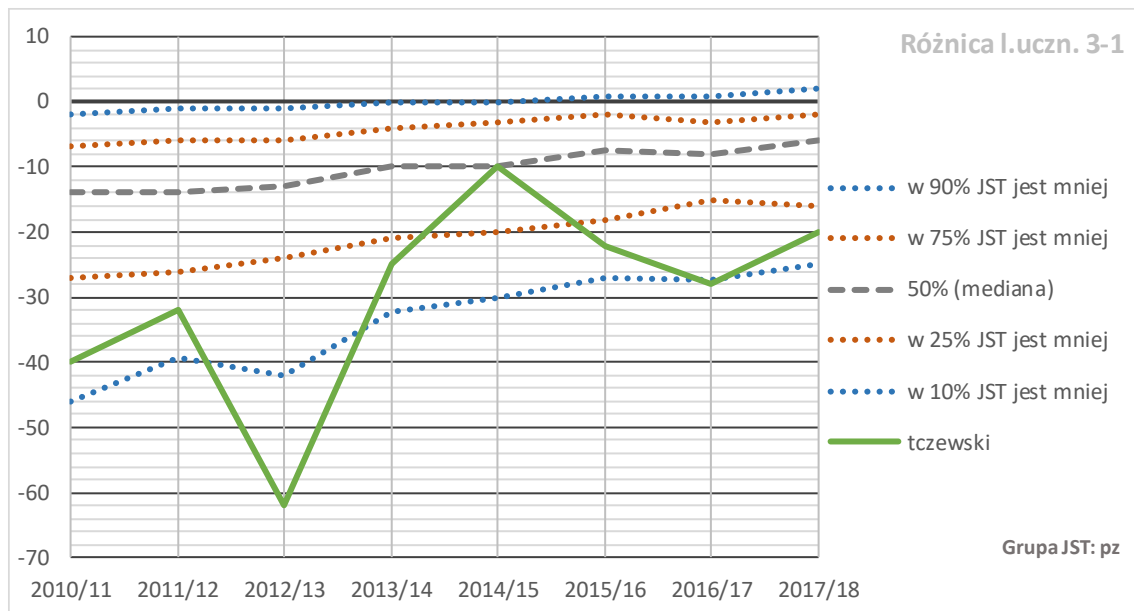
Ubywanie uczniów powoduje także zmniejszenie średniej wielkości oddziałów. Skalę tego zjawiska obrazuje wykres 57. Jak widać na wykresie, kończące właśnie naukę oddziały techników straciły w okresie nauki średnio aż około 8 uczniów.

Wykres 57. Zmiana średnich wielkości oddziałów techników pomiędzy klasą pierwszą a czwartą.

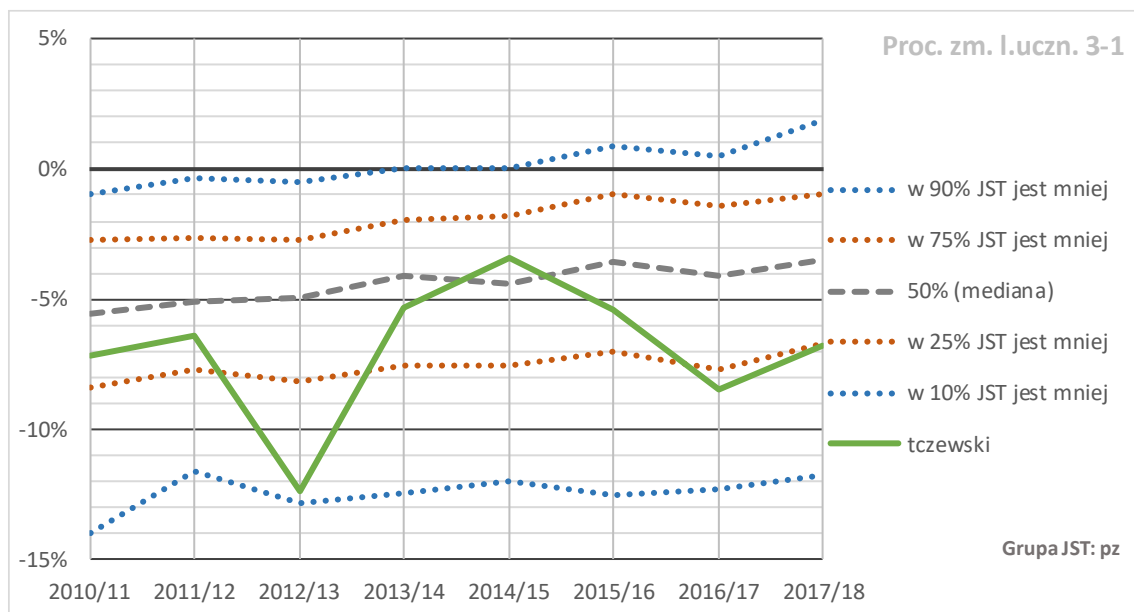


Dla liceów ogólnokształcących ubywanie uczniów jest zwykle znacznie mniejszym problemem niż dla techników (wykresy 58-61).

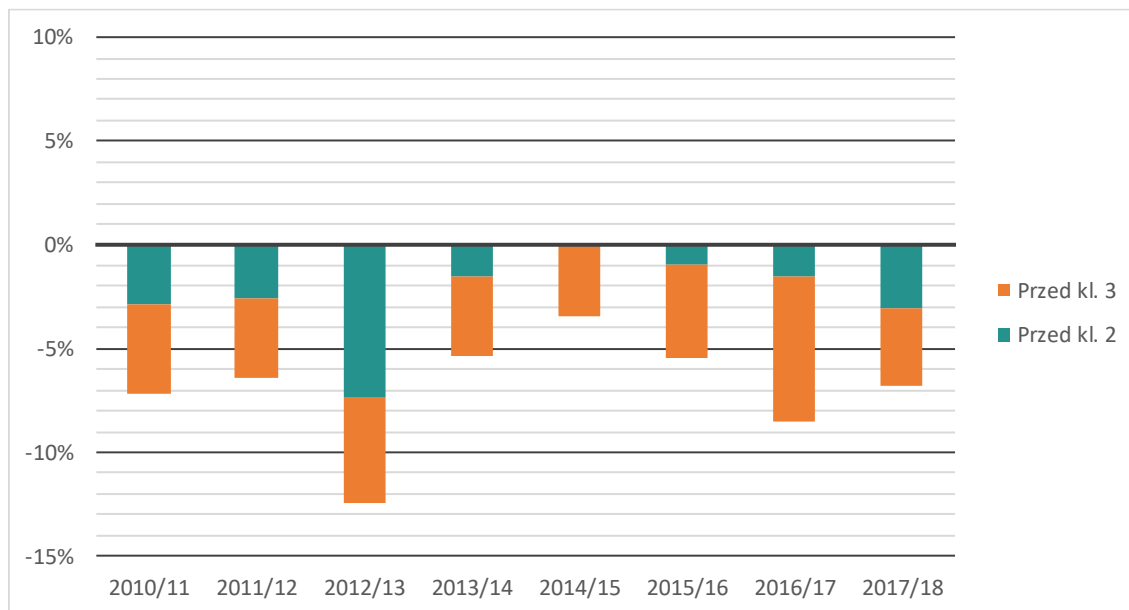
Wykres 58. Ubywanie uczniów w trakcie nauki w LO – w odniesieniu do początku klasy pierwszej



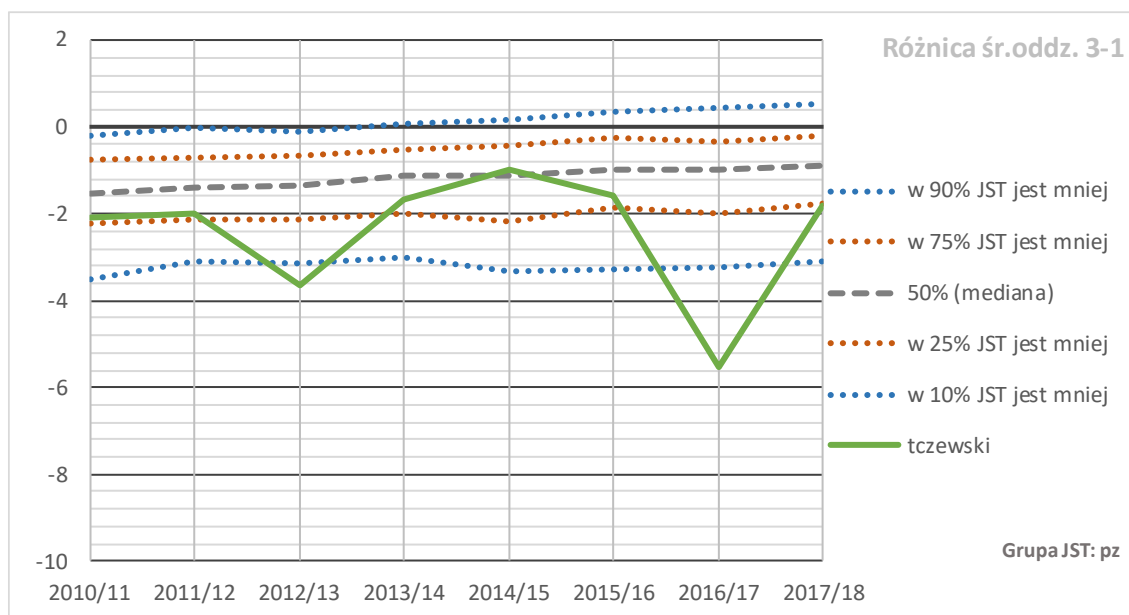
Wykres 59. Ubywanie uczniów w trakcie nauki w LO – procentowo w odniesieniu do początku klasy pierwszej



Wykres 60. Ubywanie uczniów LO przed rozpoczęciem nauki na poziomach poszczególnych klas w odniesieniu do początku klasy pierwszej – w procentach

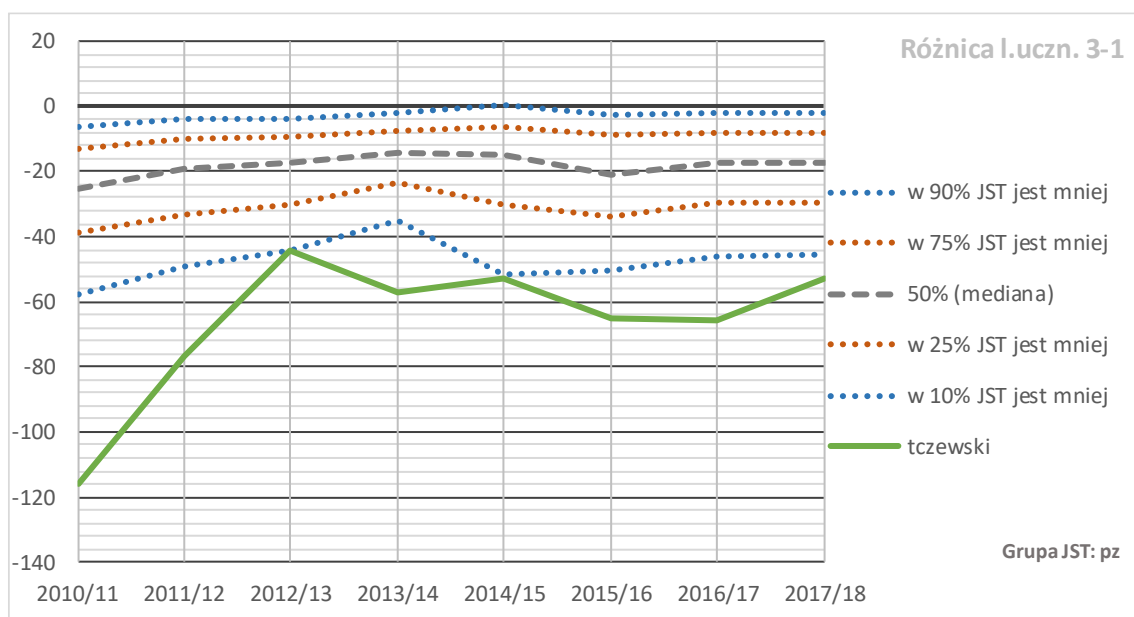


Wykres 61. Zmiana średniej wielkości oddziałów LO pomiędzy klasą pierwszą a trzecią.

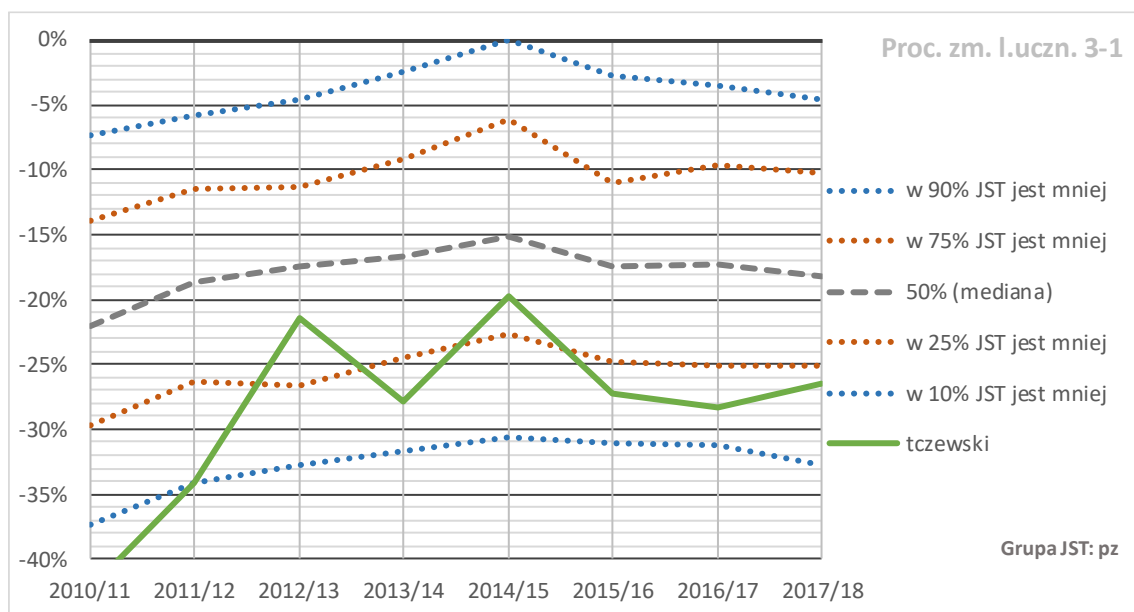


Kolejne wykresy obrazują zjawisko odchodzenia uczniów ze szkół branżowych/zasadniczych zawodowych.

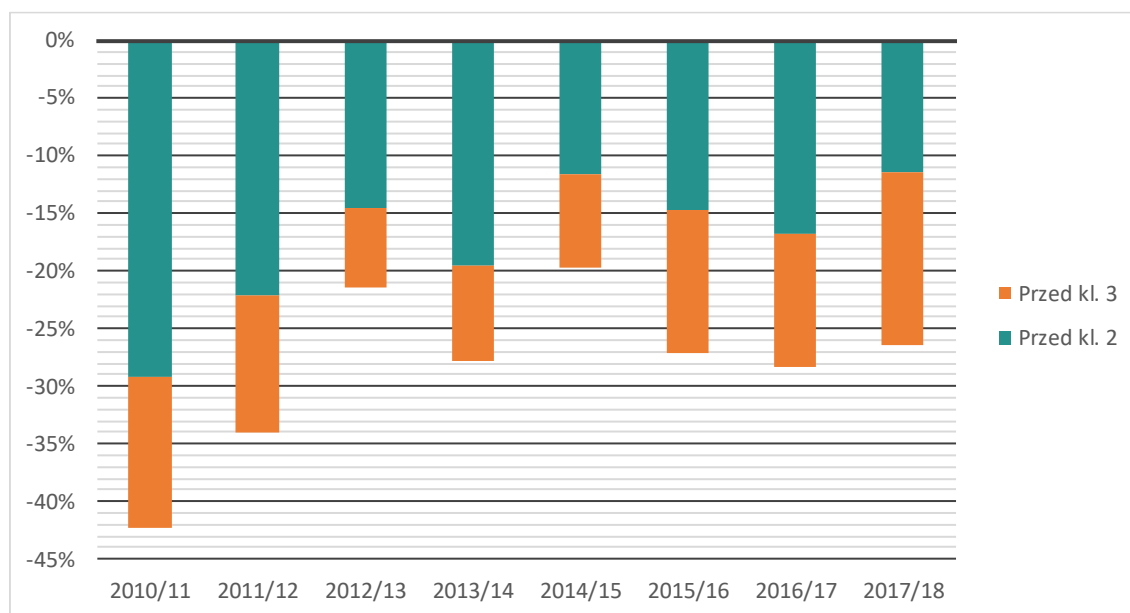
Wykres 62. Zmiany liczby uczniów w trakcie nauki w ZSZ – w odniesieniu do początku klasy pierwszej.



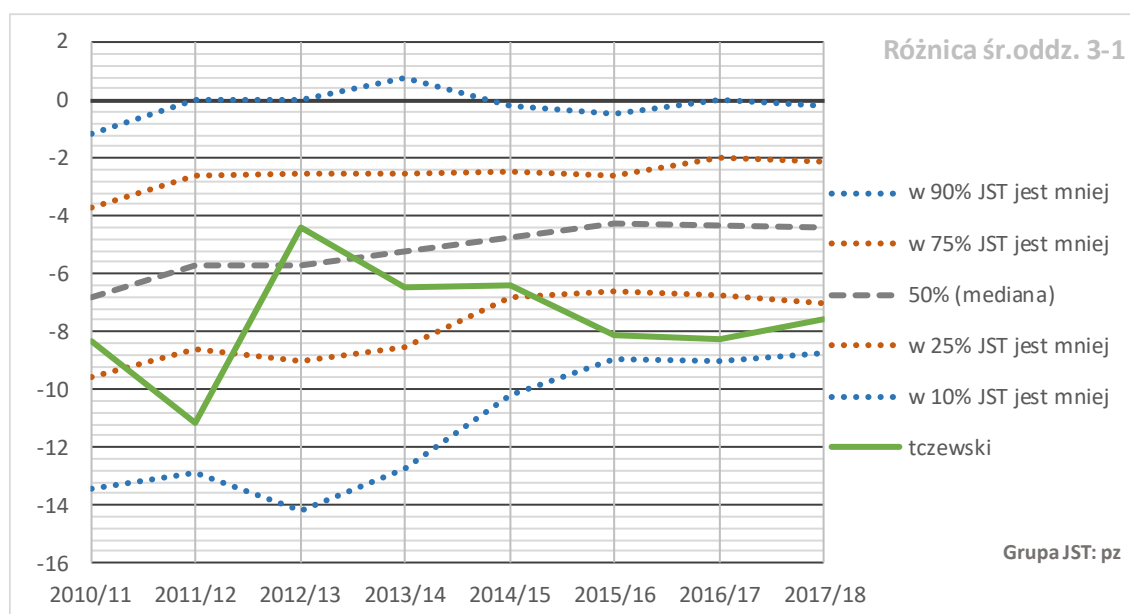
Wykres 63. Zmiany liczby uczniów w trakcie nauki w ZSZ – procentowo w odniesieniu do początku klasy pierwszej.



Wykres 64. Zmiany liczby uczniów ZSZ przed rozpoczęciem nauki na poziomach poszczególnych klas w odniesieniu do początku klasy pierwszej – w procentach



Wykres 65. Zmiana średniej wielkości oddziałów ZSZ pomiędzy klasą pierwszą a trzecią



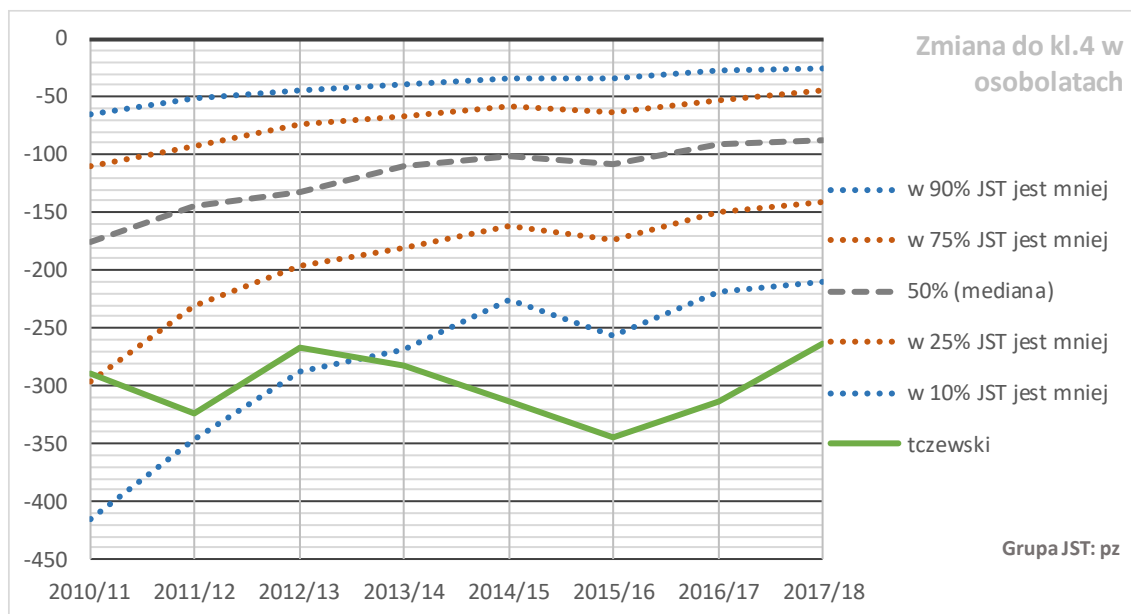
### 5.14.2. Ekonomiczne skutki przedwczesnego odchodzenia uczniów

W sytuacji, gdy wysokość subwencji oświatowej zależy bezpośrednio od liczby uczniów, ich odchodzenie ze szkół przed ostatnią klasą przynosi wymierne straty w postaci „utraconych korzyści”, czyli subwencji, którą powiat mógłby otrzymać, gdyby to zjawisko nie występowało.

Wykres 66 przedstawia informację o skutkach zmian wielkości poszczególnych roczników technikum skumulowanych w całym okresie kształcenia. Wynika z niego, że np. rocznik, który ukończył

naukę w roku szkolnym 2017/18 stracił od klasy pierwszej ponad 250 osobołat. Przyjmując, że subwencja na jednego ucznia technikum wynosiła w latach nauki tego rocznika ok. 5,7 tys. zł, oznacza to stratę na poziomie 1 400 tys. zł<sup>10</sup>.

Wykres 66. Różnica między rzeczywistą liczbą osobołat a liczbą osobołat wyliczoną przy założeniu, że wszyscy uczniowie, którzy rozpoczęli naukę w klasie pierwszej byli uczniami także na początku ostatniej klasy technikum

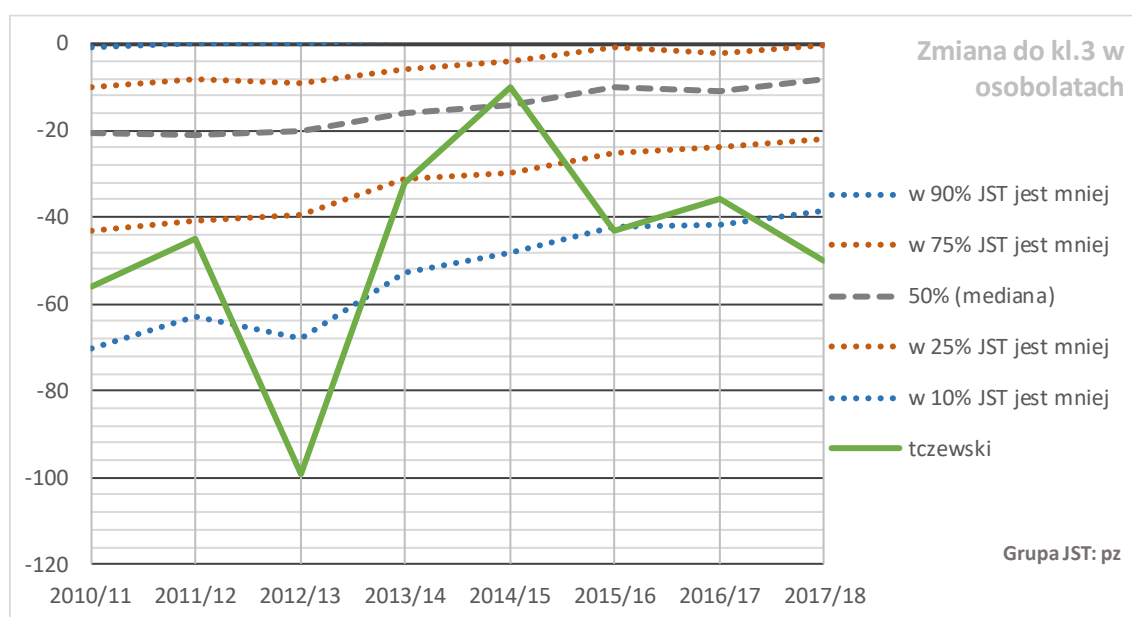


Cykl nauki w liceach ogólnokształcących trwa trzy lata, więc już choćby z tego powodu skumulowane straty z powodu przedwczesnego odchodzenia uczniów z tych szkół są mniejsze niż w wypadku techników. W ostatnim roku wyniosły około 50 osobołat. (wykres 67).

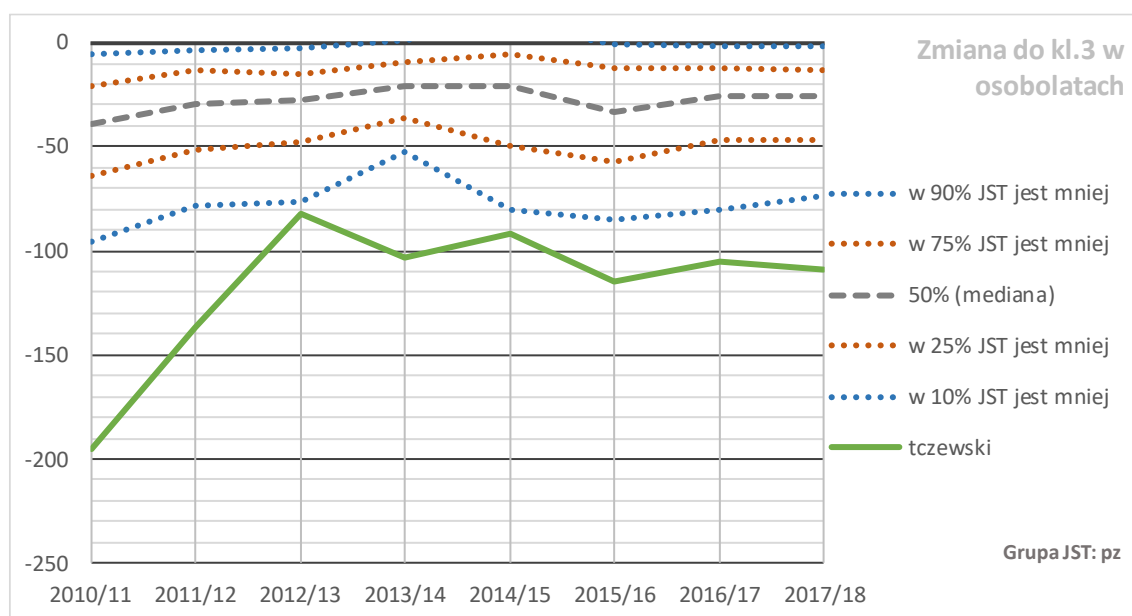
W szkołach branżowych ubyło ostatnio ponad 100 osobołat (zob. wykres 68).

<sup>10</sup> Strata dla danego rocznika technikum rozkłada się na trzy lata – od klasy II do IV. Jednak w pojedynczym roku budżetowym powiat ponosi straty z powodu ubytków uczniów z trzech różnych roczników, np. na stratę z roku 2018 mają wpływ ubytki uczniów z roczników, które kończą naukę w latach 2017/18 i 2018/19 oraz 2019/20.

Wykres 67. Różnica między rzeczywistą liczbą osobolat a liczbą osobolat wyliczoną przy założeniu, że wszyscy uczniowie, którzy rozpoczęli naukę w klasie pierwszej byli uczniami także na początku ostatniej klasy LO



Wykres 68. Różnica między rzeczywistą liczbą osobolat a liczbą osobolat wyliczoną przy założeniu, że wszyscy uczniowie, którzy rozpoczęli naukę w klasie pierwszej byli uczniami także na początku ostatniej klasy ZSZ



Zjawisko odchodzenia uczniów przed końcem nauki w szkołach szczebla powiatowego, zwłaszcza w technikach, jest powszechne i uwarunkowane tak wieloma przyczynami, że najprawdopodobniej nie da się go w całości wyeliminować. Nie można więc realnie oczekiwać zwiększenia subwencji oświatowej o 1 400 tys. zł z tytułu zatrzymania w szkołach wszystkich uczniów odchodzących przed ostatnią klasą. Z drugiej strony jednak nie można odpowiedzialnie stwierdzić, że odchodzenia

uczniów nie da się ograniczyć. Świadczy o tym choćby zróżnicowanie sytuacji w różnych samorządach, w różnych szkołach i w różnych latach.

Przedwczesne kończenie nauki jest zjawiskiem niekorzystnym zarówno pod względem społecznym, jak i ekonomicznym, warto więc spróbować określić przyczyny takiego stanu i poszukać sposobów przeciwdziałania przerywaniu nauki w technikach.

Trzeba też pamiętać, że wydłużenie nauki w technikach i liceach zwiększy finansowe skutki odchożenia uczniów ze szkół. Niezależnie od innych powodów, z czysto ekonomicznego punktu widzenia dobrze byłoby zatem poważnie przyjrzeć się temu problemowi i podjąć działania, których celem będzie przeciwdziałanie temu zjawisku.

### 5.15. Liczby etatów nauczycieli i pracowników administracji i obsługi

Według arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2017/18 w całym powiecie (nie licząc etatów w wygaszanym LO w Swarzędzie) nauczyciele są zatrudnieni na niemal 600 etatach. Etatów pracowników administracji i obsługi jest nieco ponad 200.

Tabela 42. Liczby etatów nauczycielskich w poszczególnych szkołach i placówkach

<b>LO1</b>	42,5
<b>LO2</b>	44,0
<b>PPP</b>	20,0
<b>SOSWwP</b>	59,9
<b>ZKZ</b>	43,8
<b>ZPS</b>	135,1
<b>ZSBiO</b>	39,5
<b>ZSE</b>	73,7
<b>ZSPwG</b>	35,2
<b>ZSPwP</b>	20,7
<b>ZSRiK</b>	30,2
<b>ZST</b>	52,1
<b>Razem</b>	<b>596,6</b>



Tabela 43. Liczby etatów pracowników administracji i obsługi w szkołach i placówkach

<b>LO1</b>	9,19
<b>LO2</b>	8,00
<b>PPP</b>	3,01
<b>SOSWwP</b>	14,25
<b>ZKZ</b>	10,50
<b>ZPS</b>	83,75
<b>ZSBiO</b>	9,66
<b>ZSE</b>	29,50
<b>ZSPwG</b>	7,12
<b>ZSPwP</b>	8,50
<b>ZSRiK</b>	9,93
<b>ZST</b>	10,00
<b>Suma końcowa</b>	<b>203,41</b>

## 5.16. Liczby uczniów przypadających na etat przeliczeniowy nauczyciela

Aby za pomocą jednego wskaźnika w syntetyczny sposób scharakteryzować różne aspekty organizacji szkoły, liczbę uczniów należy odnieść do poziomu zatrudnienia nauczycieli.

W polskiej oświacie, w której obowiązuje Karta Nauczyciela, poziom zatrudnienia nauczycieli najlepiej jest mierzyć w etatach przeliczeniowych. W praktyce liczbę etatów przeliczeniowych wylicza się jako iloraz liczby godzin zajęć oraz związanego z tymi zajęciami tygodniowego wymiaru godzin (pensum). Na przykład 27 godzin języka polskiego, które rozliczane są wg pensum 18-godzinnego, daje  $27/18$ , czyli 1,5 etatu przeliczeniowego, a 47 godzin języka polskiego i 30 godzin bibliotekarza to  $47/18 + 30/30$ , czyli ok. 3,61 etatu przeliczeniowego.

Tę samą liczbę etatów przeliczeniowych mogą realizować różne liczby osób (zależy to od tego, czy są one pełno- lub niepełnozatrudnione i czy mają godziny ponadwymiarowe), co jednak nie interesuje nas w tym opracowaniu.

Zamieszczone poniżej wykresy przedstawiają liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy. Analizując te wykresy należy pamiętać, że **im niższa jest liczba uczniów przypadających na etat, tym droższa jest organizacja oświaty**, czyli koszty kształcenia jednego ucznia są wyższe.

Na wielkości tych wskaźników wpływają przede wszystkim:

- Ramowe plany nauczania (liczby godzin zajęć, ogólne zasady podziałów na grupy itp. parametry ustalane przez ministra edukacji dla poszczególnych rodzajów szkół).
- Liczby uczniów w oddziałach.
- Sposoby podziału oddziałów na grupy i organizacja zajęć międzyoddziałowych.
- Liczby etatów wsparcia (bibliotekarzy, pedagogów, wychowawców w świetlicach itp.).
- Liczby etatów nietypowych (np. niezwiązanych bezpośrednio z realizacją zadań szkoły) oraz incydentalnych – urlopów dla poratowania zdrowia, zajęć nauczania indywidualnego, itp.

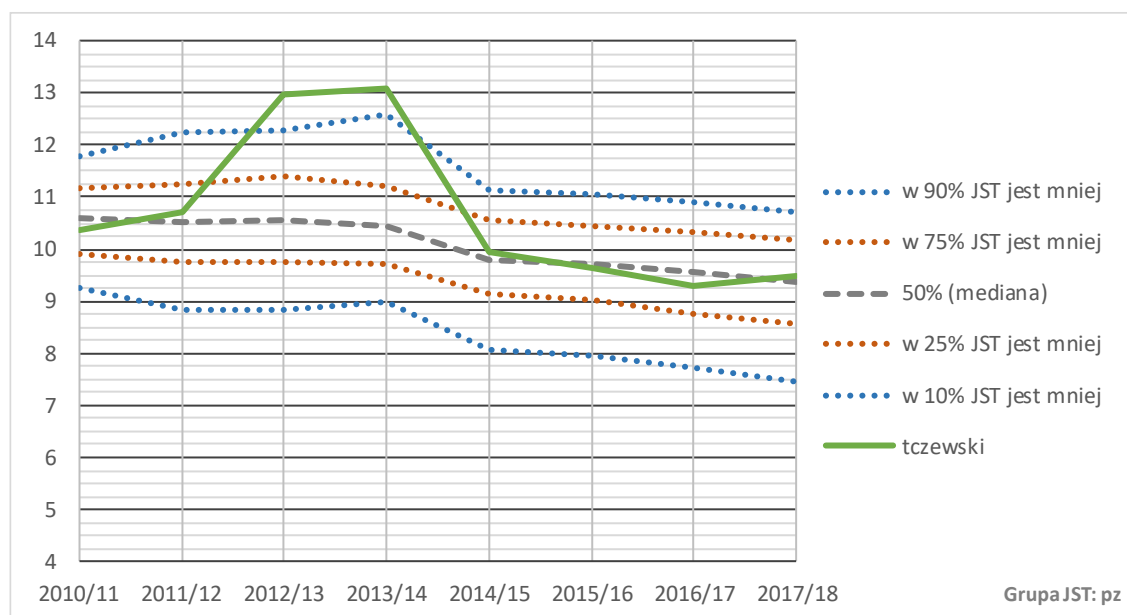
### 5.16.1. Wszystkie szkoły

Wykres 69 prezentuje zmiany liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w szkołach dla młodzieży (bez szkół specjalnych) bez rozróżniania typu szkoły. Następne wykresy przedstawiają oddzielnie sytuację w szkołach specjalnych oraz w szkołach poszczególnych typów .

**Niestety w danych SIO za rok 2012/13 i 2013/14 jest błąd dotyczący liczby nauczycieli w jednym z techników powiatu tczewskiego. Zawyża to bardzo mocno wskaźniki dla tych lat dla wszystkich szkół łącznie, a przede wszystkim dla techników. Analizując poniższe wykresy dla wszystkich szkół łącznie oraz dla techników nie należy brać pod uwagę tych lat.**

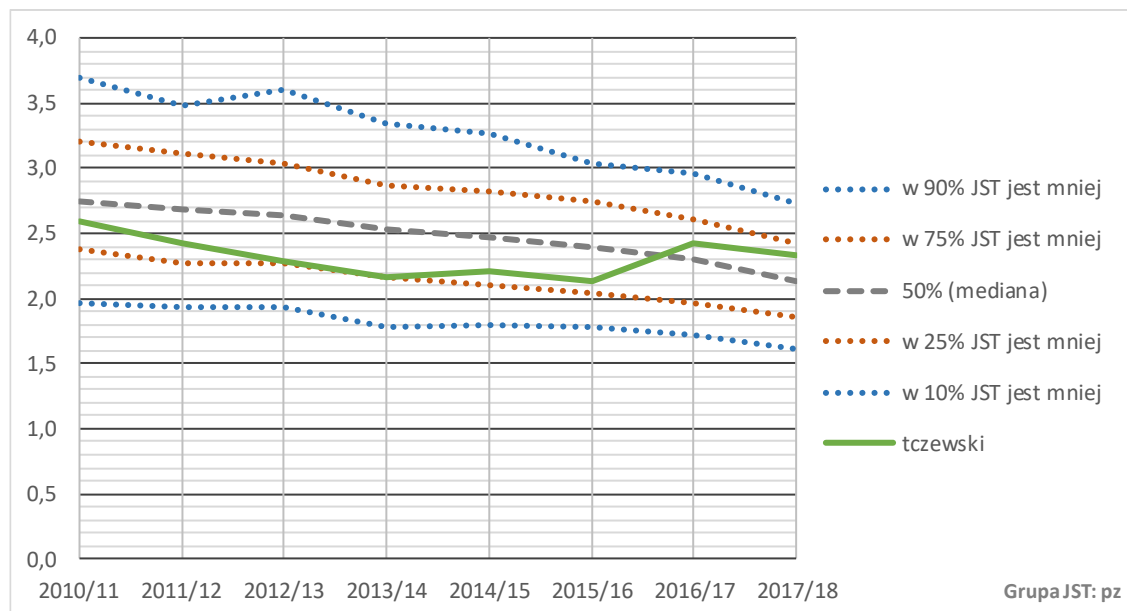
Jak widać na wykresie 69 (pomijając obarczone błędem lata 2012/13 i 2013/14), w powiecie tczewskim liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy we wszystkich szkołach dla młodzieży jest typowa, zbliżona dla mediany dla powiatów w Polsce.

Wykres 69. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy (bez szkół specjalnych). **Dane za lata 2012/13 i 2013/14 są niestety niewiarygodne, wskutek błędu w danych SIO.**



## 5.16.2. Szkoły specjalne

Wykres 70. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w szkołach specjalnych



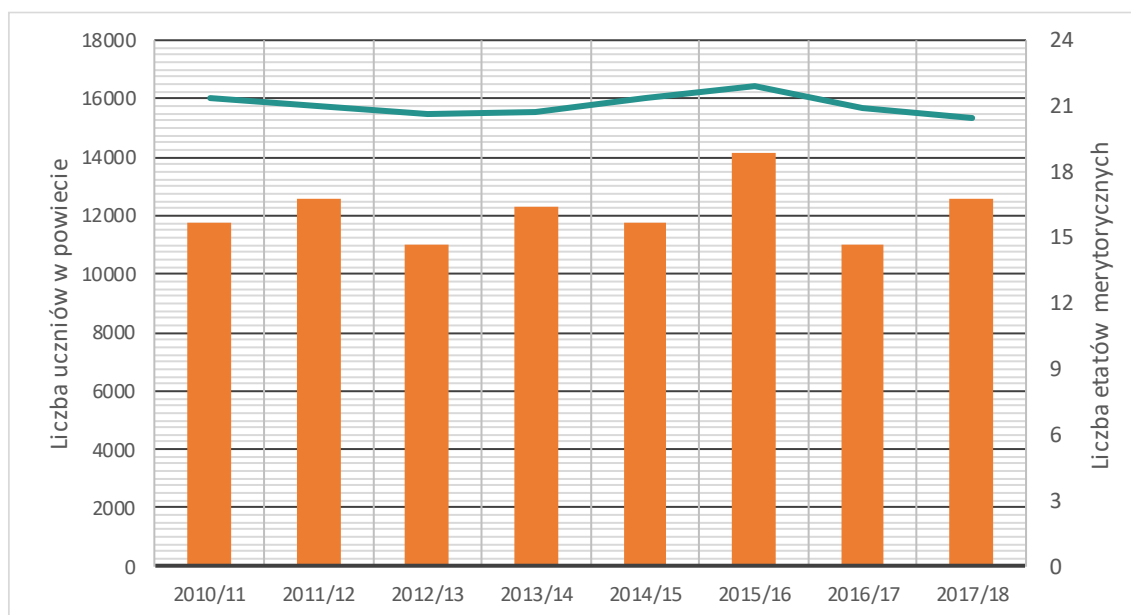
W szkołach specjalnych liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy przez lata była niższa niż mediana dla powiatów w Polsce, ale ostatnio przekroczyła wartość mediany. Należy jednak pamiętać, że wartość tego wskaźnika może się bardzo zmieniać w zależności od rodzajów niepełnosprawności uczniów i w związku z tym nie zawsze świadczy on o oszczędnej lub rozrzutnej organizacji.

## 5.16.3. Poradnia psychologiczno-pedagogiczna

Wykres 71 przedstawia porównanie zmian liczby wszystkich uczniów wszystkich szkół znajdujących się na terenie powiatu tczewskiego (linia ciągła w odniesieniu do lewej osi pionowej) i liczby etatów merytorycznych w poradni psychologiczno-pedagogicznej w Tczewie (słupki w odniesieniu do prawej osi pionowej). Wykres 72 ukazuje zmiany liczby uczniów przypadających na jeden etat przeliczeniowy nauczycieli na tle wszystkich powiatów ziemskich. W powiecie tczewskim wskaźnik ten ma wyjątkowo wysoką wartość na tle powiatów w Polsce. Należy jednak podkreślić, że liczba uczniów określa jedynie liczbę potencjalnych odbiorców usług poradni, a nie jej obciążenie rzeczywistymi zadaniami.

W sprawozdaniach systemu informacji oświatowej poradnie psychologiczno-pedagogiczne podają bardzo wiele szczegółowych danych na temat różnych aspektów swojej działalności. W zamieszczonych poniżej zestawieniach przedstawiamy informacje będące rezultatem zagregowania tych danych do kilku głównych kategorii. Należy pamiętać, że wrześniowe sprawozdania SIO przynoszą informacje o działalności poradni w poprzednim roku szkolnym (np. sprawozdanie z 30 września 2017 r. zawiera dane o roku 2016/17), co uwzględniliśmy przy konstruowaniu wskaźników odnoszących działalność poradni do poziomu zatrudnienia.

Wykres 71. Liczba uczniów w powiecie i liczba etatów merytorycznych w poradni psychologiczno-pedagogicznej



Wykres 72. Liczba uczniów przypadających na etat merytoryczny poradni na tle grupy porównawczej

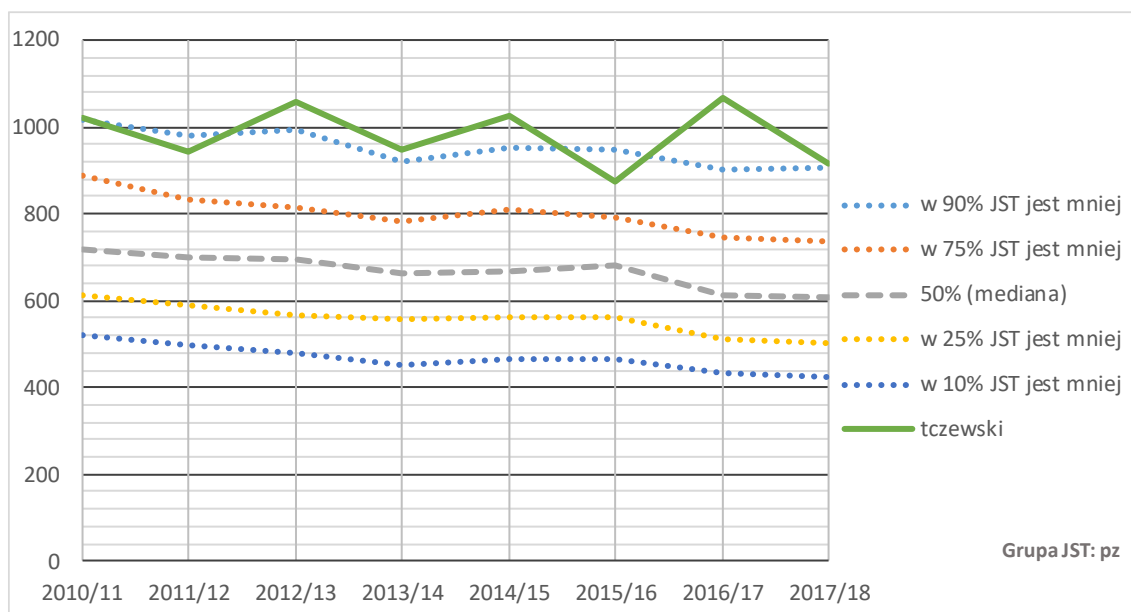


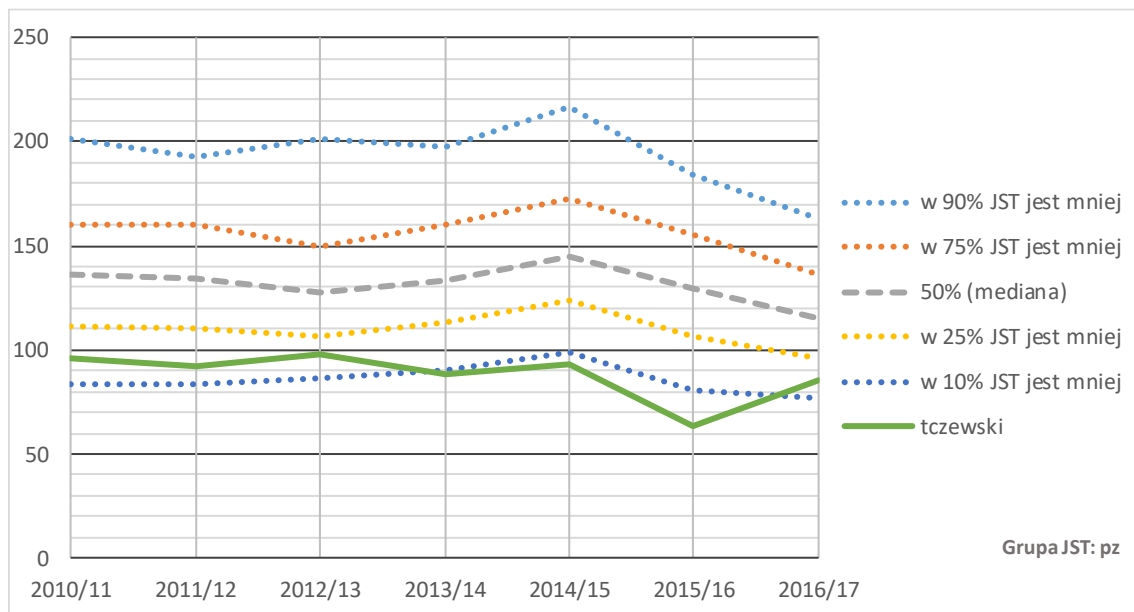
Tabela 44 zawiera informacje o działalności tczewskiej poradni psychologiczno-pedagogicznej w podziale na główne kategorie działalności. Zwraca uwagę istotny wzrost liczby uczniów objętych terapią w formach trwających powyżej 3 miesięcy w roku 2016/17 i zmniejszenie się liczby wydanych orzeczeń oraz liczby porad i badań przesiewowych.

Tabela 44. Działalność poradni psychologiczno-pedagogicznej prowadzonej przez powiat tczewski w podziale na główne kategorie

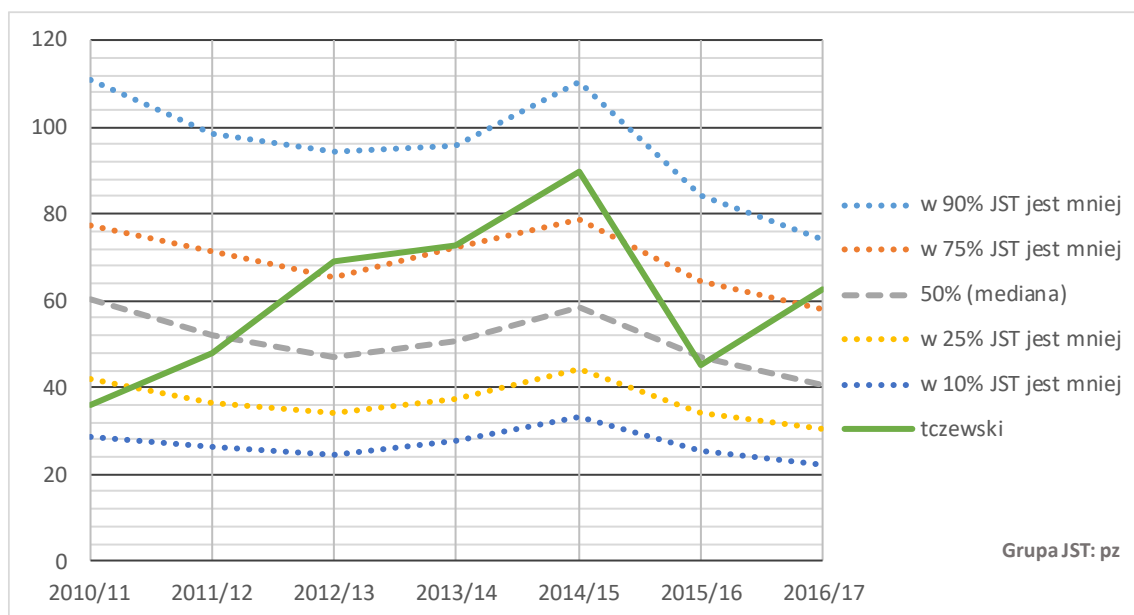
Rodzaj działalności	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Liczba diagnoz psych., pedagog., logopedycznych i zawodowych	1 465	1 500	1 545	1 432	1 453	1 456	1 202	1 258
Liczba opinii	443	562	806	1 013	1 191	1 403	849	919
Liczba orzeczeń	232	268	307	324	360	386	389	286
Liczba uczniów objętych terapią, zajęciami grupowymi itp. – ogółem	440	258	137	463	296	212	243	241
L. uczn. obj. terapią, zaj. grup. itp. – w formach trw. ponad 3 mies.	0	70	71	6	126	89	61	134
Liczba porad	355	566	351	348	343	397	203	130
Liczba badań przesiewowych	0	0	64	77	35	16	23	8
Liczba osób (nauczycieli, rodziców) obj. treningami, terapią rodzin itp.	9	59	182	60	121	111	124	56
Liczba osób uczestniczących w warsztatach	55	62	18	31	80	0	104	90
Liczba prelekcji, wykładów, posiedzeń rad pedagogicznych	13	23	5	6	10	4	9	1

Pozostałe zestawienia w tej części opracowania przedstawiają wskaźniki dotyczące działalności poradni prowadzonej przez powiat tczewski na tle poradni prowadzonych przez inne powiaty ziemskie. Wskaźniki te odnoszą liczby działań lub osób objętych działaniami poradni do liczby etatów merytorycznych zatrudnionych w nich nauczycieli. Warto zwrócić uwagę na niewielką liczbę uczniów objętych terapią (wykres 76) przypadającą na jeden w poradni. Jest to główna przyczyna wysokiej wartości wskaźnika liczby uczniów przypadających na etat merytoryczny poradni na tle grupy porównawczej, gdyż prowadzenie terapii z uczniami łączy się z wyższym zatrudnieniem. Z poniższych wykresów wynika, że – w porównaniu z poradniami w innych powiatach - dominującym obszarem działań poradni w Tczewie jest przygotowywanie diagnoz, opinii i orzeczeń, a w mniejszym stopniu prowadzenie terapii z uczniami.

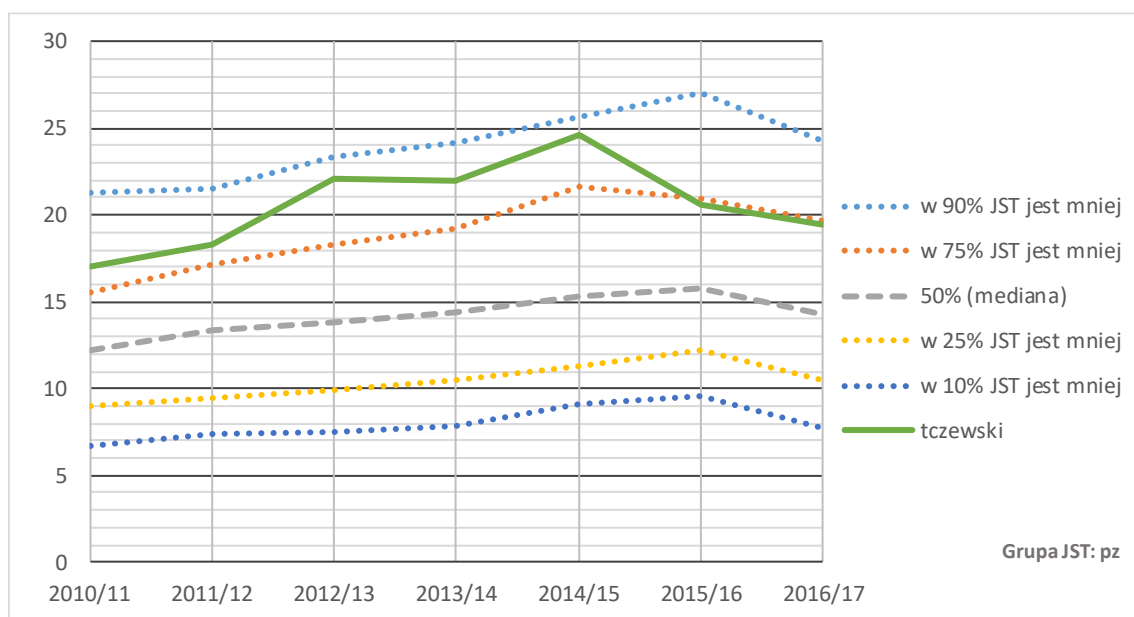
Wykres 73. Liczba diagnoz psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych i zawodowych na etat merytoryczny



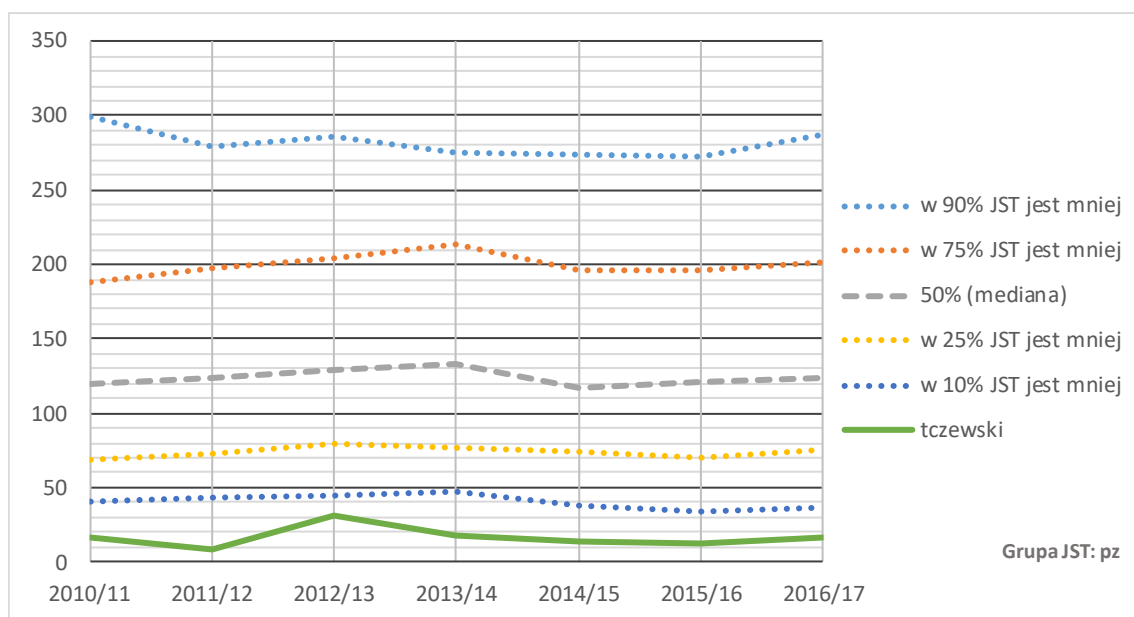
Wykres 74. Liczba opinii na etat merytoryczny



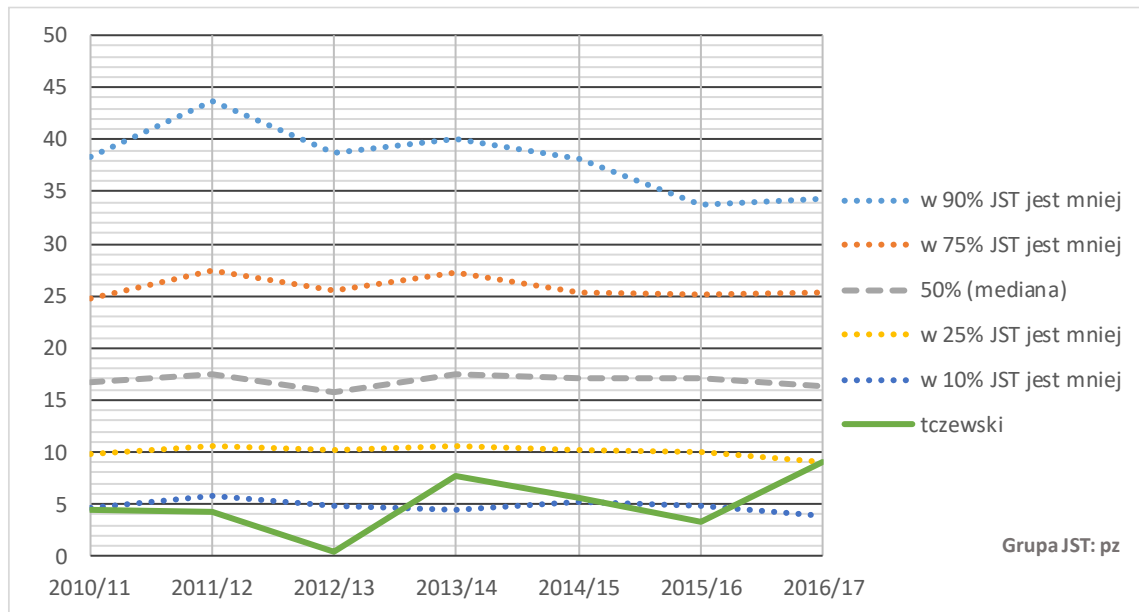
Wykres 75. Liczba orzeczeń na etat merytoryczny



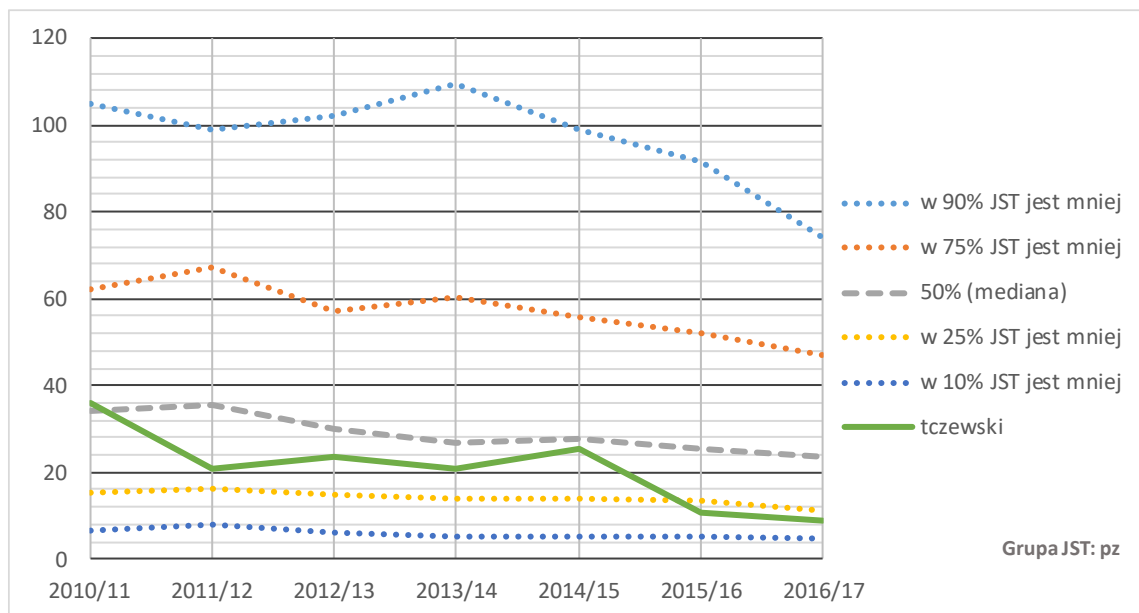
Wykres 76. Liczba uczniów objętych terapią, zajęciami grupowymi itp. (ogółem) na etat merytoryczny



Wykres 77. Liczba uczniów objętych terapią, zajęciami grupowymi itp. w formach trwających ponad 3 miesiące na etat merytoryczny

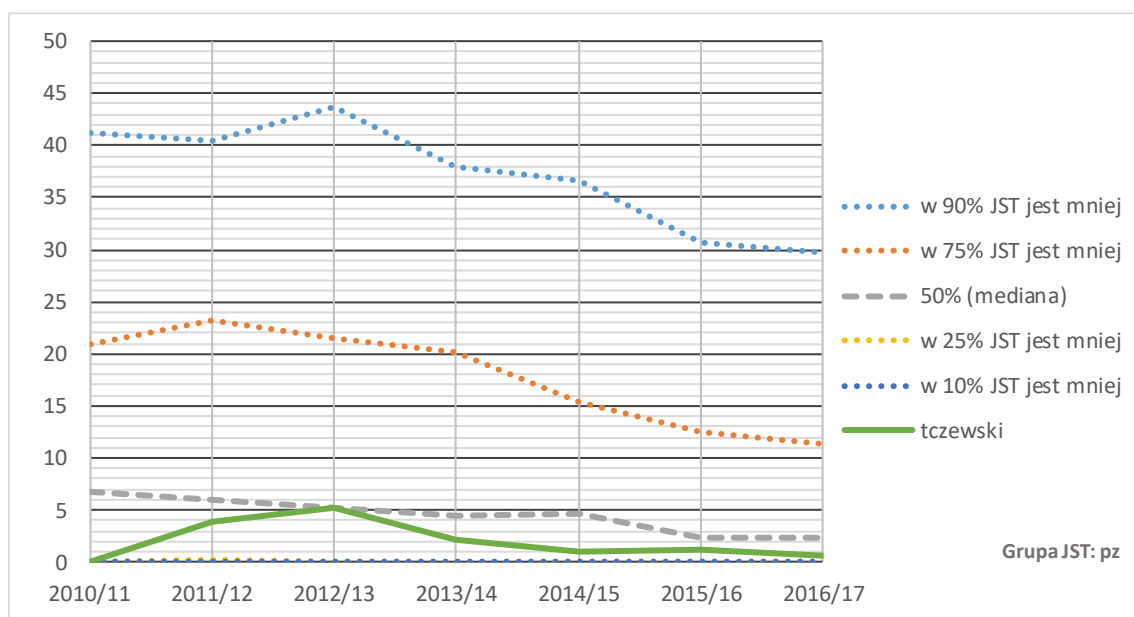


Wykres 78. Liczba porad na etat merytoryczny

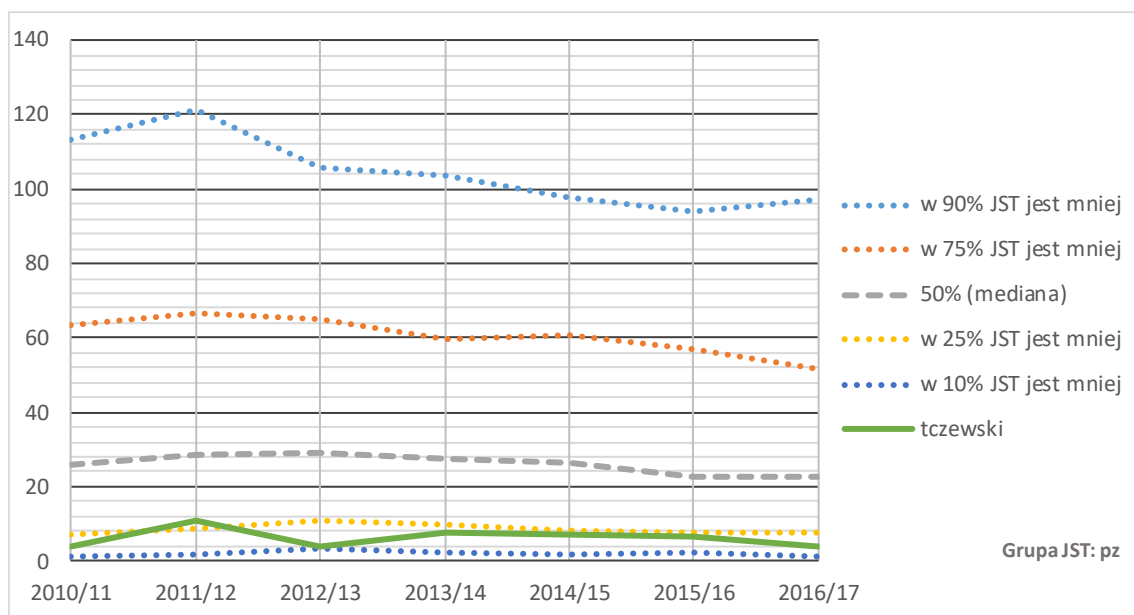




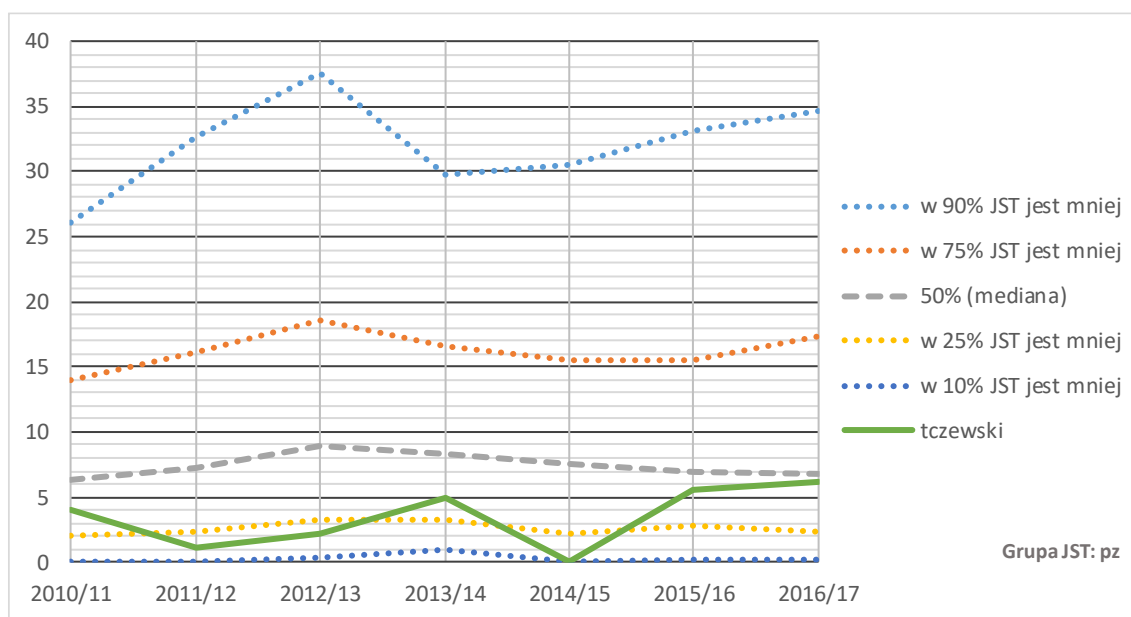
Wykres 79. Liczba badań przesiewowych na etat merytoryczny



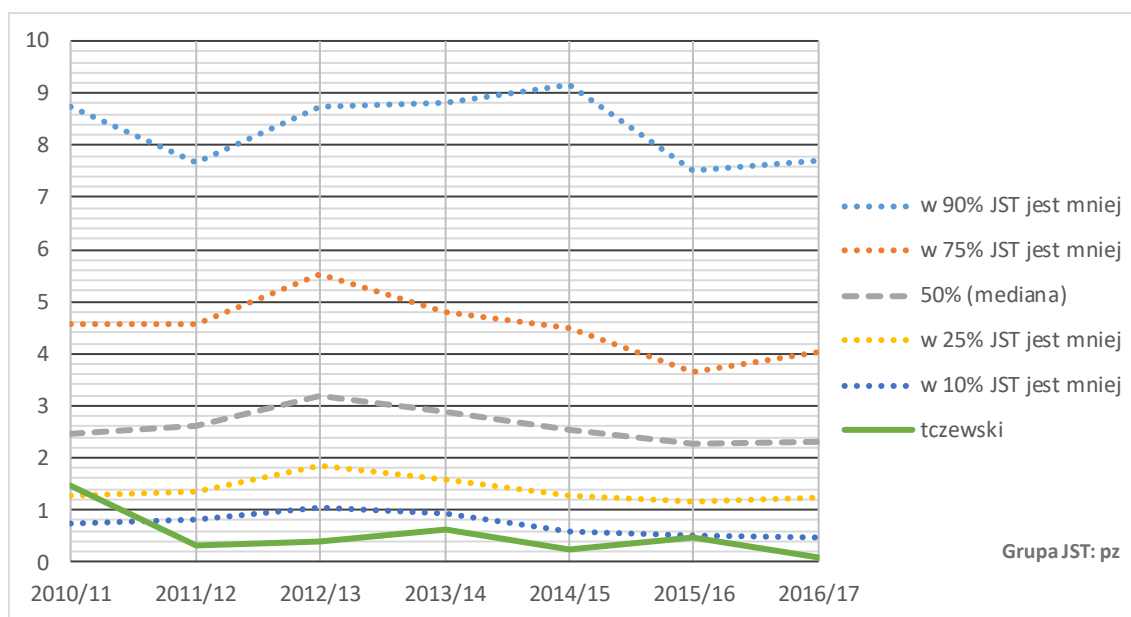
Wykres 80. Liczba osób (nauczycieli, rodziców) objętych treningami, terapią rodzin itp. na etat merytoryczny



Wykres 81. Liczba osób uczestniczących w warsztatach na etat merytoryczny



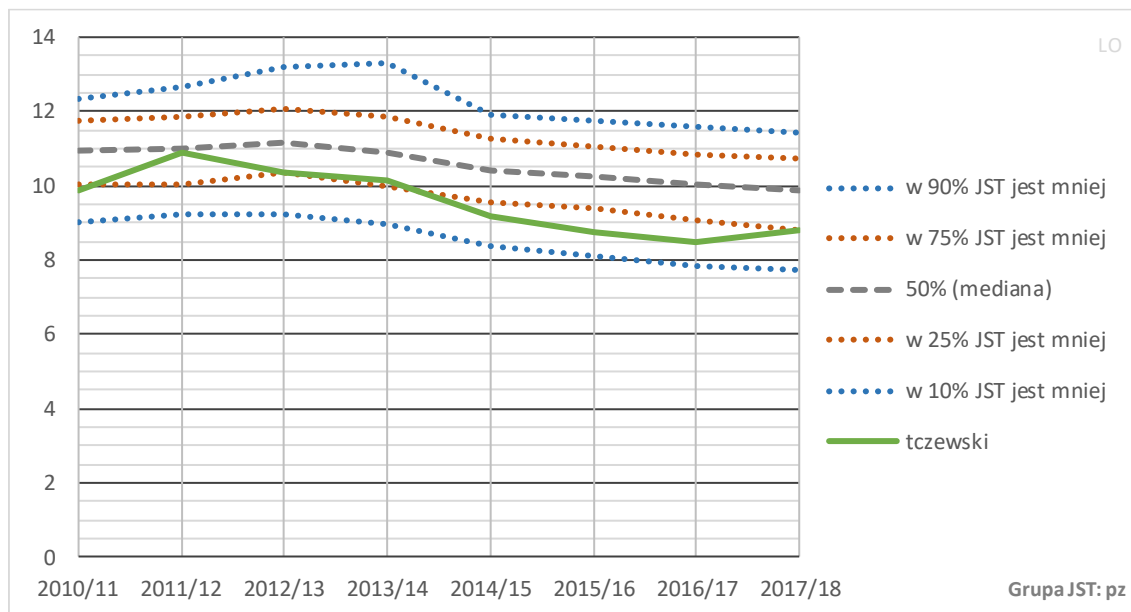
Wykres 82. Liczba prelekcji, wykładów, posiedzeń rad pedagogicznych na etat merytoryczny



#### 5.16.4. Licea ogólnokształcące

Na wykresie 83 przedstawiono zmiany liczb uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w liceach ogólnokształcących dla młodzieży. Wartość tego wskaźnika jest w powiecie tczewskim niska na tle podobnych samorządów, choć w ostatnim roku szkolnym nieco wzrosła. W roku szkolnym 2017/18 w 75% powiatów licea były zorganizowane taniej niż w powiecie tczewskim.

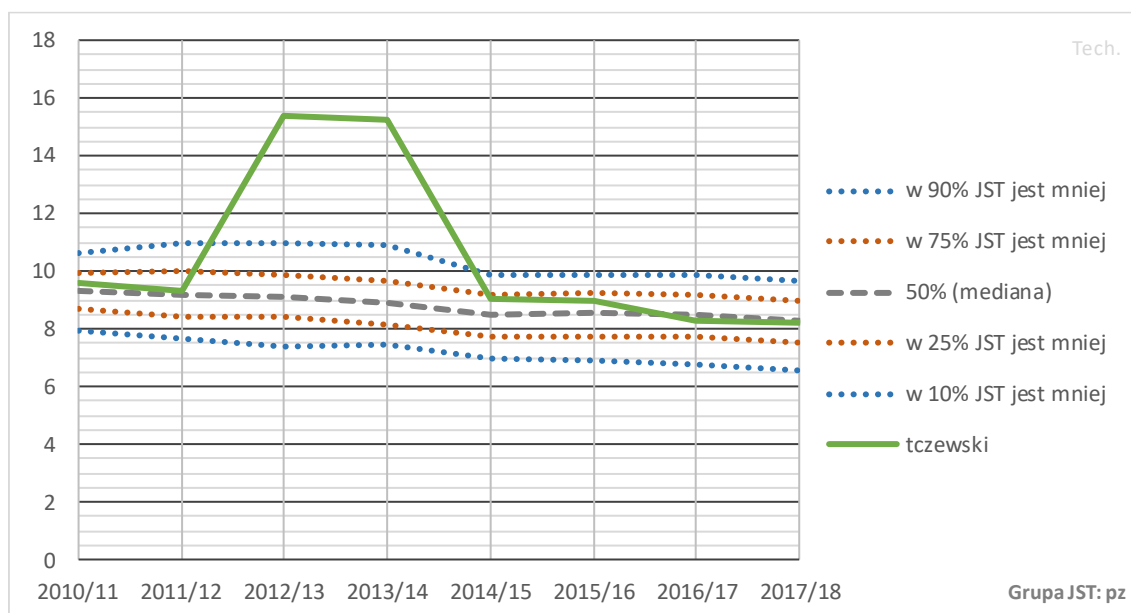
Wykres 83. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w liceach ogólnokształcących dla młodzieży



### 5.16.5. Technika

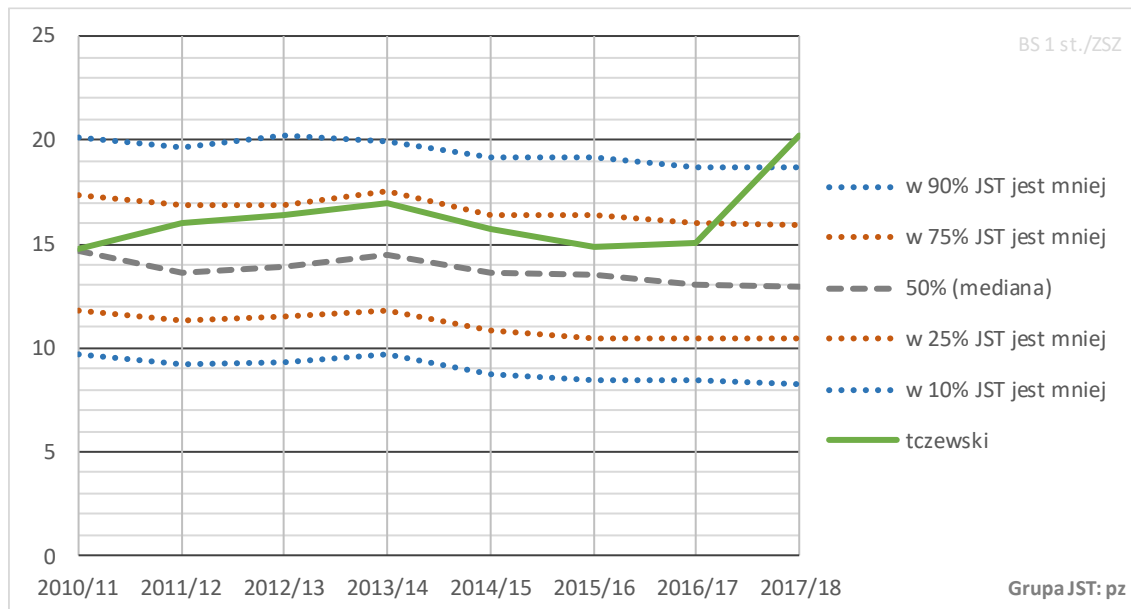
Wykres 84 prezentuje wskaźnik liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w technikumach. Wartość tego wskaźnika w powiecie tczewskim była długo wyższa od mediany dla powiatów w Polsce, ale d roku 2016/17 jest od tej mediany nieznacznie niższa. Trzeba jednak zauważyć, że dane SIO nie pozwalają uwzględnić etatów nauczycielskich realizowanych w ZKZ na rzecz uczniów techników. Oznacza to, że prezentowane na wykresie wskaźniki są nieco zawyżone i w rzeczywistości organizacja techników jest droższa, niż to wynika z tego wykresu.

Wykres 84. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w technikach (dane za rok 2012/13 i 2013/14 są niewiarygodne, ze względu na błąd w danych SIO)



### 5.16.6. Zasadnicze szkoły zawodowe

Wykres 85. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w ZSZ



Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w zasadniczych szkołach zawodowych w powiecie tczewskim od wielu lat jest wyższa niż mediana dla powiatów ziemskich w Polsce. Duży wzrost wartości wskaźnika w ostatnim roku wynika w dużej części z przekazania Ministerstwu Rolnictwa szkoły w Swarzędzie. Niestety, podobnie jak w wypadku techników, wartości tego

wskaźnika dla powiatu tczewskiego są trochę zawyżone, ze względu na realizację części zajęć dla uczniów szkół branżowych w ZKZ.

## 5.17. Analiza porównawcza organizacji szkół dla młodzieży (bez szkół specjalnych)

### 5.17.1. Liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski zajęć realizowanych w typowych oddziałach liceów ogólnokształcących

Najlepszym sposobem porównywania organizacji szkół różnych wilekości w kontekście ponoszonych kosztów jest wyznaczanie wskaźnika liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy. W tabeli 45 przedstawiono wartości takich wskaźników wyznaczone dla liceów ogólnokształcących. W obliczeniach uwzględniono zajęcia realizowane z całymi oddziałami, grupami oddziałowymi oraz międzyoddziałowymi. Nie uwzględniono tzw. etatów wsparcia takich jak obowiązki pedagoga, bibliotekarza itp., a także zajęć rewalidacyjnych i nauczania indywidualnego dla uczniów tych oddziałów. Tak wyznaczony wskaźnik pozwala porównać sposób, w jaki organizowane są oddziały ogólnodostępne w obu liceach.

Tabela 45. Liczba uczniów na etat zajęć z oddziałami w liceach ogólnokształcących (tylko oddziały ogólnodostępne, bez integracyjnych i sportowych).

<b>LO1</b>	12,53
<b>LO2</b>	13,20
<b>ZSPwG</b>	10,15
<b>ZSPwP</b>	12,76

Zaskakujące jest to, że w największym w powiecie LO1, w którym najłatwiej jest o oszczędną organizację szkoły, wskaźnik ten jest wyższy tylko od wskaźnika LO w ZSPwG. Jest to efekt bardzo dogodnej dla uczniów, ale drogiej organizacji zajęć realizowanych w zakresie rozszerzonym w LO1.

### 5.17.2. Liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski zajęć realizowanych w oddziałach technikum

W tabeli 46 przedstawiono analogiczne do omówionych wyżej dla liceów wskaźniki porównujące organizację zajęć w oddziałach techników. Aby dane były porównywalne, podczas obliczeń powiększono liczbę etatów ZST oraz ZSBiO o liczbę etatów realizowanych na rzecz tych szkół w ZKZ. Jak widać, najdrożej zorganizowane są zajęcia w oddziałach techników w ZST, a najtaniej w ZSE. Różnica pomiędzy tymi dwoma zespołami jest dość duża.

Znacznie mniejsze jest zróżnicowanie organizacji zajęć dydaktycznych ogólnych (czyli bez uwzględniania przedmiotów zawodowych i warsztatów, których organizacja w różnych zawodach może być bardzo różna, a także bez religii i etyki, których liczba godzin zależy od deklaracji rodziców i uczniów), co widać w tabeli 47. Najdrożej zajęcia dydaktyczne ogólne są zorganizowane w ZSRiK, a najtaniej w ZSE.

Tabela 46. Liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy zajęć realizowanych z całymi oddziałami, grupami oddziałowymi oraz grupami międzyoddziałowymi w technikach

ZSbiO	10,08
ZSE	11,47
ZSPwG	10,09
ZSRiK	9,45
ZST	9,04

Tabela 47. Liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy zajęć dydaktycznych ogólnych realizowanych z całymi oddziałami, grupami oddziałowymi oraz grupami międzyoddziałowymi w technikach

ZSbiO	19,45
ZSE	21,01
ZSPwG	18,57
ZSRiK	17,72
ZST	19,98

### 5.17.3. Liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski zajęć realizowanych w szkołach branżowych

W tabeli 48 porównano organizację oddziałów w branżowych szkołach I stopnia. Widoczne jest ogromne zróżnicowanie liczb uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w tych szkołach. Wynika to z bardzo zróżnicowanej organizacji kształcenia zawodowego w różnych szkołach i zawodach oraz z bardzo różnej liczebności oddziałów szkoły branżowej.

Nieporównywalnie mniejsze, co nie znaczy, że małe, jest zróżnicowanie liczb uczniów przypadających na jeden etat przeliczeniowy nauczyciela zajęć dydaktycznych ogólnych realizowanych w oddziałach (patrz tabela 49).

Tabela 48. Liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy zajęć realizowanych z całymi oddziałami, grupami oddziałowymi oraz grupami międzyoddziałowymi w szkołach branżowych

ZSbiO	31,19
ZSPwG	27,13
ZSPwP	22,16
ZSRiK	19,15
ZST	6,04

Tabela 49. Liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy zajęć dydaktycznych ogólnych realizowanych z całymi oddziałami, grupami oddziałowymi oraz grupami międzyoddziałowymi w szkołach branżowych

ZSBiO	39,26
ZSPwG	32,84
ZSPwP	30,61
ZSRiK	34,55
ZST	31,41

#### 5.17.4. Nauczycielskie etaty wsparcia

Poprzez etaty wsparcia rozumiemy w niniejszym opracowaniu etaty nauczycieli, nieprzekładające się bezpośrednio na zajęcia w oddziałach. Najbardziej typowymi etatami wsparcia są etaty bibliotekarzy i pedagogów szkolnych oraz etaty zniżek kierowniczych.

Przez etat zniżki kierowniczej dyrektora szkoły czy kierownika szkolenia praktycznego rozumiemy iloraz liczby godzin zniżki nauczyciela i pensum, według którego ta zniżka została określona. W wypadku dyrektora szkoły, który realizuje 3 godziny zajęć z uczniami tygodniowo, czyli ma 15 godzin zniżki, związany z nim etat zniżki to  $15/18=0,83$ . Dla lepszej porównywalności danych przyjęto 1 etat zniżki dyrektora w ZSE, w której dyrektor szkoły nie jest zatrudniony na stanowisku nauczyciela.

W tabeli 50 przedstawiono wymiary etatów wsparcia w poszczególnych szkołach (bez szkół specjalnych). Jak widać, najważniejszą grupą etatów wsparcia są etaty bibliotekarzy, których jest w powiecie niemal 14. Zwracają uwagę cztery w sumie etaty bibliotekarzy w położonych tuż obok siebie ZST oraz ZSRiK.

Tabela 50. Etaty wsparcia

	LO1	LO2	ZSBiO	ZSE	ZSPwG	ZSPwP	ZSRiK	ZST	Razem
<b>Obowiązki bibliotekarza</b>	1,68	1,00	2,00	2,17	1,50	1,30	2,00	2,00	13,65
<b>Obowiązki pedagoga</b>	1,00	1,00	1,00	1,50	1,00	1,08	1,00	1,00	8,58
<b>Obowiązki psychologa</b>	1,00								1,00
<b>Zniżka - dyrektor</b>	0,72	0,72	0,83	1,00	0,72	0,72	0,83	0,83	6,39
<b>Zniżka - kierownik szkolenia praktycznego</b>				0,78	0,44	0,89	0,39		2,50
<b>Zniżka - wicedyrektor</b>	0,50	0,50	1,22	1,22	0,50		1,22	1,83	7,00
<b>Suma końcowa</b>	<b>4,91</b>	<b>3,22</b>	<b>5,06</b>	<b>5,67</b>	<b>4,17</b>	<b>3,99</b>	<b>5,44</b>	<b>5,67</b>	<b>39,12</b>

W tabeli 51 przedstawiono liczby uczniów przypadających na jeden etat wsparcia w poszczególnych szkołach.

Tabela 51. Liczby uczniów (łącznie z uczniami szkół dla dorosłych) przypadających na jeden etat wsparcia w poszczególnych szkołach (przy uwzględnieniu jednego etatu niżki dyrektora w ZSE)

LO1	93,57
LO2	99,31
ZSBiO	88,22
ZSE	100,50
ZSPwG	79,92
ZSPwP	59,42
ZSRiK	64,47
ZST	82,94
łącznie	86,21

Liczby uczniów przypadających na jeden etat wsparcia mocno różnią się pomiędzy szkołami. Najmniej uczniów na etat wsparcia przypada ZSPwP oraz w ZSRiK, zaś najwięcej w ZSE.

Tabela 52. Liczby uczniów (łącznie z uczniami szkół dla dorosłych) przypadających na jeden etat niżki kierowniczej (niżki dyrektorów i wicedyrektorów oraz kierowników szkolenia praktycznego w poszczególnych szkołach, przy założeniu 1 etatu niżki dyrektora w ZSE).

LO1	375,55
LO2	261,82
ZSBiO	216,97
ZSE	223,33
ZSPwG	199,80
ZSPwP	147,10
ZSRiK	143,59
ZST	176,25
łącznie	220,70

Bardzo zróżnicowane są liczby uczniów przypadających na jeden etat niżki kierowniczej w szkołach. Różnica pomiędzy LO1 i ZSRiK jest ponad dwukrotna.









Tabela 53. Liczby uczniów (łącznie z uczniami szkół dla dorosłych) przypadających na jeden etat bibliotekarza

LO1	272,67
LO2	320,00
ZSBiO	223,00
ZSE	309,23
ZSPwG	222,00
ZSPwP	182,31
ZSRiK	175,50
ZST	235,00
łącznie	240,73



Tabela 53 przedstawia liczby uczniów przypadających na jeden etat bibliotekarza w poszczególnych szkołach. Wielkości te znacznie się od siebie różnią. W LO2 liczba uczniów przypadających na etat bibliotekarza jest o ponad 80% większa niż w ZSRiK.

Tabela 54. Liczby uczniów szkół dla młodzieży przypadających na jeden etat pedagoga lub psychologa

LO1		229,50
LO2		320,00
ZSBiO		446,00
ZSE		446,67
ZSPwG		292,00
ZSPwP		185,57
ZSRiK		271,00
ZST		470,00

Liczby uczniów przypadających na jeden etat pedagoga (patrz tabela 54) również bardzo mocno różnią się pomiędzy poszczególnymi szkołami.

Zatrudnienie nauczycieli w zakresie etatów wsparcia jest mocno zróżnicowane pomiędzy szkołami. Wydaje się, że w pewnej mierze wynika ono z przyczyn historycznych i w mniejszym stopniu uzależnione jest od faktycznych potrzeb, które powinny – jak się wydaje – być bardziej skorelowane z liczbą uczniów. W zakresie przydzielania szkołom nauczycielskich etatów wsparcia można by – dla wszystkich lub wybranych etatów – zastanowić się nad standaryzacją opartą na zależności liczby tych etatów od liczby uczniów.

## 5.18. Zatrudnienie pracowników administracji i obsługi

Tabela 55. Etaty pracowników administracji i obsługi w placówkach (bez stanowiska dyrektora szkoły w ZSE, bez stanowisk wygaszanego LO w Swarzędzie)

	LO1	LO2	PPP	SOSWwP	ZKZ	ZPS	ZSBO	ZSE	ZSPwG	ZSPwP	ZSRiK	ZST	Razem
sekretarz szkoły	1,00	1,00		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		1,00	1,00	1,00	10,00
główny księgowy	1,00	1,00	0,50	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,75	11,25
księgowy								1,50			0,31		1,81
główny specjalista					2,00								2,00
specjalista d/s finansowych						1,00						0,65	1,65
specjalista					0,50	5,00		1,00			1,00		7,50
samodzielny referent			2,00			1,00							3,00
referent	1,65		0,51			3,00	1,00	1,00	2,00	1,00			10,16
pomoc administracyjna								0,75				0,60	1,35
kierownik gospodarczy		1,00		0,50	1,00	1,00	1,00	1,00			1,00	1,00	7,50
kierowca				0,50		2,00							2,50
kierowca autobusu						1,00							1,00
konserwator	1,00	1,00		0,50		1,00	1,00	1,00	1,12	0,50	1,62	2,00	10,75
kucharka						1,00							1,00
magazynier						1,00		1,00					2,00
operator urządzeń						2,00							2,00
kierownik recepcji						1,00							1,00
recepjonista						4,75		2,00					6,75
sprzątaczką	3,54	3,00		1,75	1,00	8,75	3,33		3,00	4,50	4,00	4,00	36,87
robotnik do pracy lekkiej								7,00					7,00
robotnik gospodarczy						1,00	1,00	0,50					2,50
specjalista d/s technicznych					1,00								1,00
starszy woźny								2,00					2,00
szatniarz	1,00				1,00	1,00		1,00					4,00
szef kuchni				1,00		1,00		1,00					3,00
intendent				0,50									0,50
pomoc kuchenna				1,00		2,00		3,75					6,75
zaopatrzeniowiec						1,00							1,00
woźny		1,00			0,75					0,50			2,25
dozorca							0,33						0,33
portier						1,00		1,00					2,00
ratownik						2,00							2,00
pracznik						1,00		1,00					2,00
inspektor do spraw BHP						0,25							0,25
pielęgniarka						2,00							2,00
inne stanowisko					1,25								1,25
pomoc nauczyciela				6,50		36,00							42,50
<b>Razem</b>	<b>9,19</b>	<b>8,00</b>	<b>3,01</b>	<b>14,25</b>	<b>10,50</b>	<b>83,75</b>	<b>9,66</b>	<b>28,50</b>	<b>7,12</b>	<b>8,50</b>	<b>9,93</b>	<b>10,00</b>	<b>202,41</b>

Zestawienie etatów pracowników administracji i obsługi w poszczególnych placówkach w roku szkolnym 2016/17 przedstawia tabela 55.

Ogromną część etatów administracji i obsługi stanowią etaty pracowników ZPS (ponad 83), z czego 36 to etaty pomocy nauczyciela. Ze szkołami dla młodzieży i dorosłych związanych jest bezpośrednio niecałe 78 etatów (bez internatu w ZSE) - patrz tabela 56.

Tabela 56. Etaty administracji i obsługi związane bezpośrednio z działalnością szkół bez szkół specjalnych i internatu w ZSE.

	LO1	LO2	ZSBiO	ZSE	ZSPwG	ZSPwP	ZSRiK	ZST	Razem
sekretarz szkoły	1,00	1,00	1,00	1,00		1,00	1,00	1,00	7,00
główny księgowy	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,75	7,75
księgowy				1,00			0,31		1,31
specjalista d/s finansowych								0,65	0,65
specjalista				1,00			1,00		2,00
referent	1,65		1,00	1,00	2,00	1,00			6,65
pomoc administracyjna				0,75				0,60	1,35
kierownik gospodarczy		1,00	1,00	1,00			1,00	1,00	5,00
konserwator	1,00	1,00	1,00	1,00	1,12	0,50	1,62	2,00	9,25
sprzątaczką	3,54	3,00	3,33		3,00	4,50	4,00	4,00	25,37
robotnik do pracy lekkiej				4,00					4,00
robotnik gospodarczy			1,00	0,50					1,50
starszy woźny				1,00					1,00
szatniarz	1,00			1,00					2,00
woźny		1,00				0,50			1,50
dozorca			0,33						0,33
portier				1,00					1,00
<b>Suma końcowa</b>	<b>9,19</b>	<b>8,00</b>	<b>9,66</b>	<b>15,25</b>	<b>7,12</b>	<b>8,50</b>	<b>9,93</b>	<b>10,00</b>	<b>77,65</b>

### 5.18.1. Poziom zatrudnienia pracowników administracji i obsługi łącznie

Aby porównać poziom zatrudnienia pracowników administracji w poszczególnych szkołach (bez specjalnych), wyznaczono wskaźniki liczby uczniów przypadających na jeden etat administracji i obsługi oraz liczb nauczycielskich etatów przeliczeniowych przypadających na jeden etat administracji i obsługi. Wydaje nam się przy tym, że do porównań w warunkach powiatu tczewskiego lepiej nadaje się wskaźnik liczby etatów nauczycielskich przypadających na jeden etat administracji i obsługi, gdyż liczba zajęć w szkole jest lepszym miernikiem wielkości szkoły niż liczba uczniów.

Wartość tych wskaźników przedstawiono w tabeli 57. Jak widać, od pozostałych szkół bardzo odbiega ZSPwP, w którym poziom zatrudnienia pracowników administracji i obsługi jest zdecydowanie najwyższy w powiecie. Wyższy niż w innych szkołach jest również poziom zatrudnienia tych pracowników w ZSRiK. Wydaje się, że w obu tych szkołach małe wartości wskaźników świadczą o tym, że zatrudnienia pracowników administracji i obsługi w tych szkołach wynika w dużej mierze z zaszczości historycznych, a w mniejszym stopniu zależy od rzeczywistego obciążenia zadaniami.

Najmniejszy jest poziom zatrudnienia pracowników administracji i obsługi w ZST.

Tabela 57. Liczby etatów nauczycielskich oraz uczniów przypadających na jeden etat administracji i obsługi w szkołach (bez etatów internackich w ZSE, zarówno nauczycielskich jak i administracji i obsługi).

	Uczniów na etat AiO	Etaty nauczycielskie na etat AiO (bez internatu oraz pomocy nauczyciela)
<b>LO1</b>	50,0	4,6
<b>LO2</b>	40,0	5,5
<b>ZSBiO</b>	46,1	4,1
<b>ZSE</b>	41,2	4,1
<b>ZSPwG</b>	46,7	4,9
<b>ZSPwP</b>	27,9	2,4
<b>ZSRiK</b>	35,4	3,0
<b>ZST</b>	47,0	5,2
<b>łącznie</b>	41,8	4,2

#### 5.18.2. Poziom zatrudnienia pracowników administracji w szkołach

Tabela 58. Liczby etatów nauczycielskich i uczniów przypadających na jeden etat administracji w szkołach (bez etatów internackich w ZSE, zarówno nauczycielskich jak i administracji).

	Uczniów na etat administracji	Etaty nauczycielskie na etat administracji (bez internatu oraz pomocy nauczyciela)
<b>LO1</b>	125,8	11,6
<b>LO2</b>	106,7	14,7
<b>ZSBiO</b>	111,5	9,9
<b>ZSE</b>	86,5	8,6
<b>ZSPwG</b>	111,0	11,7
<b>ZSPwP</b>	79,0	6,9
<b>ZSRiK</b>	81,5	7,0
<b>ZST</b>	117,5	13,0
<b>łącznie</b>	100,5	10,1

Tabela 58 przedstawiają liczby uczniów oraz nauczycielskich etatów przeliczeniowych przypadających na jeden etat pracowników administracji zatrudnionych w szkole.

Najwyższy poziom zatrudnienia pracowników administracji występuje w ZSPwP oraz w ZSRiK.

### 5.18.3. Poziom zatrudnienia osób sprzątających

W tabeli 59 pokazano liczby metrów kwadratowych powierzchni szkoły przypadających na jeden etat sprzątaczkę lub robotnika do pracy lekkiej<sup>11</sup>. W tabeli nie uwzględniono etatów sprzątaczek zatrudnionych w internacie ZSE oraz powierzchni internatu przy ZSE. Nie uwzględniono tu także nieporównywalnych z resztą ZKZ i PPP.

Wartości tego wskaźnika nie są bardzo wysokie w porównaniu z innymi znanymi nam samorządami. W niektórych samorządach średnia wartość tego wskaźnika wynosi nawet ponad 1000 metrów kwadratowych na etat, choć zdarzają się też samorzady, w których wartość tego wskaźnika jest niższa niż w powiecie tczewskim. Oczywiście trzeba pamiętać, że tak wyliczony wskaźnik nie dla wszystkich placówek jest tak samo dobrze porównywalny gdyż łatwiej sprząta się duże powierzchnie (sale gimnastyczne, szerokie korytarze) niż małe sale, a budynki poszczególnych szkół różnią pod tym względem. Niemniej chyba nie da się w ten sposób wytłumaczyć tego, że w ZSPwG liczba metrów kwadratowych przypadających na jedną sprzątaczkę jest niemal dwa razy mniejsza niż w ZSE (choć oczywiście budynki obu szkół są bardzo różne).

Tabela 59. Liczba metrów kwadratowych regularnie sprzątanym pomieszczeń przypadająca na jeden etat osoby sprzątającej

LO1	845
LO2	617
SOSWwP	618
ZST	831
ZPS	648
ZSBiO	652
ZSE	928
ZSPwG	452
ZSPwP	696
ZSRiK	687
łącznie	703

### 5.18.4. Zatrudnienie pracowników administracji i obsługi w porównaniu z innymi powiatami

Na wykresach poniżej przedstawiamy porównanie liczb uczniów przypadających na jeden etat pracownika administracji i obsługi, pracownika ekonomiczno-administracyjnego oraz tzw. pracownika pozostałej obsługi<sup>12</sup> w powiecie tczewskim i w innych powiatach. We wskaźnikach tych nie uwzględniamy pracowników kuchni, aby dane były bardziej porównywalne, gdyż nie wszystkie samorzady prowadzą stołówki w szkołach.

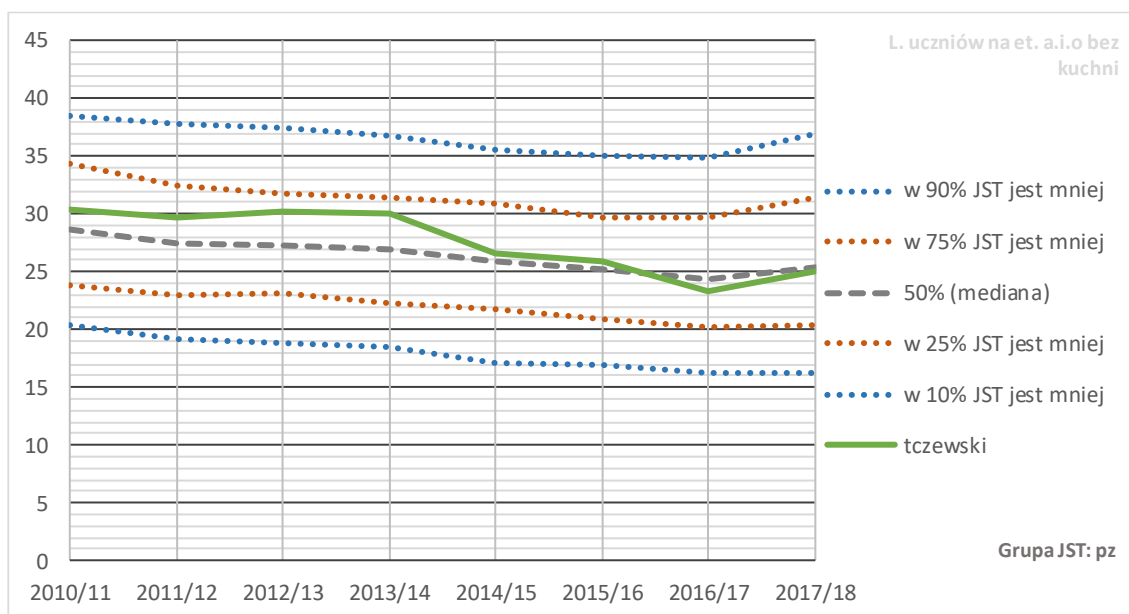
<sup>11</sup> W ZSE osoby sprząające zatrudnione są na stanowiskach robotników do pracy lekkiej, stąd w tabeli uwzględniono oba te stanowiska

<sup>12</sup> Zastosowane tu grupy pracowników wynikają z kategoryzacji przyjętej w systemie informacji oświatowej.

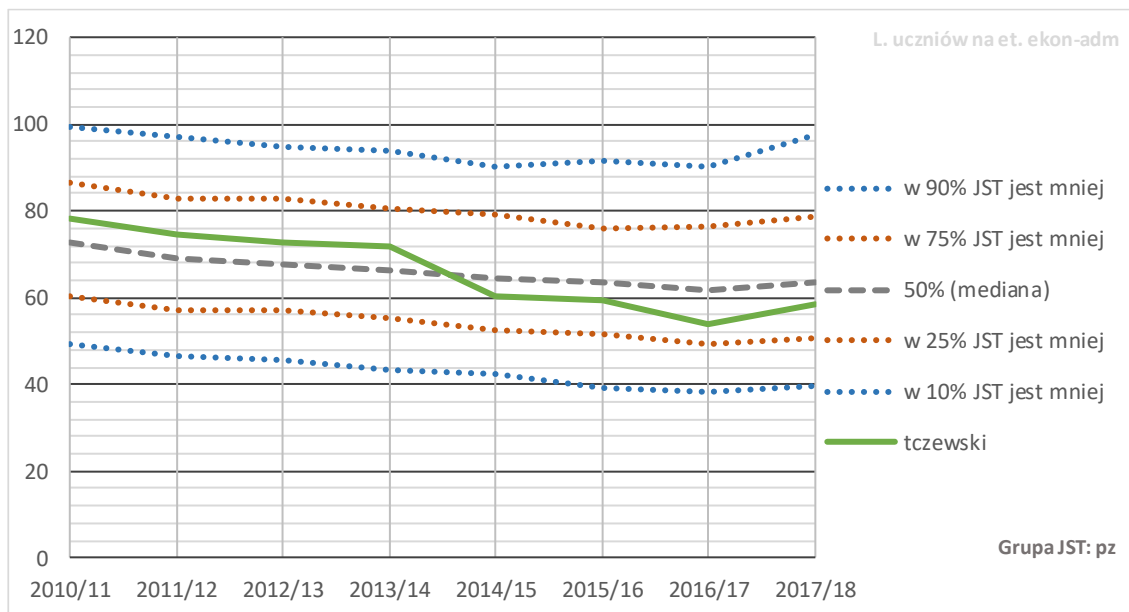
Jak widać na wykresie 86, poziom zatrudnienia pracowników administracji i obsługi mierzony wskaźnikiem liczby uczniów przypadających na jeden etat był kiedyś w powiecie tczewskim wyraźnie niższy od mediany dla wszystkich powiatów w Polsce, a obecnie osiągnął poziom tej mediany.

Jeśli chodzi o pracowników administracyjno-ekonomicznych liczba uczniów przypadających na jeden etat tej grupy pracowników jest w ostatnich latach niższa od mediany dla wszystkich powiatów, choć do roku 2013/14 była wyraźnie od niej wyższa. Na poziomie mediany dla innych powiatów układają się w ostatnich dwóch latach liczby uczniów przypadających na jeden etat pracowników obsługi szkół, choć wcześniej wartość tego wskaźnika była wyraźnie wyższa od mediany.

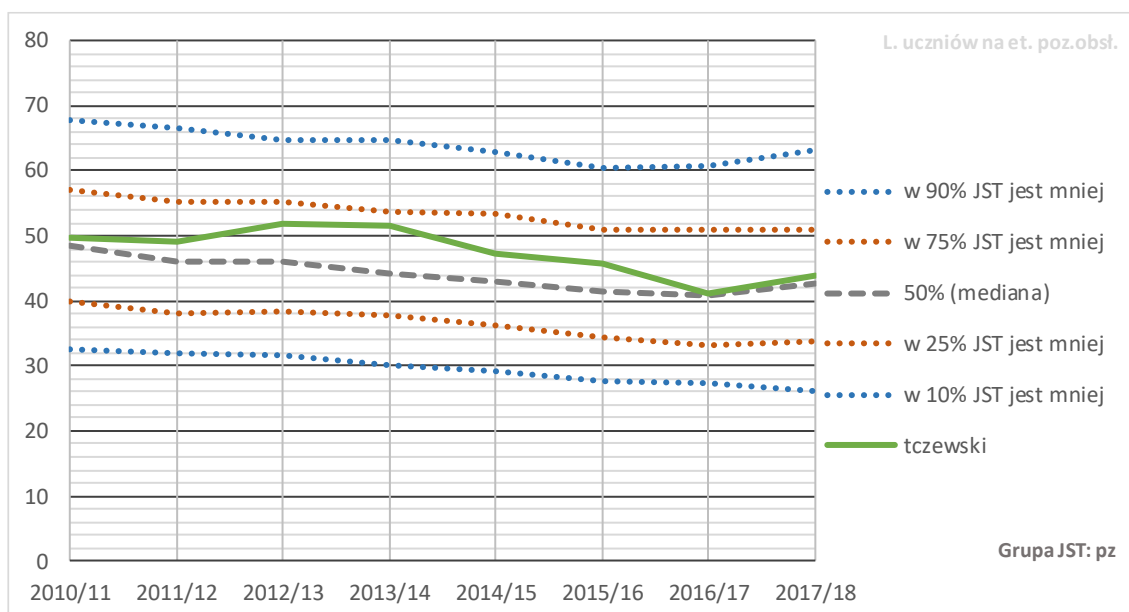
Wykres 86. Liczba uczniów przypadających na jeden etat pracowników administracji i obsługi (bez etatów kuchni)



Wykres 87. Liczba uczniów przypadających na jeden etat pracowników administracyjno-ekonomicznych



Wykres 88. Liczba uczniów przypadających na jeden etat pracowników obsługi (bez etatów kuchni)



## 6. Analiza organizacji oddziałów i zajęć w poszczególnych szkołach

### 6.1. Organizacja zajęć wf

W większości szkół zajęcia wf są realizowane w grupach międzyoddziałowych, co jest korzystnym rozwiązaniem z ekonomicznego punktu widzenia. Aby porównać koszty organizacji zajęć wf wyznaczyliśmy liczbę nauczycielskich godzin zajęć wf przypadających na jednego ucznia. Analiza wartości tego wskaźnika pokazuje, że organizacja zajęć wf jest najbardziej oszczędna w największych szkołach (tj. LO1 i w ZSE). W małych szkołach możliwości organizacji zajęć międzyoddziałowych na wf-ie są ograniczone, stąd najwyższe wartości wskaźnika w małym liceum w Gniewie. Wskaźniki dla liceum w Pelplinie są niższe (takie jak w LO2), ze względu na bardzo dużą liczbę uczniów w klasie pierwszej i brak podziału na grupy w niewielkiej klasie trzeciej, wskutek czego średnia liczebność grupy na wf-ie w tej małej szkole jest stosunkowo duża.

Wartości wszystkich wskaźników, odrębnie dla każdego typu szkoły oraz klasy, prezentujemy w tabelach 60 - 62. Z obliczeń wyłączono dodatkowe zajęcia sportowe w oddziałach sportowych.

Analiza liczb godzin wf przypadających na jednego ucznia pokazuje, że zajęcia wf w całym powiecie są zorganizowane racjonalnie i podobnie w poszczególnych szkołach.

Tabela 60. Liczby godzin zajęć wf na ucznia w liceach ogólnokształcących

Szkoła	1	2	3	Średnia
LO1	0,14	0,15	0,14	0,146
LO2	0,14	0,18	0,15	0,157
ZSPwG	0,19	0,14	0,19	0,178
ZSPwP	0,15	0,19	0,13	0,156
<b>Średnia</b>	<b>0,15</b>	<b>0,17</b>	<b>0,15</b>	<b>0,156</b>



Tabela 61. Liczby godzin zajęć wf na ucznia w technikach

Szkoła	1	2	3	4	Średnia
ZSBiO	0,15	0,21	0,16	0,11	0,154
ZSE	0,14	0,16	0,14	0,11	0,137
ZSPwG	0,10	0,12	0,21	0,16	0,151
ZSRiK	0,21	0,13	0,14	0,15	0,155
ZST	0,18	0,16	0,16	0,14	0,164
<b>Średnia</b>	<b>0,15</b>	<b>0,16</b>	<b>0,15</b>	<b>0,12</b>	<b>0,148</b>

Tabela 62. Liczby godzin zajęć wf na ucznia w branżowych szkołach 1 stopnia/ zasadniczych szkołach zawodowych

Szkoła	1	2	3	Średnia
ZSBiO	0,16	0,16	0,12	0,153
ZSPwG	0,17	0,15	0,21	0,173
ZSPwP	0,17	0,14	0,16	0,155
ZSRiK	0,20	0,17	0,18	0,182
ZST	0,16	0,14	0,14	0,143
<b>Średnia</b>	<b>0,18</b>	<b>0,15</b>	<b>0,16</b>	<b>0,164</b>

## 6.2. Organizacja zajęć języków obcych

Podobnie jak wypadku zajęć wf organizację zajęć języków obcych przeanalizowano organizację języków w liceach wyznaczając liczbę nauczycielskich godzin języków obcych przypadających na jednego ucznia. Analizą objęto tylko obowiązkowe zajęcia języków obcych, bez przedmiotów rozszerzonych i zawodowych oraz z wyłączeniem godzin dyrektorskich w ZSPwG.

Jak widać w tabeli 63 organizacja zajęć języków obcych w liceach jest bardzo podobna.

Niestety nie jest możliwe sensowne porównanie w podobny sposób organizacji języków obcych w technikach i w szkołach zawodowych, gdyż szkoły stosują (zgodnie z prawem) różne szczegółowe plany nauczania dzieląc różnie liczby godzin pomiędzy poziomy nauczania w poszczególnych oddziałach, co sprawia, że dane z różnych szkół są nieporównywalne. Przykładowo liczba godzin języków w ZSPwP jest niższa, niż w innych szkołach, ale nie wynika to z faktycznie niższych kosztów organizacji zajęć językowych w tej szkole, ale z tego, że wieloletnie szczegółowe plany nauczania klas pierwszych i drugich w tej szkole są różne. Dla klas pierwszych (z roku szkolnego 2017/18) przewidziano w kolejnych latach odpowiednio 1, 2 i 1 godzinę języków, a dla klas drugich 2, 1 i 1 godzinę. W efekcie godzin języków w szkole w roku szkolnym 2017/18 jest mniej niż w innych szkołach, bo po jednej godzinie tygodniowo języka mają zarówno klasy pierwsze jak i drugie.

Tabela 63. Liczby godzin zajęć języków obcych na ucznia w liceach ogólnokształcących

Szkoła	1	2	3	Średnia
LO1	0,30	0,34	0,27	0,30
LO2	0,26	0,35	0,27	0,29
ZSPwG	0,32	0,24	0,32	0,30
ZSPwP	0,27	0,34	0,22	0,29
<b>Średnia</b>	<b>0,28</b>	<b>0,34</b>	<b>0,27</b>	<b>0,30</b>

### 6.3. Szczegółowa analiza organizacji poszczególnych szkół (bez specjalnych)

Poniżej analizujemy szczegółowo liczebności poszczególnych oddziałów w kontekście konieczności ich podziałów na grupy, przede wszystkim na zajęciach wychowania fizycznego oraz języków obcych. Zdajemy sobie sprawę z tego, że sugerowane możliwości oszczędniejszej organizacji szkół, np. poprzez ograniczenie nadmiarowych godzin zajęć z oddziałami czy zmniejszenie liczby specjalności/profilu nie zawsze są korzystne dla uczniów i wygodne dla nauczycieli. Ostateczna decyzja w zakresie sposobu organizacji szkoły musi być zatem zawsze kompromisem pomiędzy dobrem uczniów i wygodą pracy nauczycieli, a możliwościami finansowymi samorządu.

#### 6.3.1. I Liceum Ogólnokształcące w Tczewie

Tabela 64. Liczebności poszczególnych oddziałów w LO1 w Tczewie

I LO - oddziały	1	2	3	Suma
1 a	33			33
1 b	34			34
1 c	33			33
1 d	33			33
1 e	33			33
2 a		33		33
2 b		29		29
2 c		33		33
2 d		26		26
2 e		34		34
3 a			27	27
3 b			29	29
3 c			28	28
3 d			28	28
3 e			26	26
<b>Suma końcowa</b>	<b>166</b>	<b>155</b>	<b>138</b>	<b>459</b>

Tabela 64 pokazuje liczebności wszystkich oddziałów w LO1 w Tczewie. Jest to liceum z największymi oddziałami. Ich średnia liczebność wynosi 30,6 ucznia. Wszystkie oddziały są ogólnodostępne (tzn. nie ma wśród nich oddziałów nietypowych, np. integracyjnych).

W klasie pierwszej dla 166 uczniów utworzono 5 dużych oddziałów, w których uczy się 33-34 uczniów.

W klasie drugiej i trzeciej zdarzają się oddziały znacznie mniejsze – 26 osobowe 2d i 3e. W obu tych niewielkich oddziałach uczniowie są dodatkowo dzieleni na grupy ze względu na wybrane przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym. Jest to rozwiązanie niekorzystne z ekonomicznego punktu widzenia, choć z pewnością wygodne dla uczniów i nauczycieli.

Tylko jeden oddział klasy pierwszej jest jednoprofilowy (wszyscy uczniowie mają/będą mieli te same przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym), w trzech oddziałach uczniowie kształcą się w dwóch specjalnościach/profilach, natomiast w jednym oddziale występują aż trzy różne grupy przedmiotów rozszerzonych. Uczniowie pięciu oddziałów klasy pierwszej mają do wyboru dziesięć różnych grup przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym.

Zdecydowana większość oddziałów w LO1 to oddziały z dwoma grupami przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym. Tylko w trzech oddziałach wszyscy uczniowie mają te same przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym. Oprócz wspomnianego już oddziału klasy pierwszej są to oddziały 2c i 3c. Jednak w oddziale 2c połowa lekcji biologii i rozszerzonej chemii realizowana jest z połową oddziału, co generuje dodatkowych 5 godzin tygodniowo. Jest to wprawdzie dopuszczalne prawem, choć wymagane tylko w wypadku, gdy na wszystkich godzinach prowadzonych w grupach odbywają się zajęcia laboratoryjne. W przeciwnym wypadku nie ma uzasadnienia dla takich podziałów.

Efektom tego, że uczniowie mają do wyboru dużo więcej grup przedmiotów rozszerzonych niż jest w szkole oddziałów, jest prowadzenie w grupach znacznie mniejszych niż cały oddział zajęć z takich przedmiotów jak fizyka, chemia, matematyka, biologia, geografia, historia, przedmioty uzupełniające. Jest to rozwiązanie drogie z ekonomicznego punktu widzenia, choć z pewnością korzystne dla uczniów.

Bardzo korzystnym rozwiązaniem – oceniając z perspektywy ekonomicznej – jest organizacja zajęć z języków obcych oraz WF w grupach międzyoddziałowych. Przy istniejących liczebnościach oddziałów na zgodną z prawem organizację zajęć wychowania fizycznego można było przeznaczyć aż 84 godziny nauczycielskie (4,7 etatu), w tym 39 godzin wynikających z podziałów na grupy, podczas gdy zastosowane rozwiązanie zajęć międzyoddziałowych pozwoliło na ograniczenie liczby godzin do 67 (3,7 etatu).

W planach nauczania w kilku oddziałach LO1 występuje więcej godzin niż minimum wynikające z rozporządzenia o ramowych planach nauczania:

- 1d – 2 godziny więcej (jedna godzina zajęć informatyka innowacje w podziale na grupy)
- 2c – jedna godzina więcej (biol\_ANG) - (w klasie drugiej również mieli jedną godzinę więcej)
- 2e, rozszerzenie: biologia – jedna godzina więcej (chem\_ANG) - (w klasie trzeciej również będą mieli jedną godzinę więcej)
- 3c – dwie godziny więcej (biol\_ANG i chem\_ANG), (w klasie drugiej również mieli 2 godziny więcej)
- 3d – jedna godzina więcej (fiz\_ANG) - (w klasie drugiej również mieli jedną godzinę więcej).

W sumie jest to 7 godzin ponad minimum wymagane prawem, czyli 0,39 etatu, co przekłada się na koszt ok. 25 tys. zł.

Wiele różnych grup przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym, niekonieczne podziały na grupy (biologia i chemia) i godziny ponad wymagane prawem minima skutkuje oczywiście dodatkową liczbą godzin dla nauczycieli. Gdyby przyjąć czysto teoretycznie najtańszy możliwy model organizacji tej szkoły, tzn. założyć, że:

- w każdym oddziale oferowane są dwa przedmioty rozszerzone, identyczne dla wszystkich uczniów (uczeń wybiera przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym w momencie aplikowania do oddziału),
- w ofercie nie ma rozszerzeń z języków obcych (które trzeba dodatkowo dzielić na grupy),
- grupy na językach obcych nie mogą być większe niż 24, a na wychowaniu fizycznym większe niż 26 osobowe (czyli zgodnie z wymogami prawa),
- grupy na zajęciach z informatyki są nie większe niż 15-osobowe,

organizacja LO1 mogłaby być tańsza o 8 etatów (tj. ok. 500 tys. zł) w porównaniu ze stanem obecnym. Oczywiście jest to rachunek czysto teoretyczny, pokazujący jednak ile kosztuje bardzo szeroka oferta przedstawiana uczniom. W praktyce na pewno nie jest możliwe osiągnięcie aż tak dużej oszczędności, z pewnością jednak możliwe jest ograniczenia kosztów prowadzenia LO1. Najważniejsze byłoby ograniczenie liczby grup przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym. Można by w tym celu spróbować doprowadzić do swego rodzaju porozumienia pomiędzy LO1 i LO2 w wyniku którego pewne grupy rozszerzeń oferowane byłyby tylko przez jedną z tych szkół. Zupełnie nieuzasadniona ekonomicznie jest mająca obecnie miejsce sytuacja, w której w obu tczewskich liceach można wybrać jako przedmioty rozszerzone matematykę i fizykę i w każdej ze szkół takiego wyboru dokonuje kilku lub kilkunastu uczniów na tym samym poziomie.

### 6.3.2. II Liceum Ogólnokształcące w Tczewie

Tabela 65. Liczebności poszczególnych oddziałów w LO2 w Tczewie

II LO - oddziały	1	2	3	Suma
1 a	33			33
1 b	36			36
1 c	33			33
1 d	23			23
2 a		18		18
2 b		17		17
2 c		29		29
2 d		11		11
2 e		24		24
3 a			30	30
3 b			22	22
3 c			27	27
3 d			17	17
<b>Suma końcowa</b>	<b>125</b>	<b>99</b>	<b>96</b>	<b>320</b>

W LO2 organizowane są oddziały znacząco mniejsze niż w LO1. Oprócz oddziałów ogólnodostępnych funkcjonują tu dwa oddziały integracyjne (2d i 3d) oraz dwa sportowe (1d i 2e). Średnia liczba

uczniów w oddziale ogólnodostępnym (bez integracyjnych i sportowych) wynosi 27,2 i jest o ok. 11% niższa niż w LO1.

Na uwagę zasługuje bardzo droga organizacja oddziałów klasy drugiej. 99 uczniów uczy się w pięciu oddziałach, podczas gdy bez problemów możliwe byłoby zorganizowanie kształcenia drugoklasistów w czterech oddziałach, a gdyby zrezygnować z prowadzenia oddziału integracyjnego, którego liczebność obniżyła się w październiku 2017 roku do 11-stu osób, oddziałów klasy drugiej mogłoby być teoretycznie nawet tylko trzy.

Z ekonomicznego punktu widzenia warto zwrócić uwagę na utworzenie w klasie pierwszej niewielkiego, bo tylko 23-osobowego oddziału sportowego. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że w kolejnych latach oddział ten będzie jeszcze mniejszy, co oznacza, że wydatki na każdego ucznia tego oddziału będą bardzo duże (w oddziale sportowym, nawet małym utrzymane zostaną zapewne podziały na grupy na zajęciach wychowania fizycznego).

W LO2, podobnie jak w LO1, znaczną część zajęć wf i języków obcych zorganizowano w grupach międzyoddziałowych, co pozwoliło na uzyskanie oszczędnej organizacji tych zajęć.

W LO2 również podobnie jak w LO1 uczniowie mają bardzo dużo możliwości wyboru przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym. Jednak zajęcia z tych przedmiotów są niemal zawsze prowadzone w grupach międzyoddziałowych co sprawia, że organizacja zajęć w oddziałach niewiele odbiega od najtańszej możliwej przy istniejących liczebnościach oddziałów. Gdyby przy tych samych założeniach, co w wypadku LO2 wyznaczyć teoretycznie najmniejszą liczbę etatów nauczycielskich niezbędnych do zgodnego z prawem realizowania zajęć w istniejących w LO2 niewielkich oddziałach, byłaby ona o 1,5 etatu mniejsza niż ma to miejsce obecnie, czyli o niecałe 100 000 zł tańsza. Nie oznacza to jednak, że organizacja LO2 jest tania, ze względu na niewielkie liczby uczniów w oddziałach.

W dwóch niewielkich oddziałach sportowych (1d - 23 uczniów, 2e - 24 uczniów) realizowanych jest dodatkowo po 7 godzin zajęć sportowych na ucznia. W oddziale 2e uczniowie uprawiają trzy dyscypliny sportowe (pływanie, piłkę koszykową i piłkę nożną), a w oddziale 1d dwie dyscypliny sportowe (pływanie i piłkę koszykową). W związku z tym utworzono łącznie 5 grup dodatkowych zajęć sportowych, co daje 35 godzin tj. 1,94 etatu nauczycielskiego, których koszt wynosi około 120 000 zł. Tymczasem dodatkowa subwencja na uczniów oddziałów sportowych wynosi niecałe 50 000 zł.

Oznacza to, że do dodatkowych zajęć sportowych w dwóch oddziałach sportowych powiat dopłaca około 70 000 rocznie ponad subwencję.

W planach nauczania w dwóch oddziałach LO2 występuje nadmiar godzin ponad wymagane prawem minimum:

- 2b – dwie godziny więcej (na zajęcia: inne.kult-art.),
- 2d – cztery godziny więcej (na zajęcia: astronomia oraz inne.inf.),

Suma godzin nadmiarowych = 6 godzin tj 0,39 etatu, co przekłada się na koszt ok. 22 tys. zł.

### 6.3.3. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Gniewie

Tabela 66. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Gniewie

ZSP w Gniewie - oddziały	1	2	3	4	Suma
<b>Branżowa szkoła I stopnia</b>	<b>35</b>	<b>40</b>	<b>29</b>		<b>104</b>
1 c	35				35
2 c		20			20
2 d		20			20
3 c			29		29
<b>Liceum ogólnokształcące</b>	<b>31</b>	<b>21</b>	<b>25</b>		<b>77</b>
1 a	31				31
2 a		21			21
3 a			25		25
<b>Technikum</b>	<b>29</b>	<b>25</b>	<b>28</b>	<b>29</b>	<b>111</b>
1 b	29				29
2 b		25			25
3 b			28		28
4 b				29	29
<b>Suma końcowa</b>	<b>95</b>	<b>86</b>	<b>82</b>	<b>29</b>	<b>292</b>

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Gniewie funkcjonują trzy szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży: branżowa szkoła I stopnia z czterema oddziałami oraz jednociągowe liceum ogólnokształcące i technikum.

Wszystkie oddziały liceum są dwuprofilowe, a oddziały technikum dwuzawodowe.

W dwuprofilowych oddziałach jednociągowego liceum nie da się organizować zajęć międzyoddziałowych na przedmiotach realizowanych w zakresie rozszerzonym. W efekcie wszystkie zajęcia tych przedmiotów realizowane są w grupach znacznie mniejszych niż całe oddziały. Czasami są to grupy nawet sześciuosobowe lub siedmiuosobowe. Niestety w efekcie organizacja zajęć w oddziałach LO w ZSPwG jest najdroższa ze wszystkich liceów w powiecie (patrz tabela 45 na stronie 109).

Teoretycznie, gdyby liceum w Gniewie, przy obecnych liczbach uczniów w oddziałach, zorganizować w najtańszy możliwy, zgodny z prawem sposób, można by zaoszczędzić 1,37 etatu nauczycielskiego. Trzeba jednak pamiętać, że wiązałoby się to między innymi z brakiem możliwości wyboru przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym przez poszczególnych uczniów. Jest to niestety nieunikniony kłopot jednociągowych liceów, które nie mają możliwości organizacji zajęć międzyoddziałowych, które można organizować w większych szkołach. W praktyce zatem nie ma możliwości osiągnięcia takiej oszczędności – chyba że liceum specjalizowałoby się w jakiś sposób, np. prowadząc wyłącznie oddziały matematyczno-fizyczne czy biologiczno-chemiczne, w których wszyscy uczniowie mają też same przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym.

W czteroletnich planach nauczania oddziałów technikum w ZSPwG są po 4 godziny więcej, niż wynosi minimalna liczba godzin wymagana prawem. Daje to średnio jedną godzinę więcej w każdym oddziale, czyli dodatkowe 4 godziny tygodniowo w całej szkole, co kosztuje około 14 000 zł.

### 6.3.4. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Pelplinie

Tabela 67. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Pelplinie

ZSP w Pelplinie - oddziały	1	2	3	Suma
<b>Branżowa szkoła I stopnia</b>	<b>36</b>	<b>42</b>	<b>38</b>	<b>116</b>
1 aZ	17			17
1 bZ	19			19
2 aZ		19		19
2 bZ		23		23
3 aZ			19	19
3 bZ			19	19
<b>Liceum ogólnokształcące</b>	<b>37</b>	<b>29</b>	<b>18</b>	<b>84</b>
1 aLO	37			37
2 aLO		29		29
3 aLO			18	18
<b>Suma końcowa</b>	<b>73</b>	<b>71</b>	<b>56</b>	<b>200</b>

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Pelplinie funkcjonują dwie szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży: jednociągowe liceum ogólnokształcące oraz dwuciągowa branżowa szkoła I stopnia. Oddziały licealne są bardzo zróżnicowane pod względem wielkości: od 18-osobowego oddziału klasy trzeciej do 37-osobowego oddziału klasy pierwszej. Ze względu na bardzo duży oddział klasy pierwszej ich średnia wielkość jest dość duża – średnio mniejsze są oddziały licealne w ZSPwG oraz w LO2.

Jednociągowe liceum w Pelplinie ma podobne problemy z organizacją zajęć do wyboru w grupach międzyoddziałowych jak także jednociągowe liceum w Gniewie, ale ze względu na średnio większe oddziały liczba uczniów przypadających na jeden etat zajęć w oddziałach jest w tej szkole wyraźnie większa niż w Gniewie. Trochę przypadkowo, z ekonomicznego punktu widzenia korzystny jest nierównomierny rozkład uczniów pomiędzy uczniów poszczególnych klas LO, gdyż dzięki temu w klasie trzeciej liceum nie ma żadnych podziałów na grupy, a średnia liczebność wszystkich oddziałów LO nie jest mała, ponieważ oddział klasy pierwszej jest bardzo duży. W efekcie liczba uczniów przypadająca na jeden etat nauczycielski w tej szkole jest znacznie wyższa niż w ZSPwG.

### 6.3.5. Zespół Szkół Ekonomicznych

Tabela 68. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół Ekonomicznych

ZSE - oddziały	1	2	3	4	Suma
<b>Technikum</b>	<b>194</b>	<b>163</b>	<b>164</b>	<b>149</b>	<b>670</b>
1 ea	29				29
1 eb	33				33
1 g	33				33
1 H	33				33
1 h/H	33				33
1 r	33				33
2 ea		26			26
2 eb		29			29
2 g		26			26
2 H		26			26
2 h/g		29			29
2 r		27			27
3 ea			28		28
3 eb			30		30
3 g			26		26
3 H			26		26
3 h/g			29		29
3 r			25		25
4 ea				27	27
4 eb				31	31
4 g				32	32
4 H				29	29
4 h/r				30	30
<b>Suma końcowa</b>	<b>194</b>	<b>163</b>	<b>164</b>	<b>149</b>	<b>670</b>

W Zespole Szkół Ekonomicznych funkcjonuje tylko technikum. Jest to szkoła największa w powiecie z 670 uczniami. Największe są także oddziały w tej szkole. Spośród wszystkich 23 oddziałów tylko 4 są dwuzawodowe. Średnia liczebność oddziału wynosi ponad 29 uczniów i jest o 12% wyższa od średniej dla oddziałów technikum w całym powiecie. Duże oddziały i mała liczba oddziałów dwuzawodowych sprawia, że liczba uczniów na jeden etat nauczycielskich zajęć w oddziałach jest najwyższa spośród wszystkich techników w powiecie.

Organizacja zajęć w oddziałach jest racjonalna i trudno w niej wskazać istotne możliwości oszczędności. Można się zastanawiać, czy uzasadnione są wszystkie podziały na grupy na przedmiotach zawodowych, trzeba jednak przy tym uwzględnić specyfikę każdego przedmiotu odrębnie.



### 6.3.6. Zespół Szkół Rzemieślniczych i Kupieckich

Tabela 69. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół Rzemieślniczych i Kupieckich

ZSRiK - oddziały	1	2	3	4	Suma
<b>Branżowa szkoła I stopnia</b>	<b>61</b>	<b>53</b>	<b>34</b>		<b>148</b>
1 a	32				32
1 b	29				29
2 a		27			27
2 b		26			26
3 a			20		20
3 b			14		14
<b>Technikum</b>	<b>29</b>	<b>23</b>	<b>39</b>	<b>32</b>	<b>123</b>
1 c	29				29
2 c		23			23
3 c			18		18
3 d			21		21
4 c				13	13
4 D				19	19
<b>Suma końcowa</b>	<b>90</b>	<b>76</b>	<b>73</b>	<b>32</b>	<b>271</b>

W Zespole Szkół Rzemieślniczych i Kupieckich funkcjonuje branżowa szkoła I stopnia i technikum.

W branżowej szkole I stopnia jest 6 oddziałów: po dwa na każdym poziomie, średnia liczebność oddziału wynosi 24,7 i jest o 3,3% wyższa od średniej w powiecie.

W technikum funkcjonuje tylko 6 oddziałów: po jednym na poziomie pierwszym i drugim oraz po dwa na poziomie trzecim i czwartym. Szkoła ta – z łączną liczbą uczniów 123 – ma najmniejsze oddziały i jest drugim co do wielkości, najmniejszym technikum powiatu tczewskiego. Liczba uczniów na etat nauczycielski zajęć w oddziałach w tej szkole jest najmniejsza w powiecie. Średnia liczebność oddziału technikum wynosi tylko 20,5 ucznia - jest to wartość niższa aż o 21% od wartości średniej.

Niemal wszystkie oddziały technikum (z wyjątkiem 4D) są dwuzawodowe.

Najmniejszymi oddziałami zespołu są 13-osobowy oddział technikum 4c oraz 14-osobowy oddział branżowej szkoły I stopnia 3b. Liczebność tylko jednego oddziału (1a) przekracza 30 uczniów.

Wszystko to sprawia, że zajęcia w oddziałach ZSRiK są zorganizowane drogo.

W organizacji zajęć można by zaoszczędzić 8,5 godziny tygodniowo (około 30 000 zł), gdyby z małych oddziałów 4c i 4D utworzyć jeden oddział dwuzawodowy, dzięki czemu zajęcia z przedmiotów ogólnokształcących, religii i zajęcia z wychowawcą mogłyby być prowadzone w grupie 32 osobowej, zamiast w dwóch grupach 13 i 19 - osobowej.

### 6.3.7. Zespół Szkół Budowlanych i Odzieżowych

Tabela 70. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół Budowlanych i Odzieżowych

ZSBiO - oddziały	1	2	3	4	Suma
<b>Branżowa szkoła I stopnia</b>	<b>37</b>	<b>56</b>	<b>25</b>		<b>118</b>
1 ez	37				37
2 dz		30			30
2 ez		26			26
3 e			25		25
<b>Technikum</b>	<b>102</b>	<b>73</b>	<b>86</b>	<b>67</b>	<b>328</b>
1 a	24				24
1 b	26				26
1 c	23				23
1 di	29				29
2 af		28			28
2 b		20			20
2 c		25			25
3 a			19		19
3 b			23		23
3 c			24		24
3 f			20		20
4 a				21	21
4 b				26	26
4 c				20	20
<b>Suma końcowa</b>	<b>139</b>	<b>129</b>	<b>111</b>	<b>67</b>	<b>446</b>

W Zespole Szkół Budowlanych i Odzieżowych funkcjonują dwie szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży: branżowa szkoła I stopnia i technikum.

Branżowa szkoła I stopnia jest szkołą z największymi oddziałami - średnia liczebność wynosi 29,5 i jest o 23,6% wyższa od średniej w powiatowych szkołach. Funkcjonują tu 4 oddziały: po jednym w klasie pierwszej i trzeciej oraz dwa oddziały w klasie drugiej.

W technikum funkcjonuje 14 oddziałów, w tym 4 są dwuspecjalnościowe. Średnia liczebność oddziału technikum jest niska i wynosi 23,4 ucznia - jest to wartość niższa o 10% od wartości średniej dla techników prowadzonych przez powiat tczewski.

W klasie pierwszej technikum utworzono jeden oddział dwuspecjalnościowy 1di, kształcący w zawodach: technik inżynierii sanitarnej i technik logistyk. Ponadto, dwuspecjalnościowymi są: 2af (technik budownictwa i technik usług fryzjerskich), 3f (technik budownictwa i technik urządzeń sanitarnych) i 4c (technik budownictwa i technik spedytor).

Najmniejszym oddziałem w całym Zespole jest 19-osobowy oddział technikum 3a. Liczebność tylko jednego oddziału (1ez) przekracza 30 uczniów.

Trudno zrozumieć, dlaczego w oddziałach dwuzawodowych 14 godzin matematyki realizowanych jest w podziale na zawody w małych kilkunastoosobowych grupach. Oznacza to, że dodatkowo realizowanych jest 7 godzin tygodniowo, co kosztuje około 25 000 zł rocznie.

### 6.3.8. Zespół Szkół Technicznych

Tabela 71. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół Technicznych

ZST - oddziały	1	2	3	4	Suma
<b>Branżowa szkoła I stopnia</b>	<b>19</b>	<b>22</b>	<b>22</b>		<b>63</b>
1 m/w	19				19
2 e/m		22			22
3 e/m			22		22
<b>Technikum</b>	<b>135</b>	<b>91</b>	<b>98</b>	<b>83</b>	<b>407</b>
1 Tgp	32				32
1 Ti	33				33
1 Tmt	34				34
1 Tsc	36				36
2 Tc		21			21
2 Te		19			19
2 Ti		30			30
2 Ts		21			21
3 Tc			26		26
3 Te			23		23
3 Ti			33		33
3 Ts			16		16
4 Tc				24	24
4 Te				12	12
4 Ti				32	32
4 Ts				15	15
<b>Suma końcowa</b>	<b>154</b>	<b>113</b>	<b>120</b>	<b>83</b>	<b>470</b>

W Zespole Szkół Technicznych funkcjonują dwie szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży: branżowa szkoła I stopnia oraz technikum.

Branżowa szkoła I stopnia jest szkołą jednociągową z najmniejszymi w powiecie oddziałami, średnia liczebność oddziału wynosi 21,0 i jest o 12% niższa od średniej.

W technikum funkcjonuje 16 oddziałów: po cztery na każdym poziomie. Sześć oddziałów jest dwuspecjalnościowych, w pozostałych uczniowie kształcą się w jednym zawodzie. Szkoła ta – z łączną liczbą uczniów 407 – jest drugim co do wielkości, największym technikum powiatu tczewskiego. Średnia liczebność oddziału technikum wynosi tylko 25,4 ucznia - jest to wartość niższa o 2,2% od wartości średniej.

Najmniejszymi oddziałami zespołu są 12-osobowy oddział technikum 4Te i 15 osobowe 4Ts. Liczebność sześciu oddziałów, w tym czterech oddziałów klasy pierwszej, przekracza 30 uczniów.

Organizując zajęcia w małych oddziałach 4Te i 4Ts połączono w zajęcia międzyoddziałowe zajęcia religii i języka polskiego, ale nie zrobiono tego na historii (3 g. tygodniowo) i matematyce (3 godziny tygodniowo), co pozwoliłoby oszczędzić 6 godzin tygodniowo.

W małych, nie większych niż 24 osobowych oddziałach (4Tc, 2Te, 3Te) dokonano niewymaganych przez prawo podziałów na grupy na językach, co kosztuje dodatkowo 14 godzin tygodniowo.

W sumie w organizacji ZST można by oszczędzić 20 godzin tygodniowo (około 72 000 zł rocznie).

## 6.4. Zajęcia i etaty dodatkowe

Tabele 72 i 73 zawierają informacje o liczbie dodatkowych etatów realizowanych w typowych (bez specjalnych) szkołach ponadgimnazjalnych (czyli etatów wynikających z innych powodów niż zajęcia z planów nauczania w oddziałach, typowe etaty wsparcia pedagogicznego takie jak pedagog, bibliotekarz itp. oraz zniżki godzin). Nie uwzględniamy tu także etatów nauczycieli wspierających w oddziałach integracyjnych w LO2.

Tabela 72. Liczby etatów dodatkowych realizowanych w szkołach (bez szkół specjalnych) powiatu tczewskiego (średnioroczne etaty przeliczeniowe)

Jednostka	Nauczanie indywidualne	Obowiązki logopedy	Stan nieczynny	Urlop dla poratowania zdrowia	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	Zajęcia o charakterze terapeutycznym - inne	Zajęcia rewalidacyjne inne	Zniżka związkowa (art. 31 ust. o z)	Zajęcia socjoterapeutyczne	Suma
LO1	0,58							0,11	0,22		0,92
LO2	6,41		1,00	1,00	0,50	0,20	2,00	0,67			11,78
ZSBiO	1,12				0,22	0,08		0,28	0,22	0,08	2,00
ZSE	1,82	0,08						0,18	0,20		2,29
ZSPwG	5,38			1,00	0,33	0,06	0,06	0,14			6,97
ZSPwP				2,25			0,25				2,50
ZSRiK				1,00	0,06	0,11					1,17
ZST	2,67			1,00							3,67
<b>Suma końcowa</b>	<b>17,99</b>	<b>0,08</b>	<b>1,00</b>	<b>6,25</b>	<b>1,11</b>	<b>0,45</b>	<b>2,31</b>	<b>1,38</b>	<b>0,64</b>	<b>0,08</b>	<b>31,29</b>

W roku szkolnym 2017/18 na zajęcia dodatkowe przeznaczono ponad 31 nauczycielskich etatów przeliczeniowych. Zwraca uwagę bardzo duża liczba etatów nauczania indywidualnego. Jest ich aż 18, a ich koszt to ponad 1 000 000 zł rocznie. W roku 2016/17 etatów tych było jeszcze więcej, bo aż 23, co miało bardzo duży wpływ na wysokość dopłaty do subwencji w roku 2017.

Zdecydowanie najwięcej etatów dodatkowych jest w LO2. Jest ich niemal 12, a ich szacunkowy roczny koszt to ponad 700 000 zł. Tłumaczy to dlaczego dopłata do subwencji przypadająca na jednego ucznia tej szkoły jest tak wysoka, pomimo, że wskaźniki organizacji zajęć w oddziałach, etatów wsparcia i zatrudnienia pracowników administracji i obsługi w LO2 nie odbiegają w znaczący sposób od poziomu pozostałych szkół.

Dużo etatów dodatkowych jest także w ZSPwG.

W tabeli 73 szczegółowej analizie poddajemy etaty nauczania indywidualnego. W LO2 na każdego ucznia szkoły (także takiego, który nie ma nauczania indywidualnego) przypada aż 0,36 godziny

nauczania indywidualnego. To ponad 3,5 krotnie więcej, niż na każdego ucznia przypada godzin typowego wsparcia pedagogicznego.

Tabela 73. Nauczanie indywidualne w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu tczewskiego

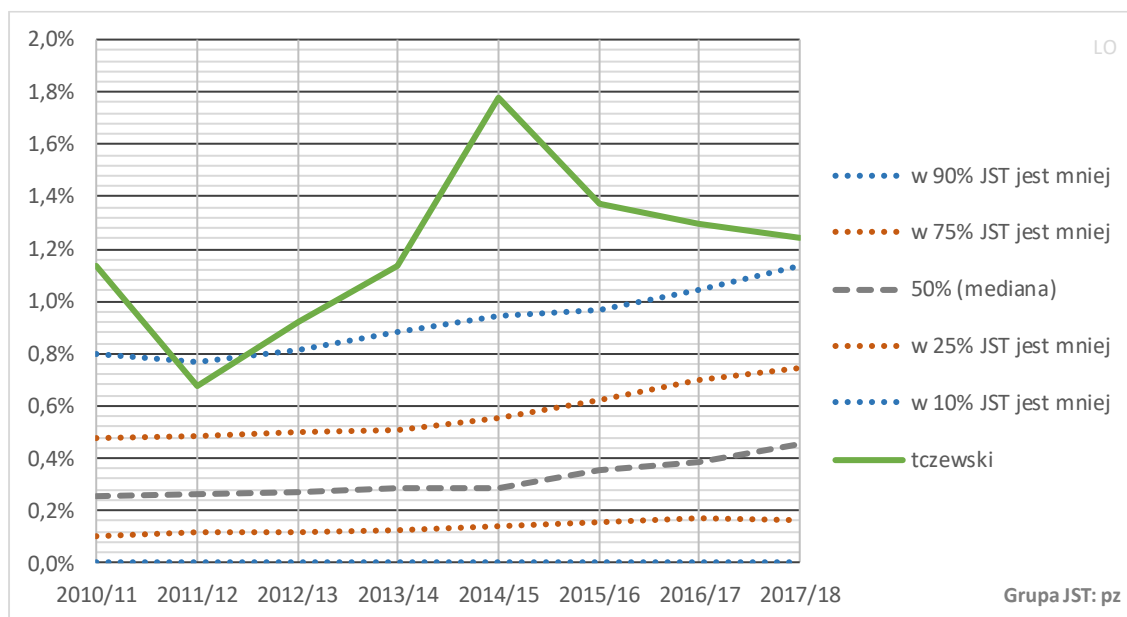
Jednostka	Liczba etatów nauczania indywidualnego	Liczba uczniów	Liczba godzin nauczania indywidualnego na ucznia
LO1	0,58	459	0,02
LO2	6,41	320	0,36
ZSBiO	1,12	446	0,05
ZSE	1,82	670	0,05
ZSPwG	5,38	292	0,33
ZST	2,67	470	0,10
<b>Suma końcowa</b>	<b>17,99</b>	<b>2657</b>	<b>0,12</b>

W ZSPwP i w ZSRiK nauczanie indywidualne nie występuje.

## 6.5. Nauczanie indywidualne w powiecie tczewskim na tle innych powiatów w Polsce

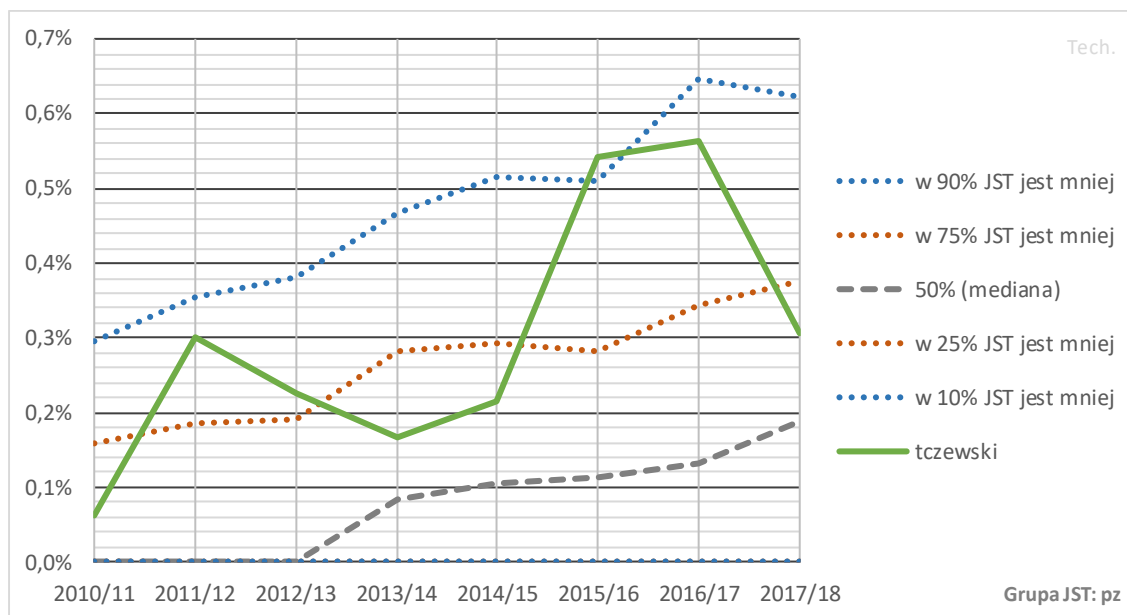
Wykres 89 pokazuje odsetek uczniów nauczanych indywidualnie w liceach ogólnokształcących powiatu tczewskiego na tle wszystkich powiatów w Polsce. Wskaźnik ten jest od bardzo wielu lat jednym z najwyższych w Polsce.

Wykres 89. Procent nauczanych indywidualnie uczniów liceów ogólnokształcących



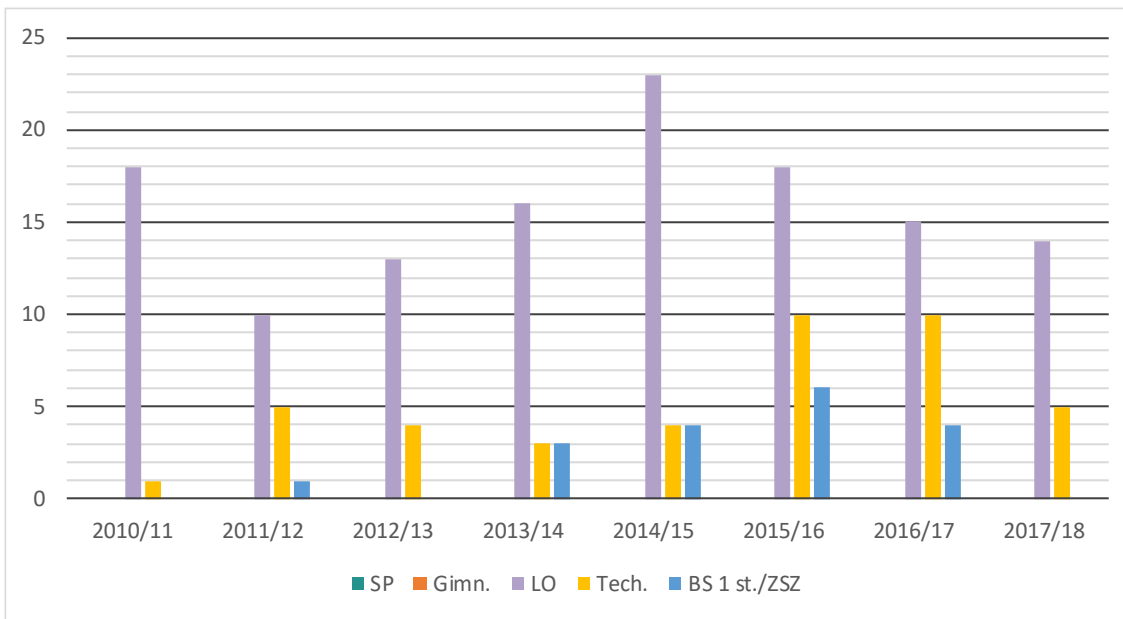
Znacznie niższy niż w liceach jest odsetek uczniów nauczanych indywidualnie w technikum powiatu tczewskiego, ale także jest on jednym z najwyższych na tle pozostałych powiatów w Polsce.

Tabela 74. Procent nauczanych indywidualnie uczniów liceów ogólnokształcących



Liczby uczniów nauczanych indywidualnie we wszystkich typach szkół (bez szkół specjalnych) w kolejnych latach przedstawia wykres 90.

Wykres 90. Liczby uczniów nauczanych indywidualnie w szkołach ogólnodostępnych



## 7. Organizacja placówek specjalnych

### 7.1. Zespół Placówek Specjalnych w Tczewie

Organizacja zajęć w oddziałach w ZPS jest racjonalna i trudno znaleźć w niej możliwości oszczędności. W wypadku małych oddziałów wiele zajęć odbywa się w grupach międzyoddziałowych i międzyklasowych.

Nietypowe dla ZPS jest zatrudnienia bardzo dużej liczby pracowników na etacie pomocy nauczyciela. Jest ich aż 36, a ich roczny koszt jest zapewne rzędu ponad 1 mln zł (autorzy raportu nie analizowali szczegółowo wynagrodzeń poszczególnych pracowników, stąd jest to tylko bardzo zgrubny szacunek). Nigdzie w analizowanych wcześniej w innych powiatach placówkach specjalnych nie spotkaliśmy się z tak dużą liczbą osób zatrudnionych na tym stanowisku. Niestety dane SIO nie pozwalają na szczegółową analizę zatrudnienia pomocy nauczyciela we wszystkich powiatach w Polsce.

Inną nietypową cechą ZPS jest bardzo duża liczba etatów nauczania indywidualnego. Jest ich aż niemal 12, a ich koszt to ponad 700 000 zł. To także poziom, z którym nie spotkaliśmy się w żadnej innej placówce specjalnej, choć oczywiście nie jest to efekt błędnej organizacji szkoły, gdyż nauczanie indywidualne musi być organizowane zawsze na podstawie odpowiedniego orzeczenia.

ZPS zatrudnia ratowników na dwóch etatach, co oczywiście wynika z posiadania przez szkołę pięknego basenu, ale jednocześnie przyczynia się do zwiększenia różnicy pomiędzy subwencją, a kosztami utrzymania szkoły.

### 7.2. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Pelplinie

Oddziały w SOSWwP są przeważnie bardzo małe. Jednak zdecydowana większość zajęć organizowana jest w grupach międzyoddziałowych, stąd organizację placówki należy uznać za racjonalną. Potwierdzeniem tego faktu jest to, że wydatki placówki bardzo nieznacznie przekraczają subwencję należną na jej uczniów.

Podobnie jak w ZPS w SOSWwP jest stosunkowo dużo godzin zajęć nauczania indywidualnego – niemal 3,5 etatu nauczycielskiego, co jest dużą liczbą na tak niewielką placówkę.

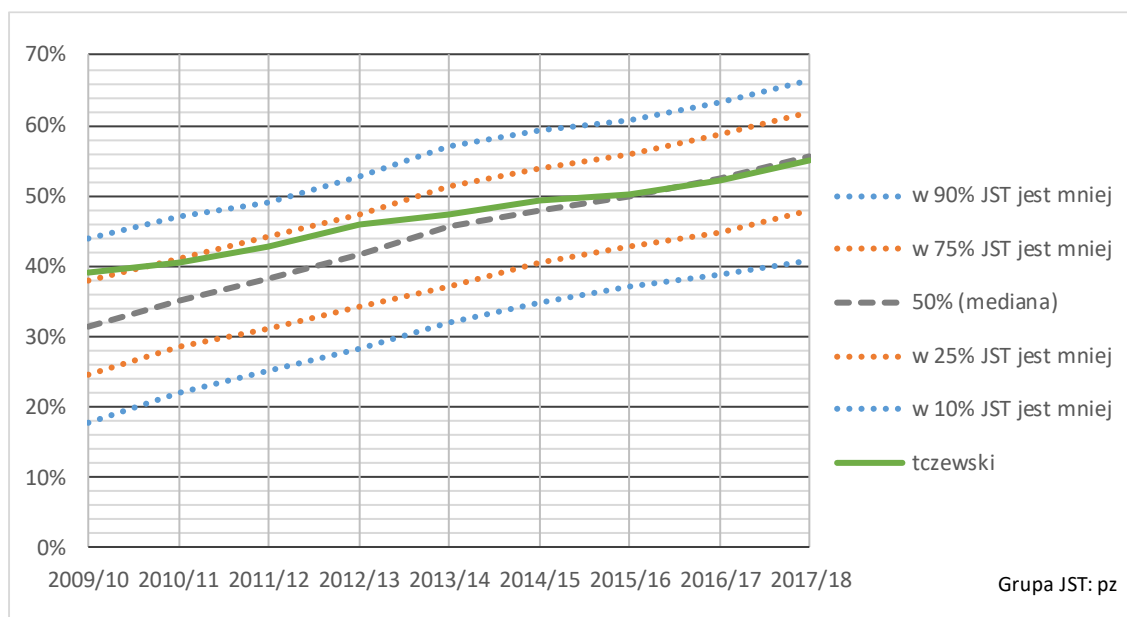


## 8. Nauczyciele

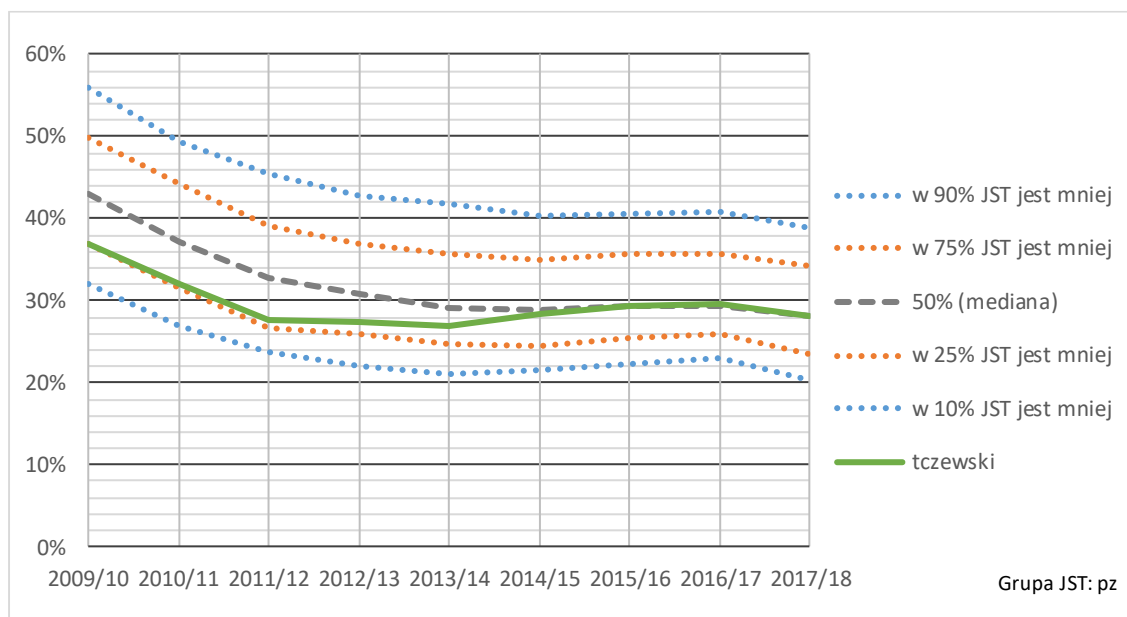
### 8.1. Struktura zatrudnienia nauczycieli

Wykresy poniżej zawierają informacje o strukturze zatrudnienia pod względem stopni awansu zawodowego. Wynika z nich, że w odsetek nauczycieli dyplomowanych w powiecie nieustannie rośnie, choć w powiecie tczewskim wolniej niż w innych powiatach – w latach 2009/10 - 2016/17 zwiększył się z poniżej 40% do około 55%, czyli aż o 15 punktów procentowych. Obecnie udział nauczycieli dyplomowanych wśród wszystkich nauczycieli jest na poziomie mediany dla powiatów ziemskich.

Wykres 91. Procent nauczycieli dyplomowanych



Wykres 92. Procent nauczycieli mianowanych

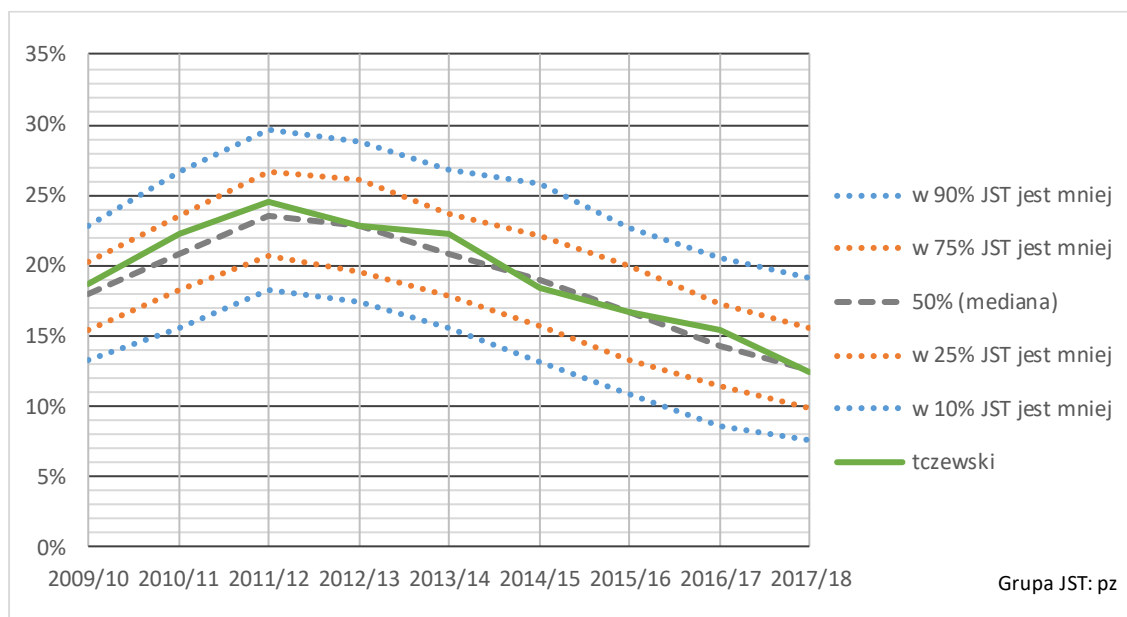


Odsetek nauczycieli mianowanych wśród wszystkich nauczycieli jest obecnie na poziomie mediany dla wszystkich powiatów w Polsce i w ostatnich latach nie zmieniał się w sposób istotny, choć spadł dość zauważalnie w roku szkolnym 2017/18.

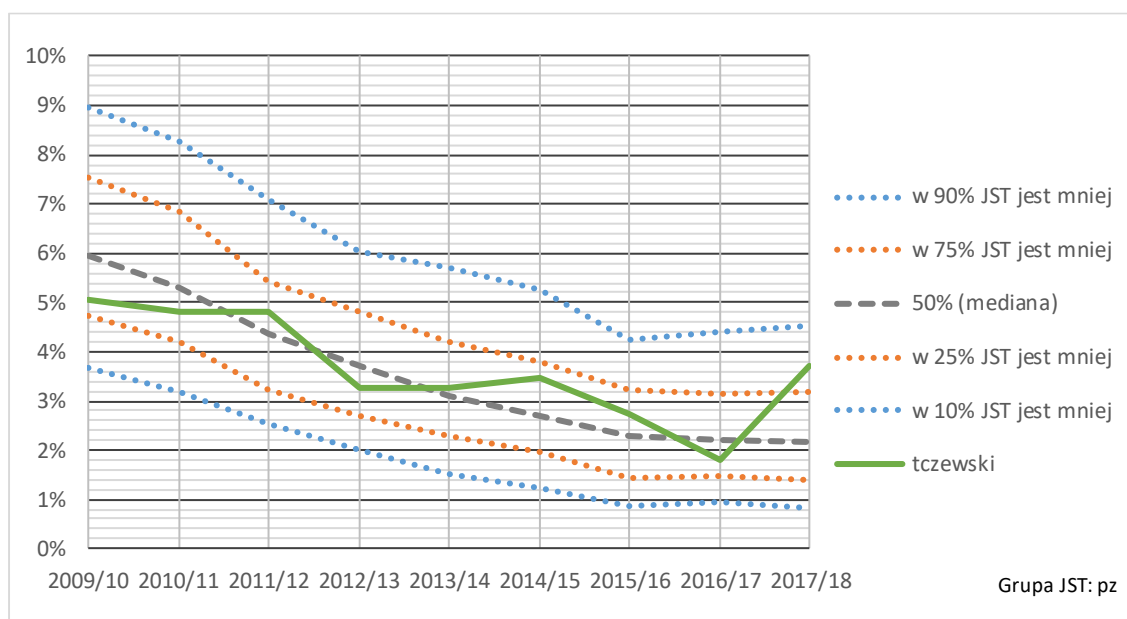
Obecnie najwyżej wynagradzani nauczyciele dyplomowani i mianowani stanowią razem 83% wszystkich nauczycieli. W roku 2009/10 było to około 76%. Ostatnio wyraźnie spadł udział nauczycieli kontraktowych (z niemal 25% w roku 2011/12 do około 12% w roku 2017/18). Nauczycieli stażystów jest najmniej, w związku z tym ich udział podlega największym względnym wahaniom.

Podsumowując, należy stwierdzić, że struktura stopni awansu nauczycieli w powiecie tczewskim jest dziś typowa na tle innych powiatów w Polsce.

Wykres 93. Procent nauczycieli kontraktowych



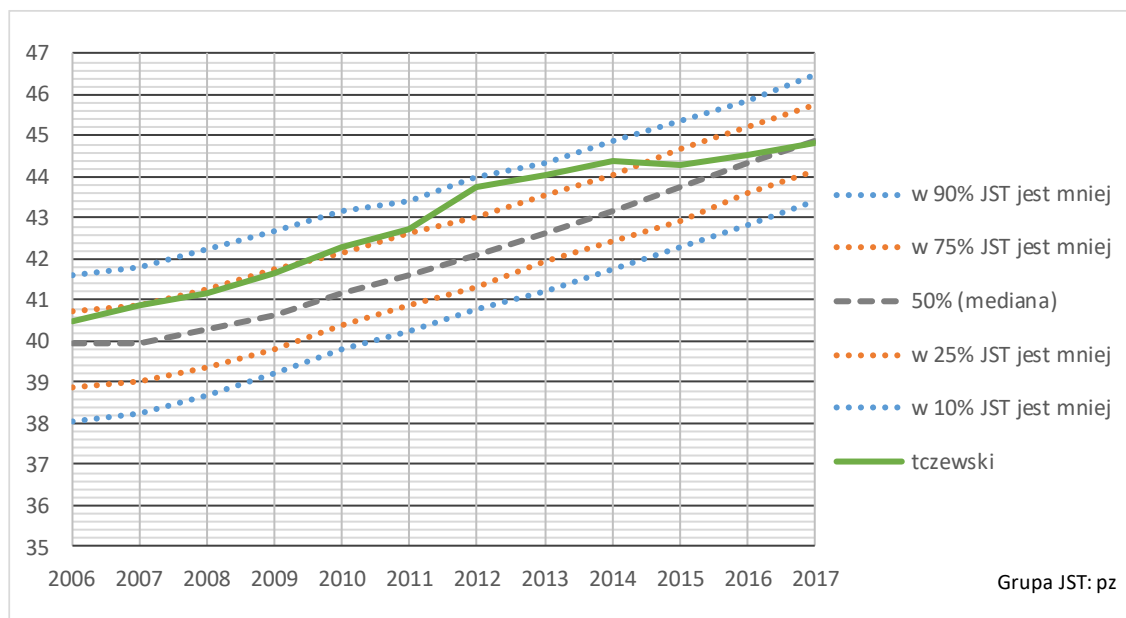
Wykres 94. Procent nauczycieli stażystów



Wykres 95 odzwierciedla postępujący proces starzenia się kadry pedagogicznej w całym kraju. Średni wiek nauczyciela szkoły powiatu tczewskiego zwiększał się przez cały analizowany okres. Początkowo był wyraźnie wyższy od mediany grupy porównawczej. W ostatnich latach średni wiek nauczyciela w powiecie tczewskim rósł wolniej niż w innych powiatach w Polsce i osiągnął wartość mediany dla wszystkich powiatów. W latach 2006-2017 średni wiek nauczyciela w powiecie tczewskim wzrósł o niemal 4,5 roku. Musiało to wpłynąć zauważalnie na wzrost kosztów wynagrodzeń

nauczycieli (niezależnie od wzrostu kosztów spowodowanego wzrostem liczby nauczycieli dyplomowanych), gdyż wpłynęło to na wzrost wysokości dodatków stażowych nauczycieli<sup>13</sup>, oraz wypłacane nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne.

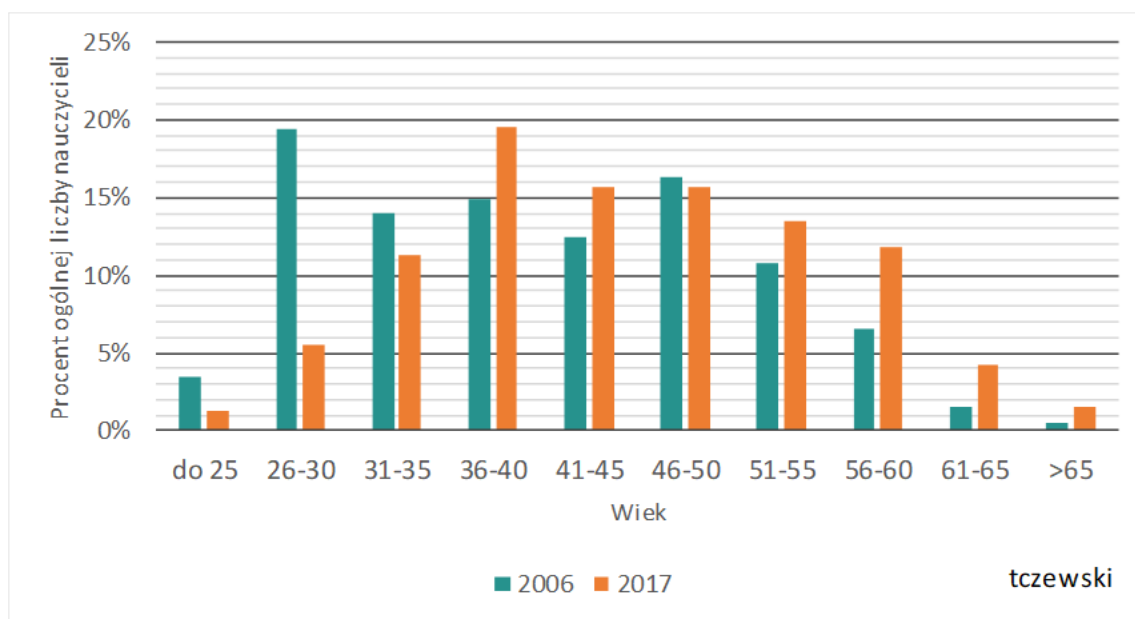
Wykres 95. Średni wiek nauczyciela



Średnia dobrze odzwierciedla ogólny trend zmian, nie pokazuje jednak struktury wieku nauczycieli. Dlatego na wykresie 96 zamieściliśmy informacje o udziałach nauczycieli należących do poszczególnych pięcioletnich grup wieku w ogólnej liczbie nauczycieli, przy czym, żeby zachować czytelność zestawienia, ograniczyliśmy informacje tylko do skrajnych lat analizowanego okresu.

<sup>13</sup> Wzrost wysokości dodatków stażowych nauczycieli nie jest wprost proporcjonalny do wzrostu ich wieku, gdyż nie może być większy niż 20%. Niemniej jednak z pewnością wzrost średniego wieku nauczycieli spowodował wzrost średniego dodatku stażowego.

Wykres 96. Zmiany struktury wieku nauczycieli



Zmiany, które nastąpiły na przestrzeni 11 lat są bardzo charakterystyczne. Około czterokrotnie zmalał udział młodych nauczycieli do 30 roku życia. Za to mocno zwiększył się odsetek nauczycieli w wieku 36-45 oraz nauczycieli w najstarszych grupach wiekowych (od 56 lat).

Bardzo mała liczba młodych nauczycieli oznacza pojawienie się luki pokoleniowej, która może mieć negatywne konsekwencje dla pracy szkół.

## 8.2. Urlopy dla poratowania zdrowia

Na koszty wynagrodzeń nauczycieli w powiecie tczewskim w kolejnych latach istotny wpływ miały nauczycielskie urlopy dla poratowania zdrowia. Ich liczba w analizowanym okresie zmieniała się dość nieregularnie. Od roku 2010/11 widoczny jest duży przyrost nauczycieli przebywających na urloпах. We wrześniu 2006 roku w całym powiecie było tych urlopów 3, w roku 2011 aż 19, a w roku 2017 - 14. Warto pamiętać, że urlopy dla poratowania zdrowia wykazane we wrześniu 2017 obciążają kosztami przede wszystkim rok budżetowy 2018, gdyż urlop rozpoczęty 1 września 2015 trwa przez 8 miesięcy roku 2016. Koszt 14 urlopów dla poratowania zdrowia to około 910 000 zł rocznie<sup>14</sup>. Koszt ten zwiększy dopłatę powiatu do subwencji w roku 2018 w stosunku do roku 2017 o niemal 200 000 zł, gdyż w roku 2016 urlopów było o 3 mniej.

<sup>14</sup> Przy założeniu, że średni koszt roczny nauczyciela przebywającego na urlopie dla poratowania zdrowia wynosi ok. 65 000 zł.

Tabela 75. Liczby nauczycieli przebywających na urloпах dla poratowania zdrowia według danych SIO na 30 września<sup>15</sup>

Rok szkolny	Liczba nauczycieli przebywających na urloпах dla poratowania zdrowia (według danych SIO z 30 IX)
2006/07	3
2007/08	11
2008/09	7
2009/10	6
2010/11	11
2011/12	19
2012/13	17
2013/14	18
2014/15	17
2015/16	11
2016/17	11
2017/18	14

<sup>15</sup> Liczba osób przebywających na urloпах dla poratowania zdrowia w roku 2016/17 wykazanych w powyższej tabeli jest większa niż liczba etatów urloпów dla poratowania zdrowia wykazanych w rozdziale „Zajęcia i etaty dodatkowe”, gdyż pokazaliśmy nie liczbę osób, a liczbę etatów uśrednionych w całym roku szkolnym, która jest oczywiście mniejsza niż liczba osób, jeśli nauczycieli nie przebywa na urlopie przez cały rok szkolny (co ma miejsce w tym przypadku).

## 9. Możliwości zmian w organizacji szkół w powiecie pozwalające ograniczyć negatywne skutki zmian organizacyjnych wynikające z reformy oświaty

### 9.1. Połączenie w zespół ZST i ZSRiK

Najbardziej oczywistym wnioskiem dotyczącym możliwości zmian w organizacji szkół w powiecie tczewskim, wynikającym z przedstawionej wyżej analizy jest rozważenie połączenia w zespół szkół ZST i ZSRiK. Najważniejszym argumentem przemawiającym za taką zmianą są prognozy zmian liczb uczniów i oddziałów w tych szkołach w najbliższych latach. Budynek ZST stanie się niedługo za mały (nawet po ukończeniu rozbudowy) dla uczniów tej szkoły, a budynek ZSRiK jest za duży w stosunku do liczby uczniów. Kolejnym argumentem za połączeniem tych szkół są niewielkie – w porównaniu do innych szkół – liczby uczniów przypadających na jeden etat wsparcia pedagogicznego w ZSRiK, a także liczby etatów pedagogicznych przypadających na jeden etat administracji i obsługi w tej samej szkole.

Połączeniu obu szkół w sposób oczywisty sprzyja ich położenie na sąsiadujących ze sobą działkach.

Wyniki tegorocznego naboru na rok szkolny 2018/19, podczas którego nie udało się utworzyć w ZSRiK oddziału technikum, to kolejny argument za przyłączeniem tej szkoły do ZST, gdyż bez technikum szkoła ta nie będzie rosła w związku ze zmianami organizacyjnymi wynikającymi z reformy oświaty – zupełnie inaczej będzie w ZST.

Po połączeniu obu szkół możliwe będzie zmniejszenie zatrudnienia bibliotekarzy (obecnie w obu szkołach jest ich 4), a także pracowników administracji i obsługi o 3 do 4 etatów. No i oczywiście w zespole będzie jeden dyrektor. W sumie zatrudnienie w zespole szkół mogłoby być mniejsze o przynajmniej 5 etatów w stosunku do stanu obecnego, w tym o etat głównego księgowego i dyrektora szkoły.

Alternatywą do łączenia obu szkół w zespół mogłoby być udostępnienie ZST część sal ZSRiK. Wydaje się jednak, że byłoby to rozwiązanie dość sztuczne, rodzące pola konfliktów i nie dające możliwości oszczędności.

Najważniejszym argumentem przeciwko łączeniu obu szkół w zespół byłaby duża wielkość tak powstałej szkoły (w roku szkolnym 2017/18 w obu placówkach w szkołach dla młodzieży uczy się 741 uczniów, a w przyszłości, wskutek reformy, będzie ich więcej). Wydaje się jednak, że funkcjonowanie szkoły w dwóch budynkach trochę złagodzi ten problem, a z drugiej strony większym problemem dla powiatowej oświaty będzie funkcjonowanie tuż obok siebie dwóch szkół, z których jedna będzie borykała się z problemami lokalowymi, a druga będzie działała w za dużym budynku.

## 9.2. Rezygnacja ze szkoły branżowej w ZSBiO

W najbliższych latach poważne kłopoty lokalowe pojawią się w ZSBiO. Szkoła ta, przy zachowaniu obecnej struktury będzie musiała organizować zajęcia na dwie zmiany. Problemy te można by ograniczyć (co nie znaczy, że rozwiąże to wszystkie problemy lokalowe) rezygnując w tym zespole z naboru do szkoły branżowej, wymuszając w ten sposób przejście uczniów do zespołu powstałego z ZST i ZSRiK. Oprócz zwolnienia miejsca w budynku ZSBiO dałoby to możliwości oszczędniejszej organizacji szkół branżowych, gdyż zawsze łatwiej organizuje się oddziały w szkole kilkuciągowej. W szczególności możliwe byłoby łączenie oddziałów wielozawodowych w klasach starszych w sytuacji gdy znaczna część uczniów odchodzi ze szkoły branżowej przed jej ukończeniem.

## 9.3. Ograniczenie liczb zawodów w technikach

Jak już pisaliśmy wcześniej, w technikach powiatu tczewskiego na przestrzeni lat przy w miarę stałej liczbie uczniów bardzo istotnie zwiększyła się liczba oferowanych im zawodów. Biorąc dodatkowo pod uwagę nierównomierne zainteresowanie uczniów różnymi zawodami, tak rozbudowana oferta zawodów wymusza organizację oddziałów wielozawodowych. Z jednej strony podnosi to istotnie koszty kształcenia w technikach, a z drugiej zwiększa zapotrzebowanie na sale, gdyż większa liczba zajęć musi być realizowana w grupach. W kontekście tego, że w najbliższym czasie wszystkie technika na terenie Tczewa będą się borykały z kłopotami lokalowymi, warto byłoby tak przemyśleć ofertę zawodów, aby było ich mniej. Być może (choć wcale nie ma takiej pewności) sprawiłoby to zmniejszenie naboru do techników, ale w kontekście przewidywanych kłopotów lokalowych zespołów szkół, w których znajdują się technika oraz nieuniknionego zwiększenia się liczby oddziałów wynikającego z reformy oświaty, nie byłby to poważny problem dla tczewskiej oświaty. Nie wpłynęłoby to na zwiększenie kosztów utrzymania oświaty (wręcz przeciwnie, powinno je ograniczyć, jeśli uda się zmniejszyć liczbę oddziałów dwuzawodowych), ani nie spowodowałoby konieczności zwalniania nauczycieli.

## 9.4. Zmiany w organizacji LO1 i LO2

Ograniczenie kosztów kształcenia w dużych liceach funkcjonujących na terenie Tczewa, w tym w szczególności w LO1 byłoby możliwe, gdyby ograniczyć trochę możliwość dokonywania przez uczniów niemal dowolnych wyborów przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym<sup>16</sup>. Można by to osiągnąć oferując uczniom oddziały „jednoprofilowe”. Wybór przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym następowałby wówczas w momencie wyboru oddziału. Warto przy tym zadbąć o to, aby takich samych profili, szczególnie w wypadku profili cieszących się mniejszym zainteresowaniem uczniów, nie oferować w obu tczewskich liceach. Alternatywą do takiego rozwiązania byłoby bardzo konsekwentne organizowanie zajęć z przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym w dużych grupach międzyoddziałowych, co jednak jest trudne organizacyjnie, choć, jak pokazuje przykład LO2 - możliwe. Także przy takim rozwiązaniu należałoby unikać oferowania takich

---

<sup>16</sup> Prawo gwarantuje wprawdzie uczniom wybór przedmiotów rozszerzonych, ale jednocześnie mówi o ograniczeniu pełnej wolności tych wyborów możliwościami organizacyjnymi i finansowymi samorządu.



samych grup przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym w obu liceach, w wypadku grup przedmiotów cieszących się mniejszym zainteresowaniem uczniów.

W najbliższych latach należałoby bardzo restrykcyjnie pilnować tego, aby nie otwierać w liceach małych oddziałów rezygnując z otwierania oddziału, do którego zgłosi się zbyt mało kandydatów. Być może spowoduje to odejście to części uczniów do liceum katolickiego lub liceów w ościennych powiatach, ale nie spowoduje negatywnych skutków finansowych ani nie wymusi zwolnień nauczycieli ze względu na nieunikniony wzrost liczby oddziałów wynikający z reformy oświaty.

## 9.5. Połączenie w zespół ZSE i LO2

Prognozy zmian liczby oddziałów w najbliższych latach są bardzo niekorzystne dla ZSE, w którym bardzo zwiększy się liczba oddziałów, co będzie się wiązało z dużymi kłopotami lokalowymi tej szkoły. W znacznie lepszej sytuacji lokalowej, w stosunku do liczby oddziałów jest LO2 (choć w tej szkole także zabraknie miejsca w roku 2023/24), które znajduje się zaledwie 500 metrów od ZSE. Połączenie obu szkół w zespół pozwoliłoby ograniczyć kłopoty ZSE w latach od 2019/20 do 2021/22 (co nie znaczy, że do końca je rozwiązać). Zdajemy sobie sprawę z kontrowersyjności tego pomysłu, ale jednocześnie nie widzimy alternatywy dla choć częściowego rozwiązania problemów lokalowych ZSE. Można by też ewentualnie rozważyć ograniczenie o jeden oddział naboru do LO2, przesuując w ten sposób uczniów do LO1 i zmniejszając zapotrzebowanie na sale w zespole ZSE+LO2.

W ZSE istnieją zapewne pewne możliwości innego rozwiązania problemu braku sal poprzez adaptację pomieszczeń ogromnego internatu na sale lekcyjne, ale obawiamy się, że może to nie wystarczyć. Tym bardziej, że nieuniknione zwiększenie się liczby uczniów w tczewskich szkołach najprawdopodobniej zwiększy zapotrzebowanie na miejsca w internacie.

## 10. Możliwości standaryzacji zatrudnienia w szkołach

### 10.1. Nauczyciele – zajęcia w oddziałach

#### 10.1.1. Licea

Licea powiatu tczewskiego bardzo różnią się pomiędzy sobą. Małe licea w Gniewie i w Pelplinie nie mają dużych możliwości wpływania na swoją organizację. Najważniejszym czynnikiem wpływającym na liczbę uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski zajęć w oddziałach w tych szkołach są liczebności oddziałów, na które szkoły te mają bardzo ograniczony wpływ. Z drugiej strony w jednociągowych szkołach nie ma możliwości organizacji zajęć międzyoddziałowych. Stąd standaryzacja zatrudnienia nauczycieli w zakresie zajęć w oddziałach w wypadku tych szkół nie wydaje się dobrym pomysłem i raczej nie dałaby spodziewanych efektów.

Inaczej jest w przypadku obu dużych liceów w Tczewie. Dyrektorzy tych szkół mają możliwości różnego organizowania zajęć w tych szkołach i mogliby także wpływać na liczebności oddziałów, gdyby nie dążyli do otwierania jak największej ich liczby (szczególnie w LO2, które ma kłopoty z naborem uczniów). Dużym utrudnieniem dla standaryzacji zatrudnienia w klasach drugich i trzecich są podjęte już decyzje i zobowiązania (głównie dotyczące wyborów przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym i języków obcych), jakie szkoła podjęła w stosunku do uczniów. Nic jednak nie stoi na przeszkodzie, aby wprowadzić standaryzację zatrudnienia zajęć począwszy od oddziałów klasy pierwszej, przyznając obu szkołom identyczne limity godzin należnych w arkuszach organizacyjnych na jednego ucznia dla zajęć w oddziałach klas pierwszych. Pozwoliłoby to uporządkować organizację liceów według modelu organizacyjno-kosztowego narzuconego przez organ prowadzący, bez jednoczesnej ingerencji w rozwiązania szczegółowe stosowane w szkołach.

#### 10.1.2. Technika

Znacznie trudniejsza niż w dużych liceach byłaby standaryzacja zatrudnienia dotycząca zajęć w oddziałach w technikach, głównie ze względu na duże zróżnicowanie średnich liczebności oddziałów w poszczególnych technikach i mniejsze niż w liceach możliwości wpływania na te liczebności przez dyrektorów techników (ze względu na znacznie trudniejsze niż w liceach możliwości przesuwania uczniów pomiędzy oddziałami podczas naboru). Niezbędnym warunkiem umożliwiającym standaryzację zatrudnienia nauczycieli na zajęciach w oddziałach byłoby doprowadzenie do sytuacji, w której oddziały klasy pierwszej techników będą podobnej wielkości we wszystkich szkołach objętych standaryzacją.

Można by wówczas rozpocząć standaryzację zatrudnienia zajęć nauczycieli w oddziałach począwszy od klas pierwszych. Proponowalibyśmy przy tym ograniczyć standaryzację do przedmiotów ogólnokształcących, ze względu na bardzo duże zróżnicowanie organizacji zajęć z przedmiotów zawodowych dla różnych zawodów.

### 10.1.3. Szkoły branżowe I stopnia

Szkoły branżowe w powiecie tczewskim są małe i w związku z tym standaryzacja zatrudnienia nauczycieli dla zajęć w oddziałach w tych szkołach nie wydaje się dobrym pomysłem, gdyż możliwości stosowania przez dyrektorów szkół różnych rozwiązań organizacyjnych w małych szkołach są bardzo ograniczone.

## 10.2. Nauczycielskie etaty wsparcia

Liczby uczniów przypadających na jeden etat wsparcia (zniżki, bibliotekarze, pedagodzy) różnią się pomiędzy szkołami i wydaje się, że – szczególnie w wypadku etatów bibliotekarzy i pedagogów – warto byłoby pomyśleć o uzależnieniu wymiaru etatów w tych obszarach od liczby uczniów. Byłoby to z jednej strony bardziej sprawiedliwe, a z drugiej po prostu racjonalne. Trudno bowiem logicznie wytłumaczyć np., dlaczego tyle samo etatów bibliotekarza jest w ZSRiK oraz w znacznie większym ZST. Trudno też wytłumaczyć ogromne zróżnicowanie liczb uczniów przypadających na jeden etat pedagoga i psychologa w poszczególnych szkołach.

## 10.3. Możliwości standaryzacji pracowników administracji i obsługi w szkołach

Zróżnicowanie etatów nauczycielskich oraz uczniów przypadających na jeden etat administracji i obsługi w różnych szkołach powiatu jest znaczne i trudno aż tak duże różnice racjonalnie wytłumaczyć specyfiką poszczególnych szkół. Wydaje się, że w obszarze zatrudnienia pracowników administracji i obsługi warto wprowadzić standaryzację uwzględniającą powierzchnię do sprzątnięcia i liczbę etatów nauczycielskich oraz ewentualnie także powierzchnię działki, na której stoi szkoła. Aby nie ograniczać przy tym za bardzo autonomii dyrektorów, warto wyznaczyć szkołom całkowity należny im limit etatów administracji i obsługi bez podziału na poszczególne stanowiska, pozostawiając dyrektorom swobodę podziału etatów na stanowiska.

## 11. Objąsnienia metodologiczne

W niniejszym rozdziale zawarte sę szczególowe informacje o sposobach wyliczania omawianych wyżej miar i wskaźników.

### 11.1.1. Finanse

Wszystkie wskaźniki finansowe wyliczane sę na podstawie danych z rocznych sprawozdań Rb-27s i Rb-28s udostępnianych przez Ministerstwo Finansów.

#### **Grupy wydatków i dochody własne**

- Wydatki oświatowe – łączne wydatki z działów 801 (oświata i wychowania) oraz 854 (edukacyjna opieka wychowawcza), niezależnie od źródła finansowania (tzn. z uwzględnieniem wydatków finansowanych ze źródeł zagranicznych).
- Wydatki majątkowe – wydatki oświatowe bez wydatków z paragrafów należących do grupy wydatki majątkowe – 601 do 680.
- Wydatki osobowe – wydatki z paragrafów 302, 401, 404, 411, 412, 413 i 414. Przy wyliczaniu udziału wydatków osobowych w bieżących wydatkach oświatowych uwzględniane sę tylko wydatki finansowane ze źródeł krajowych (czwarta cyfra paragrafu = 0).
- Bieżące wydatki rzeczowe – wydatki oświatowe pomniejszone o wydatki majątkowe i dotacje (czyli wydatki z paragrafów od 200 do 301). Przy wyliczaniu udziału wydatków osobowych w bieżących wydatkach oświatowych uwzględniane sę tylko wydatki finansowane ze źródeł krajowych (czwarta cyfra paragrafu = 0).
- Wydatki budżetu – łączne wydatki budżetu JST (niezależnie od źródła finansowania).
- Dochody własne – dochody z paragrafów 001, 002 oraz 031 do 097.

#### **Wskaźnik nadwyżki wydatków nad subwencją**

Wskaźnik nadwyżki wydatków nad subwencją wyliczany jest wg następnego wzoru:

$$\frac{\text{subwencyjne wydatki oświatowe}}{\text{subwencja oświatowa}} \cdot 100\% - 100\%$$

Na subwencyjne wydatki oświatowe składa się suma wydatków z działów:

- 801 (oświata i wychowanie) oraz

- 854 (*edukacyjna opieka wychowawcza*), finansowanych ze źródeł krajowych (czwarta cyfra paragrafu = 0).

Z tym, że do subwencyjnych wydatków oświatowych nie są wliczane wydatki z rozdziałów:

- 80103 (*oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych*),
- 80104 (*przedszkola*),
- 80113 (*dowożenie uczniów do szkół*),
- wydatki z paragrafów należących do grupy *wydatki majątkowe* – 601 do 680.

### 11.1.2. Organizacja szkół

- Wskaźniki odnoszące się do organizacji szkół odzwierciedlają sytuację wg stanu z 30 września każdego z rozpatrywanych lat szkolnych.
- Nauczycielskie etaty przeliczeniowe – liczba etatów przeliczeniowych jest równa liczbie nauczycieli, którą należałoby zatrudnić, żeby wszyscy ci nauczyciele byli pełnozatrudnieni i żaden z nich nie miał przydzielonych godzin ponadwymiarowych.

Np. 27 lekcji języka polskiego, które realizuje się wg 18-godzinnego pensum, niezależnie od sposobu rozdzielenia pomiędzy różnych nauczycieli, daje zawsze 1,5 etatu przeliczeniowego ( $27/18 = 1,5$ ). Analogicznie 60 godzin zajęć bibliotekarzy, które rozliczane są wg pensum 30-godzinnego da 2 etaty ( $60/30$ ), a 450 godzin różnych lekcji rozliczanych wg pensum 18-godzinnego da 25 etatów.

- Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy – wskaźnik, pozwalający porównać koszty organizacji szkół różnych wielkości.
- W niniejszym opracowaniu przy wyliczaniu liczb uczniów przypadających na nauczycielski etat przeliczeniowy na wykresach pokazujących dane na tle innych powiatów uwzględnione zostały wszystkie etaty nauczycieli.